

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

*Συγκεκριαυμμένη Δράση και Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική
Ασφάλειας: Από την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου
έως το Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα*

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Κοντογιαννούλας Βασίλειος
Α.Ε.Μ.:1209Μ024

Κων/νος Κολιόπουλος , Επίκουρος Καθηγητής , Επιβλέπων

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2011

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

*Συγκεκριαυμμένη Δράση και Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική
Ασφάλειας: Από την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου
έως το Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα*

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κοντογιαννούλας Βασίλειος

A.E.M.:1209M024

Κων/νος Κολιόπουλος , Επίκουρος Καθηγητής , Επιβλέπων

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2011

ΜΕΤ
ΚΟΝ

Copyright © Βασίλειος Κοντογιαννούλας

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Στην γυναίκα μου

και

στους γονείς μου

που με στήριξαν σε κάθε μου προσπάθεια αυτά τα 2 χρόνια

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ACCM:	Alternative or Compensatory Control Measures
AFL:	American Federation of Labor
CA:	Covert Action
CIA:	Central Intelligence Agency
CIG:	Central Intelligence Group
COI:	Office of the Coordinator of Information
CPA:	Covert Political Action
DCI:	Director of Central Intelligence
D/CIA:	Director of Central Intelligence Agency
DDP:	Directorate of Planes
DEVGRU:	United States Naval Special Warfare Development Group
DIA:	Defence Intelligence Agency
DNI:	Director of National Intelligence
DO:	Directorate of Operations (CIA) (2)
DoD:	Department of Defence
DP:	Directorate of Plans (CIA) (1)
HIC:	House Intelligence Committee
HUMINT:	Human Intelligence
IC:	Intelligence Community
IGI:	Inspector General (CIA)
IOB:	Intelligence Oversight Board (White House)
ISA:	Intelligence Support Activity
JACK:	Joint Advisory Commission Korea
JCS:	Joint Chiefs of Staff
JSOC:	Joint Special Operations Command
NIA:	National Intelligence Authority
NLF:	National Liberation Front (Vietnam)
NSA:	National Security Agency
NSC:	National Security Council (White House)
NSPG:	National Security Planning Group

OCB: Operations Coordinating Board
OPC: Office of Policy Coordination
OSO: Office of Special Operations
OSP: Office of Special Projects Γραφείο Ειδικών Σχεδίων
OSS: Office of Strategic Services
PCG: Planning Coordination Group
PCG: Special Group
PFIAB: President's Foreign Intelligence Advisory Board (White House)
PLO: Palestine Liberation Organization, Palestine Liberation Organization
PM: Paramilitary
RFE: Radio Free Europe
RL: Radio Liberty
ΣΕΑ: Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας
SAD: Special Activities Division
SAPs: Special Access Programs
SAVAK: Sāzemān-e Ettelā'āt va Amniyat-e Keshvar, (National Intelligence and Security Organization) (Iran)
SCC: Special Coordination Committee
SIS: Secret Intelligence Service (U.K., also known as MI6)
SO: Special Operations (CIA)
SOCOM: Special Operations Command (Department of Defense)
SOG: Special Operations Group (DO/CIA)
SOG MAC-V : Studies and Observations Group (Vietnam)
SMU: Special Mission Units
SPG: Special Procedures Group
SSCI: Senate Select Committee on Intelligence
SSU: Strategic Service Unit
START: Strategic Arms Reduction Treaty
UNITA: National Union for the Total Independence of Angola
USSOCOM: US Special Operations Command (Department of Defense)
VCI: Viet Cong Infrastructure
WMD: Weapons of mass destruction

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡ. ΣΕΛΙΔΑΣ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ	1
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	2
ΑΦΙΕΡΩΣΗ	3
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1 Στόχοι διπλωματικής	13
2 Κύρια ερωτήματα προς απάντηση	14
3 Μεθοδολογία	15
4 Πηγές	15
5 Συγκεκαλυμμένες Επιχειρήσεις και Μυστικές επιχειρήσεις.....	16
6 Σύνοψη κεφαλαίων.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εθνική ασφάλεια και οι ΗΠΑ	
Εισαγωγή.....	21
1.1 Συνοπτικά η έννοια της ασφάλειας.....	21
1.2 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ πριν το Ψυχρό Πόλεμο.....	23
1.3 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου.....	24
1.4 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ μετά τον Ψυχρό Πόλεμο.....	27
1.5 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ μετά την 11 ^η Σεπτεμβρίου 2001... ..	28
1.6 Σύγχρονες απειλές για την παγκόσμια και την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ.....	30
Συμπεράσματα.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Συγκεκαλυμμένη Δράση και Πληροφόρηση	
Εισαγωγή.....	32

2.1 Η συγκεκριμενική δράση ως στοιχείο της Πληροφόρησης	32
2.2 Προσδιορίζοντας την έννοια της συγκεκριμενικής δράσης	35
2.2.1 Η έννοια της συγκεκριμενικής δράσης.....	36
2.3 Σκοποί και ρόλοι των συγκεκριμενικών επιχειρήσεων.....	39
Συμπεράσματα.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Το Νομικό Πλαίσιο Άσκησης Συγκεκριμενικής Δράσης

3.1 1 ^η Περίοδος «Περίοδος μη εποπτείας από το Κογκρέσο» (Αποικιακοί χρόνοι - 1947).....	42
3.2 2 ^η Περίοδος «Η περίοδος της εύλογης δυνατότητας άρνησης» (1947-1974).....	43
3.2.1 Το Εθνικό Διάταγμα Ασφαλείας του 1947.....	43
3.3 3 ^η Περίοδος «Η περίοδος λογοδοσίας της εκτελεστικής εξουσίας» (1974 έως σήμερα).....	44
3.3.1 Η Τροπολογία Χιουγκς-Ράιαν.....	44
3.3.2 Η Έκθεση της Επιτροπής Τσερτς	45
3.3.3 Το Διάταγμα Εποπτείας Πληροφόρησης του 1980.....	46
3.3.4 Κανονισμοί 12.036 και 12.333.....	47
3.3.5 Ο Νόμος εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991.....	48
3.4 Η εξαίρεση στον κανόνα.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΗΠΑ και Συγκεκριμενικές Επιχειρήσεις

Εισαγωγή.....	52
4.1 Η συγκεκριμενική δράση στην πράξη.....	52
4.1.1 Η συγκεκριμενική δράση και οι Ιδρυτές Πατέρες.....	52
4.1.2 Η χρυσή εποχή των συγκεκριμενικών επιχειρήσεων: προεδρίες Τρούμαν, Αϊζενχάουερ, Κένεντυ και Τζόνσον.....	54
<i>Οι πρώτες συγκεκριμενικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ στην Ευρώπη και στην ΕΣΣΔ(1948-1975).....</i>	55
<i>Κούβα (1960-1965).....</i>	57
4.1.3 Η πτώση και η μεταρρύθμιση της συγκεκριμενικής δράσης: προεδρίες Νίξον, Φορντ, και Κάρτερ.....	60
<i>Χιλή (1970-1973).....</i>	62

4.1.4 Η αναβίωση της συγκεκριμένης δράσης στη δεκαετία του '80: προεδρίες Ρέιγκαν και Τζωρτζ Χ. Ουώκερ Μπους.....	64
<i>Νικαράγουα (1933-1987) και η Υπόθεση Ιράν-Κόντρα (1983 - 1987)</i>	65
4.1.5 Οι περίοδοι μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και την 11 ^η Σεπτεμβρίου 2011 έως και σήμερα: προεδρίες Κλίντον, Μπους Τζούνιορ και Ομπάμα.....	67
<i>Πακιστάν, Επιχείρηση Neptune Spear (2011)</i>	71
Συμπεράσματα.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συγκεκριμένη Δράση και ρόλος των Ενόπλων Δυνάμεων	
Εισαγωγή.....	73
5.1 Οι Συγκεκριμένες Επιχειρήσεις στο Στρατιωτικό Δόγμα των ΗΠΑ.....	73
5.2 Η εξέλιξη των JSOC και SOCOM.....	76
5.3 Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ σήμερα.....	78
5.4 Η εξαίρεση στον κανόνα: «Παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες».....	79
5.4.1 Οι παραδοσιακές στρατιωτικές επιχειρήσεις μετά την 11 ^η Σεπτεμβρίου 2001.....	81
5.5 «Ειδικές Δραστηριότητες»	83
5.6 Θέματα πέρα από το Κογκρέσο	86
Συμπεράσματα.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Μέθοδοι Συγκεκριμένης Δράσης	
Εισαγωγή.....	89
6.1 Η Προπαγάνδα.....	89
6.2 Η Πολιτική Δραστηριότητα.....	92
6.3 Η Οικονομική Δραστηριότητα.....	96
6.4 Οι Παραστρατιωτικές Επιχειρήσεις.....	97
6.5 Ο Πόλεμος στον τομέα της Πληροφορίας και της Πληροφορικής.....	99
6.6 Τα Πραξικοπήματα.....	100
6.7 Η Υποστήριξη της Πληροφόρησης.....	101
Συμπεράσματα.....	101
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Αξιολογώντας Την Συγκεκριμένη Δράση	
Εισαγωγή.....	103
7.1 Αξιολογώντας τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις στην πράξη	103

7.2 Ερωτήματα προς απάντηση.....	106
7.2.1 Είναι η συγκεκριμενική δράση αποτελεσματικό εργαλείο της Εθνικής Ασφάλειας και της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ;.....	106
7.2.2 Είναι η συγκεκριμενική δράση υπό επαρκή έλεγχο και εποπτεία;.....	109
7.2.3 Είναι η συγκεκριμενική δράση ηθική;.....	111
7.2.4 Είναι οι συγκεκριμενικές επιχειρήσεις μη-δημοκρατικές και αντισυνταγματικές;.....	112
7.3 Επιχειρήματα υπέρ της έγκρισης συγκεκριμενων ενεργειών.....	113
7.4 Επιχειρήματα κατά των συγκεκριμενων δράσεων.....	114
Συμπεράσματα.....	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Συστάσεις- Υποδείξεις.....	116
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	122
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ –ΠΗΓΕΣ.....	129
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄ :Πίνακας 1 Διαφορές μεταξύ της Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ του 2002 (που είναι παρόμοια με την Στρατηγική Εθνικής Ασφαλείας του 2006 από πολλές απόψεις) και της Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας του 2010.....	140
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄ :Διάγραμμα 1 Η Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ, 1985.....	141
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄: Διάγραμμα 2 Η Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ, 2011.....	142
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄: Διάγραμμα 3 Το Οργανωτικό Διάγραμμα της CIA, 2011.....	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄: Διάγραμμα 4 Σχεδιάγραμμα Αποφάσεων και Υποβολής Εκθέσεων για τη Συγκεκριμενική Δράση.....	144
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ΄: ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ.....	145
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ΄: Πίνακας 2 Χρονολογικός Πίνακας Συγκεκριμενων διαδικασιών που υποστηρίζονταν ή που άρχισαν από τις ΗΠΑ από την δεκαετία του '40 έως και σήμερα.	149
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η΄: Διάγραμμα 5 Το Οργανωτικό Διάγραμμα της Εθνικής	

Μυστικής Υπηρεσίας της CIA.....	152
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ΄: Πίνακας 3 Ειδικές Επιχειρήσεις των ΗΠΑ από το 1980 έως Σήμερα.....	153
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι΄: Πίνακας 4 Οδηγίες για τη νομιμότητα και την αποτελεσματικότητα της συγκεκαλυμμένης δράσης	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΑ΄: ΣΥΓΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΑΠΟ ΤΟ 1945 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ	156
ΠΕΡΙΛΗΨΗ (στην αγγλική γλώσσα).....	167

*Συγκεκριαυμμένη Δράση και Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική
Ασφάλειας: Από την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου
έως το Σύγχρονο Διεθνές Σύστημα*

Κοντογιαννούλας Βασίλειος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Από όλες τις λειτουργίες της Κοινότητας Πληροφοριών, οι συγκεκριαυμμένες ενέργειες τείνουν να λαμβάνουν τη μεγαλύτερη προσοχή, ακόμα κι αν απαιτούν μικρό ποσοστό προϋπολογισμών για τις μυστικές υπηρεσίες. Είναι συχνά αμφισβητούμενες και σε αρκετές περιπτώσεις έχουν βρεθεί στο επίκεντρο μεγάλων πολιτικών σκανδάλων στις ΗΠΑ. Από τη μία πλευρά ,σχεδόν αναπόφευκτα, παρεισφρέουν στις εσωτερικές υποθέσεις μιας άλλης χώρας και μπορούν να οδηγήσουν στην απώλεια ανθρώπινων ζωών. Από την άλλη πλευρά όμως αποτελούν μία εύκαμπτη επιλογή, ώστε να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι των ΗΠΑ χωρίς στρατιωτική επέμβαση. Είναι εξ ορισμού απόρρητες και έτσι δεν υποβάλλονται σε επαρκή εποπτεία, σε δημόσια κριτική και συζήτηση, στοιχεία που αμφισβητούν τις δημοκρατικές διαδικασίες και προκαλούν ηθικά διλήμματα για τη χρήση τους.

Με βάση την ανάλυση της διαχρονικής χρήσης των συγκεκριαυμμένων επιχειρήσεων στόχος αυτής της εργασίας είναι να ερευνηθεί και να αναλυθεί η συγκεκριαυμμένη δράση ως επιλογή στην αμερικάνικη εξωτερική πολιτική εθνικής ασφάλειας. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η εργασία εστιάζει σε πτυχές όπως το εννοιολογικό πλαίσιο της συγκεκριαυμμένης δράσης ως στοιχείο της πληροφόρησης, καθώς επίσης τα χαρακτηριστικά, τον ρόλο και τους σκοπούς της . Επίσης με βάση την αξιολόγηση της χρήσης και των αποτελεσμάτων των συγκεκριαυμμένων επιχειρήσεων δίνονται εν μέρει οι κυριότερες ανησυχίες που πολλοί αναλυτές έχουν εκφράσει από την διεξαγωγή της συγκεκριαυμμένης δράσης και αφετέρου κάποιες συστάσεις και υποδείξεις, ώστε η συγκεκριαυμμένη δράση να αποτελεί ένα αποτελεσματικό στοιχείο των επιλογών εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ.

Η μεθοδολογική προσέγγιση της παρούσας έρευνας γίνεται κατά κύριο λόγο μέσω της γενικής περιγραφής περιπτωσιολογικών μελετών που είναι σχετικές με την

διεξαγωγή της συγκεκριμένης δράσης από τους αμερικανούς προέδρους κυρίως από την περίοδο του ψυχρού πολέμου έως την «Άνοιξη των Αραβικών κρατών».

Η μελέτη είναι περιγραφικής και αναλυτικής φύσεως, και το εννοιολογικό και νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τη συγκεκριμένη δράση χρησιμεύουν ως η βάση για την ανάλυση της χρήσης και αξιολόγησης της συγκεκριμένης δράσης από την CIA και από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ στην περίοδο 1945 – 2011.

Είναι απίθανο να υπάρξει μια διαδεδομένη συμφωνία για τη συμβολή των συγκεκριμένων ενεργειών στην ολοκλήρωση των στόχων της πολιτικής των ΗΠΑ, αλλά λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι καμία εξεταστική επιτροπή και κανένας πρόεδρος των ΗΠΑ στη σύγχρονη εποχή, δεν έχει απαιτήσει το τέλος της συγκεκριμένης δράσης, ούτε έχει πει ότι δεν θα τη χρησιμοποιήσει, μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι το νέο διεθνές περιβάλλον μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, όχι μόνο δικαιολογεί τη συνέχιση της χρήσης της συγκεκριμένης δράσης εντός νομικών πλαισίων για την επίτευξη των εθνικών στόχων ασφάλειας των ΗΠΑ, αλλά στην πραγματικότητα αυξάνει τη σημασία της συγκεκριμένης δράσης ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής ασφάλειας.

Λέξεις Κλειδιά

Πληροφόρηση- Intelligence

Συγκεκριμένη επιχείρηση-Covert Operation

Μυστική επιχείρηση-Clandestine Operation

«Τρίτη», «Μεσαία» και «Σιωπηρή» Επιλογή -“Third”, “Middle” and “Quite” Choice

Πόλεμος στον τομέα της Πληροφορίας/ Πληροφορικής - Information war

Εύλογη Δυνατότητα Άρνησης – Plausible Deniability

Ειδικές Δραστηριότητες -Special Activities

Άτακτες Εχθροπραξίες- Irregular Warfare

Ατίθασο κράτος- Rogue State

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στόχοι Διπλωματικής

Από τους Ιδρυτές Πατέρες και τον πρόεδρο Ουάσιγκτον, μέχρι τη σύγχρονη εποχή και τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα, οι ΗΠΑ έχουν συμμετάσχει σε μια ευρεία ποικιλία συγκεκριμένων ενεργειών παγκοσμίως. Η ιστορία μπορεί να αποτελέσει έναν πολύτιμο οδηγό για την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων από τη χρήση των συγκεκριμένων δράσεων στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον. Ακόμα κι έτσι, στηριζόμενες σε μεγάλο βαθμό στις προηγούμενες στρατηγικές, αρνούμενες να προσαρμοστούν σε ένα μεταβαλλόμενο κόσμο, οι ΗΠΑ καταδικάζονται σε μία ενδεχόμενη παρακμή και αποσύνθεση. Οι θεμελιώδεις αλλαγές στη διεθνή κοινότητα που παρουσιάζονται από την παγκόσμια τρομοκρατία και τις τρέχουσες απειλές ασφάλειας για τα κράτη, απαιτούν εκ νέου αξιολόγηση της ορθής χρήσης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων ως ένα σύγχρονο εργαλείο για την άμυνα και την διπλωματία.

Με βάση την ανάλυση της διαχρονικής χρήσης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στόχος αυτής της εργασίας είναι να ερευνηθεί και να αναλυθεί η συγκεκριμένη δράση ως επιλογή στην αμερικάνικη εξωτερική πολιτική εθνικής ασφάλειας. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η εργασία εστιάζει σε πτυχές όπως το εννοιολογικό πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης ως στοιχείο της πληροφόρησης, καθώς επίσης τα χαρακτηριστικά, τον ρόλο και τους σκοπούς της «τρίτης επιλογής». Σημαντική θέση για την περαιτέρω ανάλυση του θέματος κατέχουν τα παραδείγματα και οι μέθοδοι συγκεκριμένων επιχειρήσεων, μέσα από τις αλλαγές στο τρέχον διεθνές περιβάλλον ασφάλειας κυρίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου και τις νέες προκλήσεις που υπάρχουν στο Διεθνές Σύστημα. Αναλύεται η συμπεριφορά της συγκεκριμένης δράσης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής κατά τη διάρκεια της εποχής του ψυχρού πολέμου καθώς επίσης και της μετα-ψυχρό πολεμικής εποχής παρουσιάζοντας τις σημαντικότερες περιπτώσιολογικές μελέτες, τους λόγους και τις αιτίες για τις επιτυχίες ή αποτυχίες τους καθώς επίσης και τα νομοθετικά και εποπτικά μέτρα ελέγχου που καθιερώθηκαν για να ρυθμίσουν όλες αυτές τις δραστηριότητες.

Η σημασία της εργασίας θεωρώ ότι είναι στην περαιτέρω διευκρίνιση της έννοιας της συγκεκριμένης δράσης, όχι μόνο για τους διαμορφωτές πολιτικής αλλά

και γενικά για τους χειριστές πληροφοριών. Επίσης με βάση την αξιολόγηση της χρήσης και των αποτελεσμάτων των συγκεκριμένων επιχειρήσεων δίνονται εν μέρει, οι κυριότερες ανησυχίες που πολλοί διαμορφωτές πολιτικής, επαγγελματίες, παρατηρητές, και αναλυτές έχουν εκφράσει από την διεξαγωγή της συγκεκριμένης δράσης και αφετέρου κάποιες συστάσεις και υποδείξεις ώστε η συγκεκριμένη δράση να αποτελεί ένα αποτελεσματικό στοιχείο των επιλογών εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ, μια βιώσιμη και θεμιτή επιλογή των αμερικανών προέδρων στο τρέχον περιβάλλον ασφάλειας.

2. Κύρια ερωτήματα προς απάντηση

Όπως πολλοί διαμορφωτές πολιτικής και αναλυτές, αναφέρουν, η φύση της συγκεκριμένης δράσης και ειδικά οι αρνητικές αντιλήψεις μέσα στην κοινωνία έχουν οδηγήσει στην αμφισβήτηση της χρήσης της συγκεκριμένης δράσης ως νόμιμη επιλογή στα πλαίσια της πολιτικής ασφάλειας.

Εντούτοις, η σύγχρονη πραγματικότητα αποδεικνύει ότι οι κυβερνήσεις συνεχίζουν να διευθύνουν τη συγκεκριμένη δράση ως τμήμα της ξένης ή και εσωτερικής πολιτικής και αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός τελικά, ότι η συγκεκριμένη δράση είναι ακόμα απαραίτητη ως εργαλείο δράσης των μυστικών υπηρεσιών πληροφόρησης των ΗΠΑ!

Οι κύριες προτάσεις, για τις οποίες θα γίνει προσπάθεια να απαντηθούν στην παρούσα εργασία, είναι οι ακόλουθες:

- Είναι η συγκεκριμένη δράση αποτελεσματικό εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, παρέχοντας μια πρόσθετη επιλογή μέσα στο σύγχρονο περιβάλλον ασφάλειας;
- Είναι η συγκεκριμένη δράση υπό επαρκή έλεγχο και εποπτεία;
- Είναι η συγκεκριμένη δράση ηθική;
- Είναι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις μη-δημοκρατικές και αντισυνταγματικές;

3. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογική προσέγγιση της παρούσας έρευνας γίνεται κατά κύριο λόγο μέσω της γενικής περιγραφής περιπτωσιολογικών μελετών, που είναι σχετικές με την διεξαγωγή της συγκεκριμένης δράσης από τους αμερικανούς προέδρους κυρίως από την περίοδο του ψυχρού πολέμου έως την μετα-ψυχρό πολεμική εποχή και από τον πόλεμο κατά της παγκόσμιας τρομοκρατίας μέχρι την «Άνοιξη των Αραβικών κρατών». Συγκεκριμένα όμως σε μεγαλύτερο βαθμό αναλύονται οι πρώτες συγκεκριμένες επιχειρήσεις των ΗΠΑ στην Ευρώπη και στην ΕΣΣΔ (1948-1975), οι οποίες αποτελούσαν τις πρώτες επιτυχίες συγκεκριμένης πολιτικής δράσης των ΗΠΑ, οι συγκεκριμένες πολιτικές, οικονομικές και παραστρατιωτικές επιχειρήσεις στην Κούβα (1960-1965), στη Χιλή (1963-1974), στη Νικαράγουα (1933-1987) για τις οποίες διορίστηκαν Εξεταστικές Επιτροπές τη δεκαετία του 70' και 80', όπως οι Επιτροπές Ροκφέλερ, Τσέρτς, Πάικ, Μέρφυ και η Κοινή Επιτροπή για την υπόθεση Ιράν-Κόντρα, κρίνοντας τις καταχρήσεις και τις υπερβολές των προηγούμενων ετών και αποφασίζοντας ακόμη και για το μέλλον της συγκεκριμένης δράσης ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ και τέλος η Επιχείρηση «Neptune Spear» στο Πακιστάν (2011), με την οποία ο θάνατος του Οσάμα Μπιν Λάντεν αναμφίβολα σφραγίζει σημαντικά τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας τον 21^ο αιώνα.

Η μελέτη είναι περιγραφικής και αναλυτικής φύσεως, και το εννοιολογικό και νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με τη συγκεκριμένη δράση, καθώς επίσης και οι νέες προκλήσεις και αλλαγές στο περιβάλλον ασφάλειας, διεθνές, περιφερειακό και εθνικό, χρησιμεύουν ως η βάση για την ανάλυση της χρήσης και αξιολόγησης της συγκεκριμένης δράσης από την CIA και από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ την περίοδο 1945 – 2011. Τόσο το θεωρητικό όσο και το πρακτικό μέρος της έρευνας, αποτελούν όψεις, για την συγκριτική ανάδυση των θετικών και αρνητικών επιχειρημάτων για τη χρήση της συγκεκριμένης δράσης ως εναλλακτικό εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ.

4. Πηγές

Λόγω της φύσης της συγκεκριμένης δράσης, υπάρχει σημαντική έλλειψη διεθνούς βιβλιογραφίας και κυρίως ελληνικής. Στη διεξαγωγή αυτής της μελέτης,

κύριες πηγές ανάλυσης της συγκεκριμένης δράσης και της νομοθεσίας που εφαρμόζεται για τη διεξαγωγή της αποτελούν τα επίσημα νομοθετικά έγγραφα του Κογκρέσου, κυβερνητικές δημοσιεύσεις καθώς επίσης έρευνες και μελέτες κατά το πλείστον αμερικανών ακαδημαϊκών και πρώην πρακτόρων ή υπαλλήλων των μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ. Ένας άλλος λόγος που δυσκολεύει περαιτέρω την βαθύτερη ανάλυση της συγκεκριμένης δράσης είναι ότι, ο τομέας μελέτης της από τη φύση του είναι ευαίσθητος και η πιο επίσημη τεκμηρίωση είναι διαβαθμισμένη και περιορισμένη από την άποψη της πρόσβασης σε αυτή.

Στην ανάλυση των δευτερευόντων πηγών όπως τα βιβλία, τα άρθρα σε περιοδικά και στο διαδίκτυο, τα περιοδικά και οι εφημερίδες ακολουθήθηκε η κριτική προσέγγιση προκειμένου να παρασχεθεί ένα θεωρητικό πλαίσιο καθώς επίσης η συζήτηση και η ανάλυση των περιπτώσιολογικών μελετών. Μια από τις κύριες προκλήσεις σε αυτόν τον τομέα της έρευνας ήταν η έλλειψη συναίνεσης στη χρησιμοποίηση, τη διάκριση και την ερμηνεία των εννοιών όπως οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, η συγκεκριμένη δράση, οι μυστικές επιχειρήσεις και η μυστική συλλογή πληροφοριών. Αυτό οδήγησε στην ανάγκη να διατυπωθεί αναλυτικά το εννοιολογικό πλαίσιο, όπως παρακάτω, ξεχωριστά για κάθε έννοια καθώς και οι διαφορές μεταξύ τους, για να εκλείψει τυχόν παρερμηνεία στα πλαίσια της παρούσας μελέτης.

5. Συγκεκριμένες Επιχειρήσεις και Μυστικές Επιχειρήσεις

Μια από τις προκλήσεις στο ερευνητικό πεδίο της συγκεκριμένης δράσης είναι το γεγονός ότι για πολλούς συντάκτες, ανώτερους υπαλλήλους και ακαδημαϊκούς, δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ της ορολογίας, των απαιτήσεων και των χαρακτηριστικών των συγκεκριμένων (covert) επιχειρήσεων και εκείνων των μυστικών (clandestine) επιχειρήσεων.

Η διάκριση μεταξύ συγκεκριμένης και μυστικής επιχείρησης, σύμφωνα με το Λεξικό Πληροφόρησης της Εθνικής Ακαδημίας Πληροφόρησης¹ της Νότιας Αφρικής, είναι ότι «οι συγκεκριμένες δραστηριότητες αποκρύπτονται με την κάλυψη, αλλά δεν είναι κρυμμένες, ενώ οι μυστικές δραστηριότητες κρύβονται αλλά δεν μεταμφιέζονται. Κατά συνέπεια στη μυστική συλλογή και ο συλλέκτης και τα

---

¹ Republic of South Africa: National Intelligence Agency (NIA), Intelligence Terminology, National Intelligence Academy, November 1993, p 12.

αποτελέσματα είναι άγνωστα. Η συγκεκριμένη δράση είναι επίσης μυστική αλλά αντίθετα από τη μυστική συλλογή, η έμφαση δίνεται στη δράση και τα αποτελέσματα που μπορούν να είναι ορατά (όπως ο εξοπλισμός των επαναστατών, αλλά ο χορηγός δεν προσδιορίζεται)».

Γενικά, η φράση «μυστικός» αναφέρεται στην τακτική μυστικότητα της ίδιας της επιχείρησης, και «συγκεκριμένη» αναφέρεται στη μυστικότητα του χορηγού του.

6. Σύνοψη κεφαλαίων

Στο **πρώτο κεφάλαιο** με τίτλο «Εθνική Ασφάλεια και οι ΗΠΑ», αρχικά θα εξεταστεί και θα αναλυθεί την έννοια της ασφάλειας πριν και μετά την εποχή του ψυχρού πολέμου. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω ποικίλων ορισμών του όρου της ασφάλειας, της προσέγγισης της αμερικανικής εθνικής ασφάλειας κατά την διάρκεια του ψυχρού πολέμου καθώς επίσης και την μετα-ψυχροπολεμική εποχή. Τέλος θα αναφερθούν εν συντομία, οι σύγχρονες απειλές στην εθνική και διεθνή ασφάλεια.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** με τίτλο «Συγκεκριμένη Δράση και Πληροφόρηση», αρχικά θα εξεταστεί και θα αναλυθεί η συγκεκριμένη δράση ως στοιχείο της πληροφόρησης μεταξύ των άλλων τριών: της συλλογής, της ανάλυσης, και της αντικατασκοπίας, καθώς επίσης θα προσδιοριστεί μέσω ποικίλων ορισμών και η ίδια η έννοια της συγκεκριμένης δράσης. Στη συνέχεια θα αναφερθούν τα χαρακτηριστικά, ο ρόλος και οι σκοποί της συγκεκριμένης δράσης.

Στο **τρίτο κεφάλαιο** που τιτλοφορείται «Το Νομικό Πλαίσιο Άσκησης της Συγκεκριμένης Δράσης», αναλύονται η εφαρμόσιμη νομοθεσία, οι εκτελεστικές διαταγές, οι προεδρικές οδηγίες και οι συνεχείς τροποποιήσεις για τη συγκεκριμένη δράση στις ΗΠΑ, προκειμένου να καθοριστούν τα κυβερνητικά μέτρα ελέγχου, η αποτελεσματικότητα και οι αδυναμίες μέσα στο αμερικανικό σύστημα μέσα από τρεις περιόδους: την 1^η περίοδο «περίοδο μη ελέγχου από το Κογκρέσο» Αποικιακοί χρόνοι - 1947), την 2^η περίοδο «περίοδο της εύλογης δυνατότητας άρνησης» (1947-1974) και την 3^η περίοδο «περίοδο λογοδοσίας του εκτελεστικού τομέα» (1974 έως σήμερα).

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** με τίτλο «ΗΠΑ και Συγκεκριμένες Επιχειρήσεις», εξετάζεται η χρήση της συγκεκριμένης δράσης στην αμερικανική εξωτερική πολιτική από τον Τζόρτζ Ουάσιγκτον μέχρι τον Μπαράκ Ομπάμα, με παραδείγματα και περιπτώσιολογικές μελέτες συγκεκριμένων επιχειρήσεων μεταξύ άλλων στην

Ευρώπη, στην Λατινική Αμερική και στον Τρίτο Κόσμο, εστιάζοντας στις μεθόδους που έχουν χρησιμοποιηθεί με την πάροδο του χρόνου, τα διλήμματα που επέφεραν στους προέδρους των ΗΠΑ καθώς επίσης τις επιτυχίες, αλλά και τις αποτυχίες που απέφεραν στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ κυρίως από την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου μέχρι και σήμερα. Οι περίοδοι ανάλυσης των συγκεκριμένων δράσεων κατηγοριοποιούνται ως εξής :α) Η συγκεκριμένη δράση και οι Ιδρυτές Πατέρες ,β) η χρυσή Εποχή των συγκεκριμένων επιχειρήσεων: προεδρίες Τρούμαν, Αϊζενχάουερ, Κένεντυ και Τζόνσον, γ) η πτώση και η μεταρρύθμιση: προεδρίες Νίξον, Φορντ, και Κάρτερ, δ) η αναβίωση της συγκεκριμένης δράσης στη δεκαετία του '80: προεδρίες Ρέιγκαν και Τζορτζ Χ. Ουώκερ Μπους και ε) οι περίοδοι μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 έως και σήμερα: προεδρίες Κλίντον, Μπους Τζούνιορ και Ομπάμα.

Στο **πέμπτο κεφάλαιο** με τίτλο «Συγκεκριμένη Δράση και ο Ρόλος των Ενόπλων Δυνάμεων των ΗΠΑ», αναλύεται η συγκεκριμένη δράση υπό το πρίσμα του Υπουργείου Άμυνας των ΗΠΑ. Εξετάζονται οι ορισμοί της συγκεκριμένης και της μυστικής δράσης σύμφωνα με το στρατιωτικό δόγμα των ΗΠΑ και επισημαίνονται οι κύριες διαφορές με τον θεσμοθετημένο ορισμό της συγκεκριμένης δράσης. Στη συνέχεια μέσα από την περιγραφή της δομής και του συνεχώς αυξανόμενου ρόλου των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας θέτονται ερωτήματα, σχετικά με την επέκταση των ειδικών δυνάμεων επιχειρήσεων στη σφαίρα που απασχολείται παραδοσιακά η CIA, δηλαδή η διενέργεια συγκεκριμένων επιχειρήσεων, και ζητήματα όπως αν οι ειδικές επιχειρήσεις, ή παραδοσιακές στρατιωτικές επιχειρήσεις ή ειδικές δραστηριότητες του Υπουργείου Άμυνας υπάγονται στον θεσμοθετημένο ορισμό της συγκεκριμένης δράσης με τις αντίστοιχες απαιτήσεις, αν λαμβάνουν αποτελεσματική εποπτεία από τις επιτροπές του Κογκρέσου, και τελικά ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος ώστε να διεξαγάγει τέτοιου είδους επιχειρήσεις, όπως και αν ονομάζονται, η CIA ή το Υπουργείο Άμυνας;

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με το είδος των αποστολών που οραματίζεται το Πεντάγωνο για τις ειδικές δυνάμεις του, είναι τουλάχιστον εξίσου σοβαροί με αυτούς που προκύπτουν από τη χρήση συγκεκριμένων επιχειρήσεων της CIA. Οι κανόνες, ως εκ τούτου, θα πρέπει να είναι εξίσου αυστηροί και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο παρόμοιων εγγυήσεων.

Στο **έκτο κεφάλαιο** με τίτλο «Οι Μέθοδοι Συγκεκριμευμένης Δράσης», αναλύονται και ταξινομούνται οι μέθοδοι των συγκεκριμευμένων ενεργειες σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, σε επτά κατηγορίες.: συγκεκριμευμένη προπαγάνδα, συγκεκριμευμένη πολιτική δραστηριότητα, συγκεκριμευμένη οικονομική δραστηριότητα, τις παραστρατιωτικές επιχειρήσεις, τον πληροφοριακό πόλεμο (Information Warfare), τα πραξικοπήματα και τέλος την υποστήριξη της πληροφόρησης .Οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ αυτών των διαφόρων κατηγοριών συχνά δεν είναι ξεκάθαρες. Το συμπέρασμα του κεφαλαίου είναι ότι όπως έχει δείξει η ιστορία, οι παραπάνω μέθοδοι συγκεκριμευμένης δράσης στην πιο επιτυχημένη, εκστρατεία τους πρέπει να είναι προσεκτικά ενορχηστρωμένοι και ενσωματωμένοι στα ευρύτερα σχέδια και σκοπούς της εξωτερικής πολιτικής.

Στο **έβδομο κεφάλαιο** που τιλοφορείται «Αξιολογώντας την Συγκεκριμευμένη Δράση» γίνεται μια αξιολόγηση και μια σύγκριση των συμπερασμάτων των προηγούμενων κεφαλαίων , μέσα από τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης της συγκεκριμευμένης δράσης, προκειμένου να καθοριστεί το μέλλον της συγκεκριμευμένης δράσης, δηλαδή να καθοριστεί εάν η συγκεκριμευμένη δράση αποτελεί ένα πολύτιμο πολιτικό εργαλείο εθνικής ασφάλειας για τις ΗΠΑ στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον. Τα βασικά ερωτήματα του κεφαλαίου είναι εάν η συγκεκριμευμένη δράση συνεχίζει να είναι αποτελεσματικό εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ, εάν είναι υπό επαρκή έλεγχο και εποπτεία, εάν είναι ηθικά βιώσιμη και τέλος αν οι συγκεκριμευμένες επιχειρήσεις είναι μη-δημοκρατικές και αντισυνταγματικές. Αν και οι σκέψεις μπορούν να διαφέρουν για το πού μπορεί να βρεθεί η ισορροπία στις απαντήσεις των παραπάνω ερωτημάτων , λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός και μόνο ότι διαδοχικοί πρόεδροι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν συγκεκριμευμένη δράση μέχρι και σήμερα , η ισορροπία γέρνει υπέρ της δυνατότητας της εκτελεστικής εξουσίας να διεξαγάγει συγκεκριμευμένες επιχειρήσεις παρέχοντας στις ΗΠΑ μια πρόσθετη επιλογή μέσα στο σύγχρονο ευμετάβλητο περιβάλλον ασφάλειας.

Με βάση την αξιολόγηση της χρήσης και των αποτελεσμάτων των συγκεκριμευμένων επιχειρήσεων στο **όγδοο κεφάλαιο** δίνονται εν μέρει οι κυριότερες ανησυχίες που πολλοί διαμορφωτές πολιτικής, επαγγελματίες, παρατηρητές, και αναλυτές έχουν εκφράσει από την διεξαγωγή της «τρίτης επιλογής» και αφετέρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Εθνική ασφάλεια και οι ΗΠΑ

Εισαγωγή

Το Διεθνές στρατηγικό τοπίο του 21^{ου} αιώνα διαμορφώνεται από περίπλοκες και αντιφατικές δυνάμεις. Το τέλος του ψυχρού πολέμου επαναπροσδιόρισε τον κόσμο όπως είχε γίνει αντιληπτός πριν. Ο διπολικός κόσμος που αναπτύχθηκε μετά από τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, έπαψε να υπάρχει ενώ η διάχυτη αίσθηση αισιοδοξίας για την ειρήνη γκρεμίστηκε στις 11 του Σεπτεμβρίου 2001, από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον μακροχρόνιο πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας.

Σήμερα ο κόσμος χαρακτηρίζεται από αναταραχές και τα μεταβαλλόμενα πρότυπα των σχέσεων μεταξύ των κρατών, καθώς επίσης και οι συγκρούσεις στο εσωτερικό τους που προκαλούνται από εθνικές, θρησκευτικές και εθνικιστικές διαφορές, έχουν γίνει πλέον δεδομένες. Η διεθνής τρομοκρατία, τα καρτέλ των ναρκωτικών, και οι απειλές που δημιουργούνται από την τεχνολογία προσθέτονται στην αναταραχή.

Στο νέο αυτό περιβάλλον, η αμερικανική πολιτική ασφάλειας και οι προτεραιότητές της έχουν γίνει περίπλοκες, συχνά ασαφείς, ακόμη και ασυνεπής λόγω της απρόβλεπτης, αβέβαιης, και με συγκεχυμένα χαρακτηριστικά διεθνούς σκηνής.²

Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη, ακόμη και στην περίοδο της ειρήνης, για μια καλά δομημένη, επανδρωμένη και ικανή κεντρική υπηρεσία πληροφοριών ώστε να παρέχει ακριβείς πληροφορίες στους διαμορφωτές αποφάσεων και τους επικεφαλής των επιχειρήσεων, καθώς επίσης και την ανάγκη για εύκαμπτες επιλογές, όπως είναι η συγκεκαλυμμένη δράση, ώστε να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι χωρίς στρατιωτική επέμβαση.

1.1 Η έννοια της ασφάλειας

Ο Barry Buzan³ το 1983, αναφέρει ότι η ασφάλεια παραμένει μια υποανάπτυκτη έννοια. Ένα βασικό ερώτημα είναι τι πραγματικά εννοούμε με τον όρο ασφάλεια; Περιορίζεται στις στρατιωτικές ανησυχίες ή άλλα θέματα, όπως η υγεία, η οικονομία και το περιβάλλον, μπορούν να συμπεριληφθούν στα «θέματα ασφάλειας»; Δυστυχώς,

² Sam C. Sarkesian, John Allen Williams, and Stephen J. Cimbala, *Excerpted From US National Security: Policymakers, Processes & Politics*, (4th Edition), Lynne Rienner USA, 2008, 3

³ Brian C. Schmidt, *The primacy of national security*. In Steve Smith, Amelia Hadfield, Tin Dunne, (ed) *Foreign Policy Theories, Actors, Cases*, Oxford University Press, New York, 2008, 155

η απάντηση στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από το πώς κάποιος απαντά στο σχετικό ερώτημα του τι ή ποιο είναι το σωστό αναφερόμενο αντικείμενο ασφάλειας που προσπαθούμε να διασφαλίσουμε. Από τη σκοπιά της εξωτερικής πολιτικής που μας ενδιαφέρει στο παρόν κείμενο, υπάρχει ένας αριθμός πιθανών αναφερόμενων αντικειμένων: τα άτομα, τα έθνη-κράτη, οι περιφέρειες, η κοινωνία των κρατών, ακόμα και όλη η υδρόγειος.

Η ασφάλεια, σύμφωνα με τον Mathur⁴, γενικά «σημαίνει διατήρηση της ελευθερίας, της ζωής, της ιδιοκτησίας, της τιμής και του πολιτισμού των ατόμων και ενός περιβάλλοντος γαλήνης και ηρεμίας στην κοινωνία ... Ασφάλεια σημαίνει επιβίωση και ψυχολογική αίσθηση της ελευθερίας από κάθε κίνδυνο».

Ο Lippmann⁵ το 1943 ορίζει ότι « ένα έθνος έχει την ασφάλεια, όταν δεν χρειάζεται να θυσιάσει τα νόμιμα συμφέροντά του για να αποφευχθεί ο πόλεμος και είναι σε θέση, σε περίπτωση αμφισβήτησης, για τη διατήρησή τους με πόλεμο».

Οι Sam C. Sarkesian, John Allen Williams, and Stephen J. Cimbala⁶ προσφέρουν έναν ορισμό που περιλαμβάνει τόσο την αντικειμενική ικανότητα όσο και την αντίληψη ότι: «η εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ είναι η ικανότητα των εθνικών θεσμικών οργάνων για την πρόληψη χρήσης βίας από αντιπάλους που επιδιώκουν να βλάψουν τους Αμερικανούς ή τα εθνικά συμφέροντά τους και την εμπιστοσύνη των Αμερικανών σε αυτή τη ικανότητα».

Σύμφωνα με τον Buzan⁷, «η εθνική ασφάλεια είναι η διατήρηση ενός τρόπου ζωής ... Περιλαμβάνει την ελευθερία, από τη στρατιωτική επίθεση ή τον καταναγκασμό, την ελευθερία από την εσωτερική υπονόμευση και την ελευθερία από τη διάβρωση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών αξιών που είναι απαραίτητες για την ποιότητα ζωής ».

Είναι έτσι προφανές, ότι σε έναν κόσμο αδύνατων και ισχυρών κρατών ,δεν έχουν όλα τα κράτη την ίδια ικανότητα αποτροπής του πολέμου ή να προωθήσουν το εθνικό συμφέρον μέσω της προβολής της δύναμής τους. Πρέπει να ερευνηθούν οι

---

⁴ Mathur, K M, *Crime, Human Rights and National Security*, Gyan Publishing House, New Delhi, 1996, 304

⁵ Joseph J. Romm, *Defining national security: the non military aspects*, Council on Foreign Relations, 1993, 5

⁶ Sam C. Sarkesian, John Allen Williams, and Stephen J. Cimbala , *Excerpted From US National Security: Policymakers, Processes & Politics*, (4th Edition), Lynne Rienner USA, 2008, 4

⁷ B. Buzan , *People, States and Fear: An Agenda For International Security Studies in the Post-Cold War Era*, Harvester Wheat sheaf, New York, 1994, 369

εναλλακτικές επιλογές που θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν στις στρατηγικές συμμαχίες και τη δυνατότητα διεξαγωγής της συγκεκριμένης δράσης ως μέθοδο προώθησης ή/ και προστασίας των εθνικών συμφερόντων.

1.2 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ πριν το Ψυχρό Πόλεμο

Ο απομονωτισμός των ΗΠΑ και η αποστρατιωτικοποίηση κατά τη διάρκεια του 1920 και του 1930, χαρακτηρίζονταν από την αδυναμία των ΗΠΑ να ενταχθούν στην Κοινωνία των Εθνών μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και ως εκ τούτου διακήρυξε, στην ουσία, ο Πρόεδρος Woodrow Wilson, τα Δεκατέσσερα σημεία για μια νέα παγκόσμια τάξη.⁸ Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος τα άλλαξε όλα αυτά, ακόμα κι αν οι περισσότεροι Αμερικανοί δεν ήθελαν να λάβουν μέρος στον «Ευρωπαϊκό Πόλεμο» (ο οποίος ξεκίνησε το 1939) μέχρι την αιφνιδιαστική ιαπωνική επίθεση στον Αμερικανικό Στόλο του Ειρηνικού στο Περλ Χάρμπορ το 1941.

Έτσι καθ' όλη την περίοδο 1932-68 η αμερικανική πολιτική βρισκόταν κάτω από τη σκιά του Φράνκλιν Ρούζβελτ και της δημοκρατικής « συμμαχίας του New Deal ».⁹

Η αντίληψη της «αμερικανικής μοναδικότητας», συνυφασμένη με την ιδεολογική μονοκρατορία του φιλελευθερισμού, συνέβαλε στη θεαματική παλινδρόμηση των σχέσεων των ΗΠΑ με το ανατολικό ημισφαίριο κατά το πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα από τον ακραίο απομονωτισμό στον ακραίο παρεμβατισμό.¹⁰

Για τον πρόεδρο Ρούσβελτ ο σημαντικότερος γεωπολιτικός στόχος ήταν να αποτραπεί μεταπολεμικά μία νέα απομάκρυνση των ΗΠΑ από το ανατολικό ημισφαίριο, όπως συνέβη το 1920 και σε αυτό συνέβαλε αποφασιστικά το Περλ Χάρμπορ.¹¹

---

⁸ James M. McCormick, *American Foreign Policy and Process*, (4th Edition). Itasca, IL: F. E. Peacock, 2004, 28-30

⁹ Brian C. Schmidt, *The primacy of national security*. In Steve Smith, Amelia Hadfield, Tin Dunne, (ed) *Foreign Policy Theories, Actors, Cases*, Oxford University Press, New York, 2008, 13-15

¹⁰ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική :1945-2002*, Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, (Δ΄ Έκδοση), Αθήνα, 2009, 36

¹¹ Ο.π. 40

1.3 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου

Από τον Φεβρουάριο του 1946 μέχρι τον Μάρτιο του 1947 η αμερικανική πολιτική ηγεσία συνέχισε να υποστηρίζει τη μεταπολεμική συνεργασία μεταξύ των μεγάλων συμμάχων του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και ταυτόχρονα να απορρίπτει τη γεωπολιτική λογική των σφαιρών επιρροής και της ισορροπίας δυνάμεων, χωρίς η αμερικανική ηγεσία να αντιλαμβάνεται την εγγενή αντίφαση της στάσης αυτής.¹² Στις 12 Μαρτίου του 1947 ο Τρούμαν σε ομιλία του στο Κογκρέσο εξέφρασε έντονα τη σύγκρουση του τρόπου ζωής των δύο λαών και τόνισε την κομμουνιστική απειλή, καταλήγοντας στο Δόγμα Τρούμαν: στην υποστήριξη των ελεύθερων λαών που αντιστέκονται στην επιχειρούμενη από άλλους καθυπόταξή τους μέσω οπλισμένων μειοψηφιών ή εξωτερικών πιέσεων, καθώς επίσης και στην υποστήριξη της Ελλάδας και την Τουρκίας κατά των εσωτερικών και εξωτερικών κομμουνιστικών προκλήσεων.¹³

Η νέα προσέγγιση της κυβέρνησης Τρούμαν στην Ευρώπη από την άνοιξη του 1947 ήταν η στρατηγική της ανάσχεσης. Έχοντας διαγνώσει ορθά ότι η σοβιετική απειλή στη Δυτική Ευρώπη ήταν πολιτική και όχι στρατιωτική, η στρατηγική της ανάσχεσης πήρε τη μορφή πολιτικής και οικονομικής ανασυγκρότησης με στόχο εκτός από την οικονομική ενίσχυση και την πολιτική συσπείρωση των δυτικοευρωπαϊκών εθνών, για να εξαλειφθεί ο κίνδυνος της διολίσθησής τους προς τον κομμουνισμό και τη σοβιετική επιρροή. Η νέα πολιτική εκφράστηκε με το σχέδιο Μάρσαλ, το οποίο κατά την περίοδο 1948-1952, μετέφερε στη δυτική Ευρώπη, περίπου 1.5% του ΑΕΠ των ΗΠΑ.¹⁴

Εκτός από την στρατηγική της ανάσχεσης του Κέναν, κατά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο οι ΗΠΑ ακολούθησαν και άλλες δύο διαφορετικές στρατηγικές. Η μία συνδέεται με το κείμενο NSC-68 του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΠΑ που εκπονήθηκε στα μέσα του 1950 και η άλλη συνδέεται με την προεδρία του Ντουάιτ Ντ. Αϊζενχάουερ (1953- 1961). Σε αντίθεση με τους πολιτικούς στόχους του Κέναν, το

---

¹² Ο.π. 49

¹³ Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks, "Toward a New National Security Strategy*, Princeton University, 2004, 11

¹⁴ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική :1945-2002*, Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, (Δ' Έκδοση), Αθήνα, 2009, 63-68

NSC-68,¹⁵ που εκπονήθηκε από τον αντικαταστάτη του Κέναν, Πολ Νίτσε, εστιάζει στην στρατιωτική αμερικανική υπεροχή με παράλληλη αύξηση των συμβατικών δυνάμεων των ΗΠΑ.

Οι διεθνείς εξελίξεις που επικρατούσαν την περίοδο αυτή¹⁶, προκάλεσαν και τη μεγαλύτερη καινοτομία του Ψυχρού Πολέμου. Την ίδρυση του Βόρειου Ατλαντικού Οργανισμού Συνθήκης, το NATO, την άνοιξη του 1949.¹⁷

Η τρίτη εκδοχή της αμερικανικής στρατηγικής της ανάσχεσης εκπονήθηκε από τον πρόεδρο Ντουάιτ Ντ. Αϊζενχάουερ ο οποίος συμφωνούσε με το NSC – 68 , όσον αφορά την ανάγκη να αποκρουσθεί η σοβιετική επιρροή και ο κομμουνισμός παγκοσμίως. Η διαφοροποίησή του αφορούσε τα μέσα. Ο Αϊζενχάουερ πίστευε ότι οι υψηλές αμυντικές δαπάνες που απέρρεαν από τις αντιλήψεις του NSC – 68 απειλούσαν να υπονομεύσουν την αμερικανική οικονομία και τις παραδοσιακές ελευθερίες των ΗΠΑ και έπρεπε να συγκρατηθούν .Πως; Με την μεγιστοποίηση της πυρηνικής αποτροπής μειώνοντας τις συμβατικές στρατιωτικές δυνάμεις των ΗΠΑ¹⁸ και την σύλληψη της μαζικής ανταπόδοσης.¹⁹

Από άποψη υψηλής στρατηγικής, τίποτα σημαντικό δεν άλλαξε για τα δεκαπέντε έτη μετά από το 1954, αν και η «ανάσχεση» χαρακτήρισε στρατηγικές και τακτικές σε

¹⁵ A Report to the President Pursuant to the President's Directive of January 31, 1950 "NSC 68, United States Objectives and Programs for National Security, April 14, 1950," Washington, D.C., (April 7, 1950), <http://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/nsc-68/nsc68-1.htm>, (πρόσβαση στις 20/5/2011)

¹⁶ όπως το πραξικόπημα στην Τσεχοσλοβακία τον Φεβρουάριο του 1948, ο αποκλεισμός του Βερολίνου τον Ιούνιο του 1948, η έκρηξη στο πυρηνικό της οπλοστάσιο της ΕΣΣΔ το 1949, η άνοδος του Μάο στην κινεζική εξουσία το, Οκτώβριο του 1949 και ο πόλεμος της Κορέας τον Ιούνιο του 1950.

Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks, "Toward a New National Security Strategy*, Project, Princeton University, 2004, 12

¹⁷ Στην αρχή, το NATO παρέμεινε ένα παραδοσιακό «σύμφωνο εγγύησης,» μια αμερικανική υπόσχεση να εμπλακεί σε περίπτωση πολέμου, έτσι ώστε τα κράτη της Δυτικής Ευρώπης με την Αμερικανική παρουσία να αποτρέψουν μία ενδεχόμενη σοβιετική επίθεση. Μόνο αργότερα έγινε ένας ενιαίος οργανισμός με τις αμερικανικές δυνάμεις να αναπτύσσονται στην πρώτη γραμμή πριν από τον πόλεμο, και μία αρθρωτή πολυεθνική δομή διοίκησης σε καιρό ειρήνης.

Robert E. Osgood, *NATO: The Entangling Alliance*, University of Chicago Press, Chicago, 1962, 32

¹⁸ Έκανε πολλές δηλώσεις για το σκοπό αυτό, ακόμη και πριν γίνει πρόεδρος, όπως το 1952 που δήλωνε: « εάν μέσα σε δέκα χρόνια, όλα τα αμερικανικά στρατεύματα που σταθμεύουν στην Ευρώπη δεν έχουν επιστρέψει στις Ηνωμένες Πολιτείες, τότε όλη αυτή η ιδέα-ενοώντας όλη προσπάθεια του NATO-θα έχει αποτύχει.» Οι μετέπειτα πρόεδροι, ωστόσο, ενδιαφέρονταν περισσότερο για τη διατήρηση της αμερικανικής κυριαρχίας στη συμμαχία, και οι Ευρωπαίοι, επίσης, παρέμειναν ανένδοτοι για την διατήρηση των ΗΠΑ στο NATO. Μέχρι τη δεκαετία του 1960, ο διαρκής επεκτατισμός των ΗΠΑ έγινε αποδεκτός, αν και η συζήτηση για την κλίμακα και τις προϋποθέσεις επαναλήφθηκε το 1970 με την τροποποίηση Mansfield .

Marc Trachtenberg, *A Constructed Peace: The Making of the European Settlement, 1945-1963* Princeton: Princeton University Press, 1999, 148

¹⁹ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική :1945-2002*, Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, (Δ' Έκδοση), Αθήνα, ,2009, 119-126

διάφορα θέατρα επιχειρήσεων και κυρίως τον παρατεταμένο και ανεπιτυχή πόλεμο στην Ινδοκίνα. και στον πόλεμο του Βιετνάμ.

Σε αντιδιαστολή με τον Κέναν το 1947-8 και ταυτιζόμενος με το NSC – 68 (1950) και τον Αϊζενχάουερ, ο Κένεντυ θεωρούσε κάθε επέκταση του κομμουνιστικού στρατοπέδου οπουδήποτε στην υφήλιο ως επικίνδυνη για την «ελευθερία». Η νέα στρατηγική της ευέλικτης ανταπόδοσης που αντικατέστησε τη μαζική ανταπόδοση του Αϊζενχάουερ, είχε μεγάλες ομοιότητες με την προσέγγιση στο NSC – 68 της προεδρίας Τρούμαν. Διαφοροποιείται από τη μαζική ανταπόδοση όσον αφορά τα μέσα, όχι τους στόχους. Για να αποφύγει το δίλημμα «υποχώρηση ή πυρηνικός όλεθρος», ο Κένεντυ χρηματοδότησε ένα υψηλό προφίλ για την εκπαίδευση στον αντισυμβατικό πόλεμο και στην αντιμετώπιση των επιχειρήσεων των ανταρτών, με την αναζωογόνηση των Ειδικών Δυνάμεων και η εντατικοποίηση των παραστρατιωτικών προγραμμάτων της CIA.²⁰

Το 1969, το Δόγμα Νίξον επαναπροσδιόριζε τις δεσμεύσεις ασφάλειας των ΗΠΑ στον Τρίτο Κόσμο για την παροχή βοήθειας προς τους συμμάχους και την ενίσχυσή τους, ώστε να παρέχουν ανθρώπινο δυναμικό στους περιφερειακούς πολέμους.²¹ Στην κεντρική αρένα, η αποκλιμάκωση είχε στόχο να συγκρατήσει τον στρατιωτικό ανταγωνισμό και να σταθεροποιήσει τις σχέσεις με την Σοβιετική Ένωση. Το πιο σημαντικό αποτέλεσμα ήταν οι πυρηνικές συμφωνίες ελέγχου των εξοπλισμών που υπογράφηκαν στη Μόσχα το 1972, ειδικά η Συμφωνία των Αντι-Βαλλιστικών Πυραύλων (ABM). Αυτή αντιπροσώπευε την αποδοχή μιας κατάστασης της «εξασφαλισμένης αμοιβαίας καταστροφής», και κωδικοποίησε δημοσίως την εγκατάλειψη της μακροχρόνιας στρατηγικής για τη διατήρηση σημαντικής πυρηνικής υπεροχής, μια στροφή που προανήγγειλε εσωτερικά το Σχέδιο του Προεδρικού Μνημονίου από τον Μακναμάρα τον Δεκέμβριο του 1963.²²

---

²⁰ Αυτή η καθοδήγηση δεν λάμβανε χώρα εντός του αμερικανικού στρατού ωστόσο, μέχρι το 1965 η στρατηγική της ανταπόδοσης απέτυχε να αναστρέψει την κατάσταση στο Βιετνάμ, και ο πόλεμος έγινε συμβατικός.

Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks*, "Toward a New National Security Strategy", Princeton University, 2004, 12

²¹ Henry A. Kissinger, *White House Years*, Boston: Little, Brown, 1979, 223-225

²² Όμως μέσα σε μια δεκαετία η στρατηγική της αποκλιμάκωσης αποκηρύχθηκε και ο Ψυχρός Πόλεμος αναζωογονήθηκε. Χαιρετίστηκε στις αρχές του 1970 ως ακρογωνιαίος λίθος για τη νέα στρατηγική εθνικής ασφάλειας, και η αποκλιμάκωση με τη Μόσχα (ως διακριτή από εκείνη με το Πεκίνο) είχε φευγαλέο μόνο αντίκτυπο.

Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks*, "Toward a New National Security Strategy", Princeton University, 2004, 17

Η προεδρία Κάρτερ ήταν η πρώτη που στράφηκε προς τον Περσικό Κόλπο και σε στρατιωτικές αποστολές μόνο εν μέρει καθορισμένες από τη σοβιετική απειλή. Το 1977 κατευθύνθηκε η ανάπτυξη ικανοτήτων για την ταχεία ανάπτυξη στην περιοχή, αν και το Πεντάγωνο δεν κατάφερε για να εφαρμόσει την οδηγία ικανοποιητικά παρά μόνο μετά την ιρανική επανάσταση.²³ Το άλλο μεγάλο στίγμα αφετηρίας επί Κάρτερ, ήταν η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εξωτερικό το 1978, σύμφωνα με την ολοκληρωμένη και κοσμοπολίτικη αντίληψη της εθνικής ασφάλειας.²⁴

Ο πρόεδρος Ρέιγκαν ενέτεινε την επιστροφή στην ισχυρή αντι-σοβιετική πολιτική που παγιώθηκε κατά το τελευταίο έτος της προεδρίας Κάρτερ, και κινήθηκε σιωπηρά προς την αναβίωση της αντικομμουνιστικής σταυροφορίας. Αυτές οι κινήσεις συμβολιζόταν το δόγμα Ρέιγκαν. Η πολιτική του Ρέιγκαν όμως, δεν αντιπροσώπευε μια ριζική αλλαγή στη στρατηγική τόσο πολύ, όσον αφορά με την επένδυση περισσότερων πόρων σε σχέση με τις στρατηγικές του Τρούμαν και Κένεντυ. Η ρητορική ήταν πιο έντονη, οι προϋπολογισμοί ήταν υψηλότεροι, και κάποιες δράσεις (όπως στην Κεντρική Αμερική) αντιμετωπίστηκαν με τον ίδιο τρόπο σε σχέση με τους προηγούμενους προέδρους, αλλά η αλλαγή αφορούσε τον βαθμό και όχι το είδος.²⁵

1.4 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ μετά τον Ψυχρό Πόλεμο

Μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου η αμερικανική εξωτερική πολιτική βρέθηκε χωρίς κυρίαρχη αποστολή ανάλογη με την ανάσχεση της Σοβιετικής Ένωσης, που αποτελούσε την κυρίαρχη αποστολή της από το 1947 έως το 1989. Κατά την δεκαετία του 90 στα δυτικά και στα περισσότερα κράτη του πρώην κομμουνιστικού και Τρίτου Κόσμου παρατηρούμε όμως αποσχιστικά κινήματα, όπως στην Γιουγκοσλαβία (Κοσοβάρτοι), στη Ρωσία (Τσετσένοι), στην Τουρκία (Κούρδοι), στη Γεωργία, στην Ινδονησία και στη Σρι Λάνκα, εμφύλιες συγκρούσεις στο Αφγανιστάν, και στην Αλγερία. Οι χειρότερες συνθήκες όμως επικρατούσαν στην αφρικανική ήπειρο, όπου εκατομμύρια θύματα ήταν το αποτέλεσμα από την πείνα, τους λοιμούς και τις πολεμικές συγκρούσεις.

²³Zbigniew Brzezinski, *Power and Principle: Memoirs of the National Security Adviser*, (Revised Edition), New York: Farrar, Straus, Giroux, 1985, 456

²⁴ Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks*, "Toward a New National Security Strategy", Princeton University, 2004, 18

²⁵Ο.π. 18

Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας της δεκαετίας του '90 όρισε την ικανότητα της Αμερικής να διαμορφώσει αυτήν την νέα παγκόσμια τάξη σε μια ασφαλέστερη, ακμάζουσα και σταθερή κατεύθυνση καθώς οι Ηνωμένες Πολιτείες παραμένουν η μόνη παγκόσμια δύναμη, με επέκταση της επιρροή τους σε κάθε διάσταση - πολιτική, οικονομική και στρατιωτική.²⁶

Η παραπάνω στρατηγική ,με πρόεδρο τον Τζόρτζ Χ. Ουώκερ Μπους, υλοποιήθηκε μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της επανένωσης της Ανατολικής με την Δυτική Γερμανία, στα πλαίσια της ΟΝΕ και του ΝΑΤΟ, την εκστρατεία στον Περσικό Κόλπο, εναντίον του Σαντάμ Χουσεΐν που εισέβαλε στο Κουβέιτ, σε συνεργασία με την Σοβιετική Ένωση στα πλαίσια του Συμβουλίου Ασφαλείας .

Καθώς οι ΗΠΑ κατείχαν τη δεσπόζουσα θέση στον διεθνή καταμερισμό ισχύος, ο πρόεδρος Κλίντον ακολούθησε κατά κύριο λόγο ιδεολογική εξωτερική πολιτική, όπου παραβιάζονταν τα ανθρώπινα δικαιώματα και προέβη σε τέσσερις ανθρωπιστικές επεμβάσεις: στη Σομαλία (1993), στην Αιτή (1994), στη Βοσνία (1995) και στο Κόσοβο (1999), στις οποίες αποδείχτηκε η μεγάλη υπεροχή των ΗΠΑ σε στρατιωτικά μέσα. Η αμερικανική πολιτική ηγεσία θα πλήρωνε ακριβά το τίμημα της στρατιωτικής και οικονομικής ισχύος της στις αρχές της νέας χιλιετίας.²⁷

1.5 Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001

Μετά από τις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου από την Αλ-Κάιντα, ο Μπους κήρυξε τον «πόλεμο κατά τρομοκρατίας», στον οποίο ο στρατός των ΗΠΑ και ο διεθνής συνασπισμός εισέβαλαν αρχικά στο Αφγανιστάν και το 2003 στο Ιράκ. Παράλληλα κατά τη δεύτερη θητεία του με μία προσπάθεια βελτίωσης των σχέσεων με τα

---

²⁶Το στρατηγικό περιβάλλον διαμορφώθηκε από τη δημιουργία μιας νέας, όμως ασαφούς και αβέβαιης παγκόσμιας τάξης που θα προκαλέσει την αμερικανική δύναμη και τη δυνατότητά της να εξασφαλίσει την ασφάλειά της και να προωθήσει τα εθνικά συμφέροντά της. Αυτά τα εθνικά συμφέροντα είναι σύμφωνα με την προώθηση και τη διάδοση των δημοκρατικών αρχών, την παρεμπόδιση των τρομοκρατών και των τρομοκρατικών δικτύων από τη λήψη των όπλων μαζικής καταστροφής, και τη δέσμευση καθώς επίσης και την ενίσχυση των διεθνών συμμαχιών.
Federation of American Scientists, "National Security Strategy of the United States, August 1991", <http://www.fas.org/man/docs/918015-nss.htm> , (πρόσβαση στις 20/5/2011)

²⁷ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική :1945-2002*, Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, (Δ' Έκδοση), Αθήνα, 2009, 372

ευρωπαϊκά κράτη και επαίνεσε τις προσπάθειες εκδημοκράτισης στη Γεωργία και την Ουκρανία.²⁸

Η Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας του 2002- η οποία ήταν παρόμοια με αυτή του 2006- προορίστηκε να ανταποκριθεί σε ένα πολύ διαφορετικό στρατηγικό περιβάλλον από αυτό που προβλέφθηκε τη δεκαετία του '90. Αρχίζοντας με την Σ.Ε.Α του 2002 και συνεχίζοντας με τις πιο πρόσφατες αναθεωρήσεις, οι Ηνωμένες Πολιτείες θεωρούν ότι είναι «σε πόλεμο» και από τις δύο προεδρίες Μπους και Ομπάμα.. Η Σ.Ε.Α. του 2002 σημείωνε ότι οι ΗΠΑ πολεμούν κατά «της παγκόσμιας εξάπλωσης της τρομοκρατίας»²⁹, η Σ.Ε.Α του 2006 δήλωνε στην εισαγωγή της ότι «η Αμερική είναι σε πόλεμο»³⁰ και η Σ.Ε.Α του 2010, ότι η Αμερική είναι «σε πόλεμο με ένα συγκεκριμένο δίκτυο, την Αλ- Κάιντα, και τα τρομοκρατικά παρακλάδια της...»³¹

Η Σ.Ε.Α του 2010, επικεντρώνεται στην αποκήρυξη και τη διαφοροποίηση από τις πολιτικές και το γενικό πλαίσιο των προηγούμενων προέδρων και αρθρώνει το δικό της πλαίσιο για τις νέες προκλήσεις. Σε σύγκριση με το δόγμα Μπους της αυτοάμυνας και τις στρατηγικές του έννοιες, όπως η «μονομέρεια», ο «Πόλεμος κατά της Τρομοκρατίας» και «τα προληπτικά πλήγματα», στην νέα Στρατηγική Εθνικής ασφάλειας ο πρόεδρος Ομπάμα δίνει μεγαλύτερη σημασία σε αυτό που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ως δόγμα Ομπάμα, την «αναγκαία δύναμη» η οποία έχει ενσωματωθεί στη μονομερή βία ανθρωπιστική παρέμβαση και θεωρείται πλέον μια αναθεωρημένη έκδοση του δόγματος «δίκαιος πόλεμος» στον 21^ο αιώνα.³² Σε σύγκριση με τη μονομερή εξωτερική πολιτική που ακολούθησε η κυβέρνηση Μπους, ο Ομπάμα έχει υιοθετήσει πολυμερή, σχετικά μέτρια εξωτερική πολιτική, που ενσαρκώνει τα διεθνή ιδανικά.³³ *Βλέπε (Παράρτημα Α, Πίνακας 1).*

---

²⁸ CNN, "Key points from Bush speech", (November 30, 2005) <http://edition.cnn.com/2005/POLITICS/11/30/bush.excerpts/index.html>, (πρόσβαση στις 10/5/2011)

²⁹ The White House Washington, "National Security Strategy of the United States", (September 2002), http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/nss/nss_sep2002.pdf, (πρόσβαση στις 9/5/2011), 5

³⁰ The White House Washington, "National Security Strategy of the United States", March 2006, <http://www.dami.army.pentagon.mil/site/dig/documents/NationalSecurityStrategy-MAR06.pdf>, (πρόσβαση στις 7/5/2011),

³¹ The White House Washington, "National Security Strategy of the United States", May 2010, http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf, (πρόσβαση στις 6/5/2011), 20

³² Christian Henderson, "The 2010 United States National Security Strategy and the Obama Doctrine of "Necessary Force", Oxford University Press, 2010, <http://jcsf.oxfordjournals.org/content/15/3/403.abstract>, (πρόσβαση στις 01/5/2011)

³³ People's Daily Online, "Analysis on the new US national security strategy", June 02, 2010, <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90780/91343/7009759.html>, (πρόσβαση στις 02/5/2011)

Στον εναρκτήριο λόγο του, ο Ομπάμα μίλησε για την αποφασιστικότητα των ΗΠΑ όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Απευθυνόμενος προς τον μουσουλμανικό κόσμο, τον προσκάλεσε σε «μια νέα πορεία, που να βασίζεται στο αμοιβαίο συμφέρον και τον αμοιβαίο σεβασμό». ³⁴

Μετά τον θάνατο του Οσάμα Μπιν Λάντεν στις 1 Μαΐου του 2011 στο Πακιστάν, με στρατιωτική επιχείρηση υπό την ευθύνη του, ³⁵ ανακοίνωσε την αποχώρηση 10.000 αμερικανικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν μέχρι το τέλος του 2011, με ολοκλήρωση της αποχώρησής τους μέχρι το 2014.

1.6 Σύγχρονες απειλές για την παγκόσμια και την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ

Αποτελεί πραγματικότητα ότι το τρέχων διεθνές περιβάλλον ασφαλείας, χαρακτηρίζεται από πολλές και ποικίλες απειλές. Η διεθνή τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, η διακίνηση όπλων και ναρκωτικών, ο κυβερνοπόλεμος, ο ιδεολογικός φονταμενταλισμός και οι αυξανόμενες εσωτερικές διαμάχες των κρατών έρχονται να συμπληρώσουν το τοπίο.

Σύμφωνα με τη Στρατηγική Εθνικής Ασφαλείας του 2010, η κυβέρνηση των ΗΠΑ αποδέχεται ότι πολλές από αυτές τις απειλές, δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς εθνική και διεθνή συνεργασία. Ως προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα συγκεκριμένα αναφέρει: τον βίαιο εξτρεμισμό και την τρομοκρατία, συγκεκριμένα την Αλ-Κάιντα και τα τρομοκρατικά παρακλάδια της, την αύξηση των πυρηνικών όπλων, την κλιματική αλλαγή, την δυσκολία διατήρησης της ειρήνης και τις ένοπλες συγκρούσεις, τις πανδημίες και τις μολυσματικές ασθένειες, τον υποσιτισμό, τις διεθνείς εγκληματικές απειλές και τα παράνομα δίκτυα, τη μη σωστή χρήση των κοινών θαλασσών, αέρα και διαστήματος, και η εκμετάλλευση των πόρων της Αρκτικής. ³⁶

Επίσης σύμφωνα με τον Dewar ³⁷ είναι σαφές είναι ότι η απειλή στον 21^ο αιώνα είναι πολύπλευρη.

---

³⁴ Daniel Dombey, "Obama urges Israel to open Gaza borders", FT.Com, Financial Times, Jan 22, 2009, <http://www.ft.com/cms/s/0/7cf745dc-e8ce-11dd-a4d0-0000779fd2ac.html>, (πρόσβαση στις 20/5/2011)

³⁵ BBC News, "Al-Qaeda leader Osama Bin Laden dead – Obama", 2 May 2011, <http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-13256676>, (πρόσβαση στις 02/5/2011)

³⁶ The White House Washington, "National Security Strategy of the United States", May 2010, http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf, (πρόσβαση στις 25/5/2011), 20

³⁷ Dewar M, *An Enemy with Many Faces*, Defence System International, Vol 1, 2003, 38

Οι χώρες έρχονται αντιμέτωπες με τις απειλές όπως:

- Μια νέα γενιά τρομοκράτη, πιο σκληρή, που χρηματοδοτείται καλύτερα, πιο φανατική και πρόθυμη για να πεθάνει εκτελώντας αποστολές της τρομοκρατίας.

- Τις τρομοκρατικές ομάδες που είναι διεθνείς, και παρακινούνται κυρίως από το θρησκευτικό φονταμενταλισμό.

- Μία πιθανή διακρατική σύγκρουση όπως η διαφωνία συνόρων Ινδίας-Πακιστάν, και το ζήτημα Κίνας και Ταϊβάν.

- Την τρομοκρατία με κρατική ενίσχυση και υποστήριξη, όπως διενεργείται από τη βόρεια Κορέα.

- Τις υπάρχουσες και αναδυόμενες πυρηνικές απειλές όπως η βόρεια Κορέα και το Πακιστάν.

Συμπεράσματα

Οι προσδοκίες και οι απαιτήσεις από την άποψη της ασφάλειας αλλάζουν με τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές διεθνείς εξελίξεις και αντιλήψεις αντίστοιχα. Οι νέες προκλήσεις, επιτρέπουν νέες προσεγγίσεις και υπό την προοπτική της ασφάλειας, η επιλογή της συγκεκριμένης δράσης ως εναλλακτική λύση της στρατιωτικής επέμβασης ή ως στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής πρέπει να αποτελέσει εκ νέου αντικείμενο έρευνας, δεδομένου ότι έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί ορισμένες προκλήσεις σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, ο οποίος απαιτεί έξυπνες εναλλακτικές προτάσεις για την επίλυση διαφορών τόσο στην ειρήνη όσο και στον πόλεμο. Οι απειλές και οι προσδοκίες της ψυχροπολεμικής περιόδου διαφέρουν από τις απαιτήσεις της μετά-ψυχροπολεμικής, καθώς επίσης και η φύση των απειλών που αντιμετωπίζει ο 21^{ος} αιώνας, κυρίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001. Ο ρόλος των πληροφοριών και της συγκεκριμένης δράσης πρέπει να αξιολογηθεί για να καθορίσει την πιθανή χρησιμότητα της συγκεκριμένης δράσης ως λύση σε μερικές από τις εσωτερικές και εξωτερικές προκλήσεις της ασφάλειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Συγκεκρικαλυμμένη Δράση και Πληροφόρηση

Εισαγωγή

Όταν ο διάσημος κινεζικός στρατιωτικός φιλόσοφος Σουν Τζου έγραψε για την πληροφόρηση στο έργο του «Η Τέχνη του Πολέμου», ένα μεγάλο μέρος του υλικού έχει σχέση πραγματικά με αυτό που καλούμε σήμερα «συγκεκρικαλυμμένη δράση», μυστικές επιχειρήσεις που σχεδιάστηκαν με σκοπό να πραγματοποιήσουν πολιτική ασφάλειας ή άμυνας παρά συλλογή και ανάλυση πληροφοριών. Η συγκεκρικαλυμμένη δράση περιλαμβάνει ποικίλες δραστηριότητες που αξίζουν προσεκτικής επεξήγησης και διερεύνησης, επειδή στις δημοκρατικές κοινωνίες παρόμοιες δράσεις είναι αρκετά αμφισβητούμενες. Βεβαίως η συγκεκρικαλυμμένη δράση έχει διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στην αμερικανική ιστορία, αν και είναι ένας παράγοντας που αγνοείται συχνά ή παρανοείται από τους ιστορικούς, ίσως επειδή ένα αρκετά μεγάλο μέρος της παραμένει θαμμένο στα μυστικά αρχεία.³⁸

2.1 Η συγκεκρικαλυμμένη δράση ως στοιχείο της Πληροφόρησης

Τι είναι η Πληροφόρηση; Όπως δήλωσε το 1985 ο Walter Laqueur, «όλες οι προσπάθειες να αναπτύξουμε φιλόδοξες θεωρίες για τον ορισμό της πληροφόρησης, έχουν αποτύχει».³⁹ Δεν υπάρχει καμία επιστημονική ή επαγγελματική συναίνεση σχετικά με τον θεωρητικό ορισμό της πληροφόρησης. Αντίθετα υπάρχει ένα πλήθος ορισμών, που κατά κάποιο παράδοξο τρόπο αλληλοσυμπληρώνονται⁴⁰...

³⁸ Arthur S. Hulnick, *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, Connecticut, London, 1999, 63

³⁹ Walter Laqueur, *A World of Secrets: The Uses and Limits of Intelligence*, NY: Basic Books, New York, 1985, 8.

⁴⁰ α) Το Διάταγμα Εθνικής Ασφάλειας του 1947 με τις πολλές τροποποιήσεις του, σήμερα —ορίζει τη πληροφόρηση ως εξής:

Ο όρος «ξένες πληροφορίες» σημαίνει πληροφορίες σχετικά με τις ικανότητες, τις προθέσεις, ή τις δραστηριότητες των ξένων κυβερνήσεων ή των στοιχείων εξ'αυτών, των ξένων οργανώσεων, των ξένων προσώπων ή των ξένων τρομοκρατικών δραστηριοτήτων.

National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991) 102 Congress, at § 503(e), (codified at Title 50 USC, § 401(a)(2) (2010)), <http://www.cq.com/graphics/sal/102/sal102-88.pdf>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

β) Το πιο πρόσφατο Λεξικό Στρατιωτικών και Σχετικών Όρων του Γενικού Επιτελείου Στρατού των ΗΠΑ καθορίζει την πληροφόρηση σαν:

1. το προϊόν που προκύπτει από τη συλλογή, την επεξεργασία, την ενσωμάτωση, την ανάλυση, την αξιολόγηση και της ερμηνεία των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με ξένες χώρες ή περιοχές.

2. τις πληροφορίες και τη γνώση για έναν αντίπαλο, που τις λαμβάνουμε μέσω της παρατήρησης, της έρευνας, της ανάλυσης, ή της κατανόησης.

Σύμφωνα με τον Godson ⁴¹ πληροφόρηση είναι οι πληροφορίες που έχουν αποκτηθεί με σκοπό την εκμετάλλευσή τους, και προστατεύονται από δραστηριότητες των οργανώσεων που έχουν συσταθεί ειδικά για το σκοπό αυτό.

Ο Kent ⁴² ορίζει την πληροφόρηση ως «χρήσιμη γνώση» ή σε σχέση με τις στρατηγικής σημασίας απόρρητες πληροφορίες «γνώση ζωτικής σημασίας για την εθνική επιβίωση».

Ο Sims ⁴³ ορίζει την πληροφόρηση ως «τις πληροφορίες που συλλέγονται, οργανώνονται ή αναλύονται για λογαριασμό των φορέων λήψης αποφάσεων» και αναφέρει ότι «ο ορισμός της πληροφόρησης δεν συμπεριλαμβάνει την συγκαλυμμένη δράση, η οποία είναι πλήρως κατανοητή ως εκτέλεση πολιτικής, όχι πληροφόρησης». Έτσι η συγκαλυμμένη δράση τείνει να αποτελεί μέρος της διαχείρισης της πληροφόρησης απλά και μόνο επειδή πρέπει να παραμένει μυστική για να είναι αποτελεσματική. Η πληροφόρηση χαρακτηρίζεται κυρίως για τη γνώση και την μυστικότητα.

Τόσο ο Godson όσο και ο Shulsky θεωρούν την συγκαλυμμένη δράση ως ένα από τα στοιχεία της πληροφόρησης ⁴⁴. Ο Shulsky ⁴⁵ υποστηρίζει ότι αν περιορίσουμε την πληροφόρηση μόνο στην γνώση, αποτελεί μια πολύ περιοριστική προσέγγιση αφού όλες οι πτυχές που περιστρέφονται γύρω από την κρατική ασφάλεια, είναι απόρρητες από την φύση τους, και θα πρέπει να συμπεριληφθούν.

Εξαιτίας των διαφορών στα διακυβερνητικά συστήματα, στην πολιτική ιστορία, και τα συμφέροντα στην ασφάλεια, σύμφωνα με τους Godson και Shulsky, φαίνεται να

Joint Chiefs of Staff, Department of Defence Dictionary of Military and Associated Terms, Joint Publication 1-02, 12 April 2001, (As Amended Through 13 June 2007), <http://wstiac.alionscience.com/pdf/dodmilitarydictionary.pdf>, (πρόσβαση στις 26/5/2011), 266.

γ) Και τέλος, η CIA δηλώνει ότι η ακόλουθη πρόταση: «Πληροφόρηση είναι γνώση και η πρόγνωση του κόσμου γύρω από μας» αποτελεί το προοίμιο στις αποφάσεις και τη δράση των σχεδιαστών πολιτικής των ΗΠΑ.

Central Intelligence Agency (Office of Public Affairs), *A Consumer's Guide to Intelligence*, Washington, DC: Central Intelligence Agency, 1999, http://www.dni.gov/reports/IC_Consumers_Guide_2009.pdf, (πρόσβαση στις 26/5/2011), vii

⁴¹ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 1-3

⁴² S. Kent, *Strategic Intelligence for American Policy*, Princeton University Press, New Jersey, 1966, VII.

⁴³ Sims, J, .In Godson R, May, E R & Schmitt, G, (ed), *US Intelligence at the Crossroads, Agendas for Reform: Information for Decision Makers*, Brassey's, Washington DC, 1995, 4

⁴⁴ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 1, and Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993, 8.

⁴⁵ Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993, 190

υπάρχουν τέσσερα διακριτά στοιχεία (λειτουργίες ή κλάδοι) της πληροφόρησης: η συγκέντρωση, η ανάλυση, η αντικατασκοπία και η συγκαλυμμένη δράση.⁴⁶

Συγκέντρωση, είναι η συλλογή πληροφοριών προς αξιολόγηση, κατά ένα μεγάλο μέρος από μυστικά μέσα. Δεν θεωρούνται όλες οι πληροφορίες ως πληροφόρηση -μόνο αυτές που είναι σίγουρο ότι είναι πολύτιμες για αυτούς που καθορίζουν την πολιτική ή αυτούς που διαχειρίζονται πληροφορίες. Σε γενικές γραμμές, οι πληροφορίες συγκεντρώνονται από τρεις πηγές: ανοιχτές, τεχνικές και ανθρώπινους πόρους.

Ανάλυση, είναι η επεξεργασία των πληροφοριών, καθώς και τα τελικά προϊόντα της. Συνήθως μία πληροφορία αποκτάται σε «ακατέργαστη» μορφή, για παράδειγμα, μια έκθεση από έναν πράκτορα ή μια φωτογραφία από ένα όπλο.

Αντικατασκοπία, όπως εφαρμόζεται από τα περισσότερα κράτη, είναι η προσπάθεια να προστατεύσουν τα μυστικά τους, να αποτρέψουν τη χειραγώγησή τους, και (μερικές φορές) να εκμεταλλευτούν τις δραστηριότητες των άλλων υπηρεσιών πληροφοριών για δικό τους όφελος. Για την προστασία των μυστικών τους, τα κράτη βασίζονται, εν μέρει, στις διαδικασίες ασφαλείας και αντιμέτρων.

Συγκαλυμμένη δράση, ή για να χρησιμοποιήσουμε τον βρετανικό όρο, ειδική πολιτική δράση, είναι η προσπάθεια από μία κυβέρνηση ή ομάδα να επηρεάσει τα γεγονότα σε άλλη πολιτεία ή επικράτεια χωρίς να αποκαλύψει την εμπλοκή της. Προσπαθώντας να επηρεάσει τους άλλους εννοούμε, φυσικά, το πολιτικό προσωπικό και την εξωτερική πολιτική μιας κυβέρνησης. Οι άνθρωποι και οι κυβερνήσεις σπανίως αποκαλύπτουν τι ακριβώς προσπαθούν να πετύχουν ή πώς σκοπεύουν να το κάνουν. Οι ενέργειές τους είναι σε κάποιο βαθμό μυστικές ή συγκεκαλυμμένες.

Η συγκεκαλυμμένη δράση διαφέρει εννοιολογικά από τα άλλα στοιχεία της πληροφόρησης στο ότι «ενώ αυτά εμπλέκονται με την αναζήτηση και τη διασφάλιση της γνώσης, η συγκαλυμμένη δράση επιδιώκει να επηρεάσει άμεσα πολιτικά γεγονότα. Όσον αφορά την ένταση, η συγκαλυμμένη δράση μπορεί να κυμαίνεται από την πειθώ ή την προπαγάνδα μέχρι την παραστρατιωτική δράση. Έχει περιγραφεί ως « μία ενδιάμεση δραστηριότητα μεταξύ διπλωματίας και πολέμου».⁴⁷

---

⁴⁶ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 1 and Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993, 193

⁴⁷Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993, 7 - 8

Η συγκεκριμένη δράση θεωρείται επίσης ως πεδίο δράσης των υπηρεσιών πληροφοριών και στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Γαλλία και το Ισραήλ⁴⁸. Οι Shulsky και Godson παραπέμπουν στους εξής λόγους για τους οποίους πρέπει η συγκεκριμένη δράση να θεωρηθεί στο πεδίο ευθύνης και εφαρμογής της μυστικών υπηρεσιών πληροφοριών: «οι υπηρεσίες πληροφοριών έχουν τη δυνατότητα και τις μεθόδους να ενεργήσουν κρυφά. Ιστορικές εμπειρίες έδειξαν ότι έχοντας ξεχωριστούς οργανισμούς που εμπλέκονται με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες έχουμε ως συνέπεια όχι μόνο επαγγελματικό ανταγωνισμό, αλλά αλληλοεπικάλυψη των προσπαθειών και αμοιβαία ανάμειξη. Τέλος, η συγκεκριμένη δράση βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην υποστήριξη της συλλογής, της ανάλυσης και της αντικατασκοπίας ώστε να είναι αποτελεσματική».

49

2.2 Προσδιορίζοντας την έννοια της συγκεκριμένης δράσης

Όπως τονίζει ο Daugherty⁵⁰ «ίσως το πιο σημαντικό σημείο για την κατανόηση της συγκεκριμένης δράσης είναι ,ότι αυτό δεν αποτελεί μια συνηθισμένη αποστολή της CIA, όπως η συλλογή ξένων πληροφοριών ή οι επιχειρήσεις αντικατασκοπίας. Μάλλον, η συγκεκριμένη δράση είναι κατά πολύ ένα στοιχείο της αμερικανικής προεδρικής πολιτικής δεξιοτεχνίας, που ενώνει τα πιο γνωστά στοιχεία της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής όπως είναι η διπλωματία, η στρατιωτική δύναμη, η οικονομική βοήθεια ή οι κυρώσεις, η ενδυνάμωση του εμπορίου ή ο περιορισμός του, η εξωτερική βοήθεια, η στρατιωτική εκπαίδευση και η βοήθεια, οι χρηματοδοτικές πιστώσεις ή τα δάνεια, οι χρηματοδοτούμενες από την κυβέρνηση δράσεις ενημέρωσης (π.χ. Voice of America) και οι γεωργικές ενισχύσεις. Αλλά όπως θα δούμε στη συνέχεια, υπάρχουν διάφοροι κρίσιμοι παράμετροι που διακρίνουν την συγκεκριμένη δράση από αυτά τα μέσα άσκησης εξωτερικής πολιτικής».

---

⁴⁸Godson, R, *Intelligence and Security*, in Schultz, R H (ed), *Security Studies for the 21st Century*, Brassey's, Washington & London, 1997, 335

⁴⁹Godson, R, , *Intelligence and Security*, in Schultz, R H (ed), *Security Studies for the 21st Century*, Brassey's, Washington & London, 1997, 334 and Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brasseys, Washington DC, 1993, 9

⁵⁰ William J. Daugherty, *Counterintelligence and Covert Action* , The role of covert action , Chapter 21. In Lock K. Johnson, (Ed), *Handbook Of Intelligence Studies*, Taylor & Francis e-Library, 2006, www.eBookstore.tandf.co.uk , (πρόσβαση στις 27/6/2011), 279

2.2.1 Η έννοια της συγκαλυμμένης δράσης

Η συγκαλυμμένη δράση ή οι συγκαλυμμένες δραστηριότητες είναι φράσεις που χρησιμοποιούνται κυρίως από τις χώρες του NATO και ιδιαίτερα στη βιβλιογραφία και σε επίσημα έγγραφα των ΗΠΑ, ενώ οι χώρες του παλαιού ανατολικού μπλοκ αναφέρονται σε παρόμοιες δραστηριότητες ως «ενεργά μέτρα». Η συγκαλυμμένη δράση ως δραστηριότητα αναφέρεται με διάφορα ψευδώνυμα, που αναφέρονται όλα στην ίδια πρόθεση ή πτυχές των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων. Μερικά από αυτά είναι, «ξηρές υποθέσεις» «υγρές υποθέσεις», «βρώμικα κόλπα» και «μαύρες επιχειρήσεις».

- «Στεγνές Υποθέσεις»-«Dry Affairs»: Σοβιετικός ευφημισμός για τα «βρώμικα κόλπα». Κάθε συγκαλυμμένη επιχείρηση δεν συνεπάγεται φόνο ή δολοφονία, πρόκειται για τα λεγόμενα ενεργητικά μέτρα ⁵¹.

- «Υγρές Υποθέσεις / Υγρή εργασία / Υγρή εκμετάλλευση»-«Wet Affairs/Wet Work/Wet Operations»: Σοβιετικοί όροι για τη δολοφονία και τη βία ⁵².

- «Βρώμικα κόλπα»-«Dirty Tricks»: Ορολογία της CIA για τις συγκαλυμμένες επιχειρήσεις ή τη συγκαλυμμένη δράση ⁵³.

- «Μαύρες Επιχειρήσεις»-«Black Operations»: Επιχειρήσεις μη ανιχνεύσιμες από τους διευθύνοντες πράκτορες. Οποιαδήποτε επιχείρηση ή έργο είναι δύσκολο να εντοπιστούν λόγω ψευδών δηλώσεων ή συγκάλυψης έτσι ώστε ο αρχικός συμμετοχός να παραμένει άγνωστος. ⁵⁴

- «Συγκαλυμμένες επιχειρήσεις»-«Covert Operations»: Ενέργειες που σχεδιάζονται και εκτελούνται προκειμένου να αποκρύψουν, ή να επιτρέψουν εύλογη άρνηση αυτού που τις διευθύνει. Οι ενέργειες αυτές διαφέρουν από τις μυστικές (clandestine) επιχειρήσεις στο ότι η έμφαση δίνεται στην απόκρυψη της ταυτότητας αυτού που τις διευθύνει (του χορηγού) και όχι στην απόκρυψη της ίδιας της επιχείρησης. ⁵⁵

Στις 18 Ιουνίου του 1948, το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας με την απόφαση 10/2 όριζε την συγκαλυμμένη δράση σαν:

---

⁵¹ Leo D Carl, *International dictionary of intelligence*, (2th Edition), Nibc Pr, 1993, 37

⁵² Burton, B, *Top secret: A clandestine operator's glossary of terms*, (First Edition), Paladin Press, Boulder, Colorado, 1986, 186

⁵³ Leo D Carl, *International dictionary of intelligence*, (2th Edition), Nibc Pr, 1993, 39.

⁵⁴ Burton, B, *Top secret: A clandestine operator's glossary of terms*, (First Edition), Paladin Press, Boulder, Colorado, 1986, 20

⁵⁵ Ο.π. 20

την προπαγάνδα, τον οικονομικό πόλεμο, την άμεση προληπτική δράση, συμπεριλαμβανομένης της δολιοφθοράς, τα μέτρα αντιμετώπισης κατεδαφίσεων και εκκένωσης, την ανατροπή εχθρικών κρατών, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας για τα υπόγεια κινήματα αντίστασης, των ανταρτών και των ομάδων απελευθέρωσης προσφύγων, καθώς και της στήριξης των αυτοχθόνων αντι-κομμουνιστικών στοιχείων σε απειλούμενες χώρες στον ελεύθερο κόσμο.⁵⁶

Ο πρώτος θεσπισμένος ορισμός της συγκαλυμμένης δράσης ψηφίστηκε το 1991 με τροποποίηση του Διατάγματος Εθνικής Ασφάλειας του 1947 σύμφωνα με την οποία συγκαλυμμένη δράση ορίζεται ως «η δραστηριότητα ή οι δραστηριότητες της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, ώστε να επηρεάσουν τις πολιτικές, οικονομικές ή στρατιωτικές συνθήκες στο εξωτερικό, όπου ο ρόλος της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών δεν θα είναι εμφανής ή δύσκολο να αναγνωριστεί δημοσίως ...».⁵⁷

Ο Carl⁵⁸ ορίζει τη συγκαλυμμένη δράση ως «μυστική πράξη που αποσκοπεί να επηρεάσει τις ξένες κυβερνήσεις, γεγονότα, οργανώσεις ή πρόσωπα για την υποστήριξη της εξωτερικής πολιτικής των Ηνωμένων Πολιτειών: μπορεί να περιλαμβάνει πολιτικές, οικονομικές, προπαγανδιστικές, ή παραστρατιωτικές δράσεις».

Η συγκαλυμμένη δράση, σύμφωνα με τον Shulsky⁵⁹ διαφέρει εννοιολογικά από τα άλλα στοιχεία (τη συλλογή, την ανάλυση και την αντικατασκοπία) στο ότι, ενώ τα άλλα αφορούν την ασφαλή-φύλαξη της γνώσης, η συγκαλυμμένη δράση επιδιώκει να επηρεάσει πολιτικά γεγονότα άμεσα και έχει ως κοινό χαρακτηριστικό την ανωνυμία, δηλαδή ο ρόλος της κυβέρνησης δεν είναι άμεσα αναγνωρισμένος.

Σύμφωνα με τον καθηγητή Θεόδωρο Κουλουμπή,⁶⁰ «συγκεκριμένη επιχείρηση μπορεί να οριστεί κάθε προσπάθεια που έχει σχεδιαστεί και τεθεί σε εφαρμογή μυστικά

---

⁵⁶ Document 292, "Foreign Relations of the United States, 1964-1968", Volume XII, Western Europe, US Department of State, office of the Historian <http://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v12/d292>, (πρόσβαση στις 29/6/2011)

⁵⁷ National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991) 102 Congress, at § 503(e), (codified at 50 U.S.C. § 413(a)(1) (2010) <http://www.cq.com/graphics/sal/102/sal102-88.pdf>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

⁵⁸ Leo D Carl, *International dictionary of intelligence*, (2th Edition), Nibc Pr, 1993, 39

⁵⁹ Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993, 8 - 9

⁶⁰ Ένα σενάριο κλιμάκωσης της καλυμμένης δράσης μπορεί να πάρει την ακόλουθη μορφή:

με σκοπό να αλλάξει την πορεία των γεγονότων στη χώρα που αποτελεί το στόχο της επιχείρησης αυτής».

Η συγκαλυμμένη δράση μερικές φορές αναφέρεται και ως η «τρίτη επιλογή» της αμερικανικής πολιτικής, που επιτρέπει στην κυβέρνηση να επηρεάσει τους άλλους λαούς, είτε είναι φιλικοί ή εχθρικοί, σε τομείς εθνικού συμφέροντος, χωρίς να φανερώσει την εμπλοκή της ή να προσφύγει σε στρατιωτική δράση.⁶¹ Η «εύλογη δυνατότητα άρνησης», συνυφασμένη με την συγκαλυμμένη δράση, επιτρέπει τις Ηνωμένες Πολιτείες να ασκήσουν τα εθνικά συμφέροντά τους σε τομείς χωρίς την παρουσία δυνάμεων των ΗΠΑ. Επιπλέον, η χρήση της συγκαλυμμένης δράσης μπορεί να επιτρέψει στις ΗΠΑ να επηρεάσουν έναν ισοδύναμο ή σχεδόν-ισοδύναμο ανταγωνιστή τους χωρίς τον κίνδυνο κλιμάκωσης ή στρατιωτικών συγκρούσεων. Αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντικό κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, καθώς τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση χρησιμοποιούσαν την συγκαλυμμένη δράση για να αποφευχθεί ένας μεγαλύτερος συμβατικός πόλεμος ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις.⁶²

Φάση 1: Πολιτικές συμβουλές παρέχονται σε πολιτικούς μιας άλλης χώρας με την οποία διατηρούνται φιλικές σχέσεις. Η υποστήριξη αυτή περιλαμβάνει ορισμένες πληρωμές σε επιλεγμένα άτομα μέσα και έξω από την κυβέρνηση.

Φάση 2: Αρχίζει η σχεδιασμένη διείσδυση στα πολιτικά κόμματα, τις εργατικές ενώσεις, στους φοιτητικούς συλλόγους, τις εμπορικές οργανώσεις και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Εξαπολύεται μια προπαγανδιστική εκστρατεία από επιλεγμένες πηγές.

Φάση 3: Αρχίζουν οι διπλωματικές πιέσεις και οι οικονομικές κυρώσεις με τη μορφή του μποϊκοτάζ ή του εμπάργκο ή και των δύο. Σε στρατιωτικές μονάδες της περιοχής δίνονται διαταγές επιφυλακής, και οι πιο κρυφοί από τους μυστικούς πράκτορες αρχίζουν να εκτελούν τα προκαθορισμένα καθήκοντά τους.

Φάση 4: Εκδηλώνονται παραστρατιωτικές δραστηριότητες (όπως, σαμποτάζ και σκηνοθετημένες διαδηλώσεις που εκτελούνται από μυστικούς πράκτορες) οι οποίες αποσκοπούν στην αντικατάσταση της νόμιμης κυβέρνησης από μια άλλη η οποία θα είναι περισσότερο πρόθυμη να ικανοποιήσει τις ανάγκες της πολιτικής δύναμης που παρεμβαίνει.

Όπως μπορούμε να δούμε, η καλυμμένη δράση μπορεί να έχει περιορισμένη έκταση στην πρώτη φάση της. Τα επόμενα στάδια, όμως, γίνονται όλο και πιο επικίνδυνα, επειδή συνεπάγονται τέτοιες δραστηριότητες όπως η υποκίνηση λαϊκής αναταραχής, η εκπαίδευση και ο εξοπλισμός εγχώριων δυνάμεων για την εκτέλεση πραξικοπήματος και ακόμη η εξουδετέρωση ηγετών της αντιπολίτευσης με απαγωγή ή δολοφονία.

Θεόδωρος Κουλουμπής, *ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ -Εξουσία και Δικαιοσύνη* Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995, 224 και 226

⁶¹ William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, (First Edition), University Press of Kentucky, 2004, 19-20 and Arthur S. Hulnick, *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, Connecticut, London, 1999, 64

⁶² Richard C. Gross, "Different Worlds: Unacknowledged Special Operations and Covert Action", U.S. Army War College, Carlisle Barracks, 30 Mar 2009, <http://www.fas.org/man/eprint/gross.pdf>, (πρόσβαση στις 02/7/2011), 3

2.3 Σκοποί και ρόλοι των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων

Ο Godson ⁶³ τονίζει ότι αν και η συγκαλυμμένη δράση, από ορισμένες απόψεις, μπορεί να θεωρηθεί ως μια τέχνη, θα πρέπει τη μελετήσουμε ως μια πιο διευρυμένη έννοια. Υπάρχουν τρεις γενικοί λόγοι για τη χρήση συγκαλυμμένης δράσης:

- να επηρεάσει την εσωτερική ισορροπία δυνάμεων σε μια χώρα ή σε μια ομάδα κρατών, όπως είναι μια εθνική ή διεθνής συμμαχία.
- να επηρεάσει το κλίμα της κοινής γνώμης στο εσωτερικό τους και
- να προκαλέσει συγκεκριμένες ενέργειες που δεν σχετίζονται με την εσωτερική ισορροπία εξουσίας ή το κλίμα της κοινής γνώμης.

Επίσης σύμφωνα με τον William J. Daugherty, ⁶⁴ ο σκοπός κάθε προγράμματος συγκαλυμμένης δράσης - δηλαδή, αυτό που ο πρόεδρος και η CIA προτίθενται να ολοκληρώσουν - είναι εν γένει να επηρεάσει ένα ξένο ακροατήριο ώστε να κάνει κάτι, ή να αποφύγει από να κάνει κάτι, για την προαγωγή των στόχων της πολιτικής των ΗΠΑ. Αυτό το «κοινό» μπορεί να είναι η κυβέρνηση ή η ανώτερη ηγεσία ενός έθνους, ο πληθυσμός ενός έθνους, ένα τμήμα του πληθυσμού αυτού, ή υπερεθνικές ομάδες, όπως μια τρομοκρατική οργάνωση ή ένα καρτέλ ναρκωτικών. Τα προγράμματα που στρέφονται κατά κυβερνήσεων θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στον επηρεασμό της εν λόγω κυβέρνησης ώστε να αλλάξει την πολιτική της σχετικά με ένα θέμα ή για μια γεωγραφική περιοχή με τρόπο που θα εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της αμερικανικής πολιτικής. Οι συγκαλυμμένες επιχειρήσεις κατά του πληθυσμού θα μπορούσαν να προορίζονται για να δημιουργήσουν στήριξη υπέρ της Αμερικής και, στη συνέχεια, να ασκήσουν πίεση στην κυβέρνησή τους για μια αντίστοιχη αλλαγή. Προγράμματα για την αντιμετώπιση υπερεθνικών τρομοκρατικών οργανώσεων, μπορεί να προσπαθήσουν να υπονομεύσουν τις δραστηριότητές τους, να συλλάβουν μέλη τους, να προκαλέσουν αποστασίες, ή να διαταράξουν τα οικονομικά τους δίκτυα.

Ο δεύτερος σκοπός των προγραμμάτων συγκαλυμμένης δράσης για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και της απεξάρτησης από τα παραδοσιακά φανερά μέτρα όπως

---

⁶³ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 134-135

⁶⁴ William J. Daugherty, *Counterintelligence and Covert Action*, The role of covert action, Chapter 21. In Lock K. Johnson, (Ed), *Handbook Of Intelligence Studies*, Taylor & Francis e-Library, 2006, www.eBookstore.tandf.co.uk, (πρόσβαση στις 27/6/2011), 279-281

είναι η διπλωματία, το εμπόριο και η στρατιωτική δύναμη, είναι ότι η δράση που αναλαμβάνεται από στρατολογημένους πράκτορες η οποία θεωρείται «νομιμοποιημένη» από το κοινό στο οποίο απευθύνεται, η υποστήριξη της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών πρέπει να παραμείνει κρυφή. Ένα άρθρο στην εφημερίδα μίας ξένης πρωτεύουσας που είναι γραμμένο από τον αμερικανό πρεσβευτή στη χώρα αυτή θα έχει λίγο ή και καθόλου επίδραση (π.χ. επιρροή), αν αυτός ο πληθυσμός ή η κυβέρνηση είναι αντιαμερικανική, τουλάχιστον όσον αφορά αυτό το συγκεκριμένο ζήτημα. Ωστόσο, εάν ένα εξαιρετικά σεβαστό δημόσιο πρόσωπο που είναι πολίτης αυτού του έθνους γράφει, ή υποθετικά γράψει, το ίδιο άρθρο, μπορεί να επιφέρει πολύ περισσότερο επιρροή αναγνωστικό κοινό. Ειδικά αν η εφημερίδα διαβάζεται τακτικά από την πολιτικής ελίτ αυτής της χώρας.

Η παρακίνηση συγκεκριμένων ενεργειών σε μια κυβέρνηση, ενός διεθνή οργανισμού, ή μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης είναι ένας κοινός στόχος της συγκεκριμένης δράσης. Οι Ισραηλινοί, για παράδειγμα, επηρέαζαν τους Ιρακινούς ηγέτες, προκειμένου να απεγκλωβίσουν τους Εβραίους του Ιράκ στα τέλη της δεκαετίας του 1940 και στις αρχές της δεκαετίας του 1950. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επεδίωξαν με διάφορα μέσα να επηρεάσουν συγκεκριμένες ψήφους στα Ηνωμένα Έθνη, για παράδειγμα, να απελάσουν ξένους πράκτορες από τρίτες χώρες, όπου είχαν υπονομεύσει τα συμφέροντα των ΗΠΑ. Στη δεκαετία του 1970, οι Ηνωμένες Πολιτείες, επίσης, προσπάθησαν να επιφέρουν συγκεκριμένες ενέργειες από την πλευρά των μη κυβερνητικών οργανώσεων, όπως η PLO.⁶⁵

Συμπεράσματα

Ο Lowenthal⁶⁶ αναφέρει ότι «για πολλούς ανθρώπους, η πληροφόρηση φαίνεται λίγο διαφορετική από τις πληροφορίες, εκτός από το ότι είναι πιθανώς απόρρητη. Ωστόσο, η διάκριση μεταξύ των δύο είναι σημαντική. Οι πληροφορίες είναι κάτι που μπορεί να είναι γνωστό, ανεξάρτητα από το πώς ανακαλύφθηκε. Η πληροφόρηση αναφέρεται σε πληροφορίες που δηλώνονται ξεκάθαρα ή ικανοποιούν τις ανάγκες των

---

⁶⁵ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 134-135

⁶⁶ Mark M. Lowenthal, *Intelligence: From Secrets to Policy*, (4th edition), Congressional Quarterly Press, Washington, DC, 2008, 1

φορέων χάραξης πολιτικής και έχουν συλλεχθεί, υποστεί επεξεργασία και έχουν περιοριστεί στην κάλυψη των αναγκών αυτών. Η πληροφόρηση είναι ένα υποσύνολο της ευρύτερης κατηγορίας των πληροφοριών και η όλη διαδικασία με την οποία αναγνωρίζεται, συγκεντρώνεται και αναλύεται ανταποκρίνεται στην ανάγκη των φορέων χάραξης πολιτικής. Θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι η πληροφόρηση είναι οι πληροφορίες; Η απάντηση είναι όχι. Όλες οι πληροφορίες είναι πληροφόρηση».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Το Νομικό Πλαίσιο Άσκησης της Συγκεκρικαλυμμένης Δράσης

Αποτελεί πραγματικότητα το γεγονός ότι στην συγκεκρικαλυμμένη δράση κατέφευγαν όλοι οι πρόεδροι των ΗΠΑ από τον Τζόρτζ Ουάσιγκτον μέχρι τον Μπαράκ Ομπάμα. και ταυτόχρονα σε όλη την αμερικανική ιστορία, το νομικό πλαίσιο για τη συγκεκρικαλυμμένη δράση ποικίλει. Στην ανάλυση του συγκεκριμένου κεφαλαίου θα προσδιορίσουμε, τρεις περιόδους στην αμερικανική συγκεκρικαλυμμένη δράση .

3.1 1^η Περίοδος « Περίοδος μη εποπτείας από το Κογκρέσο»(Αποικιακοί χρόνοι - 1947)

Πριν από το Εθνικό Διάταγμα Ασφαλείας του 1947, στην πρώιμη ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών οι Πρόεδροι διεξήγαγαν συγκεκρικαλυμμένες ενέργειες με βάση το άρθρο II του Συντάγματος. Σε αυτή τη περίοδο «μη εποπτείας από το Κογκρέσο»⁶⁷ το Κογκρέσο και τα δικαστήρια δεν είχαν καμία σχέση με την συγκεκρικαλυμμένη δράση. Αν και δεν υπάρχει τίποτα σαφές σχετικά με τη συγκεκρικαλυμμένη δράση στο Σύνταγμα, ο πρόεδρος σύμφωνα με αυτό, διακατείχε την εκτελεστική εξουσία, ήταν ο διοικητής του Στρατού και του Ναυτικού των Ηνωμένων Πολιτειών , και της πολιτοφυλακής των διαφόρων Πολιτειών, και είχε την δυνατότητα να κρατά τις εσωτερικές συζητήσεις μυστικές για την ασφάλεια του έθνους και της διπλωματίας.⁶⁸ Η διχοτόμηση αυτή δημιουργήθηκε για να προστατεύσει το λαό από τη σημαντική απόφαση να συμπεριλάβει ολόκληρο το έθνος σε πόλεμο, ενώ ταυτόχρονα δίνει στον πρόεδρο την εξουσία και την ευθύνη να ανταποκριθεί γρήγορα στις απειλές για την εθνική ασφάλεια

Ως αποτέλεσμα, οι συγκεκρικαλυμμένες ενέργειες κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου υπόκεινται πολύ λίγο στον έλεγχο του Κογκρέσου ή δικαστικό έλεγχο, ή και καθόλου.⁶⁹

⁶⁷ Barry M. Blechman, *Politics Of National Security: Congress And U.S. Defense Policy* , (First edition), Oxford University Press, New York, USA, 1990, 139

⁶⁸ U.S. CONST. art. II

⁶⁹ Micah R. Redfield , *The Quiet Option: Presidential Use of Covert Operations in American History*, United States Air Force Academy, 2008, <http://www.thepresidency.org/storage/documents/Fellows2008/Redfield.pdf> ,(πρόσβαση στις 06/6/2011)

3.2 2^η Περίοδος «Η περίοδος της εύλογης δυνατότητας άρνησης»⁷⁰ (1947-1974)

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης περιόδου, η οποία ξεκινά με τη ψήφιση από το Κογκρέσο του διατάγματος περί εθνικής ασφάλειας του 1947, προβλήθηκε το επιχείρημα, ότι το Κογκρέσο είχε δώσει την εξουσία στον πρόεδρο για τη διεξαγωγή συγκεκριμένης δράσης. Το επιχείρημα αυτό στηριζόταν στην παράγραφο ίδρυσης της CIA και συγκεκριμένα στην αρμοδιότητα για μυστικές μεταφορές χρηματικών ποσών στην CIA στο Διάταγμα Εθνικής Ασφάλειας του 1949.⁷¹

3.2.1 Το Εθνικό Διάταγμα Ασφαλείας του 1947

Το Εθνικό Διάταγμα Ασφαλείας του 1947⁷² το οποίο καθόρισε τη θέση του διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (DCI), και την ίδρυση της CIA, δεν έκανε καμία αναφορά σε συγκεκριμένες ενέργειες, αναφέροντας μόνο ότι ο DCI θα «εκτελεί οποιεσδήποτε άλλες λειτουργίες και καθήκοντα που σχετίζονται με πληροφορίες που αφορούν την εθνική ασφάλεια, τις οποίες ο Πρόεδρος ή το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας κατευθύνουν». Έχει υποστηριχθεί ότι η νομοθετική ιστορία που σχετίζονταν με το Εθνικό Διάταγμα Ασφάλειας δεν υποστήριξε τη διεξαγωγή συγκεκριμένης δράσης σε αυτόν τον τομέα, και η CIA ήταν αρχικά απρόθυμη να εμπλακεί λόγω της απουσίας των νομοθετικών διατάξεων που θα επιτρέπανε ρητά τις συγκεκριμένες ενέργειες. Τον Δεκέμβριο του 1947, ωστόσο, το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας στην οδηγία του 4-A είπε στον DCI «να ξεκινήσει και να διεξάγει επιχειρήσεις εντός του ορίου των διαθέσιμων κονδυλίων, συγκεκριμένες ψυχολογικές επιχειρήσεις που έχουν σχεδιαστεί για την αντιμετώπιση των Σοβιετικών και σοβιετικών εμπνευσμένων δραστηριοτήτων ....». Είναι αβέβαιο αν το Κογκρέσο είχε ενημερωθεί την εποχή εκείνη ότι είχε ξεκινήσει ένα πρόγραμμα με ψυχολογικές επιχειρήσεις.⁷³ Βλέπε (Παράρτημα Δ, Διάγραμμα 3).

⁷⁰ M.E. Bowman, *Secrets in Plain View: Covert Action the U.S. Way*, INTERNATIONAL LAW STUDIES: THE LAW OF MILITARY OPERATIONS, Volume 72, Naval War College Press, 1998, 1, 9

⁷¹ Central Intelligence Agency Act of 1949, Pub. L. No. 81-110, 63 Stat. 208 (codified as amended in 50 U.S.C. § 403 (2000)). Specifically, 50 U.S.C. § 403(f)(a)(1)

⁷² The national Security Act of 1947, 26 July 1947, Public Law 253-80th Congress, Chapter 343- 1st Session, S.758, <http://www.ang.af.mil/shared/media/document/AFD-100630-013.pdf>, (πρόσβαση στις 07/6/2011)

⁷³ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996,

3.3 3^η Περίοδος «Η περίοδος λογοδοσίας της εκτελεστικής εξουσίας» (1974 έως σήμερα)

Κατά τη διάρκεια της τρίτης περιόδου, αρχής γενομένης από την Τροπολογία Χιουγκς-Ράιαν, η συγκαλυμμένη δράση έλαβε ρητή εκ του νόμου υποστήριξη. Ωστόσο, λόγω των καταχρήσεων που είχαν αποκαλυφθεί κατά τη διαδικασία της συγκεκριμένης δράσης, η σχέση μεταξύ των δύο κλάδων εκτελεστικού και νομοθετικού άλλαξε. Η τρίτη περίοδος ήταν έτσι αρκετά διαφορετική από τις δύο πρώτες. Το Κογκρέσο δεν είχε πλέον την ίδια εμπιστοσύνη στον πρόεδρο και έτσι συμμετείχε περισσότερο στις διαδικασίες ελέγχου και εποπτείας της συγκαλυμμένης δράσης.

3.3.1 Η Τροπολογία Χιουγκς-Ράιαν

Το Κογκρέσο μετά την κακοδιαχείριση του πολέμου του Βιετνάμ, τις υπερβολές στη Χιλή, το σκάνδαλο Γουότεργκέιτ, και τη συγκαλυμμένη επέμβαση στον εμφύλιο πόλεμο στην Αγκόλα, στη δεκαετία του '60 και τη δεκαετία του '70 είχε την πρόθεση να επαναφέρει στον έλεγχό του στην εξωτερική πολιτική της χώρας και δεν ήταν πλέον διαθέσιμο να αφήσει την απόλυτη διαχείριση των μυστικών υπηρεσιών στη διακριτική ικανότητα του εκτελεστικού τομέα.

Το 1974, εγκρίθηκε η τροποποίηση Χιουγκς-Ράιαν στο νόμο για την βοήθεια προς τις ξένες χώρες (*Foreign Assistance Act*) του 1961. Σύμφωνα με την τροποποίηση αυτή απαγορευόταν η χρηματοδότηση της CIA για διενέργεια συγκαλυμμένης δράσης εκτός αν ο Πρόεδρος: (1) διαπίστωνε ότι η επιχείρηση ήταν «σημαντική για την εθνική ασφάλεια των Ηνωμένων Πολιτειών» και (2) παρείχε έγκριση «στις αρμόδιες επιτροπές του Κογκρέσου». ⁷⁴

Η έγκριση έπρεπε προφανώς να αναφερθεί στις επιτροπές του Κογκρέσου πριν από την εφαρμογή της συγκαλυμμένης δράσης. Η τροποποίηση Χιουγκς-Ράιαν δεν ανέφερε, εντούτοις, ότι η προεδρική έγκριση έπρεπε να είναι έγγραφη. Το Κογκρέσο, μπορούσε να μπλοκάρει μία συγκαλυμμένη επιχείρηση αν την θεωρούσε

<http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 4-5

⁷⁴ Hughes-Ryan Amendment to the 1961 Foreign Assistance Act, Pub. L. No. 93-559, § 32, 88 Stat. 1795, 1804, (1974) codified as amended at 22 U.S.C. 2422 (1998) [here in after Hughes-Ryan Amendment] requiring “timely notice” to the appropriate committees of Congress). <http://www.cq.com/graphics/sal/93/sal93-559.pdf>, (πρόσβαση στις 09/6/2011)

ακατάλληλη, αρνούμενη την χρηματοδότησή της.⁷⁵ Επίσης η τροποποίηση απέφυγε τον όρο «συγκεκριμενοποιημένη δράση.» Αντί αυτού ανέφερε, οποιεσδήποτε «διαδικασίες σε ξένες χώρες» οι οποίες δεν «έχουν σκοπό απλώς την απόκτηση αναγκαίων πληροφοριών». ⁷⁶ Βλέπε (Παράρτημα Ε, Διάγραμμα 4).

Ως απάντηση το 1975 δημιουργήθηκαν τέσσερις επιτροπές: η επιτροπή Ροκφέλερ (διορισμένη από τον πρόεδρο), η Εξεταστική Επιτροπή, γνωστή ως Επιτροπή Τσερτς από τον πρόεδρό της τον γεροισιαστή Φρανκ Τσερτς (διορισμένη από την Γερουσία), η Εξεταστική Επιτροπή Πληροφοριών, γνωστή επίσης ως Επιτροπή Πάικ από τον πρόεδρό της μέλος του Κογκρέσου Ότις Πάικ (διορισμένη από τη Βουλή) και η Εξεταστική Επιτροπή Μέρφυ,(διορισμένη από την Γερουσία) με πρόεδρο τον βετεράνο διπλωμάτη Ρόμπερτ Μέρφυ. Παρά τους περιορισμούς τους, και οι τέσσερις έρευνες έθεσαν τις προϋποθέσεις για την αποβολή της «δυνατότητας άρνησης», δηλαδή τη δυνατότητα του προέδρου να αρνηθεί τη γνώση μιας συγκεκριμενοποιημένης δράσης και έδωσαν τόπο στη « λογοδοσία του εκτελεστικού τομέα». ⁷⁷ Βλέπε (Παράρτημα ΣΤ).

3.3.2 Η Έκθεση της Επιτροπής Τσερτς

Η Επιτροπή Τσερτς, ⁷⁸ στην τελική έκθεσή της το 1976, δήλωνε ότι σκεφτόταν πολύ σοβαρά «την πρόταση μιας συνολικής απαγόρευσης σε όλες τις μορφές συγκεκριμενοποιημένης δράσης». Τελικά η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμενοποιημένη δράση πρέπει να είναι διαθέσιμη για «σοβαρές, απρόβλεπτες απειλές στην εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ», και εξηγούσε ότι οι συγκεκριμενοποιημένες ενέργειες: (1) πρέπει να αναλυθούν ως «εξαιρετική πράξη» που θα χρησιμοποιείται μόνο «όταν δεν θα αρκούν τα φανερά μέσα», (2) δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως «όχημα για τις μυστικές ενέργειες που είναι ασυμβίβαστες με τις αμερικανικές αρχές», (3) πρέπει να καθιερωθούν « στη βάση μιας προσεκτικής και συστηματικής ανάλυση μιας δεδομένης κατάστασης» συμπεριλαμβανομένων των «συνεπειών μιας

⁷⁵ William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, (First Edition), The University Press of Kentucky, 2004, 94

⁷⁶ Hughes-Ryan Amendment to the 1961 Foreign Assistance Act, Pub. L. No. 93-559, § 32, 88 Stat. 1795, 1804, (1974) codified as amended at 22 U.S.C. 2422 (1998) [hereinafter Hughes-Ryan Amendment] requiring “timely notice” to the appropriate committees of Congress. <http://www.cq.com/graphics/sal/93/sal93-559.pdf> ,(πρόσβαση στις 09/6/2011)

⁷⁷ Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 128

⁷⁸ Church Committee, http://www.maryferrell.org/wiki/index.php/Church_Committee, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

επιχείρησης επέμβασης», (4) πρέπει να διενεργούνται μόνο μετά από «την ενημέρωση των αρμόδιων επιτροπών εποπτείας για όλες τις σημαντικές συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις» και (5) η επιτροπή θα πρέπει να ενημερώνεται πριν την έναρξη οποιασδήποτε συγκεκαλυμμένης δράσης και όλα τα προγράμματα συγκεκαλυμμένης δράσης θα αναφέρονται στην Επιτροπή κάθε εξάμηνο.⁷⁹

3.3.3 Το Διάταγμα Εποπτείας Πληροφόρησης του 1980

Με το Διάταγμα Εποπτείας της Πληροφόρησης του 1980, το Κογκρέσο περιορίστηκε σε μερικές αλλαγές της τροποποίησης Χιουγκς-Ράιαν. Αυτός ο νόμος εγκαθίδρυσε την Μόνιμη Εξεταστική Επιτροπή Πληροφοριών της Βουλής (HPSCI) και την Εξεταστική Επιτροπή Πληροφοριών της Γερουσίας (SSCI) ως επιτροπές εποπτείας για τις υπηρεσίες πληροφοριών. Με τη μείωση των σχετικών επιτροπών από οκτώ σε δύο, το Κογκρέσο βελτίωσε τη διαδικασία κοινοποίησης και αύξησε τις πιθανότητες του απορρήτου στις συγκεκαλυμμένες ενέργειες.⁸⁰

Ο νέος νόμος επέτρεπε στον πρόεδρο να περιορίσει τον αριθμό των ανθρώπων στο Κογκρέσο που θα κοινοποιούσε μια συγκεκαλυμμένη δράση. Κάτω από τις «εξαιρετικές περιστάσεις που έχουν επιπτώσεις στα ζωτικής σημασίας συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών, «ο πρόεδρος θα μπορούσε να περιορίσει την ανακοίνωση «στον πρόεδρο και στα υψηλόβαθμα μέλη των επιτροπών πληροφοριών, του Προέδρου και αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης της Βουλής των αντιπροσώπων, και στους αρχηγούς του κυβερνώντος κόμματος και της αξιωματικής αντιπολίτευσης της Γερουσίας».⁸¹

Το πρόβλημα που δημιουργήθηκε με το διάταγμα του 1980 ήταν ότι ο πρόεδρος και η κυβέρνησή του καθώς και το Κογκρέσο ερμήνευαν ο καθένας με τον τρόπο του την «έγκαιρη κοινοποίηση». Οι μεν πρώτοι θεωρούσαν ότι έπρεπε να ενημερώσουν το Κογκρέσο εντός κάποιων εβδομάδων ή μηνών, ενώ το τελευταίο εντός ημερών. Αυτές

---

⁷⁹ Senate Select Committee to Study Government Operations with Respect to Intelligence Activities, 94th congress 1st session Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, S. Rep. No. 94-465, November 20 (legislative day, November 18), 1975, U.S. , Book I: Foreign and Military Intelligence (Church Committee Report), http://www.aarclibrary.org/publib/church/reports/book1/html/Church_B1_0084b.htm, (πρόσβαση στις 09/6/2011), 159-161

⁸⁰ Intelligence Oversight Act of 1980, (Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1981) Pub. L. No. 96-450, §407(b), 94 Stat. 1981 (14 Okt. 1980) (current version as amended at 50 U.S.C. § 413. <http://www.cq.com/graphics/sal/96/sal96-450.pdf>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

⁸¹ Ο.π.

οι διαφορές μεταξύ του προέδρου και του Κογκρέσου οδήγησαν στην ανάγκη για νέες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της πληροφόρησης και η αφορμή ήταν η υπόθεση Ιράν-Κόντρα (1983-1988).

3.3.4 Κανονισμοί 12.036 και 12.333

Ούτε η τροπολογία Χιουγκς-Ράιαν ούτε το Διάταγμα Εποπτείας Πληροφόρησης του 1980 χρησιμοποιούσαν τον όρο «συγκεκριμένη δράση» ρητά. Σε αυτές τις δύο νομοθετικές πράξεις, το Κογκρέσο όριζε την συγκεκριμένη δράση σαν κάτι διαφορετικό από την συλλογή ξένης πληροφόρησης. Στην προσπάθεια τους οι πρόεδροι των ΗΠΑ να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής της εκτελεστικής εξουσίας στις 24 Ιανουαρίου 1978, ο πρόεδρος Κάρτερ εξέδωσε τον κανονισμό 12.036 που παρείχε έναν καλύτερο ορισμό του ρόλου των ΗΠΑ στις δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφόρησης.⁸² Όμως εξακολουθούσε να περιορίζει τον ρόλο της CIA σε αποκλειστικά εξωτερικές δραστηριότητες, χωρίς να αναφέρει την συγκεκριμένη δράση.

Ο κανονισμός του προέδρου Κάρτερ ακυρώθηκε το 1981 όταν εξέδωσε η κυβέρνηση Ρέιγκαν την εκτελεστική εντολή 12.333.⁸³ Ένα από τα πιο σημαντικά σημεία της σύμφωνα με τον Marcus Eyth⁸⁴ ήταν ότι έδινε την εξουσία στο Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας να σχηματίσει τις επιτροπές εποπτείας που ήταν απαραίτητες για να εκτελέσουν τις λειτουργίες και τις ευθύνες του, όσον αφορά τις «ειδικές δραστηριότητες».

Το κυριότερο όμως χαρακτηριστικό του κανονισμού 12.333 αποτελεί ο ορισμός της συγκεκριμένης δράσης, ο οποίος μεταφέρεται μέσω του Διατάγματος Ασφαλείας του 1991 μέχρι τις μέρες μας. Ο Κανονισμός 12.333⁸⁵ ορίζει ως «ειδικές δραστηριότητες» :

---

⁸²Executive Order 12036, United States Foreign Intelligence Activities, January 24, 1978, (καταργήθηκε το 1981), <http://www.fas.org/irp/offdocs/eo/eo-12036.html>, (πρόσβαση στις 31/7/2011)

⁸³Exec. Order No. 12,333, 46 Fed. Reg. 59,941, 59,953–54 (Dec. 4, 1981); <http://www.fas.org/irp/offdocs/eo/eo-12036.htm>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

⁸⁴ Marcus Eyth, “The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to Disclose – That is the Question”, 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 59

⁸⁵ Τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 13355: “Strengthened Management of the Intelligence Community,” στις 27 Αυγούστου, 2004. Στις 30 Ιουλίου 2008, ο Πρόεδρος Bush εξέδωσε τον κανονισμό 13470[2] τροποποιώντας την εκτελεστική διαταγή 12333 για να ενισχύσει το ρόλο του DNI. <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2008/07/20080731-2.html>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

... τις δραστηριότητες που διεξάγονται για τη στήριξη των εθνικών στόχων της εξωτερικής πολιτικής στο εξωτερικό, οι οποίες σχεδιάζονται και εκτελούνται, έτσι ώστε ο ρόλος της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών να μην είναι εμφανής ή να μην αναγνωρίζεται δημόσια, καθώς και οι λειτουργίες για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων αυτών, αλλά οι οποίες δεν προορίζονται να επηρεάσουν τις πολιτικές διεργασίες, τη κοινή γνώμη, τις πολιτικές ή τα ΜΜΕ των ΗΠΑ και δεν περιλαμβάνουν τις διπλωματικές δραστηριότητες ή τη συλλογή και παραγωγή πληροφοριών ή σχετικές βοηθητικές λειτουργίες.⁸⁶

Αυτός ο καθορισμός όπως ο Daugherty⁸⁷ τονίζει απεικονίζει τρεις βασικές προτάσεις για τη συγκεκριμένη δράση. Κατ' αρχάς, συμφωνεί ότι «η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν είναι πλήρως μια δραστηριότητα πληροφόρησης, είναι μάλλον μια επιλογή εξωτερικής πολιτικής» από τον Λευκό Οίκο. Δεύτερον, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για τη μυστικότητα ώστε να προστατευθούν οι πηγές και οι μέθοδοι συλλογής πληροφοριών, ο κανονισμός καθιερώνει τη CIA αρμόδια για να διευθύνει τη συγκεκριμένη δράση κατά τη διάρκεια της περιόδου ειρήνης. Κατά τη διάρκεια πολέμου οι στρατιωτικές δυνάμεις αναγνωρίζονται για το ρόλο τους στις ειδικές δραστηριότητες. Τρίτον, ο κανονισμός καθιστά σαφές ότι οι λεπτομέρειες οποιασδήποτε ειδικής δραστηριότητας είναι πέρα από το θέαμα των αμερικανικών πολιτών και των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

3.3.5 Ο Νόμος Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991

Με αφορμή το σκάνδαλο Ιράν –Κόντρα, και τις συστάσεις των επιτροπών του, οι επιτροπές SSCI και HPSCI σύνταξαν νέα νομοθεσία για καλύτερη εποπτεία των συγκεκριμένων επιχειρήσεων.

Αποτέλεσμα αυτών των προσπαθειών ήταν ο Νόμος Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991⁸⁸ —η τελευταία σημαντική νομοθεσία για τη διαδικασία εξουσιοδότησης και εκτέλεσης συγκεκριμένων ενεργειών. Αυτό το πλαίσιο συνεχίζει να είναι σε ισχύ μέχρι και σήμερα. Γενικά, ο τίτλος VI του νόμου του 1991

⁸⁶ Exec. Order No. 12,333,, para3-4(h)

⁸⁷ William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, (First Edition), The University Press of Kentucky, 2004, 13 and 14

⁸⁸ Intelligence Authorization Act FY1991 Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress., <http://www.cq.com/graphics/sal/102/sal102-88.pdf>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

ακύρωσε την τροπολογία Χιουγκς-Ράιαν,⁸⁹ και αντικατέστησε την παράγραφο 501 του νόμου εθνικής ασφάλειας του 1947,⁹⁰ και για πρώτη φορά καθόρισε την συγκεκριμενοποιημένη δράση.⁹¹

Ο Νόμος Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991, όπως και η τροποποίηση Χιουγκς-Ράιαν, στηρίχτηκε σε μια βασική προϋπόθεση ότι ο πρόεδρος, πρέπει να είναι αυτός που εγκρίνει τη συγκεκριμενοποιημένη δράση.⁹² Αντιδρώντας στο σκάνδαλο Ιράν-Κόντρα, η νομοθεσία του 1991 θέσπισε διάφορες νέες αξιώσεις: (1) η έγκριση πρέπει να είναι έγγραφη,⁹³ (2) η έγκριση πρέπει να κοινοποιείται στο Κογκρέσο «το συντομότερο δυνατόν» και «πριν από την έναρξη της συγκεκριμενοποιημένης δράσης»,⁹⁴ (3) εάν ο χρόνος δεν επιτρέπει την προετοιμασία μιας γραπτής έγκρισης, ένα γραπτό αρχείο της απόφασης του Προέδρου πρέπει να γίνει «συγχρόνως» και να υποβληθεί γραπτά η έγκριση μέσα σε 48 ώρες,⁹⁵ (4) εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, η έγκριση μπορεί να μην εξουσιοδοτεί δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί ήδη,⁹⁶ (5) η έγκριση πρέπει να διευκρινίσει κάθε οντότητα από την κυβέρνηση των ΗΠΑ ή τρίτο που θα χρηματοδοτηθεί ή θα συμμετάσχει σημαντικά στη δράση⁹⁷ και τελικά (6) καμία έγκριση δεν μπορεί να εξουσιοδοτήσει «οποιαδήποτε δράση που θα παραβίαζε το Σύνταγμα ή οποιοδήποτε καταστατικό των Ηνωμένων Πολιτειών».⁹⁸

Το άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό του νόμου Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991 είναι ότι επέκτεινε τις διατάξεις εποπτείας, που στο παρελθόν ίσχυαν μόνο για τη CIA, και θα περιλάμβανε «οποιοδήποτε τμήμα, υπηρεσία, οντότητα της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών».

---

⁸⁹ Intelligence Authorization Act FY1991 Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress, at § 601

⁹⁰ Intelligence Authorization Act FY1991 Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress, at § 602(a)(2)

⁹¹ National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress. at § 503(e). (codified at 50 U.S.C. § 413(a)(1) and 413(e) (2010))

⁹² National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress, at § 503(a). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a) (2010))

⁹³ Ο.π. § 503(a)(1). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a)(1) (2010))

⁹⁴ Ο.π. § 503(c)(1). (codified at 50 U.S.C. § 413(c)(1)(a), (c)(2), (c)(3) (2010))

⁹⁵ Ο.π. § 503(a)(1). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a)(1) (2010))

⁹⁶ Ο.π. § 503(a)(2). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a)(2) (2010))

⁹⁷ Ο.π. § 503(a)(3). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a)(3) (2010))

⁹⁸ Ο.π. § 503(a)(4). (codified at 50 U.S.C. § 413b(a)(4) (2010))

Ωστόσο, «για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων που επηρεάζουν ζωτικά συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών»⁹⁹, ο πρόεδρος μπορούσε να περιορίσει την κοινοποίηση προς την αποκαλούμενη «Συμμορία των Οκτώ» (“Gang of Eight”)¹⁰⁰ «και σε άλλο μέλος ή μέλη του Κογκρέσου που μπορούσαν να επιλεγούν από τον ίδιο τον πρόεδρο». Η άσκηση αυτού του δικαιώματος απαιτεί δήλωση από τον πρόεδρο που να δικαιολογεί γιατί η δράση απαιτεί περιορισμένη κοινοποίηση. Επίσης η περιορισμένη κοινοποίηση στα μέλη μπορεί να γίνει και προφορικά. Ο πρόεδρος μπορεί, φυσικά, να επιτρέψει την κοινοποίηση σε περισσότερα μέλη του Κογκρέσου, ή το προσωπικό, κάτι ανάμεσα σε ολόκληρη την επιτροπή και τη συμμορία των Οκτώ.¹⁰¹

Σε μεγάλη έκταση, ο νόμος του 1991 δανείστηκε τον ορισμό της συγκαλυμμένης δραστηριότητας από τον κανονισμό του προέδρου Ρέιγκαν 12.333. Ο νέος νόμος ορίζει ως συγκαλυμμένη δράση «τη δραστηριότητα ή τις δραστηριότητες της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών που έχουν σκοπό να επηρεάσουν τις πολιτικές, οικονομικές ή στρατιωτικές συνθήκες στο εξωτερικό, όπου ο ρόλος της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών δεν θα είναι εμφανής ή δύσκολο να αναγνωριστεί δημοσίως ... » αλλά δεν περιλαμβάνει-

(1) δραστηριότητες, ο κύριος σκοπός των οποίων είναι να αποκτηθούν πληροφορίες, παραδοσιακές δραστηριότητες αντικατασκοπίας, παραδοσιακές δραστηριότητες για τη βελτίωση ή διατήρηση της επιχειρησιακής ασφάλειας των προγραμμάτων της κυβέρνησης των ΗΠΑ, ή δραστηριοτήτων διαχείρισης

⁹⁹ Ο.π. § 503(c)(2). (codified at 50 U.S.C. § 413b(c)(2) (2010)

¹⁰⁰ τους προέδρους και τους αντιπρόεδρους των επιτροπών Μυστικών Υπηρεσιών και στους ηγέτες των δύο κομμάτων και του μειοψηφούντος από τη Γερουσία και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Intelligence Oversight Act of 1980, (Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1981) Pub. L. No. 96-450, §501(a)(1), 94 Stat. 1981 (14 Okt 1980) (current version as amended at 50 U.S.C. § 413). <http://www.cq.com/graphics/sal/96/sal96-450.pdf>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

¹⁰¹ Ο Baker συμπληρώνει ότι «παρά το γεγονός ότι μπορεί να υπάρχουν καλοί λόγοι τακτικής να το πράξει, όπως στην περίπτωση των μελών που υπηρετούν στις επιτροπές Χρηματοδότησης, η επιλεκτική κοινοποίηση σε συγκεκριμένα μέλη του Κογκρέσου και του προσωπικού φαίνεται να διαβρώνει το σκεπτικό πίσω από τη περιορισμένη κοινοποίηση.»

Τέλος, ο νόμος επιτρέπει σιωπηρά ο πρόεδρος να αρνηθεί την κοινοποίηση σε όλους με τη δήλωση ότι «κάθε φορά που η έγκριση δεν έχει αναφερθεί (με έναν από τους πρώτους δύο τρόπους), ο πρόεδρος θα πρέπει να ενημερώνει πλήρως τις επιτροπές μυστικών υπηρεσιών σε εύθετο χρόνο και θα πρέπει να παραδώσει μια έκθεση με τους λόγους.» Δεν υπάρχει καμία δημόσια ένδειξη για το αν η διάταξη αυτή έχει ποτέ υλοποιηθεί.

James E.Baker, *From Cold War to Long War, Covert Action in U.S. Legal Context*, Volume 3, Chapter 9. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 160-161

(2) παραδοσιακές διπλωματικές ή στρατιωτικές δραστηριότητες ή η υποστήριξη ρουτίνας σε τέτοιες δραστηριότητες

(3) παραδοσιακές δραστηριότητες επιβολής του νόμου, που διεξάγονται από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, της κυβέρνησης των ΗΠΑ, ή η υποστήριξη ρουτίνας σε τέτοιες δραστηριότητες, και

(4) δραστηριότητες ρουτίνας για την παροχή υποστήριξης προς τις εμφανείς δραστηριότητες (εκτός από τις δραστηριότητες που περιγράφονται στις παραγράφους (1), (2), ή (3)) των άλλων υπηρεσιών της κυβέρνησης των ΗΠΑ στο εξωτερικό.¹⁰²

Στα νέα πλαίσια των νομοθετικών προϋποθέσεων για την συγκεκριμένη δράση, η CIA, η οποία είναι αυτή που έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να διενεργεί συγκεκριμένες επιχειρήσεις, δεν έχει πλέον πολλές δικαιολογίες ώστε να μην ενημερώνει τις επιτροπές εποπτείας του Κογκρέσου. Έτσι ο νόμος του 1991 επέκτεινε τους δεσμούς μεταξύ του προέδρου και του Κογκρέσου στις δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφόρησης, μετά το αρχικό Διάταγμα Ασφαλείας του 1947 και τις τροποποιήσεις που ακολούθησαν.

3.4 Η εξαίρεση στον κανόνα...

Υπάρχουν ορισμένες βασικές διαφορές μεταξύ του θεσμικού ορισμού της «συγκαλυμμένης δράσης» και του ορισμού των «ειδικών δραστηριοτήτων». Ενώ το πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης δράσης περιορίζεται σε εκείνους που επιδιώκουν «να επηρεάσουν τις πολιτικές, οικονομικές ή στρατιωτικές συνθήκες στο εξωτερικό», το πεδίο εφαρμογής των ειδικών δραστηριοτήτων είναι πολύ ευρύτερο, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων φθοράς «για την υποστήριξη των εθνικών στόχων εξωτερικής πολιτικής στο εξωτερικό.» Η διάκριση είναι λεπτή, αλλά παρ'όλα αυτά σημαντική. Επιπλέον, ο ορισμός των ειδικών δραστηριοτήτων δεν έχει καμία εξαίρεση για τις παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες, μια κρίσιμη εξαίρεση για τις ειδικές δράσεις σε σχέση με τη συγκεκριμένη δράση που θα εξεταστούν λεπτομερέστερα στη συνέχεια της παρούσας έρευνας.

---

¹⁰² National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress, at § 503(e), (e)(1), (e)(2), (e)(3), (e)(4). (codified at 50 U.S.C. § 413(a)(1) and 413(e), (e)(1), (e)(2), (e)(3), (e)(4), (2010)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΗΠΑ και Συγκεκριμευμένες Επιχειρήσεις

Εισαγωγή

Κάθε πρόεδρος έχει χρησιμοποιήσει τις συγκεκριμευμένες έρευνες σε διάφορους βαθμούς από τη γέννηση των Ηνωμένων Πολιτειών. Κάθε πρόεδρος από τον Τζόρτζ Ουάσιγκτον μέχρι τον Μπαράκ Ομπάμα έχει αντιμετώπισει προκλήσεις, οι οποίες απαιτούσαν περισσότερη δύναμη από ό,τι διπλωματικές διαπραγματεύσεις, αλλά παρείχαν μικρότερο κίνδυνο από ό,τι ο ανοιχτός πόλεμος. Κατά τη διάρκεια των αιώνων, οι συγκεκριμευμένες επιχειρήσεις έχουν αποφέρει πολλές επιτυχίες, αλλά και πολλές αποτυχίες. Παρόλα αυτά, όταν χρησιμοποιούνται σωστά έχουν παράσχει κάθε πρόεδρο ένα χρήσιμο εργαλείο για την προώθηση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής.

Είναι απίθανο να υπάρξει μια διαδεδομένη συμφωνία για τη συμβολή των συγκεκριμευμένων ενεργειών στην ολοκλήρωση των στόχων της πολιτικής των ΗΠΑ, αλλά μια αίσθηση της χρησιμότητας των συγκεκριμευμένων ενεργειών μπορεί, εντούτοις, να κερδηθεί από μια συνοπτική έρευνα για διάφορες περιπτώσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν. Με πολύτιμο οδηγό την ιστορία θα αναλύσουμε τη χρήση από τους αμερικανούς προέδρους της « τρίτης επιλογής » μέσα από τις εξής περιόδους: α) η συγκεκριμευμένη δράση και οι Ιδρυτές Πατέρες ,β) η χρυσή εποχή των συγκεκριμευμένων επιχειρήσεων: προεδρίες Τρούμαν, Αϊζενχάουερ, Κένεντυ και Τζόνσον, γ) η πτώση και η μεταρρύθμιση: προεδρίες Νίξον, Φορντ, και Κάρτερ, δ) η αναβίωση της συγκεκριμευμένης δράσης στη δεκαετία του '80: προεδρίες Ρέιγκαν και Τζωρτζ Χ. Ουώκερ Μπους και ε) οι περίοδοι μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 έως και σήμερα: προεδρίες Κλίντον, Μπους Τζούνιορ και Ομπάμα. *Βλέπε (Παράρτημα Ζ, Πίνακα 2 και Παράρτημα ΙΑ).*

4.1 Η συγκεκριμευμένη δράση στην πράξη

4.1.1 Η συγκεκριμευμένη δράση και οι Ιδρυτές Πατέρες

Σε μια επιστολή προς τον συνταγματάρχη Elia Dayton στις 26 Ιουλίου 1777, ο Αρχιστράτηγος του Ηπειρωτικού Στρατού Ουάσιγκτον, εξέφρασε την ουσία της φιλοσοφίας του για τις δραστηριότητες στον τομέα της πληροφόρησης. Έγραψε:

Η ανάγκη για την παραγωγή επαρκούς πληροφόρησης είναι εμφανής και δεν χρειάζεται περαιτέρω προτροπή - Το μόνο που απομένει για μένα να προσθέσω είναι, να κρατάτε το όλο θέμα ως απόρρητο όσον το δυνατόν περισσότερο. Όσον αφορά τη μυστικότητα, η επιτυχία εξαρτάται στις περισσότερες επιχειρήσεις από το είδος τους, και ελλείπει αυτής, γενικά αποτυγχάνουν,¹⁰³ ...

Στην επιστολή αυτή, ο Ουάσιγκτον πρότεινε τρεις κρίσιμες σκέψεις οι οποίες αποτελούν σύμφωνα με τον Marcus Eyth¹⁰⁴ σημεία αναφοράς και για τους μελλοντικούς προέδρους. Πρώτον, ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις ήταν πράγματι σημαντικές και άξια προσοχής. Δεύτερον, η επιτυχία αυτών των επιχειρήσεων εξαρτάται από την μυστικότητα. Χωρίς το απόρρητο, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις σίγουρα θα αποτύχουν. Τέλος, ο Ουάσιγκτον άφησε να εννοηθεί επίσης, ότι ο λογικός ρόλος του προέδρου είναι ως ο απόλυτος επικεφαλής της δραστηριότητας των μυστικών υπηρεσιών. Με την προσωπική του έγκριση και εποπτεία των δραστηριοτήτων συλλογής και επεξεργασίας των πληροφοριών, ο Ουάσιγκτον έδειξε τη μοναδική ικανότητα του «αρχιστράτηγου» να κατευθύνει τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις κρυφά, αποδοτικά και αποτελεσματικά και αργότερα ως πρόεδρος.

Οι δραστηριότητες που διεξάγονταν για να εξαγάγουν πληροφορίες και να επηρεάσουν κρυφά τους πολίτες, τους ανώτερους υπαλλήλους, και τα γεγονότα στις ξένες χώρες από τους ηγέτες της προ-συνταγματικής εποχής είναι παρόμοιες με εκείνες που χρησιμοποιούνται σήμερα, εν τούτοις, όπως είναι αναμενόμενο, με λιγότερο περίπλοκα μέσα. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα του 18^{ου} αιώνα κάλυπτε ολόκληρη τη γκάμα «από την μη-προσδιορισμένη/ ταξινομημένη προπαγάνδα και τις

---

¹⁰³ The Commission's on the Roles and Capabilities of the United States Intelligence Community report, "Preparing for the 21st Century: An Appraisal of U.S. Intelligence," from Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1995 (P.L. 103-359), Appendix A - The Evolution of the U.S. Intelligence Community- An Historical Overview, March 1, 1996, <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-INTELLIGENCE/pdf/GPO-INTELLIGENCE-22-1.pdf>, (πρόσβαση στις 18/7/2011),

¹⁰⁴ Το 1843 ο Πρόεδρος Τζων Τάυλερ προσπάθησε να επηρεάσει την κοινή γνώμη στην Αγγλία για τις σχέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Μεγάλης Βρετανίας με την αποστολή ενός πράκτορα για να συναντήσει κρυφά τους Άγγλους κυβερνητικούς ηγέτες. ¹⁰⁴ Ο Πρόεδρος Οδυσσεύς Γκραντ αποφάσισε επίσης να στείλει έναν πράκτορα στον Καναδά το 1869 για «να ενθαρρύνει τη κοινή γνώμη» στον κεντρικό και δυτικό Καναδά ώστε να προσχωρήσει ο Καναδάς στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η πιθανή διαρροή επεξηγεί ένα από τα βασικά επιχειρήματα υπέρ του περιορισμού εποπτείας του Κογκρέσου σε παρόμοιες δραστηριότητες.

Marcus Eyth, "The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to. Disclose? – That is the Question", 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 47

ψυχολογικές εχθροπραξίες με το άνοιγμα του ταχυδρομείου και τη στρατολόγηση των μυστικών πρακτόρων επιρροής».¹⁰⁵

4.1.2 Η χρυσή εποχή των συγκεκριμένων επιχειρήσεων: προεδρίες Τρούμαν, Αϊζενχάουερ, Κένεντυ και Τζόνσον

Με το τέλος του Β΄Π.Π., ο πρόεδρος Χάρυ Σ. Τρούμαν (1945-1953), αναδιοργάνωσε τις μυστικές υπηρεσίες πληροφοριών των ΗΠΑ, προκαλώντας αντιδράσεις και διαμάχες μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών και των υπουργείων της αμερικανικής κυβέρνησης (Ναυτικού, Στρατού, Υπουργείου Εξωτερικών, Αμύνης και FBI), τα οποία εμπλέκονταν στις μυστικές υπηρεσίες.¹⁰⁶

Το γενικότερο πλαίσιο μεταρρύθμισης των μηχανισμών ασφαλείας των ΗΠΑ, οδήγησε όπως τονίζει ο Del Pero¹⁰⁷ στην ίδρυση αυτού που ονομάστηκε National Security State. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η υπογραφή του Διατάγματος Εθνικής Ασφάλειας στις 26 Ιουλίου 1947, το οποίο συνεχίζει μέχρι σήμερα, να αποτελεί τη νομοθετική εξουσιοδότηση στην οποία βασίστηκε η δημιουργία του Κεντρικού Γραφείου Μυστικών Υπηρεσιών (CIA), η πρώτη κεντρική μόνιμη οργάνωση μυστικών υπηρεσιών που είχαν οι ΗΠΑ και το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας (NSC).

Σε απάντηση στα αιτήματα για δράση, η Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ¹⁰⁸ και η εκτελεστική εξουσία επινόησαν γρήγορα νέες οντότητες για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Η CIA, το Υπουργείο Εξωτερικών, και Στρατού συγκέντρωσαν προσωπικό και πόρους και με την οδηγία NSC 10 / 2 το 1948 σχηματίστηκε το Γραφείο Συντονισμού Πολιτικής (OPC), (τον Αύγουστο του 1952 ενσωματώθηκε στη Διεύθυνση Σχεδιασμού -DDP) το οποίο ανέλαβε την ευθύνη και τη διαχείριση των

¹⁰⁵ Ο.π. 47

¹⁰⁶ Covert Operations - Evolution of covert operations, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

¹⁰⁷ Σύμφωνα με τον Del Pero δύο είναι οι πιθανοί παράγοντες που έπαιξαν ρόλο στην εξέλιξη των μυστικών υπηρεσιών πληροφοριών στη μεταπολεμική περίοδο. Ο ένας ήταν η συνεχιζόμενη δυσαρέσκεια του Προέδρου Τρούμαν με την οργανωτική δομή των υπηρεσιών πληροφοριών των ΗΠΑ και ο δεύτερος παράγοντας που μεταμόρφωσε τους ρόλους και τις αποστολές των μυστικών υπηρεσιών πληροφοριών ήταν η αύξηση της εχθρότητας μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ρωσίας, η οποία οδήγησε στον Ψυχρό Πόλεμο. Έτσι, η οδηγία του NSC για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις έκανε ρητή αναφορά στον κομμουνισμό και τη Ρωσία για τη θέσπιση διατάξεων για τη συγκεκριμένη δράση. Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος Αθήνα, 2010, 29-30

¹⁰⁸ Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Volume 1, *Understanding the Hidden Side Of Government*, Appendix C. Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 237

συγκεκριμένων επιχειρήσεων και κατεύθυne τη CIA να διευθύνει «συγκεκριαυυμένες» παρά «ψυχολογικές» επιχειρήσεις.¹⁰⁹

Οι πρώτες συγκεκριαυυμένες επιχειρήσεις των ΗΠΑ στην Ευρώπη και στην ΕΣΣΔ (1948-1975)

Η πρώτη σημαντική συγκεκριαυυμένη επιχείρηση στην οποία ενεπλάκη η CIA υπήρξε η αμερικανική επέμβαση στην Ιταλία τους μήνες πριν τις εκλογές του Απριλίου του 1948. Ένα μεγάλο μέρος της επιχείρησης ήταν εμφανές: Μεταξύ 1948 και 1975, πάνω από 75 εκ. δολάρια δαπανήθηκαν από τη CIA για τις ιταλικές εκλογές. Μόνο για τις εκλογές του 1972 δαπάνησε 10 εκ. δολάρια. Η CIA σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες χρηματοδότησε πάνω από 1 εκατ. δολάρια τον Αμιντόρε Φανφάνι, Γενικό Γραμματέα των Χριστιανοδημοκρατών, στις εκλογές του 1970. Την ίδια στιγμή, πάνω από 800.000 δολάρια δόθηκαν στον Στρατηγό Βίτο Μισέλι, ηγέτη του νεοφασιστικού MSI και πρώην επικεφαλή των ιταλικών στρατιωτικών υπηρεσιών πληροφοριών, για να εξασφαλιστεί η επιτυχία.¹¹⁰

Άλλα κράτη ή κόμματα που έλαβαν τέτοια ευρεία υποστήριξη ήταν η Νέα Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα (και, σύμφωνα με πληροφορίες, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα), στο πλαίσιο των ευρύτερων προσπαθειών συγκεκριαυυμένης πολιτικής δράσης στη Δυτική Γερμανία για να δημιουργηθούν ή να αναβιώσουν αντικομμουνιστικοί, φιλοαμερικάνικοι θεσμοί,

---

¹⁰⁹ Η οδηγία NSC 10 / 2 το 1948 καθόριζε ως συγκεκριαυυμένες δραστηριότητες όλες τις δραστηριότητες «που διενεργούνται ή υποστηρίζονται από την κυβέρνηση ενάντια στα εχθρικά ξένα κράτη ή τις ομάδες ή υπέρ των φιλικών ξένων κρατών ή ομάδων αλλά οι οποίες επίσης προγραμματίζονται και εκτελούνται χωρίς οποιαδήποτε ευθύνη της αμερικανικής κυβέρνησης να είναι εμφανής σε αναρμόδια πρόσωπα και ότι εάν αποκαλυφθεί η αμερικανική κυβέρνηση μπορεί αληθοφανώς να αποκηρύξει οποιαδήποτε ευθύνη για αυτές»

Επίσης, οι δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στην έννοια της συγκεκριαυυμένης δράσης ήταν η προπαγάνδα, η οικονομική εχθροπραξία, η προληπτική άμεση δράση, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων δολιοφθοράς, κατεδάφισης και εκκένωσης, η ανατροπή εχθρικών κρατών, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας στις ανεπίσημες αντιστασιακές ομάδες απελευθέρωσης, σε αντάρτες και πρόσφυγες και υποστήριξης των γηγενών αντικομμουνιστών στοιχείων στις απειλούμενες χώρες του ελεύθερου κόσμου. Ο περιορισμός ήταν ότι τέτοιες διαδικασίες δεν πρέπει να περιλάβουν την ένοπλη σύγκρουση με τακτικά στρατεύματα, την κατασκοπεία, την αντικατασκοπία, και τις στρατιωτικές συγκεκριαυυμένες και παραπλανητικές επιχειρήσεις.

NSC 10/2, 18 June 1948, as printed in Foreign Relations, 1945 – 1950, Emergence of Intelligence Establishment, Document 257 and cited in the editorial brief, “Notes on US Covert Action Programs”, published in Foreign Relations of the United States, 1964 – 1968, Vol XII, Western Europe, pp XXXI-XXXV, 16 April 2001, <http://www.fas.org/sgp/advisory/state/covert.html>, (πρόσβαση 23/7/2011)

¹¹⁰ Victor Marchetti and Panorama, *The CIA in Italy: An Interview with Victor Marchetti*, In Philip Agee and Louis Wolf, (Ed), *Dirty Work: The CIA in Western Europe*, Lyle Stuart, Secaucus, New York, 1978, 170

απαξιώνοντας και καταστρέφοντας τα αριστερά κινήματα της αντιπολίτευσης. Οι Χριστιανοδημοκράτες -αγαπημένοι της CIA σε όλο τον κόσμο, στηρίχθηκαν επίσης, στην Πορτογαλία μετά το πραξικόπημα του Απριλίου το 1974.¹¹¹

Επίσης οι συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις των ΗΠΑ στην Ευρώπη κατευθύνθηκαν και στο συνδικαλιστικό πεδίο. Από το 1948, η CIA συνεργάστηκε με το κυριότερο συνδικάτο, την Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας (AFL) – για να παράσχει υποστήριξη στις μη κομμουνιστικές συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Τέλος, ένας τρίτος συγκεκαλυμμένης επιχείρησης της CIA ήταν αυτός που επιχειρήθηκε στη Σοβιετική Ένωση και στις χώρες του κομμουνιστικού μπλοκ. Αυτός ο τύπος, συνίστατο στη ραδιοφωνική αντικομμουνιστική προπαγάνδα, που προωθείτο μέσω δύο σταθμών οι οποίοι είχαν δημιουργηθεί για αυτό το σκοπό από την CIA (Radio Liberty και Radio Free Europe) και κυρίως από την προσπάθεια διείσδυσης πρακτόρων στις «απαγορευμένες ζώνες».¹¹²

Η κυβέρνηση Τρούμαν χρηματοδότησε επίσης μια σειρά από παραστρατιωτικές, και προπαγανδιστικές δραστηριότητες, όπως στην Αλβανία, η επιχείρηση «Valuable» (1949-1952), η οποία αποτελούσε την πρώτη δοκιμή των παραστρατιωτικών επιχειρήσεων, στον πόλεμο της Κορέας το 1950, καθώς και στις Φιλιππίνες το (1948 - 1954), οι οποίες αποδείχτηκαν πολύ σημαντικές.¹¹³

Υπό τον πρόεδρο Αϊζενχάουερ, (1953-1961) η CIA ενεπλάκη σε αρκετές συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις, που δεν είχαν στόχο μόνο τη Ρωσία ή το σοβιετικό μπλοκ, αλλά οι περισσότερες διενεργήθηκαν σε χώρες του Τρίτου Κόσμου. Ανάμεσα στα σχέδια που υλοποιήθηκαν ήταν στο Βιετνάμ (1954-1956 παραστρατιωτικές προσπάθειες), στην Ανατολική Ευρώπη (1953-1956 ψυχολογικός πόλεμος), στην Ινδονησία (1958 παραστρατιωτικές επιχειρήσεις), στο Λάος (1958 πολιτική δράση και το 1959 παραστρατιωτικές προσπάθειες), στο Θιβέτ (1959 παραστρατιωτικές επιχειρήσεις), στην Κούβα (1960 παραστρατιωτικές επιχειρήσεις και οικονομικός

---

¹¹¹ Philip Agee and Information Dienst, *West Germany: An Interview with Philip Agee*. In Philip Agee and Louis Wolf (Ed), *Dirty Work: The CIA in Western Europe*, Lyle Stuart, Secaucus, New York, 1978, 185-86

¹¹² Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 43-45

¹¹³ *Covert Operations - Evolution of covert operations*, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

πόλεμος), και στο Κονγκό (1960). Οι δύο πιο γνωστές παραστρατιωτικές συγκεκριμενοποιημένες επιχειρήσεις που προώθησε η CIA στη δεκαετία του 50 πραγματοποιήθηκαν στο Ιράν (Επιχείρηση Αίαχ) και τη Γουατεμάλα.(Επιχείρηση Pbsuccess). Βλέπε (Παράρτημα Ζ ,Πίνακα 2 και Παράρτημα ΙΔ).

Ο Αϊζενχάουερ, μέσω της έκδοσης μιας σειράς οδηγιών του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας, περιόρισε το πεδίο εξουσιοδότησης της CIA. Η απόφαση 5412/1 του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας το 1954 , επιβεβαίωνε την ευθύνη της CIA να διεξάγει συγκεκριμενοποιημένη δράση στο εξωτερικό. Ο διευθυντής της CIA έγινε αρμόδιος για το συντονισμό με τα Υπουργεία Εξωτερικών και Άμυνας, ώστε να εξασφαλίσει ότι οι συγκεκριμενοποιημένες ενέργειες προγραμματίζονται και διευθύνονται κατά τρόπο σύμφωνο με τις αμερικανικές εξωτερικές και στρατιωτικές πολιτικές. Επίσης συστάθηκε το Συμβούλιο Συντονισμού Επιχειρήσεων (OCB) για να συντονίζει την υποστήριξη των συγκεκριμενοποιημένων διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της συγκεκριμενοποιημένης δράσης, μεταξύ των Υπουργείων Εξωτερικών Άμυνας , και της CIA. Το Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας με την απόφαση 5412/2 το 1955, κατέστησε την Ομάδα Συντονιστικού Σχεδιασμού (PCG) , την «Ειδική Ομάδα», ως το εκτελεστικό σώμα που είχε υποχρέωση να αναθεωρεί και να εγκρίνει τη συγκεκριμενοποιημένη δράση που αναλαμβάνονταν από τη CIA.¹¹⁴

Κούβα (1960-1965)

Τον Ιανουάριο του 1959 ανατράπηκε η δικτατορία του Φουλχένσιο Μπατίστα από ένα επαναστατικό κίνημα υπό την αρχηγία του Φιντέλ Κάστρο, ο οποίος σύστησε μια κυβέρνηση συνασπισμού. Η σοβιετική προθυμία να παρέχει οικονομική βοήθεια στην Κούβα τοποθέτησαν προς τα αριστερά τον Κάστρο, ο οποίος υιοθετούσε όλο και πιο ριζοσπαστικές θέσεις και προσέγγιζε τη Σοβιετική Ένωση. Για να προληφθεί ο κίνδυνος της σοβιετικής επιρροής και σε άλλα κράτη του δυτικού ημισφαιρίου, η κυβέρνηση Αϊζενχάουερ στις 17 Μαρτίου του 1960, ενέκρινε ένα έγγραφο που καταρτίστηκε από την «Ειδική Ομάδα», σε μια συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου

---

¹¹⁴ NSC 10/2, 18 June 1948, as printed in Foreign Relations, 1945 – 1950, Emergence of Intelligence Establishment, Document 257 and cited in the editorial brief, “Notes on US Covert Action Programs”, published in Foreign Relations of the United States, 1964 – 1968, Vol XII, Western Europe, pp XXXI-XXXV, 16 April 2001, <http://www.fas.org/sgp/advisory/state/covert.html>, (πρόσβαση 23/7/2011)

Ασφαλείας. Ο πρώτος στόχος του σχεδίου (Επιχείρηση «Pluto») ήταν η απομάκρυνση του Κάστρο από την εξουσία.¹¹⁵

Προβλεπόταν η δημιουργία μιας μετριοπαθούς πολιτικής οργάνωσης που θα ήταν εναντίον του καθεστώτος Κάστρο από Κουβανούς εξόριστους στις ΗΠΑ, η ίδρυση ενός ραδιοφωνικού προπαγανδιστικού σταθμού, που θα πληροφορούσε τη σύσταση ενός δικτύου πρακτόρων στο εσωτερικό της Κούβας και τέλος η συγκρότηση και εκπαίδευση μιας ταξιαρχίας αντικαθεστωτικών Κουβανών.¹¹⁶

Στις 17 Απριλίου 1961, τη D- day, η κουβανική ταξιαρχία αποβιβάστηκε στον Κόλπο των Χοίρων, (γνωστή ως επιχείρηση «Zapata»). Αντίθετα με ότι περίμενε η CIA, αντιμετώπισε τη σθεναρή αντίσταση των ενόπλων δυνάμεων του Κάστρο και βομβαρδίστηκε από την κουβανική αεροπορία (4 B-26). Οι δυνάμεις ασφαλείας του Κάστρο συνέλαβαν 200.000 ανθρώπους για να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε αντικαθεστωτική προσπάθεια και η όλη επιχείρηση απέτυχε παταγωδώς.¹¹⁷

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, σύμφωνα με την Επιτροπή Τσέρτς, υπήρξαν τουλάχιστον οκτώ προσπάθειες για να δολοφονηθεί ο Φιντέλ Κάστρο από το 1960 ως το 1965, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων, μεγάλης ισχύος ατομικά τυφέκια, χάπια δηλητηρίου, θανάσιμες βακτηριακές σκόνες, και πούρα με εκρηκτικά. Σε αυτά τα προγράμματα, η CIA συνεργάστηκε όχι μόνο με τους κουβανούς εχθρούς του Κάστρο, αλλά και με αμερικανικούς του υποκόσμου.¹¹⁸

Η κυβέρνηση Κένεντυ (1961-1963) που ήρθε στην εξουσία, αντιμετώπιζε με μεγάλη δυσφορία την επιχείρηση στην Κούβα που ξεκίνησε το 1960 από τον πρόεδρο Αϊζενχάουερ και θεωρούσε ότι η επιχείρηση θα περιοριστεί μόνο στην διείσδυση αντικαθεστωτικών πρακτόρων και -όπως και ο προκάτοχός του ο Αϊζενχάουερ- αρνήθηκε να εγκρίνει στρατιωτική στήριξη για να λήξει το συμβάν και ήρθε αντιμέτωπος με την αποτυχία της επιχείρησης. Δυστυχώς η κάλυψη που είχε οργανώσει η CIA δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και η επιχείρηση βγήκε στο φως της

---

¹¹⁵ CIA, "A Program of Covert Action Against the Castro Regime", 16 March 1960, <http://everything2.com/user/JerboaKolinowski/writeups/A+program+of+covert+action+against+the+Castro+regime>, (πρόσβαση 25/7/2011)

¹¹⁶ Mario Del Pero, *H CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 93

¹¹⁷ Michael Sullivan, Assault Brigade 2506 and the Bay of Pigs, Military.com, http://www.military.com/Content/MoreContent1/?file=cw_o_pigs, (πρόσβαση 25/7/2011)

¹¹⁸ William M. Leary, *Perilous Missions: Civil Air Transport and CIA Covert Operations in Asia*, University of Alabama Press, Alabama, 1984, 71

δημοσιότητας, αποτελώντας άλλη μια ήττα της Ουάσιγκτον. Το βάρος της κατηγορίας έπεσε στη CIA και στον διευθυντή της Ντάλες, όπως ήταν αναμενόμενο, και βρέθηκαν εντελώς περιθωριοποιημένοι στον εκτελεστικό τομέα.¹¹⁹

Βέβαια, και ο πρόεδρος Κένεντυ συνέχισε όλες τις συγκεκαλυμμένες ενέργειες που ήταν σε εξέλιξη, όταν ανέλαβε πρόεδρος των ΗΠΑ. Στην πραγματικότητα, ενώ η κυβέρνηση Αϊζενχάουερ είχε εγκρίνει 104 συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις σε οκτώ χρόνια, ο Κένεντυ είχε εγκρίνει 163 σε τρία έτη σε όλον τον κόσμο. Η CIA, δεν θα είχε ποτέ ξανά όμως το κύρος και την αξιοπιστία προ του Ντάλες.¹²⁰

Τέλος, η εμπλοκή των ΗΠΑ με την Κούβα δεν τελείωσε με την αποτυχημένη απόβαση στον Κόλπο των Χοίρων, αλλά το 1962 όταν προέκυψαν αδιαμφισβήτητες αποδείξεις της παρουσίας σοβιετικών πυραύλων εδάφους-εδάφους στην Κούβα ακολούθησε η λεγόμενη «πυραυλική κρίση της Κούβας» και ίσως ήταν η στιγμή που οι δύο υπερδυνάμεις πλησίασαν περισσότερο σε μια ανοιχτή στρατιωτική σύγκρουση.

Η αδυναμία της CIA εκδηλώθηκε σαφώς κατά την προεδρία του Λίντον Μπ. Τζόνσον (1963-1968). Κατά τη διάρκεια της προεδρικής του θητείας, η οποία σηματοδεύτηκε από την αμερικανική επέμβαση στο Βιετνάμ, ο Τζόνσον έδειξε προτίμηση στις αναλύσεις και εκτιμήσεις των Υπουργείων Εξωτερικών και Άμυνας απαξιώνοντας την κεντρική υπηρεσία μυστικών υπηρεσιών.¹²¹

Η κυβέρνηση Τζόνσον τερμάτισε την συγκεκαλυμμένη επιχείρηση κατά της Κούβας και συντόνισε σταδιακά τη δράση της CIA στο Κονγκό το 1964. Ωστόσο, ενθάρρυνε ένα πραξικόπημα στην Γκάνα και χρησιμοποίησε σημαντικά πηγές των μυστικών υπηρεσιών να συλλάβουν τον Τσε Γκεβάρα στη Βολιβία, ήρωα της κουβανικής επανάστασης. Στη Χιλή, η κυβέρνηση Τζόνσον προέβη σε πολιτική δράση κατά τη διάρκεια των εκλογών του 1964 για την πρόληψη τυχόν νίκης από τους σοσιαλιστές της Χιλής. Στην Ασία, η CIA τερμάτισε την παραστρατιωτική συγκεκαλυμμένη δράση του Θιβέτ, επιχείρησε μια πολιτική δράση στην Ινδονησία (1965-1966), και διεξήγαγε ευρείας κλίμακας μυστικούς πολέμους στο Λάος και το Νότιο Βιετνάμ. Ο Τζόνσον

---

¹¹⁹ Ranelagh, J, *The Agency: The Rise and Decline of the CIA*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1986, 531

¹²⁰ Ο.π. 531

¹²¹ Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 105

συνέχισε επίσης τη χρηματοδότηση των Radio Free Europe και Radio Liberty της CIA για την «γκρίζα» εκστρατεία ψυχολογικού πολέμου.¹²²

4.1.3 Η πτώση και η μεταρρύθμιση της συγκεκριμένης δράσης: προεδρίες Νίξον, Φορντ, και Κάρτερ

Οι περίοδοι Νίξον, Φορντ και Κάρτερ χρησίμευσαν ως μετάβαση από τον Ψυχρό Πόλεμο στην μεταπολεμική περίοδο του Ψυχρού Πολέμου. Οι Εξεταστικές Επιτροπές που διορίστηκαν στη δεκαετία του '70 για να ερευνήσουν την εξουσιοδότηση και το ρόλο της Κοινότητας Πληροφόρησης αρχίζοντας με το φιάσκο στον Κόλπο των Χοίρων στα μέσα της δεκαετίας του '60, την αποτυχία στο Βιετνάμ, τις αποκαλύψεις του σκανδάλου Γουότεργκέιτ, μέχρι τη συγκεκριμένη επέμβαση στον εμφύλιο πόλεμο στην Αγκόλα συμπεριλάμβαναν την Επιτροπή Ροκφέλερ, την Επιτροπή Τσέρτς την Επιτροπή Πάικ και την Επιτροπή Μέρφυ.¹²³

Σε αυτό το νέο πολιτικό κλίμα, η CIA συγκέντρωσε την προσοχή και κατηγορήθηκε για δραστηριότητες που ήταν ανήθικες, παράνομες, και αντιπαραγωγικές για τα στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των Αμερικανικών.¹²⁴

---

¹²² Covert Operations - Evolution of covert operations , Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covertoperations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

¹²³ The Commission's on the Roles and Capabilities of the United States Intelligence Community report, "Preparing for the 21st Century: An Appraisal of U.S. Intelligence," from Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1995 (P.L. 103-359), Appendix A - The Evolution of the U.S. Intelligence Community- An Historical Overview , March 1, 1996, <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-INTELLIGENCE/pdf/GPO-INTELLIGENCE-22-1.pdf>, (πρόσβαση στις 18/7/2011)

¹²⁴ Οι περισσότεροι Αμερικανοί συγκλονίστηκαν όταν ανακάλυψαν το βαθμό στον οποίο η κυβέρνησή τους επενέβαινε στην ανατροπή δημοκρατιών, στην διεξαγωγή πραξικοπημάτων και στον προγραμματισμό των πολιτικών δολοφονιών. Σε αυτό το πολιτικό κλίμα, η Κοινότητα Πληροφόρησης ειδικά η CIA και οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, δοκίμασαν μια σημαντική πτώση. Κάτω από τον πρόεδρο Φορντ και σε μεγάλη έκταση κάτω από τον πρόεδρο Κάρτερ, ο προϋπολογισμός της CIA, το προσωπικό, και οι δραστηριότητες μειώθηκαν, ειδικά στη διεύθυνση των επιχειρήσεων, και μεγαλύτερη έμφαση δόθηκε στην πληροφόρηση της CIA και στις τεχνολογικές ικανότητές της. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, πάνω από 1.800 χειριστές συγκεκριμένων επιχειρήσεων απολύθηκαν ή αναγκάστηκαν να πάρουν νωρίς σύνταξη.

Ο αντίκτυπος ήταν ότι η χρήση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων ως εργαλείο της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής (και του ηθικού μεταξύ των χειριστών συγκεκριμένων επιχειρήσεων) έφθασε στο ναδίρ της μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70.

James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 91

Ο Ρίτσαρντ Νίξον (1969-1974) ,όπως και ο προκάτοχός του ο Τζόνσον και ακόμη περισσότερο, έτρεφε ισχυρή αντιπάθεια στη CIA, την οποία θεωρούσε πολιτικά προσανατολισμένη προς τα αριστερά και τελικά συγκέντρωσε στο εσωτερικό του Λευκού Οίκου και του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας τις αρμοδιότητες για τη λήψη αποφάσεων και την άσκηση εξωτερικής πολιτικής.¹²⁵

Το 1971, κατά τη διάρκεια κυβέρνησης Νίξον, η χρηματοδότηση των ραδιοφώνων σταμάτησε, και δεν υποστηριζόταν πλέον από το Κογκρέσο. Βέβαια η κυβέρνηση Νίξον συνέχισε τους μυστικούς πολέμους στο Νότιο Βιετνάμ και το Λάος και κλιμάκωσε τον τελευταίο φέρνοντας σε αυτό τάγματα και μονάδες πυροβολικού από χώρες του Τρίτου Κόσμου (στην περίπτωση αυτή, από την Ταϊλάνδη).Επίσης υλοποιήθηκε επέμβαση της CIA στην Καμπότζη, όπου το Μάρτιο του 1970 ένα πραξικόπημα οδήγησε στην ανατροπή του πρίγκιπα Σιχανούκ και την άνοδο στην εξουσία του στρατάρχη Λον Νολ , έναν αμείλικτο στρατιωτικό δικτάτορα .Επίσης, η κυβέρνηση Νίξον προέβη σε μεσαίας έντασης παραστρατιωτική εκστρατεία στο Ιράκ, καθώς και σε σπλιισμό Κούρδων για την καταπολέμηση της εθνικής κυβέρνησης. Η στροφή προς τους διεθνείς κανόνες δικαίου με μεγαλύτερη προσοχή στα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η παύση της ασυλίας σε περιπτώσεις μαζικών δολοφονιών, και η απουσία παραγραφής για εγκλήματα πολέμου έκαναν πιο περίπλοκη την διενέργεια συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων στον 21^ο αιώνα.¹²⁶

Ωστόσο , οι συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις της CIA, οι οποίες έκαναν τον μεγαλύτερο θόρυβο κατά την προεδρία Νίξον , ήταν αυτές που πραγματοποιήθηκαν στη Χιλή και στο εσωτερικών των ΗΠΑ, το σκάνδαλο Γουότεργκέιτ το 1972.¹²⁷

---

¹²⁵Τα παραδοσιακά όργανα του εκτελεστικού σώματος , το Υπουργείο εξωτερικών και η CIA περιθωριοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι παραιτούνταν από τη χρησιμοποίηση των συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων
Mario Del Pero, *Η CIA, Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 114

¹²⁶Covert Operations - Evolution of covert operations , Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

¹²⁷ όταν πέντε άτομα συλλαμβάνονται, τα οποία στη συνέχεια κατηγορούνται, όχι μόνο για απλή διάρρηξη, αλλά και γιατί επιχειρήσαν να τοποθετήσουν πομπούς παρακολούθησης στο κτήριο. γραφεία του Δημοκρατικού κόμματος. Αποτέλεσμα των συνεχών αποκαλύψεων ήταν η παραίτηση του προέδρου Νίξον στις 8 Αυγούστου του 1974.

Essortment.com, "The Watergate Scandal", <http://www.essortment.com/watergate-scandal-33270.html>, (πρόσβαση στις 17/7/2011)

Χιλή (1963-1974)

Ο στόχος της CIA στις αρχές της δεκαετίας του '70 στη Χιλή ήταν να εμποδιστεί η άνοδος στην εξουσία του σοσιαλιστή ηγέτη Σαλβαδόρ Αλιέντε. Σύμφωνα με μια μελέτη του Κογκρέσου, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις στη Χιλή περιελάμβαναν την προπαγάνδα, με άρθρα στις τοπικές εφημερίδες και τα περιοδικά, υποστήριξη των προσκείμενων φιλικά με τις ΗΠΑ ΜΜΕ, κερδίζοντας την επιρροή στους θεσμούς και ομάδες της Χιλής, παρέχοντας οικονομική βοήθεια στους χριστιανοδημοκράτες πολιτικές δυνάμεις και τις συντηρητικές (από το 1963) με περισσότερα από 8 εκ. δολάρια, και, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, υποστηρίζοντας υπαλλήλους που εμπλέκονταν στον σχεδιασμό πραξικοπήματος. Ωστόσο όλα αυτά δεν εμπόδισαν την εκλογή του Αλιέντε στην προεδρία της Χιλής το 1970. Η CIA, όπως αρκετοί μελετητές υποστηρίζουν, δεν ενεπλάκη άμεσα στο πραξικόπημα εναντίον του Αλιέντε που οδήγησε στο θάνατό του τον Σεπτέμβρη του 1973.¹²⁸

Μερικά μέλη του Κογκρέσου ανησύχησαν για το ότι, ορισμένες συγκεκριμένες προσπάθειες στη Χιλή είχαν αναληφθεί χωρίς τη γνώση των Υπουργείων Εξωτερικών και Άμυνας και ότι μόνο για μερικές ήταν ενημερωμένες οι εποπτικές επιτροπές του Κογκρέσου (σε μία εποχή που, αμφισβητήσιμα, δεν υπήρχε νομική απαίτηση να ενημερώνεται το Κογκρέσο για τις συγκεκριμένες δράσεις). Πέρα από αυτό, αρκετά μέλη ήταν ιδιαίτερα δύσπιστα ότι η απειλή που τέθηκε από την κυβέρνηση Αλιέντε ήταν αρκετά σοβαρή για να επιτρέψει εκτενή και ακριβή συγκεκριμένη επέμβαση και για να δικαιολογήσει τις πιθανές αρνητικές συνέπειες σε περίπτωση που αποκαλυφθεί. Σε μεγάλο βαθμό, οι κριτικές κατευθύνθηκαν στη γενική πολιτική της κυβέρνησης Νίξον σχετικά με τη Χιλή, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των οικονομικών πιέσεων μέσω των διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών.

Το Σεπτέμβριο του 1973, ένα στρατιωτικό πραξικόπημα έθεσε τέλος στο σοσιαλιστικό πείραμα του Αλιέντε και έφερε στην εξουσία τον Στρατηγό Αουγκούστο Πινοσέτ, ο οποίος επέβαλε μία αμείλικτη στρατιωτική δικτατορία. Χωρίς βέβαια να αποδειχτεί ότι η κυβέρνηση Νίξον ενεπλάκη στο εν λόγω πραξικόπημα, ήταν προφανές

---

¹²⁸ John Ranelagh, *The Agency: the Rise and Decline of the CIA*, Simon and Schuster, New York, 1987, 513-520

ότι η εχθρότητά της απέναντι στον Αλιέντε συνέβαλε σημαντικά σε αυτή την έκβαση.¹²⁹

Ο Τζέραλντ Ρ. Φορντ (1974-1977) διόρισε την Επιτροπή Ροκφέλερ το 1975 για να ερευνήσει την Κοινότητα Πληροφόρησης και εισήγαγε διάφορα μέτρα για να διορθώσει τον έλεγχο και να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές αντιλήψεις σχετικά με τις υπηρεσίες πληροφοριών. Αλλά, ενώ η Επιτροπή Ροκφέλερ διενεργούσε έρευνες, ο πρόεδρος Φορντ και ο Γραμματέας του Χένρι Κίσινγκερ εποπτεύανε μία συγκεκαλυμμένη επιχείρηση της CIA στην Αγκόλα. (1974- 1990) Αυτή περιλάμβανε χρηματοδότηση, εκπαίδευση, και εξοπλισμό των δυνάμεων ανεξαρτησίας ,αντικομμουνιστών UNITA που μάχονταν τους σοβιετικούς για τον έλεγχο της Αγκόλα μετά από το τέλος της πορτογαλικής αποικιοκρατίας. και ιδιαίτερα τη συνεχιζόμενη παρουσία στρατευμάτων της Κούβας ¹³⁰ Ο Φορντ και ο Κίσινγκερ προσπάθησαν να κρατήσουν την επιχείρηση μυστική, αλλά όταν διέρρευσε, το Κογκρέσο ψήφισε την ματαίωσή της.¹³¹

Η κυβέρνηση του προέδρου Τζέιμς Κάρτερ (1977-1981) υποστήριξε δημόσια την ειλικρίνεια στην κυβέρνηση, και τις μειώσεις του αμερικανικού τυχодиωκτισμού στο εξωτερικό. Ακόμα κι έτσι, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η CIA ανέλαβε ή ακόμα υποστήριξε, συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις στην Αγκόλα, στη νότια Υεμένη, και το Αφγανιστάν, αλλά υπήρξε αδιαφιλονίκητα μεγαλύτερη έμφαση στην προπαγάνδα σε αντιδιαστολή με την άμεση δράση κατά τη διάρκεια της προεδρίας Κάρτερ.

Ο Κάρτερ ανησυχούσε για την Αγκόλα, αλλά εστίασε τις προσπάθειές συγκεκαλυμμένης δράσης στη Δυτική Αφρική και ιδιαίτερα στο Αφγανιστάν, υποστηρίζοντας τις δυνάμεις αντίστασης των μουτζαχεντίν, μετά τη ρωσική επέμβαση εκεί, στο τέλος του 1979. Η τελευταία αποτέλεσε μια νέα πολυμερή πρωτοβουλία της

---

¹²⁹ Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα ,2010, 119-120

¹³⁰ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 40

¹³¹ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 91

CIA, με την Αίγυπτο, τη Σαουδική Αραβία, το Πακιστάν, την Κίνα να βοηθούν τις ΗΠΑ σε αυτή τη παραστρατιωτική προσπάθεια.¹³²

Η CIA είχε, επίσης, ενεπλάκη και με την άτυχη επιχείρηση «Desert One» το 1980 για τη διάσωση των ΗΠΑ υπαλλήλων της πρεσβείας των ΗΠΑ που κρατούνταν όμηροι στην Τεχεράνη. Αυτές οι κινήσεις δεν δημοσιοποιούνταν ευρέως εκείνη την εποχή, αντικατοπτρίζοντας προφανώς μια προθυμία να χρησιμοποιήσουν τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής σε μια εποχή που οι περισσότεροι πίστευαν ότι ο η κυβέρνηση Κάρτερ ήταν ριζικά εχθρική προς τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις και την παρεμβατική εξωτερική πολιτική.¹³³

4.1.4 Η αναβίωση της συγκεκριμένης δράσης στη δεκαετία του '80: προεδρίες Ρέικαν και Τζωρτζ Χ. Ουώκερ Μπους

Το 1980, η CIA και οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις πήραν μια νέα πνοή ζωής. Η αναβίωση της CIA, ξεκίνησε κατά το τελευταίο έτος της διακυβέρνησης Κάρτερ, εν μέσω εντεινόμενων ανησυχιών, με την απειλή της Σοβιετικής Ένωσης μετά την εισβολή στο Αφγανιστάν το Δεκέμβριο του 1979. Η υποστήριξη της αντίστασης στο Αφγανιστάν κλιμακώθηκε κάτω από τους προέδρους Ρέικαν και Τζωρτζ Χ. Ουώκερ Μπους και συνεχίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990.

Ο οργανισμός ξεκίνησε αρκετές «μείζονες» συγκεκριμένες επιχειρήσεις σε μέρη όπως την Κεντρική Αμερική, την Αγκόλα, τη Λιβύη, την Αιθιοπία, τον Μαυρίκιο, τη Καμπότζη, το Αφγανιστάν και το Ιράν. Ανάμεσα στα πιο σημαντικά από αυτά ήταν η τεράστια επιχείρηση της CIA στο Αφγανιστάν για την υποστήριξη των ανταρτών-μουτζαχεντίν- ενάντια στην εισβολή του σοβιετικού στρατού.¹³⁴

---

¹³² Covert Operations - Evolution of covert operations, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

¹³³ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 39

¹³⁴ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 91

Η θητεία του Ρόναλντ Ρέιγκαν (1981-1989) προμήνυε τον πρωταγωνιστικό ρόλο της CIA, καταργώντας πολλούς από τους περιορισμούς που είχε υποβάλει ο Κάρτερ στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις της CIA. Έτσι με το «δόγμα Ρέιγκαν», ο πρόεδρος ανήγγειλε την ανάγκη να υποστηριχθούν οι αντικομμουνιστικές δυνάμεις του Τρίτου Κόσμου και ενίσχυσε τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις και την υποστήριξη των αντικομμουνιστών δυνάμεων στο Αφγανιστάν, την Αγκόλα, καθώς επίσης και εκείνων στο Ελ Σαλβαδόρ. Επιδίωξε να αποσταθεροποιήσει το υποστηριζόμενο από το Βιετνάμ κομμουνιστικό καθεστώς στην Καμπότζη.¹³⁵ Αν και ο Ρέιγκαν δραστηριοποιήθηκε ιδιαίτερα στη Μέση Ανατολή ενάντια στο Ιράκ, τη Λιβύη, και το Ιράν, η πιο πασιγνώστη συγκεκριμένη επιχείρηση επί προεδρίας Ρέιγκαν ήταν αυτή στη Νικαράγουα, όταν το 1979 η επανάσταση των Σαντανίστας είχε ανατρέψει τη φιλοαμερικανική δικτατορία του Αναστάζιο Σομόζα.

Νικαράγουα (1933-1987) και η Υπόθεση Ιράν-Κόντρα (1983 - 1987)

Το πιο γνωστό παράδειγμα μετάβασης από άμεσο σε έμμεσο έλεγχο είναι αυτό της Νικαράγουας. Πριν αποσύρουν τις στρατιωτικές δυνάμεις από τη Νικαράγουα το 1933, οι Ηνωμένες Πολιτείες εκπαίδευσαν και εξόπλισαν την Εθνική Φρουρά, της οποίας ο ηγέτης, Αναστάζιο Σομόζα υποκίνησε ένα επιτυχές πραξικόπημα το 1936. Μετά από διατήρηση στενών δεσμών με την κυβέρνηση των ΗΠΑ για 46 χρόνια, η κυβέρνηση Σομόζα νικήθηκε σε μια επανάσταση από τους κομμουνιστές Σαντανίστας το 1979. Η χρηματοδότηση της Εθνικής Φρουράς, η οποία αποκαλείται τώρα *contrarevolucionarios* (Κόντρας), συνεχίστηκε από τη CIA από το 1979 έως το 1987 όταν και έγινε γνωστή δημόσια.¹³⁶

Το 1985, ενώ το Ιράν και το Ιράκ ήταν σε πόλεμο μεταξύ τους, ο Ρέιγκαν ήλπιζε ότι αν ήταν να προμηθεύει το Ιράν με στρατιωτικές προμήθειες και όπλα, στη συνέχεια, οι σχέσεις με το Ιράν μπορούσαν να ενισχυθούν ώστε να απελευθερώσει επτά αμερικανούς ομήρους που κρατούνταν σε αιχμαλωσία από ιρανούς τρομοκράτες, στη συνέχεια σε βελτίωση των σχέσεων με τον Λίβανο και τελικά σε μία ισχυρότερη θέση των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή. Σε αυτούς τους στόχους ο υπεύθυνος του προγράμματος

¹³⁵ Covert Operations - Evolution of covert operations, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

¹³⁶ Lock. K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, New York, 1991, 17

και σύμβουλος του Ρέιγκαν στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας συνταγματάρχης Νορθ πρόσθεσε και έναν τρίτο: να χρησιμοποιήσει τα κέρδη από την πώληση των όπλων για τη χρηματοδότηση των επαναστατών Κόντρας.¹³⁷

Όπως αποδείχθηκε, μετά από έρευνα που διέταξε ο Ρέιγκαν, τα χρήματα που αποκτήθηκαν από την πώληση των όπλων στο Ιράν χρησιμοποιήθηκαν για την υποστήριξη των Κόντρας στη Νικαράγουα οι οποίοι πολεμούσαν τους Σαντινίστας. Τελικά, ο κόσμος έμαθε τις δράσεις του Ρέιγκαν σχετικά με τις ιρανικές συμφωνίες όπλων μέσω μιας εφημερίδας του Λιβάνου και προέκυψε ένα σοβαρό ζήτημα αξιοπιστίας. Βέβαια ,δεν υπήρξε κανένα στοιχείο που να σύνδεε τον Ρέιγκαν με το σκάνδαλο Ιράν Κόντρα.¹³⁸

Οι εξεταστικές επιτροπές Τάουερ¹³⁹ και η Κοινή Επιτροπή του Κογκρέσου¹⁴⁰ κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις δεν αποτελούσαν νόμιμη λειτουργία της κυβέρνησης και οι απαιτήσεις για εποπτεία της πληροφόρησης είχαν αγνοηθεί, ενώ ταυτόχρονα επέκριναν τον Ρέιγκαν επειδή δεν μπόρεσε να εποπτεύσει κατάλληλα τους υφισταμένους του ή να γνωρίζει τις ενέργειές τους. Η Ανεξάρτητη Επιτροπή που ερεύνησε την υπόθεση Ιράν-Κόντρα το 1993, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση Ρέιγκαν με την υποστήριξη των Κόντρας και την απελευθέρωση των ομήρων , δεν ενεργούσε «στα πλαίσια του νόμου» , αλλά «παρέκκλινε από την εγκληματικότητα».¹⁴¹ *Βλέπε (Παράρτημα ΣΤ)*

Το 1989, για πρώτη φορά (και μοναδική ως τώρα) στην Ιστορία των ΗΠΑ, ένας πρώην διευθυντής της CIA έγινε πρόεδρος των ΗΠΑ. Ο Τζόρτζ Χ.Ουώκερ Μπους (1989-1993) μόλις εγκαταστάθηκε στον Λευκό Οίκο, το Κογκρέσο θέσπισε ένα νόμο για την ύπαρξη ενός Γενικού Επιθεωρητή της CIA, του οποίου το διορισμό θα

---

¹³⁷ Mario Del Pero, *H CIA H Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 144

¹³⁸ Nicholas Tyler Dambacher, "Iran Contra Affair (1983 - 1988)", The Cold War Museum, <http://www.coldwar.org/articles/80s/IranContraAffair.asp>, (πρόσβαση στις 19/7/2011)

¹³⁹ Tower Report of the Iran-Contra Affair, Mary Ferrell Foundation, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1948>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

¹⁴⁰ The Iran-Contra Report, Mary Ferrell Foundation, <http://www.presidency.ucsb.edu/PS157/assignment%20files%20public/congressional%20report%20key%20sections.htm>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

¹⁴¹ Final Report of the Independent Counsel for Iran/Contra Matters ,United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, Vol. I Investigations and Prosecutions, Independent Counsel, Lawrence E. Walsh , Part XI Concluding Observations, Washington: D.C, August 4, 1993, http://www.fas.org/irp/offdocs/walsh/part_xi.htm , (πρόσβαση στις 19/7/2011), 252

επικύρωνε η Γερουσία και ο οποίος είχε καθήκον να ελέγχει τη δραστηριότητα της CIA, εξακριβώνοντας αν αυτή σεβόταν τους κανόνες τους οποίους είχε επιβάλει το Κογκρέσο. Μεταξύ 1989 και 1991, ο Μπους ασκούσε συχνά προεδρικό βέτο για να παρακωλύσει νόμους, οι οποίοι εισήγαγαν περαιτέρω περιορισμούς στην ελευθερία δράσης της CIA.¹⁴²

Κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης Μπους υπήρξαν παραστρατιωτικές προσπάθειες της CIA στο Ιράκ μετά από τον πόλεμο του Κόλπου (1991) και στον Παναμά (1989), κατά του δικτάτορα στρατηγού Μανιουέλ Νοριέγκα, ο οποίος συλλήφθηκε και φυλακίστηκε. Σε αυτήν την επιχείρηση, όπως και στον πόλεμο του Κόλπου, η δύναμη του πυρός ακολούθησε μια μεγάλη περίοδο συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Η CIA θα αναμειγνυόταν επίσης αρκετά στην πολιτική δράση στη Σομαλία (1992–1993), από κοινού με την αμερικανική ανθρωπιστική επέμβαση εκεί.

Παρόλα αυτά, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και η εξαφάνιση αυτού του απόλυτου εχθρού, ο οποίος είχε τόσο συντελέσει στη δημιουργία ενός κεντρικού γραφείου μυστικών υπηρεσιών, έδινε στους πολυάριθμους επικριτές της CIA τη δυνατότητα να ζητούν μια ριζική μεταρρύθμιση ή, σε μερικές περιπτώσεις, την κατάργησή της.¹⁴³

4.1.5 Οι περίοδοι μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 έως και σήμερα: προεδρίες Κλίντον, Μπους Τζούνιορ και Ομπάμα

Καθώς η CIA αναζήτησε νέες αποστολές στο μεταψυχροπολεμικό πλαίσιο, ο προϋπολογισμός της επιβραδύνθηκε κατά τη διάρκεια του Τζορτζ Μπους και στη συνέχεια άρχισε να μειώνεται υπό την προεδρία του Μπιλ Κλίντον. Την ίδια στιγμή το Κογκρέσο επιχείρησε να θεσπίσει αυστηρότερους ελέγχους στη συγκεκριμένη δράση.

Την ίδια στιγμή, η CIA ανέλαβε έναν ρόλο σε νέους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της διακίνησης ναρκωτικών, τις οικονομικές μυστικές υπηρεσίες πληροφοριών, και την αντιτρομοκρατία. Στον πόλεμο κατά των ναρκωτικών, η CIA άρχισε να συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένου του FBI και της Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών, για να διαλύσει τα δίκτυα ναρκωτικών. Η CIA αύξησε επίσης τις δραστηριότητές της στην άκρως αμφιλεγόμενη αρένα της οικονομικής

¹⁴² Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 146

¹⁴³ Ο.π. 151

κατασκοπίας, όχι μόνο για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με εμπορικές πρακτικές, αλλά ακόμη και να προσπαθεί να κλέψει τα εμπορικά μυστικά. Τέλος, με τις εντεινόμενες ανησυχίες σχετικά με την τρομοκρατία μετά την βομβιστική επίθεση κατά του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου το 1993, η CIA επιτάχυνε τις αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις της. Ο Οσάμα Μπιν Λάντεν και η Αλ Κάιντα ήταν ιδιαίτερα σημαντικοί στόχοι, και η CIA δημιούργησε ένα νέο Κέντρο Αντιτρομοκρατίας για να επιβλέπει τις προσπάθειές του. Παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε κάποια επιτυχία, οι επιθέσεις στις αμερικανικές πρεσβείες στην Κένυα και την Τανζανία το 1998, ο βομβαρδισμός του θωρηκτού USS Cole στην Υεμένη το 2000, και, φυσικά, η 11η Σεπτεμβρίου το 2001, αποδεικνύουν τους περιορισμούς και τις αδυναμίες στις προσπάθειες των ΗΠΑ.¹⁴⁴

Όπως και ο Κάρτερ, ο πρόεδρος Μπιλ Κλίντον (1993-2001) δεσμεύτηκε για ειλικρίνεια, και παρουσίασε τη θητεία του υπεράνω της πρακτικής των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Αυτή ήταν μια σχετικά εύκολη δέσμευση να γίνει, δεδομένου ότι το τέλος του ψυχρού πολέμου πρόλαβε πολλές από τις επιχειρήσεις του Ρέιγκαν και του Μπους. Το 1997 ο Κλίντον διόρισε νέο διευθυντή της CIA, τον Τζόρτζ Τένετ. Για τέταρτη φορά, σε λιγότερο από πέντε χρόνια, άλλαξε ο διευθυντής της CIA. Αυτό αποδείκνυε τη σύγχυση και την αβεβαιότητα που επικρατούσε στη CIA.

Η προεδρία Κλίντον, εντούτοις, χαρακτηρίστηκε από πρωτοφανή στρατιωτικό τυχοδιωκτισμό, κάτω από ποικίλα προσχήματα: την ανθρωπιστική υποστήριξη στη Σομαλία, το nation-building στην Αϊτή, και την αντιμετώπιση της γενοκτονίας στη Βοσνία και τη Γιουγκοσλαβία. Σε κάθε περίπτωση, η στρατιωτική δράση θα ήταν δυσκολότερη και δαπανηρή χωρίς τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις να παρέχουν αρχικά πληροφορίες.¹⁴⁵

Υπό τον Μπιλ Κλίντον, η CIA υποστήριξε το Εθνικό Ιρακινό Κογκρέσο, ξοδεύοντας 120 εκατομμύρια δολάρια για τη δολοφονία ή την ανατροπή του Χουσεΐν. Οι επιχειρήσεις αυτές κατέρρευσαν, όταν διείσδυσαν στην αντίσταση, δυνάμεις του Χουσεΐν, μολονότι οι ΗΠΑ δεσμεύτηκαν να αλλάξουν το καθεστώς στο Ιράκ και πάλι

---

¹⁴⁴ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 94

¹⁴⁵ Covert Operations - Evolution of covert operations , Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

το 1998. Η αρχική εκστρατεία ήταν μια ολοκληρωτική καταστροφή. Στο Κοσσυφοπέδιο, το 1999, η CIA ξεκίνησε μια εκστρατεία εναντίον της Σερβίας και του Σλόμπονταν Μίλόσεβιτς συνδυάζοντας προπαγάνδα, αποσταθεροποίηση, υποστήριξη των ομάδων της αντιπολίτευσης και άλλες μεθόδους για να υπονομεύσουν το καθεστώς.¹⁴⁶

Ο 20^{ος} αιώνας τελείωσε, και με αυτόν ο ψυχρός και η μετά-ψυχροπολεμική εποχή. Οι επιθέσεις της 9 / 11 άρχισαν μια νέα εποχή για τη CIA και την αποστολή των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Λίγες μόλις ημέρες μετά την επίθεση, ο πρόεδρος Τζορτζ Ουόκερ Μπους (2001-2009) υπέγραψε προεδρική έγκριση αρχίζοντας αυτό που έχει εξελιχθεί στην μεγαλύτερη συγκεκριμένη επιχείρηση από τις μέρες του Ψυχρού Πολέμου, ξεπερνώντας ακόμα και τις μακροχρόνιες επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν της δεκαετίας του 1980. Εκτός από τις προηγούμενες δραστηριότητες και την υποστήριξη των αμερικανικών επιχειρήσεων στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, η CIA άρχισε μια σειρά από αλληλένδετα προγράμματα για να διασπάσει τα τρομοκρατικά δίκτυα , να συλλάβει και να ανακρίνει υπόπτους της Αλ Κάιντα, να αποκτήσει πρόσβαση και να διαταράξει οικονομικά δίκτυα, και άλλες δραστηριότητες. Για πρώτη φορά σε μια δεκαετία, η CIA άρχισε να επεκτείνει τις δραστηριότητές της, καθώς το αντιτρομοκρατικό κέντρο στο γραφείο της υπερδιπλασιάστηκε σε μέγεθος, και έγινε το κέντρο των συγκεκριμένων δράσεων κατά της τρομοκρατίας.¹⁴⁷

Την ίδια στιγμή, όμως, η CIA ήρθε αντιμέτωπη με την κριτική για τις αποτυχίες της να αποτρέψει τις επιθέσεις της 9 / 11 και στη συνέχεια, αργότερα, για το ρόλο της στο φιάσκο των προπολεμικών πληροφοριών από τις μυστικές υπηρεσίες στο Ιράκ. Ως εκ τούτου, με τις μεγάλες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της πληροφόρησης , έρχεται στο προσκήνιο και ο ρόλος των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις προκαλώντας πολλούς προβληματισμούς και συζητήσεις.¹⁴⁸

---

¹⁴⁶ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 94

¹⁴⁷ Walter Pincus, "Intelligence Shake up Would Boost CIA," Panel Urges Transfer of NSA, Satellites, Imagery From Pentagon , *Washington Post*, November 8,2001, <http://cartome.org/relocate-nima.htm> , (πρόσβαση στις 22/7/2011), A01

¹⁴⁸ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 94

Στις αρχές του 2009, οι New York Times ανέφεραν ότι ο Μπους επιτάχυνε την ανταλλαγή πληροφοριών» με το Ισραήλ και είχε εγκρίνει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα «που στόχευσε τη βιομηχανική υποδομή που υποστήριζε το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα». Η κυβέρνηση Μπους άφησε την υλοποίηση αυτού το προγράμματος στον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα.¹⁴⁹

Ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα (2009 - σήμερα), ήταν επικριτικός των πολιτικών της εποχής Μπους «του πολέμου κατά της τρομοκρατίας», αλλά και αυτός έχει εγκρίνει μερικούς τύπους συγκεκριμένων δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των χτυπημάτων από μη επανδρωμένα αεροσκάφη της CIA στο Πακιστάν- με πιο σημαντική την επιχείρηση «Geronimo» που τελικά ολοκληρώθηκε με τον θάνατο του Οσάμα Μπιν Λάντεν τον Μάιο του 2011, τη συνέχιση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στο Ιράν, τις παραστρατιωτικές επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν, τη μεγαλύτερη πολεμική προσπάθειά του μετά το Βιετνάμ¹⁵⁰ και τον Φεβρουάριο του 2011 στην Λιβύη, κατά του καθεστώτος Καντάφι.

Όπως αναφέρει ο Jim Kouri στηριζόμενος σε επίσημες πηγές¹⁵¹ «η κυβέρνηση Ομπάμα θεωρεί ότι η συγκεκριμένη δράση πρέπει να είναι σύμφωνη με τους συγκεκριμένους στόχους της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στη περιοχή στόχο. Οι συγκεκριμένες ενέργειες πρέπει να αναληφθούν μόνο όπου υπάρχει αναγκαίος λόγος, για τον οποίο η αμερικανική συμμετοχή δεν μπορεί να αποκαλυφθεί. Επίσης, το σύνολο των συγκεκριμένων επιλογών δράσης πρέπει να ζυγιστεί για να εξασφαλίσει ότι οι μέθοδοι που υιοθετούνται είναι μόνο τόσο επιθετικές όσο απαιτούνται για να ολοκληρώσουν τους στόχους. Τα κόστη της κοινοποίησης πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά και όπου τέτοια κόστη είναι σημαντικά, η επιχείρηση πρέπει να αρχίσει μόνο υπό αναγκαίες περιστάσεις».

---

¹⁴⁹ Rob Grace , “Covert ops sabotage US-Iran ties”, Asia Times online, Oct 27, 2010, http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/LJ27Ak02.html, ,(πρόσβαση στις 22/7/2011)

¹⁵⁰ Max Boot, “Covert Action Makes a Comeback”, Real Clear World, January 5, 2011, http://www.realclearworld.com/articles/2011/01/05/covert_action_makes_a_comeback_99341.html,(πρόσβαση στις 20/7/2011)

¹⁵¹ Jim Kouri “Covert operations necessary to combat terrorism, say security experts”, Central Intelligence Agency, Federal Bureau of Investigation, US State Department, US Congressional Record, National Security Institute, National Association of Chiefs of Police, Canada Free Press, April 18, 2011, <http://www.canadafreepress.com/index.php/article/35594>, ,(πρόσβαση στις 23/7/2011)

Πακιστάν , Επιχείρηση Neptune Spear (2011)

Η επιχείρηση με κωδικό «Λόγχη του Ποσειδώνα», διατάχθηκε από τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα και πραγματοποιήθηκε από την CIA, με μια ομάδα ειδικών επιχειρήσεων του ναυτικού των ΗΠΑ ή αλλιώς SEALs, που ανήκε στην Ομάδα Ανάπτυξης Ναυτικών Ειδικών Εχθροπραξιών των ΗΠΑ (γνωστή επίσης ως DEVGRU ή ανεπίσημα ως SEAL Team Six) της Κοινή Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων (JSOC), με την υποστήριξη από χειριστές της CIA στο έδαφος του Πακιστάν. Η επιδρομή κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν στο Αμπονταμπάντ στο Πακιστάν, προωθήθηκε από το Αφγανιστάν και ολοκληρώθηκε με επιτυχία στις 2 Μαΐου 2011 με τον θάνατο του ηγέτη της Αλ Κάιντα.

Στην επιχείρηση «Neptune Spear ή Geronimo» , σύμφωνα με τον Raman ¹⁵² «η άριστη συνεργασία του διευθυντή της CIA, Λέον Πανέτα, με τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα και οι στενές και συχνές επαφές μεταξύ των δύο, διαδραμάτισαν έναν σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της επιχείρησης. και συμπληρώνει:«Αυτό είναι κάτι που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στους σχεδιαστές πολιτικής των ΗΠΑ».

Συμπεράσματα

Από τους Ιδρυτές Πατέρες, οι ΗΠΑ έχουν συμμετάσχει σε μια ευρεία ποικιλία συγκεκριμένων ενεργειών παγκοσμίως. Κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, τέτοιες δραστηριότητες έγιναν αποδεκτές ευρέως και δικαιολογήθηκαν ως απαραίτητο μέρος της έντονης ιδεολογικής και γεωπολιτικής προσπάθειας με τη Σοβιετική Ένωση. Μετά από τον πόλεμο του Βιετνάμ και την αποκάλυψη της έκτασης και των συνεπειών των συγκεκριμένων ενεργειών στις ιδιαίτερα αμφισβητούμενες τοποθετήσεις όπως η Κούβα, το Βιετνάμ, η Χιλή και η Νικαράγουα, η συγκεκριμένη δράση ήρθε αντιμέτωπη με την λεπτομερή έρευνα των εξεταστικών επιτροπών και με την αυστηρή επιτήρηση από το Κογκρέσο. Για πολλούς, ο υπερβολικός ενθουσιασμός του Ψυχρού Πολέμου έδωσε τόπο στην απαξίωση και περιθωριοποίηση των υπηρεσιών πληροφοριών και την ανάγκη για ριζικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της πληροφόρησης που είχαν ως αποτέλεσμα την ιδιαίτερη ένταση τη δεκαετία του '70. Η εμφάνιση της τρομοκρατίας τον 21^ο αιώνα ανανέωσε τη συγκεκριμένη δράση ως

---

¹⁵² B. Raman, "Operation Geronimo: A Critical Analysis", South Asia Analysis Group, 03-Aug-2011, <http://www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers47%5Cpaper4632.html> , (πρόσβαση στις 24/7/2011)

εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής, ειδικά από τη στιγμή που ο σκιερός κόσμος της τρομοκρατίας φαινόταν να είναι ένας ιδιαίτερα πλούσιος στόχος για τη συγκεκαλυμμένη δράση. Οι απαιτήσεις ενός τέτοιου «πολέμου» φαίνεται να εξασφαλίζουν, ότι οι φορείς χάραξης πολιτικής θα συνεχίσουν να υιοθετούν τις συγκεκαλυμμένες μεθόδους δράσης για να χειριστούν επιδέξια τις απειλές και να επιτύχουν τους στόχους χωρίς να είναι αναγκασμένες να βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε άλλα στρατιωτικά, διπλωματικά και οικονομικά μέσα εξουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Συγκεκριμευμένη Δράση και ο Ρόλος των Ενόπλων Δυνάμεων των ΗΠΑ

Εισαγωγή

Από την 11^η Σεπτεμβρίου 2001 και την έναρξη του Παγκόσμιου Πολέμου κατά της Τρομοκρατίας μέχρι την «Άνοιξη των Αραβικών Κρατών», αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός, ότι ο ρόλος των ειδικών επιχειρήσεων σε όλη την υδρόγειο έχει αυξηθεί σημαντικά. Καθώς οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων επιχειρούν όλο και περισσότερο σε απαγορευμένες περιοχές και πολιτικά ευαίσθητους τομείς, οι συγκεκριμευμένες, κρυφές, και χαμηλής ορατότητας επιχειρήσεις γίνονται κρίσιμα εργαλεία.¹⁵³

Σήμερα γίνεται ένας συνεχής διάλογος, σχετικά με την επέκταση των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων στη σφαίρα που απασχολείται παραδοσιακά η CIA, δηλαδή στην διενέργεια συγκεκριμευμένων επιχειρήσεων και περιλαμβάνει ζητήματα, όπως αν οι ειδικές επιχειρήσεις, ή οι παραδοσιακές στρατιωτικές επιχειρήσεις ή οι ειδικές δραστηριότητες του Υπουργείου Άμυνας υπάγονται στον θεσμοθετημένο ορισμό της συγκεκριμευμένης δράσης με τις αντίστοιχες απαιτήσεις, αν λαμβάνουν αποτελεσματική εποπτεία από τις επιτροπές του Κογκρέσου, και τελικά ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος ώστε να διεξαγάγει τέτοιου είδους επιχειρήσεις, όπως και αν ονομάζονται από την CIA ή το Υπουργείο Άμυνας.

5.1 Οι Συγκεκριμευμένες Επιχειρήσεις στο Στρατιωτικό Δόγμα των ΗΠΑ

Είναι σαφές, ότι το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ αναγνωρίζει έναν πιο ευρύ ρόλο των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων στην διεξαγωγή μυστικών και συγκεκριμευμένων δράσεων.¹⁵⁴ Το 2009, το Γενικό Επιτελείο Στρατού αναγνώρισε ότι ο στρατός των ΗΠΑ έχει ανάγκη να βελτιώσει την ικανότητά του να διεξάγει μυστικές και συγκεκριμευμένες δράσεις, προκειμένου να μη χρησιμοποιήσει στρατιωτική ισχύ, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τον πολιτικό αντίκτυπο. Επίσης αναγνώρισε έμμεσα ότι

¹⁵³ U.S. Joint Chiefs of Staff, "Doctrine for Joint Special Operations, Joint Publication 3-05", U.S. Joint Chiefs of Staff, Washington, DC, December 17, 2003, http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp3_05.pdf, (πρόσβαση στις 28/7/2011), I-1

¹⁵⁴ Στις συγκρούσεις που ενεπλάκησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες από την Γρενάδα (την εισβολή του Παναμά, τον Πόλεμο, Ιράν-Ιράκ, τον Πόλεμο του Κόλπου, στο Βόρειο Ιράκ, την επέμβαση στη Σομαλία, την Αϊτή, τον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας, τον πόλεμο στο Αφγανιστάν, τον πόλεμο στο Ιράκ στο Πακιστάν και τελευταία στη Λιβύη), οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων έχουν αποδειχθεί ότι είναι ολοένα και πιο αποτελεσματικές και χρήσιμες.

σε ορισμένες περιπτώσεις, θα μπορούσε να είναι προς το συμφέρον των ΗΠΑ να ενεργούν συγκαλυμμένα ή κρυφά, όταν η αποκάλυπτη στρατιωτική δράση είναι «πολιτικά μη αποδεκτή» και για τις ΗΠΑ και για τη χώρα στόχο.¹⁵⁵

Βέβαια, όταν το Γενικό Επιτελείο Στρατού αναφέρεται για τις συγκαλυμμένες επιχειρήσεις σε στρατιωτικά έγγραφα, επικαλείται τον ορισμό της συγκάλυψης σύμφωνα με το στρατιωτικό δόγμα, ο οποίος είναι εντελώς διαφορετικός από τον θεσμοθετημένο ορισμό. Στο στρατιωτικό δόγμα, μια συγκαλυμμένη επιχείρηση ορίζεται ως εξής:

η επιχείρηση που είναι προγραμματισμένη και εκτελείται ώστε να αποκρύψει την ταυτότητά της ή να επιτρέψει την εύλογη άρνηση από αυτόν που την εκτελεί. Μια συγκαλυμμένη επιχείρηση διαφέρει από μια μυστική επιχείρηση στο ότι η έμφαση δίνεται στην απόκρυψη της ταυτότητας του υποστηρικτή(sponsor) και όχι στην απόκρυψη της επιχείρησης.¹⁵⁶

Ο ορισμός αυτός επικεντρώνεται αποκλειστικά στην απόκρυψη του χορηγού, και δεν αντιμετωπίζει σε στρατηγικό επίπεδο τα στοιχεία της εξωτερικής πολιτικής του θεσμοθετημένου ορισμού («να επηρεάσει τις πολιτικές, οικονομικές ή στρατιωτικές συνθήκες στο εξωτερικό») και επίσης δεν περιλαμβάνει τις «παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες». Αυτή είναι μια κρίσιμη διάκριση, διότι οποιαδήποτε άλλη εργασία που θεωρείται ως συγκαλυμμένη δράση σύμφωνα με τον νόμο, απαιτεί έγκριση από τον Πρόεδρο και κοινοποίηση στο Κογκρέσο.

Επίσης, το στρατιωτικό δόγμα συγκρίνει τις συγκαλυμμένες επιχειρήσεις με τις «μυστικές επιχειρήσεις», οι οποίες ορίζονται στο στρατιωτικό δόγμα, ως:

οι επιχειρήσεις που υποστηρίζονται ή που διεξάγονται από κυβερνητικές υπηρεσίες ή οργανισμούς με τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται ότι είναι μυστικές η συγκαλυμμένες. Μια μυστική επιχείρηση διαφέρει από μια συγκαλυμμένη επιχείρηση στο ότι, δίνεται έμφαση στην απόκρυψη της επιχείρησης και όχι στην απόκρυψη της

---

¹⁵⁵ U.S. Department of Defence, “Capstone Concept for Joint Operations”, Version 3.0, Washington, DC, January 15, 2009, http://www.jfcom.mil/newslink/storyarchive/2009/CCJO_2009.pdf, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 32

¹⁵⁶ U.S. Joint Chiefs of Staff, “DoD Dictionary of Military and Associated Terms, Joint Publication 1-02”, Washington, DC, October 17, 2008, http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp1_02.pdf, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 134

ταυτότητας αυτού που την εκτελεί. Στις ειδικές επιχειρήσεις, μια ενέργεια μπορεί να είναι τόσο συγκαλυμμένη όσο και μυστική και μπορεί να επικεντρωθεί εξίσου σε επιχειρησιακές εκτιμήσεις και στις πληροφορίες που σχετίζονται με αυτές τις δραστηριότητες¹⁵⁷

Στην ήδη συγκεχυμένη κατάσταση, έρχεται να προστεθεί από το στρατιωτικό δόγμα και μια τρίτη κατηγορία που ονομάζεται «χαμηλής ορατότητας επιχειρήσεις»:

*Οι ευαίσθητες επιχειρήσεις διενεργούνται όπου εγγενείς πολιτικό-στρατιωτικοί περιορισμοί στις συγκαλυμμένες και μυστικές επιχειρήσεις είτε δεν είναι αναγκαίοι ή δεν είναι εφικτοί και αναλαμβάνονται δράσεις που απαιτούνται για τον περιορισμό της έκθεσης των ενδιαφερομένων και / ή των δραστηριοτήτων τους. Η εκτέλεση των επιχειρήσεων αυτών γίνεται εν γνώση ότι η δράση ή / και η υποστήριξη της επιχείρησης μπορεί να αποκλείσει πιθανή άρνηση από την αρχική δύναμη*¹⁵⁸

Εκτός από τον παραπάνω ορισμό του Υπουργείου Άμυνας, ο όρος «χαμηλής ορατότητας επιχειρήσεις» δεν επεξηγείται περαιτέρω, αλλά συναντάται στη νέα πολιτική του Αμερικανικού Υπουργείου Άμυνας σχετικά με τις άτακτες εχθροπραξίες, (*irregular warfare*), οι οποίες, όπως καθημερινά βλέπουμε, αποτελούν το σημαντικότερο εργαλείο των ΗΠΑ στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας.

Γενικά είναι αρκετό δύσκολο όπως αναφέρει ο Gross¹⁵⁹ «να κατηγοριοποιήσουμε τις ειδικές επιχειρήσεις οι οποίες υπερβαίνουν τη συλλογή πληροφοριών, όπως η δολιοφθορά ή η χρήση των παραστρατιωτικών δυνάμεων ως συγκαλυμμένη δράση. Αυτές οι αποστολές, ενώ είναι «ενεργές» με την πραγματική έννοια του όρου, δεν ανταποκρίνονται στο νομοθετικό επίπεδο της συγκαλυμμένης δράσης, ακόμη και αν ο ρόλος των ΗΠΑ διαψευστεί δημόσια. Ούτε ταιριάζουν στους ορισμούς των μυστικών ή χαμηλής ορατότητας επιχειρήσεων. Είναι σαφές ότι οι ορισμοί στο στρατιωτικό δόγμα πρέπει να αναθεωρηθούν ώστε να αντικατοπτρίζουν την ισχύουσα νομοθεσία».

---

¹⁵⁷ Ο.π. 91

¹⁵⁸ Ο.π. 321

¹⁵⁹ Richard C. Gross, "Different Worlds: Unacknowledged Special Operations and Covert Action", U.S. Army War College, Carlisle Barracks, Mar 30 2009, <http://www.fas.org/man/eprint/gross.pdf>, (πρόσβαση στις 02/7/2011), 14

5.2 Η εξέλιξη των JSOC και SOCOM

Οι αντισυμβατικές στρατιωτικές εχθροπραξίες, είτε συγκαλυμμένες ή μυστικές, αποτελούν μέρος της Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ (SOCOM), που έχει πλέον χαρακτηριστεί ως ο ηγέτης στον πόλεμο των ΗΠΑ κατά της τρομοκρατίας. Αν και οι ρίζες τους μπορούν να ανιχνευθούν σε διάφορες δυνάμεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, συμπεριλαμβανομένου του Γραφείου Στρατηγικών Υπηρεσιών (OSS), τους εναέριους κομάντος, τους ανιχνευτές, και τους καταδρομείς, οι αμερικανικές Ειδικές Δυνάμεις για πρώτη φορά πραγματικά αναπτύχθηκαν στο Βιετνάμ, ως αποτέλεσμα του ενδιαφέροντος του προέδρου Κένεντυ να χρησιμοποιήσει τους πράσινο-μπερέδες στη διεξαγωγή αντισυμβατικών εχθροπραξιών. Ωστόσο, το τέλος του πολέμου του Βιετνάμ οδήγησε σε αυστηρές περικοπές του προϋπολογισμού, και μειώθηκαν δραστικά οι μονάδες ειδικών επιχειρήσεων.¹⁶⁰

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980, οι οποίες περιλάμβαναν αύξηση της χρηματοδότησης για τις δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων, επέκταση του προσωπικού και τη δημιουργία της Στρατιωτικής Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων (JSOC),¹⁶¹ μετά την αποτυχία της επιχείρησης «Eagle Claw» στο Ιράν το 1980¹⁶². Η JSOC αποτελούσε το «κοινό αρχηγείο του αμερικανικού στρατού με σκοπό να μελετά τις απαιτήσεις των ειδικών επιχειρήσεων και τις τεχνικές, να εξασφαλίζει την λειτουργικότητα και την τυποποίηση του εξοπλισμού, να σχεδιάζει και να διεξαγάγει κοινές ασκήσεις ειδικών επιχειρήσεων και εκπαιδεύσεις και να αναπτύσσει κοινές τακτικές ειδικών επιχειρήσεων του στρατού».¹⁶³

Η JSOC επίσης, δίνει εντολές και ελέγχει τη Μονάδες Ειδικών Αποστολών (SMU)¹⁶⁴ της USSOCOM. Αυτές οι μονάδες εκτελούν δραστηριότητες υψηλής

¹⁶⁰ Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007,132

¹⁶¹ Global Security.org, Joint Special Operations Command (JSOC), <http://www.globalsecurity.org/military/agency/dod/jsoc.htm>, (πρόσβαση στις 23/7/2011)

¹⁶² Jason Manning, "The Desert One Disaster", *The Eighties Club*, The Politics and Pop Culture of the 1980s, 2000, "<http://eightiesclub.tripod.com/id297.htm>", (πρόσβαση στις 24/7/2011)

¹⁶³ Global Security.org, "Joint Special Operations Command (JSOC)", <http://www.globalsecurity.org/military/agency/dod/jsoc.htm>, (πρόσβαση στις 23/7/2011)

¹⁶⁴ Μέχρι τώρα, μόνο τρία SMU έχουν αποκαλυφθεί δημόσια: του Στρατού: 1^ο Απόσπασμα Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων—Ομάδα Δέλτα, του Ναυτικού: Ειδική Ομάδα Ανάπτυξης σε Εχθροπραξίες, (DEVGRU, ή SEAL 6) και της Πολεμικής Αεροπορίας : η 24^η Τακτική Μοίρα Ειδικών Επιχειρήσεων. Μονάδες του στρατού όπως το 75^ο Σύνταγμα Καταδρομών και το 160^ο Σύνταγμα Ειδικών Επιχειρήσεων της Αεροπορίας Στρατού ελέγχονται από τη JSOC όταν επιχειρούν ως τμήματα

διαβάθμισης. Η JSOC έχει άριστη σχέση με το Τμήμα Ειδικών Δραστηριοτήτων (SAD) της CIA και οι δύο δυνάμεις λειτουργούν συχνά από κοινού¹⁶⁵. Η SAD επιλέγει συχνά τους νεοσύλλεκτους της από τη JSOC.¹⁶⁶ Βλέπε (Παράρτημα Η, Διάγραμμα 5)

Η υψηλής διαβάθμισης ομάδα Υποστήριξης Δραστηριοτήτων Πληροφόρησης (ISA) υπάγεται επίσης στη JSOC. Η ISA συλλέγει συγκεκριμένες πληροφορίες πριν από τις αποστολές των SMU, και παρέχει την υποστήριξη σημάτων, κ.λπ. κατά τη διάρκεια των αποστολών. Η ISA λειτουργεί συχνά με διάφορα ονόματα κάλυψης, το πιο πρόσφατο είναι γκρίζα αλεπού (Gray Fox). Η αρχική αποστολή της JSOC θεωρείται ο εντοπισμός και η εξόντωση των τρομοκρατών και των δικτύων τους παγκοσμίως.¹⁶⁷

Η πρώτη πραγματική επιχειρησιακή δοκιμή ήταν η επιχείρηση «Urgent Fury», το 1983 στην εισβολή στη Γρενάδα. Τρεις από τις επιχειρήσεις απέτυχαν με μεγάλο κόστος, με τις Ειδικές Δυνάμεις να υπόκεινται μεγάλες απώλειες, ως αποτέλεσμα του κακού σχεδιασμού, συντονισμού, και πληροφοριών.¹⁶⁸

Οι αποτυχίες στη Γρενάδα τροφοδότησαν ένα νέο γύρο εκκλήσεων για μεταρρυθμίσεις, και όχι μόνο στις Ειδικές Δυνάμεις. Αυτός ο γύρος των ερευνών οδήγησε τελικά το Τμήμα Αναδιοργάνωσης Διαταγμάτων Άμυνας το 1986,¹⁶⁹ στο γνωστό και ως Διάταγμα Γκολντγουότερ- Νικόλς,¹⁷⁰ το οποίο ενίσχυσε σημαντικά τη δύναμη του Γενικού Επιτελείου Στρατού και των άλλων Διοικήσεων. Το στοιχείο του διατάγματος αυτού που επηρέαζε περισσότερο τις επιχειρήσεις των Ειδικών Δυνάμεων, ήταν η μετέπειτα τροπολογία των Ναυ-Κόχεν, από την οποία, το πιο σημαντικό

της στρατιωτικής δύναμης JSOC όπως η Ομάδα εργασίας 121(Task Force 121) and και η Ομάδα εργασίας 145(Task Force 145)

Naylor, Sean D, “JSOC task force battles Haqqani militants” Army Times, 3 Sept 2010, <http://www.armytimes.com/news/2010/09/army-haqqani-092010w/>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

¹⁶⁵Ο.π.

¹⁶⁶ Waller, Douglas , “ The CIA's Secret Army” 3 February 2003, TIME, <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1004145,00.html>, (πρόσβαση στις 26/7/2011)

¹⁶⁷ Naylor, Sean D, “McRaven Tapped to lead SOCOM”, Army Times, 1 March 2011, <http://www.armytimes.com/news/2011/03/military-mcraven-picked-to-lead-socom-030111/>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

¹⁶⁸ Ronald H. Cole, , *Operation Urgent Fury: The Planning and Execution of Joint Operations in Grenada 12 October – 2 November 1983*, Joint History Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff Washington, DC, 1997, <http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/history/urgfury.pdf> , (πρόσβαση στις 25/7/2011) 6, 26, 62.

¹⁶⁹ Goldwater-Nichols Act of 1986, U.S. Code, Title 10, Subtitle A, Part I, Chapter 5, http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/congress/title_10.htm , (πρόσβαση στις 28/7/2011)

¹⁷⁰ Lederman, Gordon Nathaniel, *Reorganizing the Joint Chiefs of Staff: The Goldwater-Nichols Act of 1986*, Greenwood Press. Westport, C.T., November 1999, 84

αποτέλεσμα ήταν η ίδρυση της Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων SOCOM ή USSOCOM στις 16 Απριλίου 1987.¹⁷¹

Αν και η SOCOM δεν μπορούσε να σχεδιάσει ή να εκτελέσει δικές της ανεξάρτητες επιχειρήσεις παρά μόνο να επιχειρήσει μόνο προς υποστήριξη άλλων, η τροποποίηση των Ναν-Κόχεν επίσης, όριζε για πρώτη φορά, το είδος των επιχειρήσεων που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στις ειδικές επιχειρήσεις: «Η ανάληψη άμεσης δράσης, στρατηγικής αναγνώρισης, αντισυμβατικού πολέμου, εξωτερικής και εσωτερικής άμυνας, πολιτικών υποθέσεων, ψυχολογικών επιχειρήσεων, καταπολέμησης της τρομοκρατίας, ανθρωπιστικής βοήθειας, έρευνας και διάσωσης, και άλλων δραστηριοτήτων μπορούν να καθορίζονται από τον υπουργό Άμυνας».¹⁷²

5.3 Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ σήμερα

Η SOCOM αποτελείται από μονάδες, οι οποίες ενεργούν φανερά ή διαφορετικά εκτελούν «λευκές επιχειρήσεις», καθώς και από εκείνες που ενεργούν «μαύρες επιχειρήσεις», συμπεριλαμβάνοντας τόσο συγκεκαλυμμένες όσο και μυστικές αποστολές. Αυτές που εμπλέκονται στις λευκές ειδικές επιχειρήσεις περιλαμβάνουν τις Ειδικές Δυνάμεις (Green Berets), τις περισσότερες μονάδες καταδρομέων (Rangers), τις περισσότερες ναυτικές μονάδες ειδικών επιχειρήσεων (Seals), και τις περισσότερες αεροπορικές και ψυχολογικές μονάδες επιχειρήσεων. Αυτοί οι λευκοί ειδικοί φορείς σε μεγάλο βαθμό εμπλέκονται στην εκπαίδευση επιλεγμένων ξένων δυνάμεων στην αντιτρομοκρατία, στην καταπολέμηση εξεγέρσεων, και στην αντιμετώπιση των τακτικών διακίνησης και εμπορίας ναρκωτικών. Βοηθούν διάφορα πολιτικά κυβερνητικά προγράμματα και στη διάδοση πληροφοριών σε ξένο κοινό μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Οι μαύροι χειριστές υπάγονται στην JSOC, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι Μονάδες Ειδικών Αποστολών (SMU) καθώς επίσης και η ομάδα Υποστήριξης Δραστηριοτήτων Πληροφόρησης (ISA). Αυτές οι μονάδες ειδικεύονται στις επιχειρήσεις σύλληψης ηγετών τρομοκρατών και στην απελευθέρωση ομήρων.

---

¹⁷¹ Special Operations Com., “Founding USSOCOM” http://www.specialoperations.com/History/SOCOM_History/Default.htm, (πρόσβαση στις 29/7/2011)

¹⁷² Jennifer D. Kibbe, (2007), *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 133

Τον Μάρτιο του 2004, ο πρόεδρος Μπους υπέγραψε το νέο Ενιαίο Πρόγραμμα Διοίκησης του 2004, στο οποίο ορίζεται η SOCOM « ως η κυρίαρχη πολεμική διοίκηση για το σχεδιασμό, το συγχρονισμό, και σύμφωνα με τις οδηγίες, την εκτέλεση παγκόσμιων επιχειρήσεων» στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας .

Μία τροποποίηση για το εγκριτικό νομοσχέδιο άμυνας τον Οκτώβριο του 2004 αποτέλεσε ένα ακόμα βήμα για την ανεξαρτησία της SOCOM , καθώς το Κογκρέσο χορήγησε στις δυνάμεις της, την εξουσία για πρώτη φορά, να δαπανήσουν χρήματα για να πληρώσουν πληροφοριοδότες, να προσλαμβάνουν ξένους παραστρατιωτικούς μαχητές, και να προμηθεύονται μηχανήματα ή άλλα αντικείμενα από ξένους.¹⁷³

Μια άλλη σημαντική πτυχή της άνησης του ρόλου της SOCOM είναι η ευρεία γεωγραφική έκταση της. Στα 10 χρόνια από την 11^η Σεπτεμβρίου, οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων έχουν εκτελέσει αποστολές στις Φιλιππίνες, τη Μαλαισία, τη Γεωργία, τη Κολομβία, την Ινδονησία, το Πακιστάν, την Υεμένη, την Αλγερία, το Μαρόκο, τη Μαυριτανία, , στο Μάλι, το Τσαντ, τη Νιγηρία, και την Ιορδανία και την Λιβύη. *Βλέπε (Παράρτημα Θ, Πίνακα 3).* Αν και οι περισσότερες από τις αναφερόμενες επιχειρήσεις ανήκουν στην κατηγορία των «λευκών» επιχειρήσεων, συνήθως περιλαμβάνουν καταστολές εξεγέρσεων , κατάρτιση αντιτρομοκρατικών εγχώριων δυνάμεων, τον εντοπισμό, τη στοχοποίηση και την παρακολούθηση επικίνδυνων ατόμων καθώς και άλλων υψηλής αξίας στόχων σε παγκόσμιο επίπεδο και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι με κυρίαρχο στόχο του Πενταγώνου το κυνήγι των τρομοκρατών, έλαβαν μέρος σε πολλές από αυτές τις χώρες και «μαύροι» χειριστές ειδικών επιχειρήσεων. Όσο αυξάνεται το μέγεθος της SOCOM, τόσο αυξάνεται η επιρροή και το πεδίο εφαρμογής της, θέτοντας ερωτήματα σχετικά με το αν θα διεξάγει κάθε συγκεκαλυμμένη επιχείρηση και τον επαρκή βαθμό εποπτείας του Κογκρέσου στις δραστηριότητές της.¹⁷⁴

5.4 Η εξαίρεση στον κανόνα: «Παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες »

Το Κογκρέσο προσπάθησε να ασκήσει έλεγχο στις συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις για πρώτη φορά, στα μέσα της δεκαετίας του 1970 ως αντίδραση στις αποκαλύψεις

---

¹⁷³ Προηγουμένως, μόνο η CIA είχε εξουσιοδοτηθεί να κατανέμει αυτούς τους πόρους, που σήμαινε ότι οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων έπρεπε να επικαλεστούν την CIA για την παροχή των κονδυλίων για την διάφορες επιχειρήσεις

¹⁷⁴ Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007,133-134

συμμετοχής των ΗΠΑ στο πραξικόπημα κατά του Σαλβαδόρ Αλιέντε στη Χιλή και τις απόπειρες δολοφονίας κατά του Φιντέλ Κάστρο. Στη συνέχεια ωστόσο, το σκάνδαλο Ιράν-Κόντρα επί προεδρίας Ρέιγκαν, τόνισε σημαντικά κενά στις νέες απαιτήσεις εποπτείας του Κογκρέσου. Σε απάντηση, το Κογκρέσο ενέκρινε αυστηρότερες διατάξεις με το Διάταγμα Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης το 1991,¹⁷⁵ το οποίο εξακολουθεί να βρίσκεται σε νομοθετική ισχύ μέχρι και σήμερα.

Το διάταγμα επίσης, περιλαμβάνει, ωστόσο, μερικές εξαιρέσεις στον ορισμό της συγκεκριμένης δράσης. Σύμφωνα με τη πιο σημαντική, «οι παραδοσιακές...στρατιωτικές δραστηριότητες ή υποστήριξη ρουτίνας σε τέτοιες δραστηριότητες» δεν είναι συγκαλυμμένες δράσεις και, επομένως, δεν απαιτούν προεδρική έγκριση ή κοινοποίηση στο Κογκρέσο. Αν και το ίδιο το Διάταγμα δεν καθορίζει «τις παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες», η έκθεση της επιτροπής έχει ως στόχο να συμπεριλάβει δράσεις από στρατιωτικό προσωπικό υπό τη διεύθυνση και τον έλεγχο στρατιωτικού διοικητή των ΗΠΑ¹⁷⁶ και δράσεις που προηγούνται και που σχετίζονται με τις εχθροπραξίες που αναμένονται να συμμετέχουν (συμβατικές) αμερικανικές δυνάμεις ή όπου οι εχθροπραξίες συνεχίζονται, ανεξαρτήτως αν η συμμετοχή των ΗΠΑ στις επιχειρήσεις είναι γνωστή δημόσια ή όχι, καθώς και κάθε στρατιωτική δράση, όπου ο ρόλος των ΗΠΑ είναι εμφανής ή άγνωστος δημοσίως.¹⁷⁷

Αυτό σημαίνει πρώτα απ'όλα, ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις που διεξάγονται από τις αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις κατά τη διάρκεια του πολέμου δεν απαιτούν προεδρική έγκριση ή την κοινοποίηση στο Κογκρέσο. Το πρόβλημα έγκειται, ωστόσο, κατά την ερμηνεία της λέξης «αναμενόμενη», αφού οι αναμενόμενες μελλοντικές στρατιωτικές εχθροπραξίες, δεν απαιτούν προεδρική έγκριση ή κοινοποίηση. Οι δράσεις για την υποστήριξη των αναμενόμενων εχθροπραξιών μπορούν να θεωρηθούν με την κυριολεκτική έννοια του όρου, όπως και εκείνες που αναλαμβάνονται για να «προετοιμάσουν τη μάχη». Πράγματι, η έκθεση της επιτροπής διασκέψεων του νόμου του 1991 ορίζει ως «αναμενόμενες» εχθροπραξίες, εκείνες για τις οποίες έχει ήδη εγκριθεί επιχειρησιακός σχεδιασμός. Οι αξιωματούχοι του

¹⁷⁵, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991), sect. 503 (codified at Title 50, United States Code, Section 413. <http://intelligence.senate.gov/laws/pl102-88.pdf> (πρόσβαση στις 25/7/2011)

¹⁷⁶ U.S. Congress, House of Representatives, Committee of Conference, Conference Report on H. R. 1455 ("Intelligence Authorization Act, Fiscal Year 1991), 102nd Cong., 1st sess., July 25, 1991, 5905-5906.

¹⁷⁷ Ο.π.

Υπουργείου Άμυνας ωστόσο, εξήγησαν ότι, σύμφωνα με την ερμηνεία του Πενταγώνου, η γλώσσα μπορεί να αναφέρεται σε γεγονότα που λαμβάνουν χώρα «χρόνια πριν» από οποιαδήποτε ανάμειξη των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων. Οι επικριτές ισχυρίζονται ότι η κυβέρνηση Μπους ήταν πρόθυμη να μετατοπίσει περισσότερη συγκεκριμένη δραστηριότητα από τη CIA προς το στρατό ακριβώς επειδή το έβλεπαν σαν να του δίνει περισσότερο ελεύθερη πρόσβαση.¹⁷⁸

Αλλά η ερμηνεία του Πενταγώνου για τις αναμενόμενες εχθροπραξίες φέρνει στην επιφάνεια μια προφανής και σημαντική ερώτηση: Στη δίωξη του πολέμου κατά της τρομοκρατίας, όταν οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων ενεργούν μια άγνωστη επιχείρηση σε μια χώρα όπου τα στρατεύματα των ΗΠΑ δεν είναι ήδη παρόντα, πώς μπορούν αυτά να αποδείξουν ότι είναι σε αναμονή για τη συμμετοχή των συμβατικών δυνάμεων αργότερα, και για αυτό το λόγο η συγκεκριμένη δράση δεν απαιτεί προεδρική έγκριση και κοινοποίηση του Κογκρέσου;¹⁷⁹

5.4.1 Οι παραδοσιακές στρατιωτικές επιχειρήσεις μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001

Αντιμέτωπο της αύξησης των ειδικών επιχειρήσεων σε όλο τον κόσμο μετά την 9/11, το Κογκρέσο αναθεώρησε-αλλά δεν άλλαξε - τον ορισμό των «παραδοσιακών στρατιωτικών δραστηριοτήτων» το 2003. Υπό το φως των θεμάτων εποπτείας του Κογκρέσου και της στάσης του Υπουργείου Άμυνας για τις «αναμενόμενες εχθροπραξίες», η Εξεταστική Επιτροπή Πληροφόρησης της Γερουσίας προσπάθησε να αποσαφηνίσει τις παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες, δηλώνοντας ρητά ότι είναι όλες οι μη αναγνωρισμένες ειδικές δραστηριότητες σε ξένες χώρες, όπου οι αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις δεν εκτελούν «συγκαλυμμένη δράση» υπό την έννοια του νομικού όρου.¹⁸⁰

---

¹⁷⁸ Jennifer D. Kibbe , “Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors”, Volume 83 ,Number 2, March/ April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 106

¹⁷⁹ Jennifer D. Kibbe, (2007), *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 136

¹⁸⁰ Οι στρατιωτικές επιτροπές του Υπουργείου Άμυνας και του Κογκρέσου «διαφώνουσαν έντονα» με αυτή την διατύπωση. Τον Νοέμβριο του 2003, στον νόμο Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης, οι επιτροπές πληροφοριών επιβεβαίωσαν τον «λειτουργικό ορισμό της συγκαλυμμένης δράσης» χωρίς να τον αλλάξουν. Στην πραγματικότητα , στη συνέχεια, το νομοσχέδιο ήταν σκόπιμα κατασκευασμένο έτσι ώστε να αποφευχθεί το θεμελιώδες ζήτημα της εποπτείας για τη συγκεκριμένη στρατιωτική δράση.

Η διάκριση της «παραδοσιακής στρατιωτικής δραστηριότητας» από τη συγκεκριμενοποιημένη δράση γίνεται ακόμα πιο δύσκολη από τον τρέχον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας». Οι περισσότεροι αξιωματούχοι της κυβέρνησης υποστηρίζουν ότι μετά τον καθορισμό της γενικής στρατηγικής κατάστασης μετά την 11^η Σεπτεμβρίου ως έναν «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας», υποστήριζαν ότι οτιδήποτε κάνει η κυβέρνηση για τη δίωξη του αγώνα κατά της τρομοκρατίας αποτελεί μέρος του «πολέμου» και ως εκ τούτου, είναι νομίμως «παραδοσιακή στρατιωτική δραστηριότητα.» Ως εκ τούτου, υποστηρίζουν, ότι σαφώς οι «παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες» εξαιρούνται από τον ορισμό της συγκεκριμενοποιημένης δράσης. Δεν είναι καθόλου βέβαιο, ωστόσο, εάν ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας θα πρέπει κυριολεκτικά να θεωρηθεί ως «πόλεμος» στο πλαίσιο αυτό. Μια παραλλαγή του επιχειρήματος αυτού πηγάζει από το κοινό ψήφισμα 23 του Κογκρέσου, το οποίο επέτρεπε τη χρήση βίας στην αντιμετώπιση των επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Το ψήφισμα αυτό εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο των ΗΠΑ

να χρησιμοποιήσει όλη την αναγκαία και κατάλληλη στρατιωτική δύναμη εναντίον εκείνων των εθνών, οργανώσεων ή προσώπων που αυτός καθορίζει, σχεδιάζει, εξουσιοδοτεί, δεσμεύει, ή υποβοηθά για τις τρομοκρατικές επιθέσεις που συνέβησαν στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, ή να προσεγγίσει τέτοιες οργανώσεις ή πρόσωπα, προκειμένου να αποτραπούν τυχόν μελλοντικές ενέργειες της διεθνούς τρομοκρατίας κατά των Ηνωμένων Πολιτειών από τα εν λόγω κράτη, οργανώσεις ή πρόσωπα.¹⁸¹

Έτσι, σύμφωνα με ορισμένους νομικούς εμπειρογνώμονες, το ψήφισμα αναγνωρίζει στον πρόεδρο σχεδόν απεριόριστη εξουσία, εφ' όσον ο ίδιος «καθορίζει» ότι ένας συγκεκριμένος στόχος έχει κάποια σχέση με την Αλ Κάιντα.

Μερικοί κριτικοί της κυβέρνησης, αναφέρει ο Kibbe, έχουν υποστηρίξει ότι το κοινό ψήφισμα που εγκρίθηκε μετά την 11^η Σεπτεμβρίου δεν πληροί τα κριτήρια για μια κήρυξη πολέμου ή των «παραδοσιακών στρατιωτικών δραστηριοτήτων», αλλά η έγκριση του ψηφίσματος για χρήση βίας είναι πολύ ασαφής.

Jennifer D. Kibbe, "Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors", Volume 83, Number 2, March/April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 107

¹⁸¹ 107TH CONGRESS, 1ST SESSION, S. J. RES. 23, SEC. 2. AUTHORIZATION FOR USE OF UNITED STATES ARMED FORCES., Sep 14 2001, <http://www.law.cornell.edu/background/warpower/sj23.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 2

Ένα από τα προβλήματα που βρίσκονται στο επίκεντρο αυτής της συζήτησης είναι ότι η νομική γλώσσα που καθορίζει τη συγκεκριμένη δράση γράφτηκε πολύ πριν επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου που άλλαξαν το τοπίο της εθνικής ασφάλειας. Πολλοί στον Λευκό Οίκο, στο Καπιτώλιο και στο ευρύ κοινό, προβάλλουν το επιχείρημα ότι στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, η κυβέρνηση των ΗΠΑ θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει κάθε εργαλείο που έχει, χωρίς να ανησυχεί για την προεδρική έγκριση ή την κοινοποίηση στο Κογκρέσο. Αλλά όπως τονίζει ο Kibbe¹⁸² «με αυτό το είδος της διευρυμένης εξουσίας, σε συνδυασμό με τη βούληση να αυξηθεί ο ρόλος των ειδικών δυνάμεων στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις, το ενδεχόμενο κατάχρησης και οι κίνδυνοι στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ αυξάνονται σε επικίνδυνα επίπεδα».

5.5 «Ειδικές Δραστηριότητες»

Μία άλλη πτυχή της ενδεχόμενης αυξανόμενης διασταύρωσης της συγκαλυμμένης δράσης και των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων, καθώς επίσης και των συνέπειών της για την εποπτεία του Κογκρέσου, αφορά το εάν πραγματικά το Πεντάγωνο διενεργεί συγκαλυμμένες επιχειρήσεις αλλά τις ονομάζει διαφορετικά.. Η φράση «ειδικές δραστηριότητες» έχει χρησιμοποιηθεί σε μια σειρά εκτελεστικών διαταγμάτων, αρχίζοντας με το Εκτελεστικό Διάταγμα 11905¹⁸³ της προεδρίας Φορντ στις 18 Φεβρουαρίου το 1976 και στη συνέχεια με το Εκτελεστικό Διάταγμα του Κάρτερ 12036¹⁸⁴ στις 24 Ιανουαρίου του 1978. Η πιο πρόσφατη έκδοση εμφανίζεται στον κανονισμό του Εκτελεστικού Διατάγματος 12333 της 4ης Δεκεμβρίου 1981,¹⁸⁵ όσον αφορά τις δραστηριότητες των υπηρεσιών πληροφοριών των ΗΠΑ.¹⁸⁶

---

¹⁸² Jennifer D. Kibbe, "Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors", Volume 83, Number 2, March/ April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 109

¹⁸³ President Gerald R. Ford's Executive Order 11905: United States Foreign Intelligence Activities, February 18, 1976, Weekly Compilation of Presidential Documents, Vol. 12, No. 8, February 23, 1976, <http://www.ford.utexas.edu/library/speeches/760110e.html>, (πρόσβαση στις 31/7/2011)

¹⁸⁴ Executive Order 12036, United States Foreign Intelligence Activities, January 24, 1978, (καταργήθηκε το 1981), <http://www.fas.org/irp/offdocs/eo/eo-12036.html>, (πρόσβαση στις 31/7/2011)

¹⁸⁵ Executive Order 12333, December 4, 1981, 46 Federal Register 59941, 3CFR, 1981Comp., <http://www.archives.gov/federal-register/codification/executive-order/12333.html>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 3

¹⁸⁶ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 4-5

Υπάρχουν ορισμένες βασικές διαφορές μεταξύ του θεσμικού ορισμού της «συγκαλυμμένης δράσης» και του ορισμού των «ειδικών δραστηριοτήτων» στο Εκτελεστικό Διάταγμα 12333. Ενώ το πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης δράσης περιορίζεται σε εκείνες που επιδιώκουν «να επηρεάσουν τις πολιτικές, οικονομικές ή στρατιωτικές συνθήκες στο εξωτερικό», το πεδίο εφαρμογής των ειδικών δραστηριοτήτων είναι πολύ ευρύτερο, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων φθοράς «για την υποστήριξη των εθνικών στόχων εξωτερικής πολιτικής στο εξωτερικό». ¹⁸⁷ Η διάκριση είναι λεπτή, αλλά παρ' όλα αυτά σημαντική. Επιπλέον, ο ορισμός των ειδικών δραστηριοτήτων δεν έχει καμία εξαίρεση για τις παραδοσιακές στρατιωτικές δραστηριότητες, μια κρίσιμη εξαίρεση για ειδικές δράσεις που θα εξετάστηκε παραπάνω.

Ωστόσο, το εκτελεστικό διάταγμα ισχύει μόνο για τις δραστηριότητες της Κοινότητας Πληροφόρησης. ¹⁸⁸ Δεν περιλαμβάνει τις δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων σε επιχειρησιακή αποστολή υπό τις διαταγές στρατιωτικού διοικητή. Τα στοιχεία του Υπουργείου Άμυνας της Κοινότητας Πληροφόρησης περιλαμβάνουν μόνο την Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας (NSA), το Γραφείο Πληροφόρησης Υπουργείου Άμυνας (DIA), τα «γραφεία στο Υπουργείο Άμυνας για τη συλλογή των εξειδικευμένων εθνικών πληροφοριών εξωτερικού μέσα από προγράμματα αναγνώρισης», και «τα τμήματα πληροφοριών του Στρατού, του Ναυτικού, της Πολεμικής Αεροπορίας, καθώς και του Σώματος των Πεζοναυτών». ¹⁸⁹ Ο ορισμός του Διατάγματος Εθνικής Ασφάλειας για την Κοινότητα Πληροφόρησης είναι παρόμοιος όσον αφορά αυτού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. ¹⁹⁰ Συγκεκριμένα, κανένας ορισμός από τους δύο δεν προϋποθέτει ότι οι ειδικές μονάδες επιχειρήσεων, διεξάγοντας ειδικές αποστολές και επιχειρήσεις, εμπίπτουν στον ορισμό της Κοινότητας Πληροφόρησης. ¹⁹¹ Βλέπε (Παραρτήματα Β και Γ, Διαγράμματα 1 και 2)

Αυτό που είναι σαφές είναι ότι οι ειδικές αυτές δραστηριότητες δεν τελούν υπό τους νομικούς περιορισμούς της συγκεκριμένης δράσης και δεν προϋποθέτουν την

---

¹⁸⁷ EO12333, para3-4 (h)

¹⁸⁸ EO12333, para3-4 (e)

¹⁸⁹ EO12333, para3-4 (f)

¹⁹⁰ National Security Act of 1947, Public Law No. 253, 80 Cong. (July 26, 1947), as amended by Public Law 102-88 (August 14, 1991), sect. 503 (codified at Title 50, United States Code, Section 413b). <http://intelligence.senate.gov/laws/pl102-88.pdf>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

¹⁹¹ Richard C. Gross, "Different Worlds: Unacknowledged Special Operations and Covert Action", U.S. Army War College, Carlisle Barracks, <http://www.fas.org/man/eprint/gross.pdf>, (πρόσβαση στις 02/7/2011), Mar 30 2009, 6

κοινοποίηση του συνόλου των επιτροπών, ανεξάρτητα αν αποτελούν ένοπλες υπηρεσίες ή υπηρεσίες. Το κρίσιμο ερώτημα είναι, ανεξάρτητα από την ονομασία τους, εάν οι επιχειρήσεις αυτές υπόκεινται σε αποτελεσματική εποπτεία;¹⁹²

Στρατιωτικά έγγραφα που ήρθαν στο φως στις αρχές του 2006, ως αποτέλεσμα του Διατάγματος για την Ελευθερία της Πληροφόρησης που άσκησε η Αμερικανική Ένωση Πολιτικών Ελευθεριών κατά του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σχετικά με τις παραβιάσεις δικαιωμάτων στη φυλακή Abu Ghraib, υπογράμμιζαν τους κινδύνους που συνεπάγονταν οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και καλύπτονται από τα SAPs.¹⁹³ Σε τακτά χρονικά διαστήματα, πληροφορίες σχετικά με ορισμένα προηγούμενα άγνωστα προγράμματα βγαίνουν στο φως της δημοσιότητας, και τα μέλη του Κογκρέσου εκφράζουν την ανησυχία τους για το κατά πόσον το Πεντάγωνο αποφεύγει τους περιορισμούς εποπτείας. Συχνά κάνουν εκκλήσεις για ακροάσεις, η οποίες άλλες γίνονται και άλλες όχι.¹⁹⁴

Ένας άλλος παράγοντας που λειτουργεί εναντίον των προσπαθειών του Κογκρέσου για ένα μεγαλύτερο ρόλο είναι ο υποκείμενος ανταγωνισμός μεταξύ των υπηρεσιών πληροφοριών και των επιτροπών άμυνας, καθώς και η αντίστοιχη αίσθησης της ευθύνης τους για συγκεκριμένα θέματα.. Επιπλέον, τα μέλη των δύο πλευρών έχουν εκφράσει την ανησυχία τους, που πιο συχνά εκφράζεται από τους Δημοκρατικούς, και η οποία βέβαια ανοίγει την κομματική συζήτηση και διαμάχες για την εξουσία.¹⁹⁵

---

¹⁹² Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007,138

¹⁹³ Τα SAPs, είναι ευαίσθητα προγράμματα που επιβάλλουν πρόσβαση πέρα τη κανονική, «σε εμπιστευτικά μυστικά ή πληροφορίες άκρως απόρρητες.» Η τυπική υποχρέωση υποβολής εκθέσεων για τα SAPs είναι ότι οι επιτροπές άμυνας του Κογκρέσου δίνουν προθεσμία τριάντα ημερών πριν ξεκινήσει το πρόγραμμα. Ωστόσο, η κυβέρνηση Μπους ακύρωσε αυτή την απαίτηση από τον Ιανουάριο του 2002. Τα έγγραφα αυτά επιβεβαιώνουν μεταξύ άλλων ότι μια μονάδα ειδικών επιχειρήσεων γνωστή ως Ομάδα Task Force 6-26 (επίσης γνωστή ως Task Force Omaha) έχει ενοχοποιηθεί για αμέτρητα περιστατικά κακοποίησης κρατουμένων στο Ιράκ.

AR 380-381, “Special Access Programs (SAPs) and Sensitive Activities”, Chapter 4 SAP Life Cycle and Design, 21 April 2004, <http://cryptome.org/ar380-381.htm>, (πρόσβαση στις 08/8/2011)

¹⁹⁴ Συχνά, το Πεντάγωνο στέλνει αντιπροσώπους στο Καπιτώλιο είτε με κεκλεισμένων των θυρών συναντήσεις ενημέρωσης και ακροάσεων στις οποίες εξηγούν πώς δεν παραβιάζουν τους περιορισμούς της συγκεκριμένης δράσης, διότι, με τον δικό τους ορισμό, δεν επιδίδονται σε συγκεκριμένη δράση (εκτός και αν ένα άτομο είναι σε αποστολή για τη CIA). Αντίθετα, εξηγούν, πώς διεξάγουν ειδικές δραστηριότητες και έχουν συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις κοινοποίησης (όπως ερμηνεύεται από τη κυβέρνηση).

Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007,139-140

¹⁹⁵ Ο.π.139-140

5.6 Θέματα πέρα από το Κογκρέσο

Μια άλλη διαμάχη σχετικά με την επέκταση των ειδικών δυνάμεων επιχειρήσεων στη σφαίρα που απασχολείται παραδοσιακά η CIA, δηλαδή στην διενέργεια συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων, περιλαμβάνει το ζήτημα ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος ώστε να διεξαγάγει τέτοιου είδους επιχειρήσεις, όπως και αν ονομάζονται.

Μια διαφορά μεταξύ του στρατού και της CIA είναι το μέγεθος. Αυτοί που τάσσονται υπέρ της CIA υποστηρίζουν ότι είναι καλύτερη στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων, επειδή έχει λιγότερη γραφειοκρατία και ως εκ τούτου μπορεί να επιχειρήσει πιο γρήγορα, φθηνότερα, και με μεγαλύτερη ευελιξία από το στρατό. Αποτελεί πραγματικότητα το γεγονός, ότι η CIA ήταν σε θέση να έχει άνδρες με την έναρξη του πολέμου στο Αφγανιστάν πιο γρήγορα από τον στρατό. Η CIA έχει επίσης υπαλλήλους τοποθετημένους σε αμερικανικές πρεσβείες σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι είναι εξοικειωμένοι με τις τοπικές γλώσσες και έθιμα και οι οποίοι έχουν ήδη εκτεταμένες επαφές και πληροφορίες που ο στρατός δεν μπορεί να συγκεντρώσει. Από την άλλη πλευρά, οι οπαδοί του στρατού δηλώνουν, ότι η CIA απλά δεν έχει επαρκείς πόρους για τη διαχείριση του παγκόσμιου πολέμου κατά της τρομοκρατίας.¹⁹⁶

Η CIA έχει επίσης το πλεονέκτημα της εμπειρίας: Έχει διευθύνει συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις για πολλά χρόνια και έτσι τοποθετεί τους ανώτερους υπαλλήλους στις πρεσβείες σε όλο τον κόσμο ενισχύοντας ένα εκτενές δίκτυο επαφών που ο στρατιωτικός δεν έχει.¹⁹⁷

---

¹⁹⁶ Η CIA έχει, το πολύ, 700-800 πράκτορες που διενεργούν συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις, σε σύγκριση με περίπου 10.000 που απασχολούνται στις ειδικές επιχειρήσεις του στρατού. Από την άλλη πλευρά, τα σχετικά μεγέθη τους δεν είναι, όπως δείχνουν αυτοί οι αριθμοί. Από το σύνολο αυτό, όχι περισσότερο από 2.000 είναι «μαύροι χειριστές» της JSOC δηλαδή, άμεσα συγκρίσιμοι με τους πράκτορες της CIA Jennifer D. Kibbe, "Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors", Volume 83, Number 2, March/April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 112

¹⁹⁷ Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, οι συγκεκαλυμμένες ενέργειες αναλαμβάνονται από την CIA για την άμεση στήριξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων που διενεργούνται από το Υπουργείο Άμυνας. Μπορούν να γίνουν απαραίτητες όταν δεν είναι συνετό για διπλωματικές ή άλλους λόγους, να διεισδύει το στρατιωτικό προσωπικό των ΗΠΑ σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Αυτό συνέβη στην περίπτωση κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ, στον Πόλεμο του Κόλπου, και πρόσθετα στις επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης, όπως εκείνες στην Αιτή και τη Βοσνία. Η ανάγκη για στενές σχέσεις αναγνωρίστηκε με τη δημιουργία της θέσης του Αναπληρωτή Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών για την Στρατιωτική Υποστήριξη (Associate Director of Central Intelligence for Military Support). Η ανάγκη να συντονίσουν τις συγκεκαλυμμένες ενέργειες (και συλλογή HUMINT πληροφοριών) με τους στρατιωτικούς αρμόδιους του Υπουργείου Άμυνας έχει αναγνωριστεί στην αναθεωρημένη Οργάνωση Διεύθυνσης Επιχειρήσεων (Operations Directorate organization.). Οι

Ένας άλλος κίνδυνος με τη χρήση του στρατού αντί της CIA για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις προκύπτει από τους διαφορετικούς τρόπους που αυτοί οι οργανισμοί σχεδιάζουν τις αποστολές τους. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες της CIA αναπτύσσονται από μια επιχειρησιακή ομάδα σχεδιασμού, είτε με δική της πρωτοβουλία ή ανταποκρινόμενη σε αίτημα από την ηγεσία. Ο στρατός, ωστόσο, ενεργεί πολύ διαφορετικά. Επειδή η κύρια αποστολή του είναι ο πόλεμος, έχει πλήρη εξουσία για να παίρνει τις επιχειρησιακές του αποφάσεις, χωρίς εξωτερικές επιδράσεις ή εποπτεία. Οι συγκεκριμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις σχεδιάζονται πλήρως μέσα στο Πεντάγωνο και έχουν εγκριθεί από τον Υπουργό(και από τον πρόεδρο, εάν αυτή δεν θεωρείται ως μια «παραδοσιακή στρατιωτική δραστηριότητα» οπότε η προεδρική έγκριση είναι απαραίτητη).

Ένας άλλος λόγος που πολλοί χειριστές των Ειδικών Δυνάμεων πιστεύουν ότι ο στρατός δεν θα πρέπει να αρχίσει να ενεργεί τις δικές του ανεξάρτητες συγκεκριμένες επιχειρήσεις (σε αντίθεση με τις κοινές στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την καθοδήγηση της CIA, όπως γίνεται σήμερα) είναι ότι θα εκθέσει τους χειριστές του σε αυξημένο κίνδυνο. Αν το προσωπικό των Ειδικών Δυνάμεων αιχμαλωτιστεί σε άλλη χώρα κατά τη διάρκεια μίας επιχείρησης την οποία η CIA δεν γνωρίζει, ο οργανισμός μπορεί να μην είναι σε θέση, ή να επιθυμεί, να χρησιμοποιήσει τις επαφές του για να τους απελευθερώσει. Ακόμα χειρότερα, εάν και οι η CIA και οι Ειδικές Δυνάμεις είναι να επιχειρήσουν στον ίδιο χώρο, αλλά χωρίς συντονισμό, θα μπορούσε να καταλήξουν να επιτίθεται ο ένας τον άλλον ως ένα υποτιθέμενο εχθρό.

Υπό το φως αυτών των επιπλοκών, αυξάνοντας τον συγκεκριμένο ρόλο των Ειδικών Δυνάμεων έξω από συμβατικούς πολέμους, σύμφωνα με τον Kibbe,¹⁹⁸ αναδύονται δύο θεμελιώδη ερωτήματα που πρέπει να συζητηθούν δημόσια. Το πρώτο είναι το ζήτημα του κατά πόσον ο στρατός θα πρέπει να επιτρέπεται να θίξει την εντολή

διαδικασίες για το συντονισμό συγκεκριμένων ενεργειών που κατευθύνονται από το προσωπικό της CIA (ή πρεσβευτές) με τις στρατιωτικές επιχειρήσεις έχουν αποδειχθεί δύσκολο να εξακριβωθούν, ιδίως αν ληφθεί υπόψη η αυτοπαθής αποφασιστικότητα από το στρατιωτικό προσωπικό να τηρεί την αρχή της ενότητας της διοίκησης.

Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), , 49-50

¹⁹⁸ Jennifer D. Kibbe , "Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors", Volume 83 ,Number 2, March/ April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>, (πρόσβαση στις 28/7/2011), 113-115

της CIA. Εάν η απάντηση είναι ναι, οι Αμερικανοί έπειτα θα πρέπει να επανεξετάσουν το είδος της ευθύνης που θέλουν να απαιτήσουν για τέτοιες αποστολές.

Ορισμένοι αξιωματούχοι του Πενταγώνου υποστηρίζουν ότι είναι σωστό η Κοινότητα Πληροφόρησης να έχει μεγαλύτερους περιορισμούς σχετικά με τις δράσεις της σε σχέση με το στρατό, εξαιτίας των καταχρήσεων του παρελθόντος. Αλλά αυτό είναι ακριβώς το σημείο: οι νομικοί περιορισμοί υπάρχουν για την αποτροπή καταχρήσεων, και η μεγαλύτερη μετατόπιση ευθύνης στο στρατό δεν εγγυάται την αποφυγή τους - το αντίθετο μάλιστα, αφού ο στρατός λειτουργεί σήμερα χωρίς δεσμεύσεις.¹⁹⁹

Συμπεράσματα

Αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός, ότι η δυνατότητα για τις Ηνωμένες Πολιτείες να χρησιμοποιούν τις δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων σε απαγορευμένες περιοχές σε συγκεκριμένες, μυστικές και μη αναγνωρισμένες αποστολές, είναι κρίσιμη για την επιτυχία των ΗΠΑ στο σημερινό πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και σε μελλοντικές συγκρούσεις.

Είτε με την τροποποίηση της γλώσσας σχετικά με τη συγκεκριμένη δράση είτε με την χρήση νέας γλώσσας ειδικά προσαρμοσμένης για τις δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων, το Κογκρέσο θα πρέπει να εξασφαλίζει, ότι αν και οι μη αναγνωρισμένες ειδικές επιχειρήσεις υπό τις διαταγές ενός στρατιωτικού διοικητή δεν πρέπει να θεωρούνται «συγκαλυμμένη δράση», παρόλα αυτά θα πρέπει θεωρούνται τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο ευθύνης όπως και η συγκεκριμένη δράση της CIA. Οι κίνδυνοι που συνδέονται με το είδος των αποστολών που οραματίζεται το Πεντάγωνο για τις Ειδικές Δυνάμεις του είναι τουλάχιστον εξίσου σοβαροί με αυτούς που προκύπτουν από τη χρήση συγκεκριμένων επιχειρήσεων από τη CIA. Οι κανόνες, ως εκ τούτου, θα πρέπει να είναι εξίσου αυστηροί.

---

¹⁹⁹ Ο.π., 113-115

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Οι Μέθοδοι Συγκεκαλυμμένης Δράσης

Εισαγωγή

Οι περισσότεροι παρατηρητές ταξινομούν τις συγκεκαλυμμένες ενέργειες σε τέσσερις ή πέντε μεγάλες κατηγορίες. Οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ αυτών των διαφόρων κατηγοριών συχνά δεν είναι ξεκάθαρες.²⁰⁰ Σύμφωνα με τους James M. Scott & Jerel A. Rosati²⁰¹, η συγκεκαλυμμένη δράση περιλαμβάνει τη προπαγάνδα, τις πολιτικές, οικονομικές, και παραστρατιωτικές επιχειρήσεις. Ο Daugherty²⁰² δεν αναφέρει την οικονομική δράση, αλλά μιλά επιπλέον και για τον πόλεμο στον τομέα της πληροφορικής και του διαδικτύου. Ο Lowenthal²⁰³ αναφέρει και αυτός την προπαγάνδα την πολιτική και οικονομική δραστηριότητα, τις παραστρατιωτικές δραστηριότητες και επιπλέον τα πραξικοπήματα. Ο Treverton²⁰⁴ αντίθετα συζητά μόνο για την προπαγάνδα, την πολιτική δράση και τις παραστρατιωτικές επιχειρήσεις. Ο Godson²⁰⁵ έρχεται να συμπληρώνει και την βοήθεια προς την πληροφόρηση. Τέλος ο Schultz²⁰⁶ προσθέτει και αυτός με τη σειρά του τα πραξικοπήματα.

Αναλυτικότερα οι μέθοδοι συγκεκαλυμμένης δράσης είναι:

6.1 Η Προπαγάνδα

Οι James M. Scott & Jerel A. Rosati, αναφέρουν ότι «η προπαγάνδα περιλαμβάνει τη χρήση πληροφοριών για να επηρεάσουμε τη κοινή γνώμη μέσα από κυβερνητικές δηλώσεις, πληροφορίες που δημοσιεύονται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλα

---

²⁰⁰ R, Godson *Covert Action: Neither Exceptional Tool Nor Magic Bullet*. In Roy Ed. Godson, Ernest R. May and Gary James Schmitt (Ed), U. S. Intelligence at the Crossroads : Agendas for Reform , Potomac Books Inc, Dulles, 1995, 166

²⁰¹ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 96-97

²⁰² William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington: University Press of Kentucky, 2006, 82

²⁰³ Mark M Lowenthal, *Intelligence: From Secrets to Policy*, (4th Edition), Congressional Quarterly Press, Washington, DC, 2008, 162-163

²⁰⁴ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989, 14-15

²⁰⁵ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, , 2008, 135-180

²⁰⁶ R, Godson, *Covert Action: Neither Exceptional Tool Nor Magic Bullet*. In Roy Ed. Godson, Ernest R. May and Gary James Schmitt (Ed), U. S. Intelligence at the Crossroads : Agendas for Reform , Potomac Books Inc, Dulles, 1995, 166

μέσα, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικές εκπομπές».²⁰⁷ Ο Janowitz ορίζει την προπαγάνδα, σαν «την προγραμματισμένη διάδοση ειδήσεων, πληροφοριών, ειδικών επιχειρήσεων, και ικεσιών που αποσκοπούν να επηρεάσουν τις πεποιθήσεις, τις σκέψεις, και τις δράσεις μίας συγκεκριμένης ομάδας». ²⁰⁸ Ο O'Brien²⁰⁹ συμπληρώνει, ότι «η προπαγάνδα-που συχνά αναφέρεται ως ψυχολογικός πόλεμος ή δραστηριότητες -είναι μια ευρεία κατηγορία σύμφωνα με την οποία λαμβάνει χώρα ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων πληροφοριών. Σύμφωνα με τον Godson²¹⁰, «η προπαγάνδα αναφέρεται σε πληροφορίες, ιδέες και συμβολικές πράξεις των οποίων ο υπεύθυνος παραμένει άγνωστος». και συνεχίζει: «η προπαγάνδα χρησιμοποιεί λέξεις, σύμβολα και άλλες ψυχολογικές τεχνικές με σκοπό να επηρεάσει τις ξένες τρέχουσες εξελίξεις. Στο μεγαλύτερο ποσοστό της η προπαγάνδα στο τελευταίο μισό του 20^{ου} αιώνα, χρησιμοποιήθηκε για να επηρεάσει τα ΜΜΕ».²¹¹ Τέλος ο Daugherty²¹² τονίζει ότι «η προπαγάνδα - την οποία μπορούμε να ορίσουμε απλώς ως τη διάδοση των πληροφοριών από διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης με σκοπό να επηρεαστούν απόψεις - είναι ίσως η μέθοδος που συχνότερα χρησιμοποιείται από τον πρόεδρο και τη CIA, γιατί είναι συχνά επιδέξια, έξυπνη, αφοπλιστική, ευέλικτη και χαμηλή σε κόστος».

Η προπαγάνδα, κυμαίνεται από την λεγόμενη «λευκή προπαγάνδα» στη «γκρι» και τη «μαύρη προπαγάνδα».

Η «λευκή προπαγάνδα» είναι φανερή, κατά την οποία ουσιαστικά αληθείς πληροφορίες διαδίδονται μέσω των επίσημων δηλώσεων της κυβέρνησης, εκπομπές, και άλλα μέσα. Οι δραστηριότητες της Voice of America ή των Radio Liberty / Radio Free Europe αποτελούν καλά παραδείγματα.

---

²⁰⁷ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 95-96

²⁰⁸ W. E. Daugherty and Morris Janowitz, (1956), *A Psychological Warfare Casebook*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, MD, 2

²⁰⁹ Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 33-34

²¹⁰ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 151

²¹¹ Ο.π. 3

²¹² William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington: University Press of Kentucky, 2006, 74-80

Η προπαγάνδα με τις πηγές των πληροφοριών να είναι συγκεκαλυμμένες για το ευρύ κοινό, αλλά όχι από έμπειρους παρατηρητές²¹³ είναι η «γκρίζα προπαγάνδα» Οι πληροφορίες από μόνες τους μπορεί να κυμαίνονται από το αληθές έως το μονόπλευρο και το ψευδές.²¹⁴

Τέλος, υπάρχει η «μαύρη» προπαγάνδα», η οποία λαμβάνει χώρα , «όταν η πηγή είναι ψευδής και καλά κρυμμένη, ή όταν οι ίδιες οι πληροφορίες είναι ψευδείς» ή και τα δύο. Μεταξύ άλλων, παραδείγματα μαύρης προπαγάνδας αποτελούν η πλαστογραφία, οι φήμες, και η παραπληροφόρηση. Κάποιος παρα-πληροφοριοδότης μπορεί να διασπείρει μία αληθινή πληροφορία. Η μαύρη προπαγάνδα , σε αντίθεση με την γκρι , δίνει μεγάλη σημασία στην εξαφάνιση των ιχνών της, ώστε να είναι δύσκολο για την ξένη υπηρεσία πληροφοριών να την εντοπίσει.²¹⁵

Ένας βασικός στόχος της προπαγάνδας σύμφωνα με τον Ο'Βrien είναι η «πειθώ», που μπορεί να είναι ένα μείγμα απειλών και κατηγοριών, που περιλαμβάνουν ένα μεγάλο στοιχείο πνευματικού ή σωματικού εξαναγκασμού και βίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση δωροδοκίας, εκβιασμούς, και την απειλή ή την εφαρμογή της εν λόγω πράξης βίας, όπως απαγωγές και βασανιστήρια.²¹⁶

Επίσης η CIA χρηματοδότησε και κρυφά υποστήριζε εφημερίδες, περιοδικά και άλλα έντυπα μέσα σε όλο τον κόσμο. Η Der Monat (Ο.Δ.Γ.), η Encounter (Μ.Β.), και η Daily American (Ιταλία- Ρώμη),²¹⁷ ήταν μέσα στο πλαίσιο του απευθείας ανταγωνισμού

---

²¹³ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 152

²¹⁴ Για παράδειγμα, ένα άρθρο που δημοσιεύεται από έναν ξένο σχολιαστή, με το πραγματικό όνομά του σε ένα ακαδημαϊκό περιοδικό, που υποστηρίζει μια φιλο-αμερικανική προοπτική, αλλά πράττει υπό τη μυστική εντολή της CIA, είναι γκριζα προπαγάνδα. Η Γκριζα προπαγάνδα μπορεί να είναι εξίσου αποτελεσματική με τη λευκή, με τις κατάλληλες συνθήκες. Τη δεκαετία του 1960 η Σοβιετική Μυστική Υπηρεσία, η KGB, είχε έναν πράκτορα που ήταν ανταποκριτής σε μια ιταλική εφημερίδα και υποστήριζε ότι η CIA ήταν πίσω από τη δολοφονία του John F. Kennedy ». Σχεδόν πενήντα χρόνια αργότερα, υπάρχουν ακόμα πολλοί άνθρωποι (ακόμη και στις Ηνωμένες Πολιτείες) που το πιστεύουν αυτό.

William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington: University Press of Kentucky, 2006, 74-80

²¹⁵ Για παράδειγμα, κλέπτονται πρωτότυπα κυβερνητικά έγγραφα, τα οποία ενοχοποιούν κάποιο άτομο ή ομάδα ατόμων- ενώ προσπαθεί να κρύψει τον ρόλο του στέλνοντας την πληροφορία ανώνυμα σε μια ξένη εφημερίδα, ή χρησιμοποιεί ένα περιοδικό που είναι υπό τον έλεγχο του για να το αναφέρει.

Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 154.

²¹⁶ Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, Volume 3, Chapter 2. In Loch K. Johnson (Ed) *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 34

²¹⁷ Η CIA στηριζόμενη σε αμερικανούς δημοσιογράφους που ήθελαν να «βοηθήσουν τη χώρα τους», διατηρούσε ένα απέραντο δίκτυο δημοσιογράφων, περιοδικών, ηλεκτρονικών μέσων και το λοιπό προσωπικό των μέσων ενημέρωσης για να συμπληρώσει τις επίσημες πληροφορίες ώστε να προωθήσει

με τους Σοβιετικούς. Άλλων, όπως η El Mercurio (Χιλή) και η Elimo και Salongo (Αγκόλα), ²¹⁸ ήταν η προώθηση των συμφερόντων της CIA σε μια συγκεκριμένη περιοχή του πλανήτη για τη στήριξη άλλων επιχειρήσεων- για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ, η CIA φέρεται ότι έγραφε άρθρα για το Economist σχετικά με τον πόλεμο. ²¹⁹

6.2 Η Πολιτική Δραστηριότητα

Η δεύτερη και ίσως η περισσότερο εκτενώς χρησιμοποιημένη μορφή συγκεκριμένων ενεργειών είναι η συγκεκριμένη πολιτική δράση. Σύμφωνα με τον Godson²²⁰, «η πολιτική δράση χρησιμοποιεί πολιτικά μέσα (συμβουλές, πράκτορες επιρροής, πληροφορίες, υλική υποστήριξη) για να επηρεαστούν γεγονότα στο εξωτερικό. Τέτοιες προσπάθειες μπορούν να έχουν στόχο ξένες κυβερνήσεις, μη κυβερνητικές οντότητες όπως οι εργατικές, οι διανοητικές και θρησκευτικές δράσεις και οι μη κρατικοί δρώντες όπως οι εθνικές ομάδες και τα καρτέλ ναρκωτικών και οργανωμένου εγκλήματος». Ο Treverton²²¹ ορίζει την συγκεκριμένη πολιτική δράση ως « την προσπάθεια που έχει στόχο να αλλάξει την ισορροπία των πολιτικών δυνάμεων σε μια συγκεκριμένη χώρα, συχνά παρέχοντας κρυφά χρήματα σε συγκεκριμένες ομάδες».

Ο O'Brien²²² αναφέρει ότι σε κάποιες περιπτώσεις, η συγκεκριμένη πολιτική δραστηριότητα μπορεί να θεωρηθεί σαν « η στρατηγική συγκεκριμένη δράση (περιλαμβάνοντας την προπαγάνδα, την παραπληροφόρηση, τις πολιτικές άμεσης επιρροής, την παραστρατιωτική υποστήριξη, και τη χρήση κοινωνικών οργανώσεων

τις τρέχουσες πολιτικές της κυβέρνησης των ΗΠΑ -συμπεριλαμβανομένης της συγκεκριμένης προπαγάνδας και των ψυχολογικών επιχειρήσεων-μέσω σιωπηλών καναλιών.

Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991, 22 και 186

²¹⁸ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989, 19

²¹⁹ Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991, 197.

²²⁰ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 3

²²¹ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989, 13

²²² Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, *Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy Volume 3*. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 33-34

που σχετίζονται με την αντιπαράθεση του Ψυχρού Πολέμου), καθώς και άλλες δραστηριότητες που αποσκοπούν στην επίτευξη ενός πολιτικού αποτελέσματος».

Τέλος για τον Daugherty²²³, η πολιτική δράση «περιλαμβάνει την επιρροή της πολιτικής κατάστασης σε μια συγκεκριμένη χώρα, είτε επηρεάζοντας τα τρέχοντα κυβερνητικά στελέχη, τα εκλογικά αποτελέσματα, την οικονομική κατάσταση, ή ομάδες πολιτών».

Όπως και στην προπαγάνδα, έτσι και στην συγκαλυμμένη πολιτική δραστηριότητα, βασική προτεραιότητα αποτελεί η πειθώ και η επιρροή. Ο Blackstock,²²⁴ αναφέρεται σε αυτό ως χειραγωγημένη πειθώ ή έλεγχος, στην οποία-κατά την άσκηση των δράσεων συλλογής πληροφοριών-η πηγή είναι ελεγχόμενη ή εξαρτάται από το χειριστή του με καταβολή χρημάτων, αγαθών, ναρκωτικών, σεξ, ή άλλων προνομίων. Οι δραστηριότητες αυτές, όπως συμπληρώνει ο Blackstock, δεν ήταν τίποτα νέο για τις Ηνωμένες Πολιτείες (όπως και για τις άλλες δυνάμεις). Η δωροδοκία είχε χρησιμοποιηθεί ευρέως ως μία μορφή πειθούς για αιώνες. Στην πρώτη πράξη του Κογκρέσου των ΗΠΑ το 1789, εγκρίθηκε ένα ταμείο για την δωροδοκία ξένων πολιτικών με σκοπό την επιδίωξη των αμερικανικών εθνικών συμφερόντων. Πιο πρόσφατα, δικαιούχοι των κονδυλίων στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται αναφορές, ήταν το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα της Ιταλίας, ο βασιλιάς Χουσεΐν της Ιορδανίας, και διάφορες φιλοδυτικές παρατάξεις στην Ελλάδα, τη Γερμανία, την Αίγυπτο, το Σουδάν, το Σουρινάμ, τον Μαυρίκιο, τις Φιλιππίνες, το Ιράν, τον Ισημερινό και τη Χιλή.²²⁵

²²³ Για παράδειγμα τα ταμεία που κρυφά χορηγούν χρήματα για να βοηθήσουν έναν προτιμώμενο πολιτικό υποψήφιο ή κόμμα για να κερδίσει τις εκλογές σε μια ξένη χώρα αποτελούν μια απλή, βασική μορφή πολιτικής δράσης. Μια απεργία εργασίας είναι τόσο πολιτική όσο και οικονομική, δημιουργώντας ή επιδεινώνοντας την οικονομική πίεση μεταξύ του πληθυσμού που κατέχει με τη σειρά του την ικανότητα να παράγει πολιτική ώθηση στην κυβέρνηση. Μια πιο σοβαρή επιχείρηση μπορεί να είναι η εισαγωγή ενός παραχαραγμένου νομίσματος σε μία χώρα, σκορπίζοντας σοβαρή οικονομική ζημιά για τη χώρα και υπονόμευση της νομιμότητας της ηγεσίας της. Στη δεκαετία του 1990, με υψηλής ακρίβειας πλαστά χαρτονομίσματα των 50 δολαρίων τυλώθηκαν προς μεγάλη έκπληξη της αμερικανικής κυβέρνησης και του Υπουργείου Οικονομικών περισσότερο από μια δεκαετία. Προφανώς, η πολιτική δράση είναι πιο προκλητική από την προπαγάνδα, διότι είναι πιο ορατή και απαιτεί πραγματική φυσική δραστηριότητα, σε αντίθεση με απλές ιδέες επιρροής ή νοοτροπίας.

William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington: University Press of Kentucky, 200671-84

²²⁴ Paul W Blackstock *The strategy of subversion: Manipulating the politics of other nations*, (First Edition), Quadrangle Books, New York, ,1964,43-44,.

²²⁵ Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991, 25

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης πολιτικής δράσης είναι και η χρηματοδότηση των κομμάτων του κράτους στόχου. Οι Χριστιανοδημοκράτες - αγαπημένοι της CIA σε όλο τον κόσμο, -στηρίχθηκαν αρχικά στην Ιταλία, από το 1948 έως το 1975, με πάνω από 75 εκ. δολάρια , και μεταξύ άλλων, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην Πορτογαλία μετά το πραξικόπημα του Απριλίου το 1974 και στην Χιλή από το 1963 έως το 1974.²²⁶

Ένα ακόμη μέσο της συγκεκριμένης πολιτικής δράσης, αποτελούν οι οργανισμοί ή τα πολιτικά κόμματα τα οποία δεν έχουν φανερή και άμεση σχέση με οποιαδήποτε κυβέρνηση ή κυβερνητική υπηρεσία ,αλλά χρησιμοποιούνται για να τις προστατεύσουν από οποιαδήποτε ευθύνη. Όπως τονίζει ο Godson ²²⁷ «πολιτικά κόμματα, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, ΜΜΕ, εργατικές, επαγγελματικές, θρησκευτικές, εθνικές, θρησκευτικές και ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος, μπορούν σήμερα να διαμορφώνουν την έκβαση δυναμικών κυβερνητικών προσπαθειών ,καθώς επίσης και συγκεκριμένων πολιτικών αποφάσεων».

Η χρήση των οργανισμών «βιτρίνα» τόσο από τη CIA όσο και από την KGB, ήταν διαδεδομένη σε όλο το σύνολο του ψυχρού πολέμου. Αυτές οι οργανώσεις έπαιρναν διαφορετικά προσώπεια ανάλογα με τις απαιτήσεις της περιόδου, της προοριζόμενης δράσης, και της προσδοκώμενης έκβασης. Η πολιτική της CIA ήταν να βασιστεί η υποστήριξή της σε ένα ευρύ φάσμα ομάδων και ιδρυμάτων (εκτός από πολιτικά κόμματα) σε διάφορες χώρες, με σκοπό τη «μετατόπιση της πολιτικής ισορροπίας εκείνης της χώρας αντιμετωπίζοντας τις αντίπαλες ομάδες ως απειλή για τα

---

²²⁶ Ενώ στην Ευρώπη, η επιρροή των πολιτικών κομμάτων πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά κατά μήκος των ιδεολογικών γραμμών, στον αναπτυσσόμενο κόσμο προέκυψε ένα διαφορετικό σχέδιο. Φαίνεται ότι η CIA λειτουργούσε υπό την πεποίθηση ότι, αν ένα κόμμα δεν ήταν ευθυγραμμισμένο με την Ουάσιγκτον και δεν βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση, τότε ανήκε αυτομάτως στο στρατόπεδο της Μόσχας. Μάλιστα, όπως δείχνει το παράδειγμα του Κάστρο στην Κούβα το 1959-60, υπάρχουν σαφείς περιπτώσεις όπου τα εν λόγω κόμματα περιφρονήθηκαν από την CIA ή ακόμα και οδηγήθηκαν προς την KGB και το Σοβιετικό στρατόπεδο μέσω της δράσης ή της αδράνειας της CIA . Επίσης, η CIA παρενέβη σε κάθε εκλογική αναμέτρηση, στη Χιλή από το 1963 μέχρι το 1973, μετά από τους φόβους ότι ο Αλιέντε θα γινόταν ο επόμενος Κάστρο για τις Ηνωμένες Πολιτείες .Κατά συνέπεια, σε αυτό το διάστημα, οι Χριστιανοδημοκράτες και το Εθνικό Κόμμα χρηματοδοτήθηκαν με πάνω από 4 εκ. δολάρια από τη CIA.

Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Volume 3*. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 37-39

²²⁷ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 145-146

αμερικανικά συμφέροντα και βοηθώντας τις φιλικά προσκείμενες στις Ηνωμένες Πολιτείες». ²²⁸

Το πιο γνωστό είδος οργανισμών «βιτρίνα», ήταν των αεροπορικών εταιρειών. Ιδρύθηκαν κυρίως ,κατά τη διάρκεια των πολέμων στην Ινδοκίνα και συνδέονταν με τις συγκρούσεις μεταξύ του Φορμόζα (Ταϊβάν) και της κομμουνιστικής Κίνας. Η πιο γνωστή από αυτές ήταν η Civil Air Transport (CAT),²²⁹ που χρησιμοποιούνταν σε επιχειρήσεις που αφορούσαν τις Εθνικιστικές Κινέζικες δυνάμεις του Λι Μι ,καθώς επίσης και στην υποστήριξη της Γαλλίας στην Ινδοκίνα. ²³⁰ Πιο πρόσφατα παραδείγματα, αποτελούν η Summit Aviation, η οποία ήταν συνδεδεμένη με τη CIA κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 με τις επιχειρήσεις στο Ελ Σαλβαδόρ και την Ονδούρα και η St. Lucia Airways, η οποία, αν και το αρνούσαν, ήταν στενά συνδεδεμένη με τις επιχειρήσεις Ιράν -Κόντρα (μαζί με παρόμοιους οργανισμούς), καθώς και με επιχειρήσεις στην Αγκόλα και το Κονγκό (Ζαΐρ). ²³¹

Μία άλλη πολιτική τεχνική που αναφέρει ο Godson ²³²είναι η άσκηση φανερής επιρροής σε μια ξένη κυβέρνηση, ενεργώντας κρυφά μέσω δεσμών φιλίας και βοηθώντας τους ιδιώτες ή τους ηγέτες έτσι ώστε να επηρεάσουν την κυβέρνηση άμεσα, ή αργότερα όταν θα αποκτούσαν σημαντικές θέσεις. Αυτό είναι γνωστό ως στρατολόγηση πρακτόρων επιρροής. Επίσης, ορισμένες κυβερνήσεις και υπηρεσίες

²²⁸ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989, 21

²²⁹ Για αναλυτικότερη αναφορά στη CAT, βλέπε Marchetti and Marks, *The CIA and the Cult of Intelligence*, (First Edition), Alfred a Knopf Inc , New York, 1974, 121–24

²³⁰ John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 114–15

²³¹ John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York , 1996, 450

²³² Η ανάπτυξη παραγόντων επιρροής δεν είναι καθόλου μια πρόσφατη τεχνική. Οι αρχαίοι Έλληνες απασχολούσαν τους πρόξενους , σεβαστούς πολίτες ξένων κρατών οι οποίοι εξέτασαν τα συμφέροντα μίας συγκεκριμένης πόλης-κράτους στις δικές τους χώρες. Εκτός από τη συλλογή πληροφοριών, μερικοί πρόξενοι συμμετείχαν σε ανατροπές ηγετών, σε σαμποτάζ, σε πολιτικές αναταραχές και δολοφονίες, και κάποιοι ενεργούσαν ως εμπορικοί πράκτορες και διαπραγματευτές.

Αυτό το πρόγραμμα μακροχρόνιας στήριξης τελείωσε κατά το μεγαλύτερο του μέρος, τη δεκαετία του 1970. Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν εκμεταλλεύτηκαν παραπέρα την ευκαιρία να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να βοηθούν δυνητικούς φιλικούς-ή τουλάχιστον μέτριους, φιλοδυτικούς - μελλοντικούς ηγέτες. Στις περιοχές που δεν έλαβαν την απαραίτητη προσοχή περιλαμβάνονταν πολλές που ήταν στο παγκόσμιο προσκήνιο στη δεκαετία του 1980 και του 1990, και ανήκαν το Ιράν, η Δυτική Όχθη και τα γειτονικά αραβικά κράτη, η Νότια Αφρική και το Μεξικό. Εν τω μεταξύ η Λιβύη, το Ιράν, η Βόρεια Κορέα και το πρώην σοβιετικό μπλοκ συνέχισαν να επιλέγουν νέους ηγέτες για να τους εκπαιδεύσουν και να τους υποστηρίξουν σε διάφορες περιοχές του κόσμου. Συγκεκριμένες τεχνικές όπως η σπορά, μπορεί να είναι πολύ επιτυχής μακροπρόθεσμα, αλλά και η συγκεκριμένη δράση μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά για βραχυπρόθεσμα κέρδη.

Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 139-145

είναι ιδιαίτερα καλές σε μια τεχνική γνωστή ως σπορά, δηλαδή, στον εντοπισμό πιθανών παραγόντων επιρροής σε πρώιμο στάδιο και στη συνέχεια να ενεργούν ώστε να προωθήσουν τη σταδιοδρομία τους. Η σπορά είναι προφανώς ένα μακροπρόθεσμο, ευαίσθητο έργο. Ακόμα και όταν ένα τέτοιο άτομο βρεθεί, μπορεί κάλλιστα να χρειαστούν χρόνια προτού να αποκτήσει μια θέση σημαντικής επιρροής.

6.3 Η Οικονομική Δραστηριότητα

Σύμφωνα με τους James M. Scott & Jerel A. Rosati, η τρίτη κατηγορία συγκεκριμένης δράσης αφορά τις προσπάθειες ώστε να διαταράξουμε την οικονομία μιας άλλης χώρας. Οι επιχειρήσεις στην Κούβα και τη Χιλή αποτελούν πολύ καλά παραδείγματα. Στην Κούβα, η CIA ενεπλάκη με πολλές δραστηριότητες για να υπονομεύσει την οικονομία, συμπεριλαμβανομένων μιας άκαρπης προσπάθειας για να μολύνει τη κουβανική ζάχαρη με χημικές ουσίες, το σαμποτάζ της αποστολής μηχανημάτων και ανταλλακτικών, καθώς και επιδρομές εναντίον σιδηρόδρομων, διυλιστηρίων πετρελαίου και ζάχαρης και άλλων εργοστασίων.²³³ Στη Χιλή, μια ποικιλία από προσπάθειες αναλήφθηκαν για να αποσταθεροποιηθεί η οικονομία και να δημιουργηθεί αναταραχή, ώστε τελικά να υπονομευθεί το καθεστώς του Αλιέντε. Πιο πρόσφατα, οι οικονομικές δραστηριότητες είχαν επίκεντρο το φάσμα των συγκεκριμένων ενεργειών που σχεδιάστηκαν για να ασκηθεί πίεση στον Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς στη Γιουγκοσλαβία και στις μέρες μας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις εκτενείς συγκεκριμένες ενέργειες στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας.²³⁴

Ο Johnson²³⁵ ορίζει την συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, ως «την προσπάθεια, μέσα από μυστικά μέσα, για να διακόψουμε ή να αποσταθεροποιήσουμε

---

²³³ John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 212.

²³⁴ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 96-97

²³⁵ Επίσης, συμπεριλαμβάνονται οι προσπάθειες να ελεγχθούν οι βροχοπτώσεις πάνω από το εχθρικό έδαφος μέσω της σποράς νεφών, οι δράσεις για την προετοιμασία και την εισαγωγή παρασίτων για την καταστροφή των καλλιεργειών, η μόλυνση των αποθεμάτων πετρελαίου (όπως έγινε στο Βόρειο Βιετνάμ), η ανατίναξη γραμμών ηλεκτρικού ρεύματος, και λιμανιών με τελικό σκοπό να αποθαρρύνουμε και να αποτρέψουμε την εμπορική ναυτιλία (όπως ο Ρέιγκαν έπραξε κατά της Νικαράγουα)

Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991, 26

τις οικονομίες των αντιπάλων». Ως μεθόδους μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνει την παραχάραξη ξένων νομισμάτων και τις μειώσεις στις παγκόσμιες τιμές των γεωργικών προϊόντων ζωτικής σημασίας για τους αντιπάλους (ειδικά στις καλλιέργειες των αναπτυσσόμενων χωρών).

6.4 Οι Παραστρατιωτικές Επιχειρήσεις

Η τέταρτη μέθοδος σύμφωνα με τον O'Brien²³⁶ περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη παραστρατιωτική δράση και την αντικατασκοπία ή αυτό που από πολλούς αναφέρεται ως «μυστικός πόλεμος». Αυτός περιλαμβάνει όλους τους τρόπους δολοφονιών, πραξικοπημάτων, επιδρομών, καταπολέμησης της δραστηριότητας των ανταρτών και άλλων (γενικά) ένοπλων συγκεκριμένων δράσεων. Για τους James M. Scott & Jerel A. Rosati,²³⁷ οι εκτεταμένοι μυστικοί πόλεμοι κατά εχθρικών κρατών (ή άλλων στόχων), αποτελούν τον πιο παρεμβατικό-και, παραδόξως, υψηλού προφίλ τύπου συγκεκριμένης δράσης. Ο Lowenthal²³⁸ έρχεται να συμπληρώσει, λέγοντας ότι οι παραστρατιωτικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την κατάρτιση, τον εξοπλισμό και την υποστήριξη των παραστρατιωτικών ομάδων στις χώρες στόχους. Τέλος ο Godson,²³⁹ αναφέρει ότι «η παραστρατιωτική δραστηριότητα περιλαμβάνει τη χρήση βίας. Αυτή περιλαμβάνει την υποστήριξη ή την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, αντιστασιακών κινημάτων και άλλων μη συμβατικών δυνάμεων, και χρήση της βίας, για να αρνηθούμε ή να υποβαθμίσουμε σημαντικές πληροφορίες προς στους αντιπάλους».

Η συγκεκριμένη παραστρατιωτική δράση περιλαμβάνει κυρίως την υποστήριξη των ανταρτών και άλλων επαναστατικών ομάδων ,ενάντια στις εχθρικές ή απειλητικές

---

²³⁶ Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, *Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy Volume 3*. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 43-44

²³⁷ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Volume 3* In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 97

²³⁸ Mark M Lowenthal, *Intelligence: From Secrets to Policy* , (4th Edition) Congressional Quarterly Press, Washington, DC, 2008, 162-163

²³⁹ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 3

κυβερνήσεις προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. Για παράδειγμα, η CIA υποστήριξε τον Μέο στο Λάος κατά της κομμουνιστικής κυβέρνησης του Παφét μεταξύ 1963 - 1973.²⁴⁰

Η CIA χρηματοδότησε διάφορες δραστηριότητες εκπαίδευσης συγκεκριμένων παραστρατιωτικών δράσεων σε ολόκληρο τον κόσμο, παρέχοντας στρατιωτικούς σύμβουλους (όπως στο Βιετνάμ, πριν την πλήρους κλιμάκωσης της στρατιωτικής ανάπτυξης, καθώς και στον πόλεμο στο Αφγανιστάν κατά των Σοβιετικών) και μεταφέροντας διεθνώς όπλα, για τον εφοδιασμό φατριών υπέρ των ΗΠΑ, (όπως η Αντίσταση κατά τη διάρκεια του Αφγανο-σοβιετικού πολέμου την δεκαετία του 1980). Επίσης η βοήθεια μπορεί να έχει και τη μορφή πολεμοφοδίων, τροφίμων, φαρμάκων και ειδών πρώτης ανάγκης.²⁴¹

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό της παραστρατιωτικής δράσης αποτελούν οι δολοφονίες. Όπως αναφέρει ο Godson ²⁴² «η αποτελεσματική δολοφονία απαιτεί πρώτον , την τεχνική δυνατότητα για να επιτευχθεί η πράξη και δεύτερον μια καλοσχεδιασμένη πολιτική για να την εκμεταλλευτούμε για πολιτικούς λόγους. Ο βασικός παράγοντας είναι η πρόσβαση στο προοριζόμενο θύμα, που κερδίζεται καλύτερα με τη διείσδυση στην φρουρά του θύματος μέσω πρακτόρων». Το Πρόγραμμα Φοίνιξ αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα αυτών, και ίσως η πιο επιτυχημένη όλων συγκεκριμένη παραστρατιωτική επιχείρηση της CIA σύμφωνα με τον Ο'Brien.²⁴³

---

²⁴⁰ Άλλες χώρες σύμφωνα με πληροφορίες όπου έλαβαν χώρα συγκεκριμένες παραστρατιωτικές επιχειρήσεις ήταν η Ουκρανία, η Πολωνία, η Αλβανία, η Ουγγαρία, η Ινδονησία, η Κίνα, το Ομάν, η Μαλαισία, το Ιράκ, η Δομινικανή Δημοκρατία, η Βενεζουέλα, η Βόρεια Κορέα, η Βολιβία, η Ταϊλάνδη, το Ελ Σαλβαδόρ η Αϊτή, η Γουατεμάλα, η Κούβα, η Ελλάδα , η Τουρκία, το Βιετνάμ, το Αφγανιστάν, η Αγκόλα και η Νικαράγουα.

Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991, 26

²⁴¹ Πολύ πιο πρόσφατα, καθώς η πρώτη άμεση δράση της κυβέρνηση των ΗΠΑ κατά των Ταλιμπάν και οπαδών της Αλ Κάιντα στο Αφγανιστάν, πριν και κατά τη διάρκεια της Επιχείρησης «Operation Enduring Freedom/ η CIA ανέπτυξε την ομάδα «Jawbreaker» ως μια συγκεκριμένη δραστηριότητα μυστικής παραστρατιωτικής δράσης με στόχο την υποστήριξη της Αφγανικής Βόρειας Συμμαχίας και την καταπολέμηση αυτών που επιδίωκαν να υποδαυλίσουν την Συμμαχία.

Ό.π. 26-27

²⁴² Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey , 2008, 159

²⁴³ Η CIA υποστήριξε τις Νότιες βιετναμέζικες δυνάμεις κατά της Υποδομής των Βιετκόνγκ (VCI), και περίπου 20.000 ηγέτες και οπαδοί της VCI θανατώθηκαν ως αποτέλεσμα αυτού του προγράμματος. Παρά τους ισχυρισμούς ότι κανένας από αυτούς δεν σκοτώθηκε από μεθόδους δολοφονίας, τα μέλη του εν λόγω προγράμματος επιβεβαίωσαν τουλάχιστον 10.000 δολοφονίες εναντίον της VCI. Ποτέ βέβαια δεν έχει επιβεβαιωθεί αν αμερικανοί πράκτορες συμμετείχαν ως δολοφόνοι.

Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, *Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy Volume 3*. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 46

Μετά το 1975', Έτος Αποκαλύψεων των Μυστικών Υπηρεσιών στις Ηνωμένες Πολιτείες και το μορατόριουμ για τις «δολοφονίες», ξεκινώντας αρχικά υπό τις προεδρίες Φορντ και Κάρτερ και τελικά με την προεδρία Ρέιγκαν το 1981 και το εκτελεστικό διάταγμα 12333, οι δολοφονίες απαγορεύτηκαν, μέχρι τις τρομοκρατικές επιθέσεις του 2001 στη Νέα Υόρκη και την Ουάσινγκτον, όταν ο Τζορτζ Μπους υπέγραψε μια σειρά νομοθετημάτων που επιτρέπουν τις δολοφονίες ηγετών τρομοκρατών με μέσα υψηλής τεχνολογίας όπως η χρήση μη επανδρωμένων τηλεκατευθυνόμενων αεροσκαφών Predator και τα οποία είναι εξοπλισμένα με πυραύλους Hellfire.²⁴⁴

6.5 Ο Πόλεμος στον τομέα της Πληροφορίας- Πληροφορικής (Information war)

Μια νέα κατηγορία που προσθέτει στον κατάλογο των συγκεκαλυμμένων δράσεων ο Daugherty²⁴⁵, είναι ο πόλεμος στον τομέα της πληροφορικής. Σε γενικές γραμμές, το πρόγραμμα συλλογής πληροφοριών με στόχο την λαθραία εισβολή, είτε από απόσταση είτε επιτόπου, σε τράπεζα ή υπολογιστή ή σε δεδομένα, με σκοπό τη μεταβολή ή καταστροφή του υλικού, λογισμικού, ή των πληροφοριών του υπολογιστή, θεωρείται ως συγκαλυμμένη δράση.(Η μυστική παρείσφρηση στις τράπεζες ηλεκτρονικών δεδομένων απλά για να μάθουμε τις πληροφορίες αυτές, εφόσον δεν υπερβαίνει ή βλάπτει τα δεδομένα, είναι φανερό ότι αποτελεί μια επιχείρηση συλλογής πληροφοριών και, ενώ είναι εξαιρετικά ευαίσθητη, δεν απαιτεί την ειδική προεδρική έγκριση που πρέπει να συνοδεύει όλες τις συγκεκαλυμμένες δράσεις).

Καθώς η διάδοση των υπολογιστών αυξάνεται σε όλο τον κόσμο, με τις κυβερνήσεις, τις στρατιωτικές δυνάμεις, ακόμη και τις τρομοκρατικές οργανώσεις να βασίζονται όλο και περισσότερο στους υπολογιστές, αυξάνεται επίσης και η ευκαιρία εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών συστημάτων και δεδομένων τραπεζών. Αυτό που πριν από είκοσι χρόνια ήταν ασήμαντο στην επιχείρηση συλλογής πληροφοριών τώρα αποτελεί το πλέον σημαντικό μέσο, ως μέρος της συγκεκαλυμμένης δράσης.

---

²⁴⁴ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989, 26

²⁴⁵ William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington: University Press of Kentucky, 2006, 85-89

6.5 Τα Πραξικοπήματα

Ο Schultz ²⁴⁶ προσθέτει μια έκτη κατηγορία, το πραξικόπημα (coup d'état). Αυτό συνεπάγεται τη συμμετοχή και βοήθεια για την υποστήριξη μιας φατρίας μέσα σε μια ξένη χώρα ,που συνειδητά σχεδιάζει και εκτελεί γρήγορα κατάληψη της εξουσίας της κυβέρνησης με την μετακίνηση της σημερινής ηγεσίας.

Αναλυτική περιγραφή του πραξικοπήματος μας δίνει και ο Godson.²⁴⁷ Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να εξαπολύσουμε ένα αποτελεσματικό πραξικόπημα, και απαιτείται ο πολύ καλός συνδυασμός μιας πολύ καλά μελετημένης πολιτικής, ο εντοπισμός των ευκαιριών, έμπειροι και εξειδικευμένοι χειριστές, και πάνω απ' όλα καλές μυστικές υπηρεσίες πληροφοριών και αντικατασκοπίας - εν ολίγοις, τα χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής συγκεκριμένης δράσης.

Εφόσον έχει γίνει υπολογισμός της πολιτικής, σημειώνει ο Godson,²⁴⁸ « πρέπει να προσδιοριστούν οι ευκαιρίες για να εκμεταλλευτούμε δυσαρεστημένους φρουρούς και αξιόπιστους αξιωματικούς, ή τον εντοπισμό ισχυρών ανδρών που μπορούν να επωφεληθούν από μία αδύναμη ηγεσία». Με τη συλλογή, την ανάλυση, και την αντικατασκοπία προσπαθούμε να εξακριβώσουμε τις ευκαιρίες για την διενέργεια ενός πραξικοπήματος. Οι Φιντέλ Κάστρο και Σαντάμ Χουσεΐν περιβάλλονταν από πιστούς συνεργάτες τους οποίους αντικαθιστούσαν, μερικές φορές με εκτέλεση, αν προέκυπτε οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς την αξιοπιστία τους. Αφαιρούσαν με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα αντίστασης.

---

²⁴⁶ Godson, R, *Covert Action: Neither Exceptional Tool Nor Magic Bullet*. In Roy Ed. Godson, Ernest R. May and Gary James Schmitt, (Ed), *U. S. Intelligence at the Crossroads: Agendas for Reform*, Potomac Books, 1995, 166.

²⁴⁷ Για να αποφευχθεί ένα πραξικόπημα, χρειάζονται πληροφορίες από τις μυστικές υπηρεσίες για να καθοριστεί εάν η δυσαρέσκεια διαπερνά το παλάτι ή ακόμη εάν η ηγεσία έχει γίνει τόσο αδύναμη ώστε να μην μπορεί να αντέξει στους αντιπάλους της. Αυτό μπορεί να γίνει γνωστό και μέσα από τις διαδηλώσεις, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ούτω καθεξής, με τα οποία ένα πραξικόπημα από συγκεκριμένους ηγέτες ή παρατάξεις δεν θα γίνει τελικά ανεκτό. Οι αξιωματικοί του πραξικοπήματος και οι διαχειριστές του πρέπει να έχουν την εξουσία, τους πόρους και τη φαντασία να ελίσσονται γρήγορα για την κινητοποίηση των υποδομών. Για παράδειγμα, θα πρέπει να έχουν τα χρήματα και τις επαφές να «νοιτιάσουν ένα πλήθος», όπως έκαναν οι Ηνωμένες Πολιτείες στο Ιράν το 1953, ή να αγοράσουν ένα «μαύρο» ραδιοφωνικό σταθμό, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες έκαναν στη Γουατεμάλα το 1954.

Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 175-177

²⁴⁸ Ο.π., 175-177

6.7 Η Υποστήριξη της Πληροφόρησης

Σύμφωνα με τον ορισμό του Godson,²⁴⁹ «η υποστήριξη πληροφόρησης βοηθά τις δραστηριότητες πληροφόρησης μιας άλλης ομάδας ή κυβέρνησης. Προσπαθεί να επηρεάσει τα γεγονότα ή τις αποφάσεις σε άλλες χώρες, με την κατάρτιση του προσωπικού, την παροχή υλικής και τεχνικής βοήθειας ή τη διαβίβαση πληροφοριών και ιδεών ώστε να επιτευχθούν τα προοριζόμενα αποτελέσματα.»

Ένας αποτελεσματικός τρόπος για την ενίσχυση των πόρων ενός κράτους είναι η παροχή μυστικών πληροφοριών σε άλλο κράτος και ως εκ τούτου να κερδίζει από τη βελτίωση των δυνατοτήτων του. Όπως και με άλλες μορφές στήριξης, η επιτυχία εξαρτάται από τους μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους υπολογισμούς της πολιτικής, τον εντοπισμό και την αξιοποίηση των ευκαιριών, την ηγεσία, τους έμπειρους και εξειδικευμένους χειριστές και την καλή ροή πληροφοριών, ιδιαίτερα την αντικατασκοπία.

Στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής, τα κράτη μπορούν να αναπτύξουν αλληλοεξαρτώμενες συμμαχίες βάσει των οποίων μπορούν να ενισχύσουν και να αξιοποιήσουν τις πληροφορίες από τις μυστικές υπηρεσίες του άλλου, τις στρατιωτικές και οικονομικές δυνατότητές τους. Όμως, μια υπηρεσία πληροφοριών μπορεί να γίνει υπερβολικά εξαρτημένη από τις υπηρεσίες των άλλων, έτσι ώστε να υπάρχει απώλεια της ανεξάρτητης ικανότητας; Αυτό φαίνεται ότι συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες στο Ιράν στη δεκαετία του 1970. Πριν από την ανατροπή του Σάχη, οι Ηνωμένες Πολιτείες επικαλούνταν συχνά τις βίαιες μυστικές υπηρεσίες του (SAVAK), για την απόκτηση πληροφοριών. Επιπλέον, όταν είναι πολύ στενά συνδεδεμένη με άλλες, ειδικά αν δεν υπάρχει επαρκής ασφάλεια, μπορεί να έχει αρνητικές πολιτικές συνέπειες. Όπως η ιστορία έχει αποδείξει, όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες εντοπίστηκαν ως εταίροι της, SAVAK έβλαψε τη φήμη της Αμερικής στο Ιράν και στο εξωτερικό.

Συμπεράσματα

Όσον αφορά τις κατηγορίες αυτές, ένα τελευταίο σημείο που χρήζει ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί το γεγονός ότι , όπως προκύπτει από τις περιγραφές της Γουατεμάλας το 1950, της Νικαράγουα στη δεκαετία του 1980 και από τις

---

²⁴⁹ Ο.π. 177-180

συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις κατά της τρομοκρατίας στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, η συγκαλυμμένη δράση κατά κανόνα συνεπάγεται μια εκστρατεία των δραστηριοτήτων από όλες αυτές τις κατηγορίες. Για να είναι επιτυχημένη η εκστρατεία τους, πρέπει να είναι προσεκτικά ενορχηστρωμένες και ενσωματωμένες στα ευρύτερα σχέδια και σκοπούς της εξωτερικής πολιτικής της εκάστοτε κυβέρνησης των ΗΠΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Αξιολογώντας την Συγκεκαλυμμένη Δράση

Εισαγωγή

Η αξιολόγηση της επιτυχίας ή της αποτυχίας της συγκαλυμμένης δράσης μόνο με την εκπλήρωση της βραχυπρόθεσμης αποστολής της δεν μπορεί να είναι ιδιαίτερα επιτυχής. Στην πραγματικότητα, η αξιολόγηση της συγκεκαλυμμένης δράσης είναι ένα θέμα που έχει δοθεί ελάχιστη προσοχή από τους διαχειριστές πληροφόρησης. Σύμφωνα με τον Hulnick²⁵⁰, «είναι δύσκολο να υπολογίσουμε κατά πόσο ή όχι μια συγκαλυμμένη δράση στέφθηκε με επιτυχία, κυρίως επειδή η συγκεκαλυμμένη δράση είναι ζήτημα πολιτικής και όχι λειτουργικό ζήτημα των μυστικών υπηρεσιών».

Τα παραδείγματα αφθονούν για τις συγκεκαλυμμένες δράσεις που αποτυγχάνουν, αλλά υπάρχουν σχετικά λίγες πληροφορίες σχετικά με τις επιτυχημένες. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, δεδομένου ότι οι διαχειριστές της CIA από καιρό πίστευαν ότι ο μόνος τρόπος για να έχουμε επιτυχία, είναι ότι δεν πρέπει να μιλήσουμε για αυτό. Ένας ανώτερος αξιωματικός της CIA φέρεται να είπε ότι «το μυστικό της επιτυχίας μας είναι το μυστικό της επιτυχίας μας».²⁵¹

7.1 Αξιολογώντας τις συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις στην πράξη

Σε γενικό επίπεδο, μπορεί κανείς να πει ότι η CIA ήταν επιτυχής κατά την εκτέλεση αρκετών συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων. Αυτό είναι επειδή, όπως ο Prados²⁵² επισημαίνει, χωρίς καμία εξαίρεση, οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από τη CIA ανάγκασαν τους Σοβιετικούς και τους Κινέζους να απαντήσουν με τον ίδιο τρόπο χωρίς να κλιμακώσουν οποιαδήποτε στρατιωτική αντιπαράθεση. Αυτό έρχεται σε αντίφαση με τη γενική καταγραφή των συγκεκαλυμμένων ενεργειών της CIA, που δείχνουν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι συγκεκαλυμμένες δράσεις, ήταν τις περισσότερες φορές αποτυχίες, μακροπρόθεσμα ή βραχυπρόθεσμα. Σε πιο συγκεκριμένο επίπεδο, ορισμένες επιχειρήσεις δεν κατάφεραν να παραμείνουν στους αρχικούς στόχους τους. Έτσι, αν και η συγκεκαλυμμένη δράση στην Αγκόλα (1975) και στη Νικαράγουα

---

²⁵⁰ Arthur S. Hulnick, *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, Connecticut, London, 1999, 80-81

²⁵¹ Ο.π. 80-81

²⁵² John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 466.

(1980), αρχικά αποσκοπούσε στην πρόληψη της εδραίωσης μιας κυβέρνησης στην πρώτη περίπτωση και την παρενόχληση του καθεστώτος στην τελευταία περίπτωση, με την αποτροπή της συνεχούς υποστήριξής του από αντάρτες στο Ελ Σαλβαδόρ, τελικά κλιμακώθηκε σε τέτοιο επίπεδο, ώστε η αποτυχία ήταν αναπόφευκτη εάν δεν λαμβάνονταν το επόμενο βήμα, η στρατιωτική επέμβαση.²⁵³

Σε αυτό το επίπεδο, η CIA είχε μια σειρά αποτυχιών όπως στην Ινδοκίνα, στην Κούβα (1960-1965), με εξαίρεση ίσως το Κονγκό (1964), όπου το αποτέλεσμα ακόμα αμφισβητείται μεταξύ των πρώην αξιωματικών της CIA.²⁵⁴ Επίσης η ραδιοφωνική αντικομμουνιστική προπαγάνδα από τις ΗΠΑ, μέσω των Radio Liberty και Radio Free Europe και κυρίως η προσπάθεια διείσδυσης πρακτόρων στις «απαγορευμένες ζώνες» αρχικά στην Λιθουανία και μετά στην Ουκρανία, Γεωργία, Γιουγκοσλαβία, και Πολωνία όπου υπήρχε μεγαλύτερη παρουσία αντάρτικων αντισοβιετικών κινημάτων απέτυχαν. Επίσης στις πρώτες αποτυχίες συμπεριλαμβάνεται και η παραστρατιωτική επιχείρηση «Valuable» στην Αλβανία (1949-1952).

Στις επιτυχίες των συγκεκριμένων δράσεων θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε τη χρηματοδότηση των κυριότερων μη κομμουνιστικών κομμάτων στην Ιταλία από το 1948 έως το 1975, καθώς επίσης και τις συγκεκριμένες προσπάθειες των ΗΠΑ στο συνδικαλιστικό πεδίο υποστήριξη στις μη κομμουνιστικές συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Σε άλλες χώρες, στις οποίες οι αυταρχικοί ηγέτες και καθεστώτα είχαν ευνοϊκή στάση ή δέχονταν τη σοβιετική πίεση, όπως οι Φιλιππίνες (1948-1954), το Ιράν (1953) η Γουατεμάλα (1954), το Λάος (τη δεκαετία του 1960 και αρχές του 70), η Ινδονησία (1965-1966), και η Χιλή (1970-1973), οι αμερικανικές πολιτικές, προπαγανδιστικές και παραστρατιωτικές επιχειρήσεις αποδείχτηκαν πολύ σημαντικές τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα.²⁵⁵

Οι κριτικοί έχουν τονίσει και στις τρεις περιπτώσεις του Ιράν, της Γουατεμάλα, και της Ινδονησίας ότι, η αμερικανική επέμβαση υπονόμευσε τελικά τα αμερικανικά συμφέροντα και ενθάρρυνε την εντύπωση ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν συμμαχήσει

---

²⁵³ Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1987, 22.

²⁵⁴ John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 466-467

²⁵⁵ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 45

με τα καταπιεστικά καθεστώτα. Η δυναστεία Παχλαβί στο Ιράν νικήθηκε το 1979 και αυτό που κατάφερε η ισλαμική Δημοκρατία ήταν να δημιουργηθούν περισσότεροι εχθροί των Ηνωμένων Πολιτειών και μία ακατάπαυστη κριτική για την υποτιθέμενη παγκόσμια επιρροή της CIA. Στη Γουατεμάλα, ²⁵⁶ οι διαδοχικές στρατιωτικές κυβερνήσεις που ακολούθησαν τη κυβέρνηση Άρμπενς είχαν καλές σχέσεις με την Ουάσιγκτον, αλλά είχαν επικριθεί για αμφισβήτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για την αποτυχία να εξετάσουν τα θέματα εσωτερικής σταθερότητας και της οικονομικής ανάπτυξης. Οι σφαγές του 1965 στην Ινδονησία βασάνιζαν την πολιτική ζωή της χώρας και η καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνέχιζαν να επικρίνονται ευρέως. ²⁵⁷

Στις πρόσφατες επιτυχίες συμπεριλαμβάνονται η διείσδυση και ανατροπή της αντιτρομοκρατικής δράσης, καθώς και οι δραστηριότητες ναρκωτικών, όπως επίσης, όταν η CIA αποκάλυψε τα στοιχεία από τα σχέδια των τρομοκρατών από τις επιθέσεις της 9-11. Πιο πρόσφατα, οι συγκεκριμενοποιημένες επιχειρήσεις έχουν επιτυχώς χρησιμοποιηθεί για να εντοπιστούν και να φυλακισθούν άτομα που ευθύνονται για την οικονομική υποστήριξη της τρομοκρατικής οργάνωσης Αλ Κάιντα, καθώς επίσης και ο εντοπισμός και ο θάνατος του ηγέτη της, Οσάμα Μπιν Λάντεν. ²⁵⁸

Στο πιο βασικό επίπεδο, όπως συμπληρώνει ο Prados, ²⁵⁹ αυτό της αξιολόγησης των επιχειρήσεων σε ατομική βάση, η CIA υστερεί αρκετά. Τα λάθη γίνονταν συχνά στο στάδιο του σχεδιασμού, προκαθορίζοντας την αποτυχία. Αυτό συνέβη στην περίπτωση της Λιβύης, όπου η CIA παρέκαμψε τις καλύτερες δυνατότητες αντικατάστασης του

---

²⁵⁶ Σύμφωνα με τον Mario Del Pero «τα αποτελέσματα της επιτυχίας των Aiax και Pbsuccess ήταν πολύ διαφορετικά από αυτά που προβλέπονταν και προοιωνίζονταν. Εν ονόματι του αντικομμουνισμού, οι Ηνωμένες Πολιτείες κατέληξαν να συνδέσουν το όνομά τους, με τα αυταρχικά καθεστώτα, καθιστώντας μάταιες τις προσπάθειες της ίδιας της CIA να εναντιωθεί στη διάδοση του αντιαμερικανισμού. Ο Ρεζά Παχλαβί δεν αποδείχτηκε φιλελεύθερος και φωτισμένος μονάρχης, όπως προέβλεπε η Ουάσιγκτον, έστω και αν παρέμεινε πιστός σύμμαχος των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή έως τη θεοκρατική επανάσταση του 1979 και τον ερχομό του Χομεϊνί. Στη Γουατεμάλα, οι ΗΠΑ στήριξαν ένα αιματηρό, δικτατορικό καθεστώς, φτάνοντας στο σημείο να εκπαιδεύσουν στις δικές τους στρατιωτικές ακαδημίες αξιωματικούς που θα σχεδίαζαν και θα εκτελούσαν την εξολόθρευση δεκάδων χιλιάδων χωρικών της Γουατεμάλα» Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 76-7

²⁵⁷ *Encyclopedia of Espionage, Intelligence, and Security* Espionage Information Covert Operations <http://www.faqs.org/espionage/Cou-De/Covert-Operations.html>, (πρόσβαση 28/7/2011)

²⁵⁸ Marcus Eyth, "The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to Disclose? – That is the Question", 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol1%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 69

²⁵⁹ Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, New York, 1989, 84 and John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 383

Καντάφι, και στο Ιράν, όπου δεν είχαν γίνει προσπάθειες να διεισδύσουν θρησκευτικές ομάδες πριν από την επανάσταση. Τέλος στη χρηματοδότηση στήριξης για το Θιβέτ, του Αφγανιστάν, και της Ινδοκίνας, μεγάλες ποσότητες της βοήθειας της CIA εξαφανίστηκαν λόγω διαφθοράς.²⁶⁰

7.2 Ερωτήματα προς απάντηση

Δεν θα μπορούσαμε να αξιολογήσουμε τη συγκεκριμένη δράση χωρίς να απαντήσουμε σε κάποια βασικά ερωτήματα, τα οποία προσπάθησαν να απαντήσουν οι εξεταστικές επιτροπές Ροκφέλερ, Τσερτς, Πάϊκ και Μέρφου το 1975 και 1976 αντίστοιχα, καθώς επίσης και η Κοινή Επιτροπή για το σκάνδαλο Ιράν-Κόντρα στα τέλη της δεκαετίας το 80' με σκοπό να διερευνήσουν τις υποτιθέμενες καταχρήσεις της CIA και να καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις είναι νόμιμες και πρέπει να συνεχιστούν με σημαντικό βαθμό εποπτείας από το Κογκρέσο. Τα ερωτήματα που θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε είναι τα κάτωθι:

- Είναι η συγκεκριμένη δράση αποτελεσματικό εργαλείο της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ;
- Είναι η συγκεκριμένη δράση υπό επαρκή έλεγχο και εποπτεία;
- Είναι η συγκεκριμένη δράση ηθική;
- Είναι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις μη-δημοκρατικές και αντισυνταγματικές;

7.2.1 Είναι η συγκεκριμένη δράση αποτελεσματικό εργαλείο της Εθνικής Ασφάλειας και της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ;

Όπως αναφέρει ο Eyth²⁶¹, «ενώ κάποιοι υποστηρίζουν ότι η ανάγκη για συγκεκριμένη δράση σε μεγάλο βαθμό διαλύθηκε μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, οι πρόσφατες τρομοκρατικές επιθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, έχουν αναβιώσει γρήγορα την υποστήριξη της ανάγκης για τη διεξαγωγή συγκεκριμένων επιχειρήσεων καθαρά για λόγους εθνικής ασφάλειας. Οι πρόεδροι

---

²⁶⁰ John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf*, William Morrow, New York, 1996, 469–70, 125

²⁶¹ Marcus Eyth, "The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to Disclose? – That is the Question", 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 69

των ΗΠΑ έχουν υποστηρίξει ότι η εκτελεστική εξουσία πρέπει να είναι σε θέση να ασκεί ελεύθερα την τρίτη (ή «μεσαία») επιλογή σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η απροκάλυπτη- φανερή στρατιωτική ή οικονομική ενίσχυση για μια αποστολή δεν καταφέρνει να επιτύχει επαρκώς τους στόχους των Ηνωμένων Πολιτειών».

Επιπλέον, συμπληρώνει ο Eyth ,« η συγκεκριμένη δράση παρέχει στον πρόεδρο την δυνατότητα για ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της εξωτερικής πολιτικής, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στο ότι δεν υπόκειται σε υπερβολικές γραφειοκρατικές καθυστερήσεις ή πολιτική και δημόσια συζήτηση. Ως εκ τούτου, τα συμφέροντα των Αμερικανών και του κοινού εξυπηρετούνται καλύτερα με την ελαχιστοποίηση του κόστους (όσον αφορά την αποφυγή της γραφειοκρατίας) και των κινδύνων (από την άποψη του κινδύνου ανθρώπινων ζώων), μέσω αυτού του εργαλείου εξωτερικής πολιτικής που επιτρέπει την έγκαιρη και ασφαλή αντίδραση σε επικείμενη εθνική απειλή για την ασφάλεια της χώρας».²⁶²

Μερικοί κριτικοί υποστηρίζουν ότι η συγκεκριμένη δράση παραβιάζει τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου και του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, δεδομένου ότι περιλαμβάνει «ανάμιξη» στις υποθέσεις ενός άλλου κυρίαρχου έθνους-κράτους χωρίς νόμιμη εντολή ή ψήφισμα να το κάνει.²⁶³

Οι υποστηρικτές της συγκεκριμένης δράσης απαντούν ότι δεν υπάρχουν διεθνείς κυρώσεις για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες, εκτός αν για παράδειγμα, οι Ηνωμένες Πολιτείες κάνουν χρήση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων με ένα συγκεκριμένο τρόπο (π.χ. με ένστολους), και στην περίπτωση αυτή η χώρα στόχος «μπορεί να θεωρήσει την (επιχείρηση) πράξη πολέμου».²⁶⁴

---

²⁶² Ο.π., 69

²⁶³ William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, Lexington, KY: The University Press of Kentucky, 2004, 24-25.

²⁶⁴ Στην πραγματικότητα, έχουν υπάρξει περιπτώσεις στις οποίες ξένα έθνη εξέφρασαν πραγματικά την ικανοποίησή τους από τη χρήση συγκεκριμένων επιχειρήσεων από τις ΗΠΑ πέρα από τις εναλλακτικές λύσεις. Για παράδειγμα, όταν η πακιστανική κυβέρνηση υπηρέτούσε ως διάυλος για την χορήγηση αμερικανικών όπλων προς τους αντάρτες του Αφγανιστάν, η επιθυμία για τη διατήρηση μυστικής της επιχείρησης ήταν αμοιβαία. Η πακιστανική κυβέρνηση δεν ήθελε να αποκαλυφθεί η σχέση της με τις Ηνωμένες Πολιτείες, εξαιτίας των πιθανών πολιτικών περιπλοκών με τις γειτονικές χώρες.²⁶⁴ Όσον αφορά τις τρομοκρατικές επιθέσεις από τις 9-11, όμως, δεν υπάρχει καμία ανάγκη για το Πακιστάν να ζητήσει η παραλαβή βοήθειας από τις ΗΠΑ να κρατηθεί μυστική, δεδομένου ότι η πακιστανική κυβέρνηση επίσης και ενεργά υποστηρίζει τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, καθώς και στηρίζει τους μαχητές κατά των Taliban (δηλαδή, τη Βόρεια Συμμαχία) στο Αφγανιστάν.

Marcus Eyth , “The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to Disclose? – That is the Question”, 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 69-70

Ιδιαίτερα για τις παραστρατιωτικές επιχειρήσεις, υπάρχει ο κίνδυνος της ανακάλυψης και τη δημοσιοποίησης, οι οποίες μπορεί να έχουν αρνητικές συνέπειες για την κυβέρνηση των ΗΠΑ. Η δημοσιοποίηση μιας συγκαλυμμένης δράσης θα μπορούσε να φέρει σε δύσκολη θέση την κυβέρνηση των ΗΠΑ, καθώς και την κυβέρνηση της χώρας-στόχου, και θα μπορούσε αποτελεσματικά να περιορίσει ή ακόμη και να αντιστρέψει αρχικά τα κέρδη της εξωτερικής πολιτικής.²⁶⁵

Επίσης, οι υπερβολές των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων της CIA έχουν καταστρέψει αρκετές φορές τη φήμη της κυβέρνησης των ΗΠΑ και της εξωτερικής πολιτικής της. Στο Ιράν για παράδειγμα, η κυβέρνηση των ΗΠΑ ανέτρεψε έναν εθνικιστή ηγέτη, εγκατέστησε τον Σάχη στο θρόνο και υποστήριξε την αδίστακτη δικτατορία του για πάνω από είκοσι πέντε χρόνια. Αυτή η γνώση θα πρέπει να επιτρέψει τους Αμερικανούς να κατανοήσουν καλύτερα το μίσος που τόσο πολλοί Ιρανοί αισθάνθηκαν προς την κυβέρνηση των ΗΠΑ και γιατί οι Ηνωμένες Πολιτείες χαρακτηρίζονταν από πολλούς Ιρανούς από το 1970, σαν ο Μεγάλος Σατανάς, ειδικά υπό τον Αγιατολαχ Χομείνι. Η υπερβολή της CIA έχει εκτρέψει και τη δυσπιστία μεταξύ των συμμάχων των ΗΠΑ, των οποίων τα μυστικά έχουν παραβιαστεί και των οποίων η συμμετοχή στις αποστολές των ΗΠΑ έχουν οδηγήσει σε σημαντική πολιτική αμηχανία. Τέλος, έχει εκτραφεί δυσπιστία και μεταξύ του αμερικανικού κοινού για τη δική τους κυβέρνηση.²⁶⁶

Τέλος, ο Hulnick²⁶⁷ τονίζει ότι, αντίθετα με την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου σήμερα «δεν προσπαθούμε πλέον να κερδίσουμε τις καρδιές και τα μυαλά των αδέσμευτων και να αποσύρουμε τη κομμουνιστική ιδεολογία. Αντί αυτών, αντιμετωπίζουμε ότι ο πρώην διευθυντής της CIA Ρ.Τζέιμς Γούλσει ονομάζει «δηλητηριώδη φίδια», προβλήματα που κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου ήταν ήσσοнос σημασίας, αλλά τώρα έχουν γίνει πιθανές απειλές για την αμερικανική ασφάλεια». Αυτές περιλαμβάνουν τα λεγόμενα ατίθασα κράτη ,τα έθνη που φαίνεται να αγηγούν το Κράτος Δικαίου και τις διεθνείς συμφωνίες, τα κράτη όπως το Ιράν, το

---

²⁶⁵ Mark M. Lowenthal, *Intelligence: From Secrets to Policy*, (4th edition), Congressional Quarterly Press, Washington, DC, 2008, 165-167.

²⁶⁶ James M. Scott & Jerel A. Rosati,, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy* Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 99-100

²⁶⁷ Arthur S. Hulnick, *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, Connecticut, London, 1999, 80-81

Ιράκ, η Λιβύη και η Βόρεια Κορέα. Άλλες απειλές προέρχονται από τρομοκράτες, από εμπόρους ναρκωτικών, και από το οργανωμένο έγκλημα στο εξωτερικό. Είναι εδώ ο ρόλος για τη συγκεκριμένη δράση να καταπολεμήσει αυτές τις απειλές; Πρέπει οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις να εξακολουθούν να αποτελούν ένα κανονικό μέρος της αμερικανικής εθνικής πολιτικής για την ασφάλεια; Μέχρι στιγμής, η κατάλληλη απάντηση φαίνεται να είναι ναι.

7.2.2 Είναι η συγκεκριμένη δράση υπό επαρκή έλεγχο και εποπτεία;

Η διαμάχη για την αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης δράσης εξαπλώνεται πάνω στο δεύτερο θέμα: Είναι η συγκεκριμένη δράση κάτω από κατάλληλο έλεγχο και εποπτεία; Για τους Αμερικανούς, αυτό σημαίνει εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και της τελικής προεδρικής έγκρισης μιας τέτοιας δράσης.²⁶⁸

Η προεδρική έγκριση συνδυάζει τη διαπίστωση ότι η δραστηριότητα είναι αρκετά σημαντική για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ ώστε να πρέπει να αναληφθεί, παρά τους κινδύνους και την πιθανή έκθεση, και ότι ο σκοπός για τον οποίο έχει ληφθεί και οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να εγκριθούν δημόσια. Ωστόσο η επαρκής και κατάλληλη εποπτεία παραμένει ένα φλέγων ζήτημα, επειδή αρχικά και οι βουλευτές και οι γερουσιαστές αποφεύγουν την ενημέρωση σχετικά με τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις, και δεύτερον, επειδή η διαδικασία είναι τόσο διεφθαρμένη από τον πολιτικό δικομματισμό όπου «κάθε συγκεκριμένη δράση αντιμετωπίζεται ως μια ευκαιρία να επιτευχθούν πολιτικοί σκοποί».²⁶⁹

Από τη μια πλευρά, η δημοκρατία απαιτεί τους κυβερνητικούς φορείς να λογοδοτούν στους εκλεγμένους ηγέτες και το κοινό. Οι απαιτήσεις της εθνικής ασφάλειας από την άλλη πλευρά, συχνά απαιτούν μια γρήγορη και αποτελεσματική εξωτερική πολιτική. Η προνομιούχηση δίνεται στην ανεξαρτησία και το απόρρητο των κυβερνητικών ενεργειών

---

²⁶⁸ Η ανάπτυξη ενός επαρκούς ορισμού της συγκεκριμένης δράσης προήλθε από το έργο της Επιτροπής Τσέρτς, η οποία πρώτη ονόμασε την CIA «άγριο και μοναχικό ελέφαντα» «rogue elephant», αλλά στη συνέχεια δεν υποστήριξε την άποψη αυτή στην τελική της έκθεση. Καμία άλλη χώρα δεν ασχολήθηκε με τη συγκεκριμένη δράση τόσο επίμονα. Το 1994, η τροπολογία Hughes-Ryan, η οποία απαιτούσε προεδρική έγκριση για τη συγκεκριμένη δράση, έκλεισε επίσης το δόγμα της εύλογης δυνατότητας άρνησης για τον πρόεδρο.

John D. Stempel, *Covert Action and Diplomacy*, Volume 3, Chapter 8. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 151

²⁶⁹ John Jacob Nutter, *The CIA'S Black Ops: Covert Action, Foreign Policy And Democracy*, Prometheus Books, New York, 2000, 307

για να κρατήσουν τον εχθρό σε απόσταση. Η χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων για την περαιτέρω προστασία της εθνικής ασφάλειας συχνά θεωρείται αναγκαία σε έναν κόσμο όπου η ηθική φαίνεται να έχει μικρή σημασία. Η συγκεκριμένη δράση από τη φύση της, δημιουργεί επομένως μία θεμελιώδη ένταση σε μια δημοκρατική κοινωνία. Μερικές άλλες δημοκρατίες έχουν αρχίσει να θέτουν διακριτικά, ερωτήματα για τις δραστηριότητες πληροφόρησης, αλλά στα περισσότερα κράτη αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα,- είναι από τα θέματα που απλά δεν συζητείται.

Προς απάντηση της μη έγκαιρης ενημέρωσης του Κογκρέσου, ο Eytz²⁷⁰ επισημαίνει τους φόβους των βουλευτών και των γερουσιαστών για την (1) τυχαία κοινοποίηση των διαβαθμισμένων πληροφοριών με πιθανό αποτέλεσμα το θάνατο κάποιου και (2) μην κατηγορηθούν για διαρροή και τουλάχιστον εν μέρει θεωρηθούν υπεύθυνοι για την αποτυχία κάποιας συγκεκριμένης επιχείρησης..

Στην πραγματικότητα βέβαια η κύρια ανησυχία, οι αναφορές του Κογκρέσου να αδυνατούν να διατηρήσουν τις πληροφορίες απόρρητες- εμπιστευτικές. Πιο συχνά οι διαβαθμισμένες πληροφορίες γίνονται γνωστές στο κοινό καθώς και σε εχθρικά έθνη μέσω διαρροών στον Τύπο²⁷¹, ζητήματα που απασχόλησαν σοβαρά τον πρόεδρο Μπους και τον υπουργό Άμυνας Ράμσφελντ όσον αφορά τον «Πόλεμο κατά της Τρομοκρατίας».²⁷²

Από το 1974, ο πρόεδρος έχει την υποχρέωση από το νόμο να εγκρίνει ο ίδιος συγκεκριμένες ενέργειες και το Κογκρέσο έχει πάρει έναν όλο και σημαντικότερο ρόλο στην εποπτεία τους. Ωστόσο αυτές οι διαδικασίες έγκρισης και εποπτείας πραγματοποιούνται με μυστικότητα και η ενημέρωση του κοινού, - συνήθως δεν είναι λεπτομερής ενημέρωση - εμφανίζεται μόνο μετά την ολοκλήρωση της επιχείρησης.²⁷³

---

²⁷⁰ John D. Stempel, *Covert Action and Diplomacy*, Volume 3, Chapter 8. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, , 2007, 65

²⁷¹ Παραδείγματα επιχειρήσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται από διαρροές στον Τύπο αποτελούν η Ινδονησία, το Θιβέτ, η Κούβα, το Βιετνάμ, το Λάος, η Χιλή, η Αγκόλα και η Νικαράγουα. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις έχουν ακυρωθεί λόγω των διαρροών, αλλά τις περισσότερες φορές οι μυστικοί πολεμιστές απλώς «στενάζουν ενοχλημένοι» και συνεχίζουν την αποστολή τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απόβαση στον Κόλπο των Χοίρων, όπου υπήρχαν τόσες πολλές διαρροές και κίνδυνοι για εισβολή στην Κούβα, που δόθηκαν στις δυνάμεις του Κάστρο επανειλημμένες ευκαιρίες να αντιμετωπίσουν επιτυχώς τους ένοπλους εξόριστους της CIA. John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf* (New York: William Morrow, 1996), p. 471.

²⁷² Ο.π. 66

²⁷³ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy?", Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996,

7.2.3 Είναι η συγκεκριμενική δράση ηθική;

Ένα άλλο κύριο ερώτημα είναι, αν συγκεκριμενική δράση είναι ηθική. Πάντα δικαιολογείται ότι είναι σημαντική ή ακόμα και ζωτικής σημασίας για την εθνική ασφάλεια. Έχει διαχωριστεί από τη διπλωματία και επικρίνεται από το διεθνές δίκαιο, διότι δεν θεωρείται αποδεκτό μέρος των διεθνών σχέσεων. Το σημείο εκκίνησης ήταν να προστατεύσει τον πρόεδρο, κορυφαίους ηγέτες και αξιωματούχους της κυβέρνησης έναντι των πιθανών συνεπειών που προκύπτουν από μια επιχείρηση. Ωστόσο, όταν ορισμένες δραστηριότητες υπό την αιγίδα της συγκεκριμενικής δράσης, όπως απόπειρες δολοφονίας, απόπειρες επιρροής σε δημοκρατικές εκλογές και η στήριξη διεφθαρμένων δικτατοριών, ήρθαν στο φως στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και του 1970, οι επικριτές της Κοινότητας Πληροφόρησης ανησυχούσαν ότι η απόκρυψη αυτών των δεσμών, απαγόρευε τη λογοδοσία και ενθάρρυνε τους αξιωματούχους της CIA να θεωρήσουν ότι μπορούσαν να κάνουν ό,τι θέλουν, ανεξάρτητα από τους κανόνες, τις αξίες και την επίσημη εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ. ²⁷⁴

Έτσι προκύπτουν ηθικά διλήμματα από τα «βρώμικα κόλπα» και την καταναγκαστική φύση πολλών από τις μεθόδους. Πρακτικά, τα διλήμματα προέρχονται από τις δαπάνες, τους συμβιβασμούς και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των συγκεκριμενικών δράσεων. Για παράδειγμα, η χρησιμοποίηση της προπαγάνδας έχει ως αποτέλεσμα την υποστροφή (blowback), με την οποία ενώ η παραπληροφόρηση έχει σκοπό να επηρεάσει μια ξένη χώρα στόχος ανακυκλώνεται στα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης, με αποτέλεσμα να επηρεάσει και την κοινή γνώμη των ΗΠΑ.

Ο Horton ²⁷⁵ αναφέρει: «Ένας λόγος που πολλοί επιχειρησιακοί αξιωματικοί της CIA αντιπαθούν τη συγκεκριμενική δράση, είναι επειδή αισθάνονται ότι οι πιθανότητες για τη CIA να κάνει κατάχρηση της εξουσίας της δεν είναι ποτέ μεγαλύτερες από όταν

<http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 4-5

²⁷³ Η πιο πρόσφατη περίπτωση μη έγκαιρης ενημέρωσης του Κογκρέσου αποτελεί η Λιβύη, όπου ο πρόεδρος Ομπάμα φέρεται να έχει εγκρίνει μυστικά την υποστήριξη των αντικαθεστωτικών και να ενημερωθεί το Κογκρέσο όταν η συγκεκριμενική επιχείρηση ήδη βρισκόταν σε εξέλιξη. Mark Hosenball, "U.S. agents were in Libya before secret Obama order", REUTER, TOP NEWS, <http://us.mobile.reuters.com/article/topNews/idUSTRE72U7NM20110331>, Mar 31, 2011, (πρόσβαση στις 30/7/2011)

²⁷⁴ Berkowitz, B D and Goodman, A E, Best Truth: Intelligence In The Information Age, Yale University Press, New London, 2000, 131

²⁷⁵ Horton, J, "Reflections on Covert Action and Its Anxieties", International Journal of Counter-Intelligence, Vol 4, Issue 1, Spring, 1990, 84.

τους διατάζουν να πραγματοποιήσουν μια συγκαλυμμένη δράση», και αναφέρει έναν πρώην διευθυντή της CIA ο οποίος είπε «Ο Θεός να βοηθήσει τη CIA, όταν συμμετέχει σε συγκαλυμμένη δράση».

Αρχίζοντας με τη κυβέρνηση Κάρτερ και έπειτα με την κυβέρνηση Κλίντον, το ερώτημα κατά πόσο είναι η ηθική η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ συνεχίστηκε να παραμένει έντονο. Η κυβέρνηση Ρέιγκαν στράφηκε στην πιο ισχυρή επιχειρηματολογία για λιγότερα όρια στη συγκαλυμμένη δράση, και το ίδιο έκανε και ο πρώτος Πρόεδρος Μπους. Μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, το ίδιο έκανε και ο πρόεδρος Τζόρτζ Ουώκερ Μπους. Βασικοί παράγοντες στην πρακτική των κυβερνήσεών τους ήταν το επιχείρημα, ότι η βιαιότητα και η κακία των τρομοκρατών απαιτούν την έσχατη απάντηση.²⁷⁶

7.2.4 Είναι οι συγκαλυμμένες επιχειρήσεις μη-δημοκρατικές και αντισυνταγματικές;

Οι συγκαλυμμένες ενέργειες σε πολλές, αν όχι στις περισσότερες περιπτώσεις παραβιάζουν την εθνική νομοθεσία των χωρών όπου εφαρμόζονται. Επίσης οι συγκαλυμμένες δράσεις αναπόφευκτα περιπλέκουν - ή σύμφωνα με τους επικριτές, περιπλέκουν και δεσμεύουν με συμφωνίες- τις δημοκρατικές διαδικασίες. Αυτό βέβαια, μπορεί επίσης να ισχύει και για τις διπλωματικές, εμπορικές και άλλες δραστηριότητες των αμερικανικών κυβερνητικών εκπροσώπων και των πολιτών των ΗΠΑ σε ολοκληρωτικές χώρες των οποίων η νομοθεσία απαγορεύει σχεδόν κάθε δραστηριότητα που δεν συνοδεύεται άμεσα με το καθεστώς που βρίσκεται στην εξουσία.

Ίσως το ισχυρότερο επιχείρημα των επικριτών, είναι ότι οι επιτροπές εποπτείας είναι περιορισμένες, επειδή δεν έχουν τρόπο να επαληθεύσουν τις πληροφορίες που μοιράζονται με την εκτελεστική εξουσία για τις συγκαλυμμένες επιχειρήσεις. Με άλλα λόγια, η CIA μπορεί να επιλέξει αυτό που, αν μη τι άλλο, ο οργανισμός θέλει να αποκαλύψει, και το Κογκρέσο δεν έχει άλλη επιλογή από το να αποδεχθεί αυτές τις πληροφορίες. Έτσι, με το επιχείρημα αυτό, ενώ η δημοκρατία μπορεί να υπηρετείται στη θεωρία, η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

---

²⁷⁶ Stephen M. Walt, *Taming American Power: The Global Response to U.S. Primacy*, Norton, New York, 2005, 243-47

Μια πρώτη άμυνα στο επιχείρημα, ότι η δημοκρατία είναι σε κίνδυνο με τον τρόπο που η CIA διεξάγει συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις είναι προφανής, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός, ότι παρόλο που το κοινό δεν εμπλέκεται άμεσα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, το κοινό αντιπροσωπεύεται από την προεδρική εκλογική διαδικασία και δια των εκπροσώπων του στο Κογκρέσο.

Επιπλέον, όπως περιγράφεται παραπάνω στον προσδιορισμό της νομοθεσίας και το πεδίο εφαρμογής των συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων, η εκτελεστική εξουσία έχει το καθήκον, εκτός από κρίσιμες συνθήκες, να αναφέρει την πρόθεσή της να διεξάγει συγκεκαλυμμένες δραστηριότητες πριν προχωρήσει σε αυτές. Ως εκ τούτου, ο αριθμός των ατόμων στα οποία αυτές οι πληροφορίες μπορούν να αποκαλυφθούν είναι περιορισμένος.²⁷⁷

7.3 Επιχειρήματα υπέρ της έγκρισης συγκεκαλυμμένων ενεργειών, συνήθως είναι:

1. Η συγκεκαλυμμένη δράση προβλέπει τη δυνατότητα για μια κυβέρνηση να εμπλακεί στις υποθέσεις ενός κράτους-στόχου στο οποίο οι φανερές δεσμεύσεις θα μπορούσαν να είναι αρνητικές, λόγω της εσωτερικής κατάστασης ή των συγκεκριμένων συμφερόντων της χώρας-στόχου. Η συγκεκαλυμμένη δράση σε αυτή την περίπτωση, παρέχει τη δυνατότητα σιωπηρής ανάκλησης ή αποχώρησης από την συγκεκριμένη επιχείρηση όταν είναι προφανές ότι η συνέχιση της συμμετοχής δεν θα είναι προς το συμφέρον της χώρας που τη διενεργεί.²⁷⁸

2. Οι συγκεκαλυμμένες ενέργειες μπορούν να επιτύχουν αποτελέσματα δυσανάλογα σε σχέση με το κόστος, αποτρέποντας πολέμους, σώζοντας ζωές και εξοικονομώντας χρήματα.

3. Η συγκεκαλυμμένη δράση μας προσφέρει ελευθερία δράσης όταν ενεργούμε μυστικά και σύμφωνα με την έννοια του απορρήτου. Ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της συγκεκαλυμμένης δράσης περιέχεται στην αρχή της εύλογης δυνατότητας άρνησης.²⁷⁹

---

²⁷⁷ Marcus Eyth, "The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to Disclose? – That is the Question", <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, 2003, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 62-68

²⁷⁸ Hulnick, A S, "US Covert Action: Does It Have a Future?" International Journal of Intelligence and Counter Intelligence, Vol 9, No 2, 1996, 154

²⁷⁹ Η αρχή της εύλογης δυνατότητας άρνησης φαίνεται καθαρά από μια κατευθυντήρια οδηγία του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ, που εκδόθηκε το 1948, η οποία κατευθύνει τη CIA για τη διεξαγωγή συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων και τον προσδιορισμό της συγκεκαλυμμένης δράσης και όλες τις δραστηριότητες, «οι οποίες διεξάγονται ή χρηματοδοτούνται από τη παρούσα κυβέρνηση (των ΗΠΑ) σε εχθρικές ξένες χώρες ή ομάδες ή για την υποστήριξη φιλικών ξένων κρατών ή ομάδων, αλλά που σχεδιάζονται και εκτελούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε οποιαδήποτε ευθύνη της κυβέρνησης των ΗΠΑ να μην είναι προφανής σε εξουσιοδοτημένα άτομα και αν αποκαλυφθεί η κυβέρνηση των ΗΠΑ μπορεί να αποποιηθεί πειστικά οποιαδήποτε ευθύνη για αυτές».

4. Οι διαδικασίες για την έγκριση συγκεκριμένων ενεργειών μπορούν να περιορίσουν την έκταση του ελέγχου του Κογκρέσου και των γνώσεων του κοινού για την συμμετοχή των ΗΠΑ σε ευαίσθητες επιχειρήσεις, που ενδέχεται να καθίσταται αδύνατη η εκτεταμένη δημόσια γνώση.

5. Η συγκεκριμένη δράση παρέχει τη δυνατότητα για τη διεξαγωγή επιχειρήσεων σιωπηρής διπλωματίας, για την επιρροή καταστάσεων και για την επίτευξη των προτιμώμενων συνθηκών ώστε να εξυπηρετήσουμε τα συμφέροντά μας με τον ελάχιστο δυνατό κίνδυνο.

7.4 Επιχειρήματα κατά των συγκεκριμένων δράσεων, συνήθως είναι:

1. Λόγω της σχετικής επιτυχίας στο παρελθόν, χρησιμοποιήθηκε υπερβολικά και μερικές φορές λαθεμένα. Σύμφωνα με τον Hilsman²⁸⁰, η συγκεκριμένη δράση έχει υπερκαταναλωθεί ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής, με αποτέλεσμα την αρνητική εικόνα των ΗΠΑ στο εξωτερικό και στο εσωτερικό. Δηλώνει ότι η συγκεκριμένη δράση συνήθως έχει προσδιοριστεί όχι ως επτασφράγιστο μυστικό, αλλά μόνο ως μία εύλογη δυνατότητα άρνησης.

2. Οι συγκεκριμένες ενέργειες μπορούν πολύ εύκολα να θέσουν σε κίνδυνο τις αξίες που ενυπάρχουν στην αμερικανική δημοκρατία και να υπονομεύσουν την δέσμευση της χώρας προς το διεθνές δίκαιο.

3. Ο κίνδυνος που υπάρχει είναι ότι υπάρχει υψηλός βαθμός πιθανότητας η συγκεκριμένη δράση να γίνει αυτό που δεν είναι, δηλαδή μια εναλλακτική λύση για την εξωτερική πολιτική, μια βραχυπρόθεσμη λύση, που είναι αποτέλεσμα της έλλειψης μακροπρόθεσμης διορατικότητας στις εξωτερικές σχέσεις.

4. Οι συγκεκριμένες ενέργειες που έχουν αναληφθεί, χωρίς τεκμηριωμένη συζήτηση στο Κογκρέσο μπορούν να υπονομεύσουν τους ελέγχους και τις ισορροπίες του Συντάγματος.

5. Οι συγκεκριμένες ενέργειες αντανακλούν τη λήψη αποφάσεων στα κρυφά, χωρίς δημόσια λογοδοσία, περικόπτοντας ενδεχομένως τους υψηλότερους στόχους της αμερικανικής εθνικής πολιτικής για την ασφάλεια.

6. Οι συγκεκριμένες ενέργειες υπονομεύουν το διεθνές δίκαιο επιτρέποντας στις ΗΠΑ να επηρεάσουν κρυφά τις εξελίξεις σε ξένες χώρες, ίσως σε αντίθεση με τα συμφέροντα των χωρών αυτών.

7. Ένας άλλος κίνδυνος είναι ότι οι πράκτορες θα μπορούσαν να χάσουν τον έλεγχο στις συγκεκριμένες δραστηριότητες και ότι αυτοί θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε πραγματικές

USA: Editorial Brief: Note on U.S. Covert Action Programs, Foreign Relations of the United States, 1964 – 1968, Vol XII, Western Europe, April 2001, pp XXXI – XXXV, <http://www.fas.org/sgp/advisory/state/covert.html>, (πρόσβαση 13/6/2011)

²⁸⁰ Hilsman, R, “Does the CIA Still Have a Role?”, Foreign Affairs, Vol 74, No 5, Sep/Oct 1995, <http://www.foreignaffairs.com/articles/51403/roger-hilsman/does-the-cia-still-have-a-role>, 112.

απειλές. Επιπλέον, οι κυβερνήσεις θα μπορούσαν να αρχίσουν να πιστεύουν τη δική τους παραπληροφόρηση και να αναπτύξουν ανάλογες στρατηγικές.

Συμπεράσματα

Εν συντομία, και οι υποστηρικτές και οι επικριτές της συγκεκριμένης δράσης χρησιμοποιούν έγκυρα επιχειρήματα για να υποστηρίξουν τις θέσεις τους. Ενώ από τη μία πλευρά οι επικριτές ορθώς επισημαίνουν ότι οι δημοκρατικές αρχές με τις οποίες οι Ηνωμένες Πολιτείες ιδρύθηκαν, παραβιάζονται από την ίδια τη φύση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων (δηλαδή, χωρίς ουσιαστικό έλεγχο ή εξισορρόπηση από το δημόσιο ή άλλους κλάδους της κυβέρνησης), επεμβαίνοντας στα εσωτερικά ζητήματα ξένων κρατών, από την άλλη πλευρά οι οπαδοί της τονίζουν ότι οι απαιτήσεις της εθνικής ασφάλειας, συχνά απαιτούν μια γρήγορη και αποτελεσματική εξωτερική πολιτική, με κύρια χαρακτηριστικά την μυστικότητα, την ελευθερία δράσεων και την δυνατότητα άρνησης για την αποφυγή πολιτικών συνεπειών. Εύλογα οι σκέψεις μπορούν να διαφέρουν για το πού μπορεί να βρεθεί η ισορροπία μεταξύ της στενής τήρησης της δημοκρατικής θεωρίας και αναγνώρισης της πρακτικής ανάγκης να υπερασπιστούμε την εθνική μας ασφάλεια. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός και μόνο, ότι « διαδοχικοί πρόεδροι εξακολουθούν να χρησιμοποιούν τη συγκεκριμένη δράση» η ισορροπία γέρνει υπέρ της δυνατότητας της εκτελεστικής εξουσίας να διεξαγάγει συγκεκριμένες επιχειρήσεις και σε μερικές περιπτώσεις χωρίς να χρειάζεται να λαμβάνει άμεσα άδεια από άλλη πηγή, κυρίως όταν οι ΗΠΑ είναι σε πόλεμο, ακόμα και σε περιόδους ειρήνης, όταν μια απειλή μπορεί, ωστόσο, να είναι επικείμενη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ- ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

Καθώς ο κόσμος συνεχίζει να εξελίσσεται στον 21^ο αιώνα, η πολιτική των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων πρέπει να εξελίσσεται με παρόμοιο τρόπο με αυτόν, ώστε να παραμείνει ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την εθνική ασφάλεια. Με βάση την προηγούμενη αξιολόγηση της χρήσης και των αποτελεσμάτων των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων ο Redfield ²⁸¹ προτείνει ότι, «οι πρόεδροι της Αμερικής πρέπει να κάνουν χρήση των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων στο μέλλον κατά τρόπο σύμφωνο με τα νομικά, πολιτικά και ηθικά ιδεώδη του αμερικάνικου έθνους». Για να υποστηρίξει την προσέγγιση αυτή, συμπληρώνει ότι η χρήση συγκαλυμμένων επιχειρήσεων θα πρέπει να καθοδηγείται από τέσσερα βασικά στοιχεία.

Πρώτον, λόγω της δυναμικής και ενδεχόμενης καταστροφικής απειλής από τη διεθνή τρομοκρατία, οι συγκαλυμμένες επιχειρήσεις πρέπει να συνεχίσουν να είναι μια βιώσιμη επιλογή του προέδρου σε περιόδους εθνικής κρίσης.

Δεύτερον, παρόλο που η αποτελεσματική εποπτεία πρέπει να είναι ένα περίπλοκο στοιχείο για τη χρήση των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων, επίσης δεν πρέπει να γίνει τόσο περίπλοκη που να περιορίζει αδικαιολόγητα την ταχεία και αποτελεσματική χρήση τους. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι ο πρόεδρος πρέπει να είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του και τις δράσεις του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας. Παρά το γεγονός ότι η σωστή ισορροπία μεταξύ της ανάπτυξης ενός συστήματος με αποτελεσματική εποπτεία και παράλληλα την υποστήριξη των απαραίτητων επιχειρήσεων είναι δύσκολο να τη γνωρίζουμε ή να επιτευχθεί, η ισχύουσα ρύθμιση που απαιτεί ο πρόεδρος να υπογράψει την έγκριση για κάθε συγκαλυμμένη επιχείρηση η οποία στη συνέχεια να κοινοποιείται στο Κογκρέσο, είναι ένα γερό θεμέλιο.

Τρίτον, ενώ ο πρόεδρος θα πρέπει να έχει την τελική εξουσία για τη χρήση των συγκαλυμμένων επιχειρήσεων, θα πρέπει να δοθούν δικαιώματα εποπτείας και στο Κογκρέσο ,ενώ ταυτόχρονα η πραγματική εκτέλεση κάθε δραστηριότητας θα πρέπει να αφηθεί στους επαγγελματίες της πληροφόρησης των ΗΠΑ. Η επιτυχία της επιχείρησης

---

²⁸¹ Micah R. Redfield , “The Quiet Option: Presidential Use of Covert Operations in American History”, United States Air Force Academy, ,2008, <http://www.thepresidency.org/storage/documents/Fellows2008/Redfield.pdf> ,(πρόσβαση στις 06/6/2011)

Jawbreaker²⁸² σε μεγάλο βαθμό προέκυψε από την διορατικότητα και την εμπειρία των επαγγελματιών αξιωματικών της CIA οι οποίοι διηύθυναν την προσπάθεια. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν εμπλακεί άμεσα στην περιοχή για δεκαετίες, είχαν την εμπειρία ώστε να διενεργούν αποτελεσματικές συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις, και είχαν το όραμα να ενσωματώσουν νέες τακτικές και την τεχνολογία με δοκιμασμένες μεθόδους.

Τέλος, οι κίνδυνοι που ενέχει η χρήση των συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων απαιτούν ο πρόεδρος να κάνει χρήση τους με φειδώ και μόνο σε στιγμές απόλυτης εθνικής ανάγκης. Ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρήση των παραστρατιωτικών συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων, οι ζωές των αμερικανών συχνά εξαρτώνται από την επιτυχία της εμπλοκής. Ακόμα κι όταν οι ζωές δεν είναι σε κίνδυνο, το πολιτικό κόστος από τις αποτυχημένες συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις μπορεί να είναι καταστροφικό για την διεθνή εικόνα των Ηνωμένων Πολιτειών. Ως εκ τούτου, ο πρόεδρος πρέπει να είναι εξαιρετικά προσεκτικός στην έγκριση της χρήσης κάθε συγκεκαλυμμένης επιχείρησης.

Τις παραπάνω συστάσεις του Redfield για τη σωστή χρήση των συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων, έρχονται να συμπληρώσουν οι James M.Scott & Jerel A.Rosati²⁸³ με έναν περιεκτικό κατάλογο με τις κυριότερες ανησυχίες που πολλοί διαμορφωτές πολιτικής, επαγγελματίες, παρατηρητές, και αναλυτές έχουν εκφράσει και τις αντίστοιχες προτάσεις για νόμιμη και αποτελεσματική χρήση των συγκεκαλυμμένων επιχειρήσεων. *Βλέπε (Παράρτημα I, Πίνακα 4).*

Ο συγκεκριμένος κατάλογος οργανώνεται σε τρεις κατηγορίες: τη *σχετικότητα*, τη *συνοχή* και τις *συνέπειες*.²⁸⁴ Όσον αφορά την *σχετικότητα*, συστήνεται προσεκτικότερη αξιολόγηση ζητημάτων, όπως η ανάγκη και η δυνατότητα άρνησης, η φύση του στόχου, η σχετικότητα άλλων επιλογών, και ίσως το πιο σπουδαίο, η ακαταλληλότητα της συγκεκαλυμμένης δράσης όταν λαμβάνεται ως λύση υπό πίεση ή όταν άλλες επιλογές

---

²⁸² Η επιχείρηση Jawbreaker, η οποία διενεργήθηκε από χειριστές της SAD/SOG, είχε ως κύριο στόχους να ανατραπεί η Αλ Κάιντα στο Αφγανιστάν και να σκοτωθεί ή να αιχμαλωτιστεί ο ηγέτης της Οσάμα Μπιν Λάντεν. Σαν δευτερεύων στόχο είχε, σε συνεργασία με τη Βόρεια Συμμαχία, να προετοιμάσει το έδαφος για την άφιξη των αμερικανικών και συμμαχικών στρατευμάτων στο Αφγανιστάν μετά τις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπ 2001.

Gary Schroen, *First In: An Insider's Account of How the CIA Spearheaded the War on Terror in Afghanistan*, (First Edition Edition), Presidio Press, New York, 2005, 80-90

²⁸³ James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Volume 3*. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence*, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 100-101

²⁸⁴ Αυτές οι οδηγίες όπως αναφέρουν οι James M. Scott & Jerel A. Rosati προέρχονται από τους: Johnson, "Drawing a Bright Line"; Berkowitz and Goodman, "The Logic of Covert Action"; Lowenthal, *Intelligence*; Daugherty, *Executive Secrets*, and Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards*.

εμφανίζονται αδύνατες. Οι οδηγίες σχετικά με τη *συναχή* στηρίζονται σε αυτό το τελευταίο σημείο και υπογραμμίζουν πρώτα, την ανάγκη να ενσωματωθεί η συγκεκριμένη δράση σε μια ευρύτερη στρατηγική εξωτερικής πολιτικής με σαφείς σκοπούς και στόχους (συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της φύσης της απειλής) και, δεύτερον, να εξασφαλιστεί ότι οι συγκεκριμένες επιλογές εξετάζονται προσεκτικά μέσω της εσωτερικής διαδικασίας του οργανισμού σύμφωνα με τους αμερικανικούς νόμους (συμπεριλαμβανομένων των διαδικαστικών για την υποβολή έκθεσης και την εποπτεία). Οι σχετικές οδηγίες για τις *συνέπειες* ωθούν την προσεκτική εκτίμηση των μικρο - και μακροπρόθεσμων συνεπειών της συγκεκριμένης δράσης, συμπεριλαμβανομένων και των βασικών ερωτήσεων για τις επιπτώσεις της έκθεσης, της αποτυχίας, και της «υποστολής». Όπως ο Godson²⁸⁵ προτείνει, μια βασική ερώτηση που πρέπει να υποβληθεί είναι «τι γίνεται εάν —ή πιθανότερα όταν —γίνει γνωστή η συγκεκριμένη επιχείρηση στο κοινό».

Φυσικά, οι εκτιμήσεις αυτές θα μπορούσαν να αποδειχθούν λάθος, ή οι ενέργειες θα μπορούσαν να είναι κακότεχνες ή να αποδειχθούν άσχημες. Πραγματικά, δεν υπάρχει τρόπος αποφυγής της κριτικής ή της πολιτικής ζημίας, αλλά η υπεράσπιση της συγκεκριμένης δράσης θα περιόριζε τη ζημία στη διπλωματία της χώρας που μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της πολιτικά, αν τα γεγονότα εξελιχθούν άσχημα.

Τέλος άλλες συστάσεις που θα μπορούσαν να υποδειχθούν για την αποτελεσματική χρήση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων σύμφωνα με τον Diane C. Snyder²⁸⁶ είναι οι εξής:

A. Μια ισχυρή ικανότητα συγκεκριμένης δράσης χρειάζεται μια παγκόσμια παρουσία HUMINT

Θα πρέπει διασφαλιστεί η παγκόσμια παρουσία της πληροφόρησης, με συλλογή πληροφοριών από ανθρώπινες πηγές (HUMINT). Οι HUMINT πράκτορες είναι συχνά καλά τοποθετημένοι για να επηρεάσουν τόσο τις αντιλήψεις των ξένων ηγετών όσο και

---

²⁸⁵ Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008, 216.

²⁸⁶ Diane C. Snyder, *Covert Action: the Delicate Balance*, *Intelligence Reform in the Post Cold War Era: WWS 401A*, 1996, <http://www.fas.org/irp/eprint/snyder/covertaction.htm>, (πρόσβαση στις 30/7/2011)

να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις με χαμηλό κόστος.

Σε μια εποχή όπου η διάδοση των πυρηνικών όπλων, το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, και η τρομοκρατία είναι υψηλής προτεραιότητας απειλές, οι τεχνικές συλλογής πληροφοριών δεν παρέχουν επαρκή υποστήριξη για τη συγκεκριμένη δράση. Η διείσδυση σε τρομοκρατικές ομάδες και στα παγκόσμια εγκληματικά δίκτυα είναι εξαιρετικά δύσκολη, και αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο έργο που πρέπει άγρυπνα να επιδιώκεται μέσω της HUMINT.

B. Απαιτείται περισσότερη δύναμη εποπτείας από το Κογκρέσο σχετικά με τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις

Η προστασία του έθνους από τη συγκεκριμένη δράση είναι εξίσου σημαντική με την προστασία του έθνους με την συγκεκριμένη δράση. Παρά το γεγονός ότι το ισχύον σύστημα εποπτείας εξαλείφει πολλές ευκαιρίες για κατάχρηση, λίγα περαιτέρω βήματα πρέπει να γίνουν για να καλυφθούν τα κενά.

Μία από τις κύριες πηγές της εποπτικής δύναμης του Κογκρέσου είναι η διαδικασία της κοινοποίησης. Έτσι, προκειμένου να αποφευχθούν μελλοντικά περιπτώσεις κατάχρησης, παρόμοιες με εκείνες που του σκανδάλου Ιράν-Κόντρας, η νομοθεσία θα πρέπει να απαιτεί από τον πρόεδρο να ενημερώσει το Κογκρέσο πριν από την αποδοχή οποιαδήποτε ξένης οικονομικής βοήθειας για μια συγκεκριμένη επιχείρηση. Η σύσταση αυτή θα δώσει την ευκαιρία στο Κογκρέσο να ενεργήσει πριν οι Ηνωμένες Πολιτείες εισέλθουν σε μια κατάσταση που μπορεί να συνεπάγεται αργότερα κάποια υποχρέωση ή ευθύνη.

Μολονότι ο νόμος Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1991 απαιτεί κοινοποίηση στο Κογκρέσο κάθε συγκεκριμένης επιχείρησης εντός 48 ωρών, το Κογκρέσο εξακολουθεί να στερείται της εξουσίας εποπτείας .

Πριν από την εκτέλεση οποιασδήποτε συγκεκριμένης επιχείρησης, ο πρόεδρος υποχρεούται να αναφέρει τουλάχιστον στον πρόεδρο και τα μέλη της αξιωματικής αντιπολίτευσης, στον πρόεδρο και στον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης στη Βουλή των Αντιπροσώπων, και στους ηγέτες της πλειοψηφίας και της μειοψηφίας της Γερουσίας. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση σε αυτά τα οκτώ άτομα δεν είναι επαχθής

και δυσκίνητη και θα δώσει τη δυνατότητα στο Κογκρέσο να χρησιμοποιήσει την επιρροή του για να σταματήσει ανεπιθύμητες δραστηριότητες πριν καν αρχίσουν.

Γ. Οι επιλογές της συγκεκριμένη δράσης πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνου

Η αναφορές των υπηρεσιών πληροφοριών για την απόκτηση όπλων μαζικής καταστροφής και των προηγμένων συμβατικών όπλων και πυρομαχικών από ξένες χώρες, θα πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης αξιολόγηση των ικανοτήτων συλλογής πληροφοριών από ανθρώπινες πηγές από τις ΗΠΑ σε αυτές τις χώρες ή περιοχές και τις διαθέσιμες επιλογές για συγκεκριμένη δράση. Η σύσταση αυτή εξασφαλίζει ότι η πληροφόρηση όχι μόνο αξιολογεί τους πιθανούς κινδύνους, αλλά και αξιολογεί την ετοιμότητα των Ηνωμένων Πολιτειών για την αντιμετώπισή τους.

Δ. Επέκταση της υποδομής της πληροφορικής προς αντιμετώπιση των σύγχρονων απειλών

Επειδή η εποχή της πληροφορίας και της πληροφορικής εγκαινιάζει μια σειρά από νέες απειλές για την ασφάλεια, επιτρέποντας μεγαλύτερη διεθνή σύμπραξη και οργάνωση των εχθρικών πλευρών, όπως των εμπόρων ναρκωτικών και των ομάδων του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, η έκθεση σχετικά με την υποδομή της πληροφορικής που ανακοινώθηκε με το Διάταγμα Εξουσιοδότησης Πληροφόρησης του 1997 θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει περιγραφή και αξιολόγηση των δυνατοτήτων και περιπλοκών από τη χρήση των αναδυόμενων μέσων στις εχθροπραξίες στον τομέα της πληροφορικής ως ένα επιθετικό μέτρο. Οι εκθέσεις σχετικά με την απόκτηση όπλων μαζικής καταστροφής και προηγμένων συμβατικών πυρομαχικών από ξένες χώρες θα πρέπει να περιλαμβάνουν την αξιολόγηση της ανθρώπινης διείσδυσης της χώρας αυτής και των συγκεκριμένων δυνατοτήτων δράσης των μυστικών υπηρεσιών, έτσι ώστε όχι μόνο να αξιολογείται ο κίνδυνος, αλλά και η ετοιμότητα των κρατών επίσης.

Ε. Η Κοινότητα Πληροφόρησης θα πρέπει να προσπαθήσει να ευαισθητοποιήσει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για την εξουσία και τις ευθύνες τους

Λόγω της ικανότητάς των μέσων ενημέρωσης να υπονομεύουν μια συγκαλυμμένη δράση και να διακυβεύουν την εθνική ασφάλεια, η Κοινότητα Πληροφόρησης θα πρέπει να προσπαθήσει να ευαισθητοποιήσει τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για την εξουσία και τις ευθύνες τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί, φέρνοντας τα μέλη των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην κοινότητα των υπηρεσιών πληροφοριών με σύντομες επισκέψεις ή με συμβατικές μεθόδους όπως διαλέξεις και συνέδρια. Αν οι δημοσιογράφοι έχουν μια καλύτερη κατανόηση του πραγματικού κόστους των ενεργειών τους, τότε μπορούν να βοηθήσουν υπεύθυνα τη διαδικασία εποπτείας, και όχι μόνο να υπονομεύουν την Κοινότητα Πληροφόρησης.

Συμπεράσματα

Παρά το γεγονός ότι οι συστάσεις αυτές σε καμία περίπτωση δεν εξασφαλίζουν την επιτυχία των μελλοντικών συγκεκριμένων επιχειρήσεων, παρέχουν όμως ένα γενικό πλαίσιο στο οποίο οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέγιστη απόδοση, ελαχιστοποιώντας την πιθανότητα ανήθικης, παράνομης, ή αντισυνταγματικής συμπεριφοράς. Δυστυχώς, με μεγαλύτερη σαφήνεια λεπτομερείς συστάσεις για τη χρήση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων δεν είναι δυνατές. Λόγω της μεταβαλλόμενης φύσης του κόσμου και της μοναδικής κατάστασης στην οποία κάθε νέα συγκεκριμένη επιχείρηση θα πρέπει να χρησιμοποιείται, συγκεκριμένες προτάσεις μπορούν να γίνουν μόνο για τις συγκεκριμένες πράξεις και συνήθως μόνο αφού η χρησιμότητά τους έχει περάσει. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να εργαστούν σε ένα γενικό πλαίσιο και να επικαλούνται τη γνώση τους, τη σοφία τους, και το επαγγελματικό προσωπικό για να προετοιμαστούν για κάθε μεμονωμένη επιχείρηση συγκεκριμένης δράσης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συγκεκριμενική δράση αναμφίβολα αποτελεί ένα σημαντικό συστατικό της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής από τη γέννηση του αμερικανικού έθνους έως σήμερα. Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες επρόκειτο να αμφισβητήσουν την επιλογή συγκεκριμενικής δράσης, θα αναγκαζόταν να στηριχθούν σε μεγάλο ποσοστό σε άλλα στρατιωτικά, διπλωματικά, και οικονομικά εργαλεία δύναμης. Θα έπρεπε να αποποιηθούν μερικές ευκαιρίες και να αποκλείσουν μερικές προκλήσεις. Αυτή είναι μια επιλογή με λίγους θερμούς υποστηρικτές μεταξύ των διαμορφωτών πολιτικής και των παρατηρητών, ακόμα κι αν οι συγκεκριμενικές ενέργειες συνεχίζουν να έχουν αντιφατικές επιπτώσεις.

Όπως φαίνεται θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται, εντός νομικών πλαισίων, από τους προέδρους καθώς οι Ηνωμένες Πολιτείες θα αντιμετωπίζουν νέες απειλές στο μέλλον. Η ιστορία έχει αποδείξει ότι οι παραστρατιωτικές συγκεκριμενικές επιχειρήσεις μπορεί να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τα αμερικανικά συμφέροντα στο εξωτερικό, πιο γρήγορα και αθόρυβα από τις τακτικές στρατιωτικές δυνάμεις.

Όσον αφορά το σημαντικό θέμα της εμπλοκής του στρατού στις μη αναγνωρισμένες επιχειρήσεις ο Kibbe²⁸⁷ τονίζει ότι διαμορφώνεται από τέσσερις βασικούς παράγοντες.: Ο πρώτος είναι το ευρύ όραμα του Πενταγώνου για τον μελλοντικό ρόλο της SOCOM στον «μεγάλο πόλεμο» κατά της τρομοκρατίας. Ο δεύτερος είναι η γεωγραφική επέκταση των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων. Η τρίτη πτυχή αφορά το γεγονός, ότι οι αναγνωρισμένες επιχειρήσεις ως ειδικές δραστηριότητες έχουν πιο χαλαρές απαιτήσεις κοινοποίησης στο Κογκρέσο σε σχέση με τη συγκεκριμενική δράση, που διεξάγεται από τη CIA. Επιπλέον, ο στρατός έχει τις ειδικές κατηγορίες SAPs και τα εναλλακτικά ή αντισταθμιστικά μέτρα ελέγχου (ACCM)s που περιορίζουν τις πληροφορίες ακόμη περισσότερο. Τέλος, υπάρχουν οι ενδείξεις ότι ορισμένα SAPs του παρελθόντος οδήγησαν σε έντονες αντιπαραθέσεις, πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων των

---

²⁸⁷ Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, Chapter 7. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007,143

παραδόσεων ²⁸⁸ συγκαλυμμένων επιχειρήσεων επιρροής των μέσων μαζικής ενημέρωσης στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, και την άμεσων στοιχείων για τη συμμετοχή της ομάδας Task Force 6-26 στις φυλακές στο Αμπού Γκράιμπ. Ο ρόλος του στρατού στις μη αναγνωρισμένες επιχειρήσεις είναι όλο και πιο περίπλοκο θέμα και μένει να δούμε πως το Κογκρέσο θα υπηρετήσει στον εξής τον διττό στόχο της προστασίας των Ηνωμένων Πολιτειών από την τρομοκρατία και της εξασφάλισης επαρκούς λογοδοσίας προς το κοινό.

Η ιστορία έχει επίσης δείξει ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις μπορούν να είναι απίστευτα επιβλαβείς για τη φήμη των Ηνωμένων Πολιτειών και να τη θέσουν σε κίνδυνο σε περίπτωση κατάχρησης. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό ο πρόεδρος και οι διαμορφωτές εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ να κοιτούν στο παρελθόν, προκειμένου να μάθουν πώς να χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις στο μέλλον.

Οι εκθέσεις των επιτροπών Ροκφέλερ, Τσερτς, Πάικ και Μέρφου το 1975 και 1976 αντίστοιχα καθώς επίσης και η Κοινή Επιτροπή για το σκάνδαλο Ιράν-Κόντρα στα τέλη της δεκαετίας το 80' παρείχαν έναν πλούτο των αναλυτικών πληροφοριών για την ιστορία των συγκεκριμένων ενεργειών που αναλήφθηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες, και παράλληλα μετέτρεψαν τη διαδικασία εποπτείας και στάσης του κλάδου των μυστικών υπηρεσιών ως προειδοποίηση κατά της κατάχρησης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στο μέλλον. Πιο πρόσφατα, η χρήση από τον πρόεδρο Μπους και τώρα από τον Ομπάμα, των συγκεκριμένων επιχειρήσεων έθεσε τα θεμέλια για τον πόλεμο εναντίον των Ταλιμπάν και της Αλ Κάιντα στο Αφγανιστάν και απέδειξε τη συνεχή ανάγκη τους στον 21^ο αιώνα.

Ενώ είναι κατανοητό ότι η εποπτεία από το Κογκρέσο ή ακόμα και από το κοινό ακούγεται θεωρητικά ο καλύτερος τρόπος για να εξασφαλιστεί ότι οι αμερικανικές δημοκρατικές αρχές είναι σεβαστές από την εκτελεστική εξουσία, η τελευταία αυτή επιλογή δεν φαίνεται να είναι αρκετά ρεαλιστική και η πρώτη είναι δύσκολη υπό τις συνθήκες των περισσότερων συγκαλυμμένων επιχειρήσεων.²⁸⁹

---

²⁸⁸ Πρόκειται για την πρακτική της σύλληψης υπόπτων σε μία χώρα και την παράδοσή τους σε κράτηση σε άλλη χώρα.

²⁸⁹ Marcus Eyth, "The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to. Disclose – That is the Question", 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf> <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf>, (πρόσβαση στις 10/7/2011), 71

Ο προγραμματισμός και η διεξαγωγή των συγκεκριμένων ενεργειών έχουν πλέον συστηματοποιηθεί μέσα στην αμερικανική κυβέρνηση. Όλο και περισσότερο, γίνονται με κοινή ευθύνη των εκτελεστικών και νομοθετικών κλάδων. Οι συγκεκριμένες ενέργειες δεν μπορούν νόμιμα να αρχίσουν χωρίς προεδρική έγκριση. Εκτός αν ο Πρόεδρος είναι έτοιμος να διακινδυνεύσει μια πικρή συνταγματική διαφωνία, η ειδοποίηση των συγκεκριμένων ενεργειών πρέπει να δοθεί στα κατάλληλα μέλη του Κογκρέσου. Το Κογκρέσο επικυρώνει σιωπηλά ή αρνείται να δώσει την έγκρισή του για τις συγκεκριμένες ενέργειες εγκρίνοντας τη νομοθεσία που μπορεί επιλεκτικά να τους αρνηθεί τη χρηματοδότηση.²⁹⁰

Συμπερασματικά, η χρήση των συγκεκριμένων επιχειρήσεων αποτελεί αναμφίβολα ένα αμφιλεγόμενο θέμα για τις προεδρίες που θα ακολουθήσουν. Ένας ατυχής παράγοντας στη συζήτηση είναι το γεγονός ότι οι μεγαλύτερες επιτυχίες της Αμερικής στον τομέα αυτό ποτέ δεν θα γίνουν γνωστές, ενώ οι μεγαλύτερες αποτυχίες της δεν πρόκειται ποτέ να ξεχαστούν. Ακόμα κι έτσι, μια μελέτη της ιστορίας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων απαιτεί την αναγνώριση του γεγονότος ότι όσο οι εξωτερικοί κίνδυνοι απειλούν τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι πρόεδροι θα χρησιμοποιούν τη «σιωπηρή επιλογή» για να την υπερασπιστούν.

Τελικά, είναι η συγκεκριμένη δράση ακόμα απαραίτητη ως εργαλείο δράσης των μυστικών υπηρεσιών πληροφόρησης των ΗΠΑ;

Το νέο διεθνές περιβάλλον μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, όχι μόνο δικαιολογεί τη συνέχιση της χρήσης της συγκεκριμένης δράσης για την επίτευξη των εθνικών στόχων ασφάλειας των ΗΠΑ, αλλά στην πραγματικότητα αυξάνει τη σημασία της συγκεκριμένης δράσης ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής. Ωστόσο, αυτή η νέα γενιά της συγκεκριμένης δράσης είναι σε μεγάλο βαθμό διαφορετικής φύσης από ό, τι

---

²⁹⁰ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service, The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 46

κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου και ως εκ τούτου, οι αντιρρήσεις του παρελθόντος για τη χρήση της έχουν γίνει πολύ μικρότερης σημασίας²⁹¹

Δεν επικεντρώνονται πλέον σε ενέργειες ανατροπής αριστερών κυβερνήσεων. Αντ' αυτού, ο ρόλος της συγκεκριμένης δράσης είναι ο έλεγχος, η επιρροή και η αντιμετώπιση απειλών, όπως η διεθνής τρομοκρατία, η διάδοση των πυρηνικών όπλων, το παγκόσμιο οργανωμένο έγκλημα, ο πόλεμος στο διαδίκτυο, και οι απροκάλυπτα εχθρικές ξένες κυβερνήσεις.

Οι επικριτές της συγκεκριμένης δράσης υποστηρίζουν ότι ως κορυφαία δημοκρατική χώρα του κόσμου, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν πρέπει να εμπλέκονται σε αυτές τις πρακτικές. Ωστόσο, όλες οι έρευνες των συγκεκριμένων επιχειρήσεων -η Επιτροπή Τσέρτς η Επιτροπή Ροκφέλερ, η Κοινή Έρευνα του Κογκρέσου, καθώς επίσης η Ανεξάρτητη Επιτροπή για την υπόθεση Ιράν-Κόντρα²⁹² και η Επιτροπή της 11^{ης} Σεπ. 01,²⁹³ - έχουν καταλήξει όλες στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη δράση πρέπει να παραμείνει ένα σημαντικό μέρος του αμερικανικού οπλοστασίου εθνικής ασφάλειας και ότι η δυνατότητα διενέργειας των πράξεων αυτών θα πρέπει να διατηρηθεί, αλλά ταυτόχρονα να ελέγχεται προσεκτικά. Κανένας πρόεδρος στη σύγχρονη εποχή, από τους Δημοκρατικούς ή τους Ρεπουμπλικάνους φιλελεύθερος ή συντηρητικός, δεν έχει απαιτήσει το τέλος της συγκεκριμένης δράσης, και κανένας πρόεδρος δεν έχει πει ότι δεν θα τη χρησιμοποιήσει.²⁹⁴

Το ζήτημα δεν είναι εάν η συγκεκριμένη δράση θα πρέπει να διεξαχθεί στο πλαίσιο της πληροφόρησης ή ως ξεχωριστή οντότητα και αν θα ταιριάζει καλύτερα κάτω από τον έλεγχο του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς ο κύριος σκοπός της συγκεκριμένης δράσης είναι η προώθηση της εξωτερικής πολιτικής ως εναλλακτικό εργαλείο, ή αν η συγκεκριμένη δράση θα πρέπει να τελεί υπό τον έλεγχο του Πενταγώνου, λόγω της έμφασης στον μυστικό, παράτυπο πόλεμο, αλλά αν η

---

²⁹¹ Godson, R, *Covert Action: Neither Exceptional Tool Nor Magic Bullet*. In Roy Ed. Godson, Ernest R. May and Gary James Schmitt, (Ed), *U. S. Intelligence at the Crossroads : Agendas for Reform*, Potomac Books Inc, Dulles, 1995, 166

²⁹² Final Report of the Independent Counsel for Iran/Contra Matters, United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, Vol. I Investigations and Prosecutions, Independent Counsel, Lawrence E. Walsh, Part XI Concluding Observations, Washington: D.C, August 4, 1993, http://www.fas.org/irp/offdocs/walsh/part_xi.htm, (πρόσβαση στις 19/7/2011), 252,

²⁹³ THE 9/11 COMMISSION REPORT, Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, U.S. Government Printing Office, (Public Law 107-306, November 27, 2002). <http://www.gpoaccess.gov/911/pdf/fullreport.pdf>, (πρόσβαση στις 10/6/2011)

²⁹⁴ S. Hulnick *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, London, 1999, 76

οποιαδήποτε κυβέρνηση θα μπορούσε να αντέξει την ευκαιρία ή τον κίνδυνο για την διατήρηση της συγκαλυμμένης δράσης υπό την ευθύνη μιας ενιαίου Υπουργείου ή κοινής κεντρικής υπηρεσίας όπως η CIA των Ηνωμένων Πολιτειών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνικά βιβλία

Θεόδωρος Κουλουμπής, *ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ -Εξουσία και Δικαιοσύνη* Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995

Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, *Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική :1945-2002*, Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, Δ' Έκδοση, Αθήνα, 2009

Ξενόγλωσσα βιβλία

A. Βιβλία-μονογραφίες

Arthur S. Hulnick, *Fixing The Spy Machine, Preparing American Intelligence for the Twenty-First Century*, Praeger Publishers, Westport, Connecticut, London, 1999

Barry M. Blechman, *Politics of National Security: Congress and U.S. Defense Policy*, (First edition), Oxford University Press, New York, USA, 1990

B. Buzan , *People, States and Fear: An Agenda For International Security Studies in the Post-Cold War Era*, Harvester Wheat sheaf, New York, 1994

Burton, B, *Top secret: A clandestine operator's glossary of terms*, (First Edition), Paladin Press, Boulder, Colorado, 1986

Cline, R S, *The CIA Under Reagan, Bush and Casey*, Acropolis Books, Washington, 1981

Douglas Valentine , *The Phoenix Program*, Universe, Lincoln, USA, 2000

Gary Schroen , *First In: An Insider's Account of How the CIA Spearheaded the War on Terror in Afghanistan*, (First Edition Edition), Presidio Press, New York, 2005

Gordon Rottman, *US MACV-SOG Reconnaissance Team in Vietnam (Warrior)*, Osprey Publishing, 2011

Henry A. Kissinger, *White House Years* , Boston:Little , Brown, 1979

James M. McCormick, *American Foreign Policy and Process*, (4th Edition).Itasca, IL: F. E. Peacock, 2004

John Prados, *Presidents' Secret Wars: CIA and Pentagon Covert Operations from World War II to the Persian Gulf* , William Morrow, New York, 1996

John Ranelagh, *The Agency: the Rise and Decline of the CIA*, Simon and Schuster, New York, 1987

- Joseph J. Romm, *Defining national security: the non military aspects*, Council on Foreign Relations, 1993
- Kent, S, *Strategic Intelligence for American Policy*, Princeton University Press, New Jersey, 1966
- Leo D Carl, *International dictionary of intelligence*, (2th Edition), Nibc Pr, 1993
- Marc Trachtenberg, *A Constructed Peace: The Making of the European Settlement, 1945-1963* Princeton: Princeton University Press, 1999
- Mark M. Lowenthal, *Intelligence: From Secrets to Policy*, (4th edition), Congressional Quarterly Press, Washington, DC, 2008
- Mathur, K M, *Crime, Human Rights and National Security*, Gyan Publishing House, New Delhi, 1996
- Robert E. Osgood, *NATO: The Entangling Alliance*, University of Chicago Press, Chicago, 1962
- Lederman, Gordon Nathaniel, *Reorganizing the Joint Chiefs of Staff: The Goldwater-Nichols Act of 1986*, Greenwood Press. Westport, C.T., November 1999
- Loch K. Johnson, *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society*, Oxford University Press, USA, 1991
- Paul W Blackstock *The strategy of subversion: Manipulating the politics of other nations*, (First Edition), Quadrangle Books, New York, ,1964
- Ranelagh, J, *The Agency: The Rise and Decline of the CIA*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1986
- Richard K. Betts, *U.S. National Security Strategy: Lenses And Landmarks, "Toward a New National Security Strategy*, Princeton University, 2004
- Roy Godson, *Dirty Tricks or Trump Cards US Covert Action & Counterintelligence*, (6th Edition), Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey, 2008
- Sedgwick Tourison, *Secret Army, Secret War: Washington's Tragic Spy Operation in North Vietnam*, Naval Institute Press, Annapolis, MD, 1995
- Stephen M. Walt, *Taming American Power: The Global Response to U.S. Primacy*, Norton, New York, 2005
- William J. Daugherty, *Executive Secrets: Covert Action and the Presidency*, (First Edition), The University Press of Kentucky, 2004
- Walter Laqueur, *A World of Secrets: The Uses and Limits of Intelligence*, NY: Basic Books, New York, 1985
- William M. Leary, *Perilous Missions: Civil Air Transport and CIA Covert Operations in Asia*, University, AL: University of Alabama Press, Alabama, 1984
- Zbigniew Brzezinski, *Power and Principle: Memoirs of the National Security Adviser*, (Revised Edition), New York: Farrar, Straus, Giroux, 1985

B. Βιβλία- συλλογικά έργα

Berkowitz, B D and Goodman, A E, *Best Truth: Intelligence In The Information Age*, Yale University Press, New London, 2000

Brian C. Schmidt, *The primacy of national security*. In Steve Smith, Amelia Hadfield, Tin Dunne,(ed) ,*Foreign Policy Theories, Actors, Cases*, Oxford University Press, New York, 2008

Gregory F. Treverton, *Covert Action: The Limits of Intervention in the Post war World*, Basic Books, New York, 1989

Godson, R, *Covert Action: Neither Exceptional Tool Nor Magic Bullet*. In Roy Ed. Godson, Ernest R. May and Gary James Schmitt, (Ed), *U. S. Intelligence at the Crossroads: Agendas for Reform*, Potomac Books Inc, Dulles, 1995

Godson, R, *Intelligence and Security*, in Schultz, R H (ed), *Security Studies for the 21st Century*, Brassey's, Washington & London, 1997

James E.Baker, *From Cold War to Long War, Covert Action in U.S. Legal Context*, Volume 3, Chapter 9. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy* , Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport , Connecticut , London, 2007

James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy* Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

Jennifer D. Kibbe, *Covert Action and the Pentagon*, Volume 3, *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*. . In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

John D. Stempel, *Covert Action and Diplomacy*, Volume 3, Chapter 8. In Loch K. Johnson, (Ed), *Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy*, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

John T.Carney Jr. and Benjamin F.Schemmer , *No Room for Error, The Covert Operations of America's Special Units from Iran to Afghanistan*, (First Edition), The Random House Publishing Group, USA, 2002

Kevin A. O'Brien, *Covert Action: The 'Quiet option' in International Statecraft*, *Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy* Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) *Strategic Intelligence, Volumes 1-5*, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

Kenneth Conboy with James Morrison, *Shadow War: The CIA's Secret War in Laos* , Paladin Press, Boulder, Colorado, 1995, 183-186

Marchetti and Marks, *The CIA and the Cult of Intelligence*, (First Edition), Alfred a Knopf Inc, New York, 1974

M.E. Bowman, *Secrets in Plain View: Covert Action the U.S. Way*, INTERNATIONAL LAW STUDIES: THE LAW OF MILITARY OPERATIONS, Volume 72, Naval War College Press, 1998

Philip Agee and Information Dienst, *West Germany: An Interview with Philip Agee*. In Philip Agee and Louis Wolf (Ed), *Dirty Work: The CIA in Western Europe*, Lyle Stuart, Secaucus, New York, 1978

Sam C. Sarkesian, John Allen Williams, and Stephen J. Cimbala, Excerpted *From US National Security: Policymakers, Processes & Politics*, (4th Edition), Lynne Rienner USA, 2008

Shulsky, Abram N, *Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence*, (2th Edition), Brassey's, Washington DC, 1993

Sims, J, .In Godson R, May, E R & Schmitt, G, (ed), *US Intelligence at the Crossroads, Agendas for Reform: Information for Decision Makers*, Brassey's, Washington DC, 1995

Victor Marchetti and Panorama, *The CIA in Italy: An Interview with Victor Marchetti*, .In Philip Agee and Louis Wolf, (Ed), *Dirty Work: The CIA in Western Europe*, Lyle Stuart, Secaucus, New York, 1978

W. E. Daugherty and Morris Janowitz, (1956), *A Psychological Warfare Casebook*, Johns Hopkins University Press, Baltimore, MD

Γ. Επιστημονικά άρθρα-περιοδικά

(Άρθρα από τον ίδιο συγγραφέα)

Dewar M, *An Enemy with Many Faces*, Defence System International, Vol 1, 2003

Horton, J, "Reflections on Covert Action and Its Anxieties", *International Journal of Counter- Intelligence*, Vol 4, Issue 1, Spring, 1990, 84

Hulnick, A S, "US Covert Action: Does It Have a Future?" *International Journal of Intelligence and Counter Intelligence*, Vol 9, No 2, 1996, 154

(Άρθρα από τον ίδιο συγγραφέα και ηλεκτρονική πηγή)

B. Raman, "Operation Geronimo: A Critical Analysis", South Asia Analysis Group, 03-Aug-2011, <http://www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers47%5Cpaper4632.html>, (πρόσβαση στις 24/7/2011)

Christian Henderson, "*The 2010 United States National Security Strategy and the Obama Doctrine of "Necessary Force"*", Oxford University Press, 2010

<http://jcs.oxfordjournals.org/content/15/3/403.abstract>, (πρόσβαση στις 01/5/2011)

Daniel Dombey , "*Obama urges Israel to open Gaza borders*", FT.Come, Financial Times, Jan 22, 2009, <http://www.ft.com/cms/s/0/7cf745dc-e8ce-11dd-a4d0-0000779fd2ac.html>,(πρόσβαση στις 20/5/2011)

Diane C. Snyder, *Covert Action: the Delicate Balance, Intelligence Reform in the Post Cold War Era: WWS 401A*, 1996, <http://www.fas.org/irp/eprint/snyder/covertaction.htm>, (πρόσβαση στις 30/7/2011)

Hilsman, R, “Does the CIA Still Have a Role?”, Foreign Affairs, Vol 74, No 5, Sep/Oct 1995, <http://www.foreignaffairs.com/articles/51403/roger-hilsman/does-the-cia-still-have-a-role> ,112

Jason Manning, “The Desert One Disaster”, The Eighties Club, The Politics and Pop Culture of the 1980s ,2000,“<http://eightiesclub.tripod.com/id297.htm> , (πρόσβαση στις 24/7/2011)

Jennifer D. Kibbe, “Foreign Affairs, The Rise of the Shadow Warriors”, Volume 83, Number 2, March/ April 2004, <http://users.polisci.wisc.edu/kinsella/Rise%20of%20the%20shadow%20warriors.pdf>,

(πρόσβαση στις 28/7/2011), 106, 107, 109, 112, 113-115

Jim Kouri , “Covert operations necessary to combat terrorism, say security experts”, Central Intelligence Agency, Federal Bureau of Investigation, US State Department, US Congressional Record, National Security Institute, National Association of Chiefs of Police,

Canada Free Press, April 18, 2011, <http://www.canadafreepress.com/index.php/article/35594>, (πρόσβαση στις 23/7/2011)

Marcus Eyth , “The CIA and Covert Operations: To Disclose or Not to. Disclose – That is the Question”, 2003, <http://www.law2.byu.edu/jpl/Vol%2017.1/Eyth-pdf.pdf> ,(πρόσβαση στις 10/7/2011), 59, 69, 70

Mark Hosenball , “U.S. agents were in Libya before secret Obama order,” REUTERS , TOP NEWS , Mar 31 2011, <http://us.mobile.reuters.com/article/topNews/idUSTRE72U7NM20110331> , (πρόσβαση στις 30/7/2011)

Max Boot, “Covert Action Makes a Comeback”, Real Clear World, January 5, 2011, http://www.realclearworld.com/articles/2011/01/05/covert_action_makes_a_comeback_99341.html,(πρόσβαση στις 20/7/2011)

Micah R. Redfield , The Quiet Option: Presidential Use of Covert Operations in American History, United States Air Force Academy, 2008, <http://www.thepresidency.org/storage/documents/Fellows2008/Redfield.pdf> ,(πρόσβαση στις 06/6/2011)

Michael Sullivan, “Assault Brigade 2506 and the Bay of Pigs”, Military.com, http://www.military.com/Content/MoreContent1/?file=cw_o_pigs , (πρόσβαση 25/7/2011)

Naylor, Sean D, “JSOC task force battles Haqqani militants” Army Times, 3 Sept 2010, <http://www.armytimes.com/news/2010/09/army-haqqani-092010w/>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

Naylor, Sean D, “McRaven Tapped to lead SOCOM”, Army Times, 1 March 2011, <http://www.armytimes.com/news/2011/03/military-mcraven-picked-to-lead-socom-030111/>, (πρόσβαση στις 25/7/2011)

Nicholas Tyler Dambacher, “Iran Contra Affair (1983 - 1988)”, The Cold War Museum, <http://www.coldwar.org/articles/80s/IranContraAffair.asp>, (πρόσβαση στις 19/7/2011)

Richard A. Best, Jr. “*Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy*”?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011), 4-5, 40, 39, 49-50, 46,

Richard C. Gross, “*Different Worlds: Unacknowledged Special Operations and Covert Action*,” U.S. Army War College, Carlisle Barracks, 30 Mar 2009, <http://www.fas.org/man/eprint/gross.pdf>, (πρόσβαση στις 02/7/2011), 3, 6, 14,

Rob Grace, “Covert ops sabotage US-Iran ties”, Asia Times online, Oct 27, 2010, http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/LJ27Ak02.html, (πρόσβαση στις 22/7/2011)

Ronald H. Cole, *Operation Urgent Fury: The Planning and Execution of Joint Operations in Grenada 12 October – 2 November 1983*, Joint History Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff Washington, DC, 1997, <http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/history/urgfury.pdf>, (πρόσβαση στις 25/7/2011) 6, 26, 62

Waller, Douglas, “The CIA's Secret Army” 3 February 2003, *TIME*, <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1004145,00.html>, (πρόσβαση στις 26/7/2011)

Walter Pincus, “Intelligence Shake up Would Boost CIA,” Panel Urges Transfer of NSA, Satellites, Imagery From Pentagon, Washington Post, November 8, 2001, <http://cartome.org/relocate-nima.htm>, (πρόσβαση στις 22/7/2011), A01

William J. Daugherty, *Counterintelligence and Covert Action*, The role of covert action, Chapter 21. In Lock K. Johnson, (Ed), *Handbook Of Intelligence Studies*, Taylor & Francis e-Library, 2006, www.eBookstore.tandf.co.uk, (πρόσβαση στις 27/6/2011), 279-281

(Συλλογικά άρθρα)

William Colby with James McCargar, *Lost Victory: A Firsthand Account of America's Sixteen-Year Involvement in Vietnam*, Contemporary Books, Chicago, 1989

(Συλλογικά άρθρα από ηλεκτρονική πηγή)

Heather A Conley, Camille Grand, Manuel Lafont Rapnouil, Michael Cass-Anthony, Erik Brattberg, Mark Rhinard, Stefano Silvestri, Alessandro Marrone, *The Definition of External Security and its Implementation Model, Heather A. Conley The U.S. Case: 2002 and 2010 U.S. National Security Strategy*, Institute of International Affairs (IAI), Rome, Italy, April 2011, <http://www.isn.ethz.ch/isn/DigitalLibrary/Publications/Detail/?fecvnodeid=127434&ord588=grp1&fecvid=21&ots591=0c54e3b3-1e9c-be1e-2c24-a6a8c7060233&v21=127434&lng=en&id=130051>, (πρόσβαση στις 23/5/2011), 21

ΠΗΓΕΣ

(Ηλεκτρονικές Πηγές)

CIA, <https://www.cia.gov/index.html>

Joint Chiefs of Staff, <http://www.jcs.mil/>

Joint Special Operations Command,

<http://www.socom.mil/Pages/JointSpecialOperationsCommand.aspx>

Intelligence Community <http://www.intelligence.gov>

National Security Agency/Central <http://www.nsa.gov/>

Mary Ferrell Foundation, http://www.maryferrell.org/wiki/index.php/Main_Page

The Assassination Archives and Research Center, <http://www.aarclibrary.org/index.htm>

The United States Senate, <http://www.senate.gov/>

Security Service, <http://www.nsa.gov/>

U.S. Department of Defence, <http://www.defense.gov/>

U.S. Department of State, Office of the Historian, <http://history.state.gov/>

USA Government Printing Office, <http://www.gpo.gov/>

U.S. House of Representatives, <http://www.house.gov/>

United States Special Operations Command, <http://www.socom.mil/default.aspx>,

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page

White House, <http://www.whitehouse.gov/>

Νόμοι- Κανονισμοί

Army Regulation 380-381, “Special Access Programs (SAPs) and Sensitive Activities”, Chapter 4 SAP Life Cycle and Design, 21 April 2004 <http://cryptome.org/ar380-381.htm>(πρόσβαση στις 08/8/2011)

Executive Order (EO) 12333, December 4, 1981, 46 Federal Register 59941, 3CFR, 1981Comp., <http://www.archives.gov/federal-register/codification/executive-order/12333.html>(πρόσβαση στις 08/6/2011), 3

Executive Order 12036, United States Foreign Intelligence Activities, January 24, 1978, <http://www.fas.org/irp/offdocs/eo/eo-12036.html> (καταργήθηκε το 1981), (πρόσβαση στις 31/7/2011)

Goldwater-Nichols Act of 1986, U.S. Code, Title 10, Subtitle A, Part I, Chapter 5, http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/congress/title_10.htm (πρόσβαση στις 28/7/2011)

Hughes-Ryan Amendment to the 1961 Foreign Assistance Act, Pub. L. No. 93-559, § 32, 88 Stat. 1795, 1804, (1974) codified as amended at 22 U.S.C. 2422 (1998) [hereinafter Hughes-Ryan Amendment] requiring “timely notice” to the appropriate committees of Congress). <http://www.cq.com/graphics/sal/93/sal93-559.pdf> (πρόσβαση στις 09/6/2011)

Intelligence Oversight Act of 1980,(Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1981) Pub. L. No. 96-450, §407(b), 94 Stat. 1981 (14 Okt. 1980) (current version as amended at 50 U.S.C. § 413. <http://www.cq.com/graphics/sal/96/sal96-450.pdf>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

Intelligence Authorization Act FY1991 Public Law 102-88 (August 14, 1991), 102 Congress., <http://www.cq.com/graphics/sal/102/sal102-88.pdf> , (πρόσβαση στις 08/6/2011)

President Gerald R. Ford's Executive Order 11905: United States Foreign Intelligence Activities, February 18, 1976, Weekly Compilation of Presidential Documents, Vol. 12, No. 8, February 23, 1976, <http://www.ford.utexas.edu/library/speeches/760110e.html> , (πρόσβαση στις 31/7/2011)

The national Security Act of 1947, 26 July 1947, Public Law 253-80 Congress, Chapter 343- 1st Session, S.758, <http://www.ang.af.mil/shared/media/document/AFD-100630-013.pdf> ,(πρόσβαση στις 07/6/2011)

Επιτροπές –Εκθέσεις και Κυβερνητικά Έγγραφα

A Report to the President Pursuant to the President’s Directive of January 31, 1950 “NSC 68, United States Objectives and Programs for National Security, April 14, 1950, ” Washington, D.C., (April 7, 1950) , <http://www.mtholyoke.edu/acad/intrel/nsc-68/nsc68-1.htm> , (πρόσβαση στις 20/5/2011)

Document 292, “ Foreign Relations of the United States, 1964–1968”, Volume XII, Western Europe, US Department of State, office of the Historian <http://history.state.gov/historicaldocuments/frus1964-68v12/d292>, (πρόσβαση στις 29/6/2011)

Federation of American Scientists, “National Security Strategy of the United States, August 1991”, <http://www.fas.org/man/docs/918015-nss.htm> , (πρόσβαση στις 20/5/2011)

Mary Ferrell Foundation, “Church Committee”, http://www.maryferrell.org/wiki/index.php/Church_Committee , (πρόσβαση στις 08/6/2011)

Mary Ferrell Foundation, “Church Committee Reports”, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1014> (πρόσβαση στις 20/7/2011)

Mary Ferrell Foundation, “Pike Committee Reports”, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1918> , (πρόσβαση στις 20/7/2011)

Mary Ferrell Foundation, “Rockefeller Commission Report”, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/viewer/showDoc.do?docId=930> , (πρόσβαση στις 20/7/2011)

Mary Ferrell Foundation, “Tower Report of the Iran-Contra Affair”, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1948> , (πρόσβαση στις 20/7/2011)

Mary Ferrell Foundation, H. rept. / 100th Congress, 1st session ;, no. 100-433, S. rept. / 100th Congress, 1st session ;, no. 100-216, "November 1987", Report of the

congressional committees investigating the Iran-Contra Affair with supplemental, minority, and additional views. U.S. House of Representatives Select Committee to Investigate Covert Arms Transactions with Iran, U.S. Senate Select Committee on Secret Military Assistance to Iran and the Nicaraguan Opposition
<http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/viewer/showDoc.do?docId=146504> ,
(πρόσβαση στις 20/7/2011)

Final Report of the Independent Counsel for Iran/Contra Matters ,United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, Vol. I Investigations and Prosecutions, Independent Counsel, Lawrence E. Walsh, Part XI Concluding Observations, Washington: D.C, August 4, 1993, http://www.fas.org/irp/offdocs/walsh/part_xi.htm ,
(πρόσβαση στις 19/7/2011), 252

NSC 10/2, 18 June 1948, as printed in Foreign Relations, 1945 – 1950, Emergence of Intelligence Establishment, Document 257 and cited in the editorial brief, “Notes on US Covert Action Programs”, published in Foreign Relations of the United States, 1964 – 1968, Vol XII, Western Europe, pp XXXI-XXXV, 16 April 2001, <http://www.fas.org/sgp/advisory/state/covert.html>, (πρόσβαση 23/7/2011)

Senate Select Committee to Study Government Operations with Respect to Intelligence Activities, 94th congress 1st session Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, S. Rep. No. 94-465, November 20 (legislative day, November 18), 1975, U.S. , Book I: Foreign and Military Intelligence (Church Committee Report), http://www.aarclibrary.org/publib/church/reports/book1/html/Church_B1_0084b.htm ,
(πρόσβαση στις 09/6/2011), 159-161

THE 9/11 COMMISSION REPORT, Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, U.S. Government Printing Office, (Public Law 107-306, November 27, 2002). <http://www.gpoaccess.gov/911/pdf/fullreport.pdf> , (πρόσβαση στις 10/6/2011)

The Commission's on the Roles and Capabilities of the United States Intelligence Community report, "Preparing for the 21st Century: An Appraisal of U.S. Intelligence," from Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1995 (P.L. 103-359), Appendix A - The Evolution of the U.S. Intelligence Community-An Historical Overview , March 1, 1996, <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-INTELLIGENCE/pdf/GPO-INTELLIGENCE-22-1.pdf>, (πρόσβαση στις 18/7/2011)

“The Iran-Contra Report”,
<http://www.presidency.ucsb.edu/PS157/assignment%20files%20public/congressional%20report%20key%20sections.htm> , (πρόσβαση στις 20/7/2011)

U.S. Department of Defence, “Capstone Concept for Joint Operations”, Version 3.0, Washington, DC, January 15, 2009, http://www.jfcom.mil/newslink/storyarchive/2009/CCJO_2009.pdf, (πρόσβαση στις 28/7/2011)

USA: Editorial Brief: Note on U.S. Covert Action Programs, Foreign Relations of the United States, 1964 – 1968, Vol XII, Western Europe, April 2001, pp XXXI – XXXV, <http://www.fas.org/sgp/advisory/state/covert.html> , (πρόσβαση 13/6/2011)

107TH CONGRESS, 1ST SESSION, S. J. RES. 23, SEC. 2. AUTHORIZATION FOR USE OF UNITED STATES ARMED FORCES., Sep 14 2001,

<http://www.law.cornell.edu/background/warpower/sj23.pdf> , (πρόσβαση στις 28/7/2011), 2

Κυβερνητικές Δημοσιεύσεις

CIA, Center for the Study of Intelligence, https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/kent_csi/vol44no5/html/v44i5a02p.htm#rft1 (πρόσβαση στις 20/7/2011)

The White House Washington, “*National Security Strategy of the United States*”, September 2002, http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/nss/nss_sep2002.pdf, (πρόσβαση στις 9/5/2011)

The White House Washington “*National Security Strategy of the United States*”, March 2006, <http://www.dami.army.pentagon.mil/site/dig/documents/NationalSecurityStrategy-MAR06.pdf>, (πρόσβαση στις 7/5/2011)

The White House Washington, “*National Security Strategy of the United States*”, May 2010, http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf, (πρόσβαση στις 6/5/2011)

U.S. Joint Chiefs of Staff, “*Doctrine for Joint Special Operations, Joint Publication 3-05*”, U.S. Joint Chiefs of Staff, Washington, DC, December 17, 2003,

http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp3_05.pdf , (πρόσβαση στις 28/7/2011), I-1

U.S. Joint Chiefs of Staff, “*DoD Dictionary of Military and Associated Terms, Joint Publication 1-02*”, Washington, DC, October 17, 2008, http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp1_02.pdf , 91, 134, 321, (πρόσβαση στις 28/7/2011)

U.S. Joint Chiefs of Staff, Department of Defence Dictionary of Military and Associated Terms, Joint Publication 1-02, 12 April 2001, (As Amended Through 13 June 2007), <http://wstiac.alionscience.com/pdf/dodmilitarydictionary.pdf>, (πρόσβαση στις 26/5/2011)

Άλλες πηγές

BBC News, “*Al-Qaeda leader Osama Bin Laden dead – Obama*”, 2 May 2011,

<http://www.bbc.co.uk/news/world-us-canada-13256676>, (πρόσβαση στις 02/5/2011)

CNN, “*Key points from Bush speech*”, (November 30, 2005) <http://edition.cnn.com/2005/POLITICS/11/30/bush.excerpts/index.html>, (πρόσβαση στις 10/5/2011)

Central Intelligence Agency (Office of Public Affairs), *A Consumer's Guide to Intelligence*, Washington, DC: Central Intelligence Agency, 1999, http://www.dni.gov/reports/IC_Consumers_Guide_2009.pdf , (πρόσβαση στις 26/5/2011), vii

Covert Operations - Evolution of covert operations, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

CIA, “A Program of Covert Action Against the Castro Regime”, 16 March 1960, <http://everything2.com/user/JerboaKolinowski/writeups/A+program+of+covert+action+against+the+Castro+regime> , (πρόσβαση 25/7/2011)

Essortment.com, “The Watergate Scandal”, <http://www.essortment.com/watergate-scandal-33270.html> , (πρόσβαση στις 17/7/2011)

Encyclopedia of Espionage, Intelligence, and Security Espionage Information Covert Operations <http://www.faqs.org/espionage/Cou-De/Covert-Operations.html>, (πρόσβαση 28/7/2011)

Global Security.org, Joint Special Operations Command (JSOC), <http://www.globalsecurity.org/military/agency/dod/jsoc.htm>, (πρόσβαση στις 23/7/2011)

People's Daily Online, “*Analysis on the new US national security strategy*”, June 02, 2010,

<http://english.peopledaily.com.cn/90001/90780/91343/7009759.html>, (πρόσβαση στις 02/5/2011)

Special Operations Com., “Founding USSOCOM” http://www.specialoperations.com/History/SOCOM_History/Default.htm, (πρόσβαση στις 29/7/2011)

The Washington Post, “In Libya, CIA is gathering intelligence on rebels”, March 30, 2011. http://www.washingtonpost.com/world/in-libya-cia-is-gathering-intelligence-on-rebels/2011/03/30/AFLyb25B_story.html, (πρόσβαση στις 24/7/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

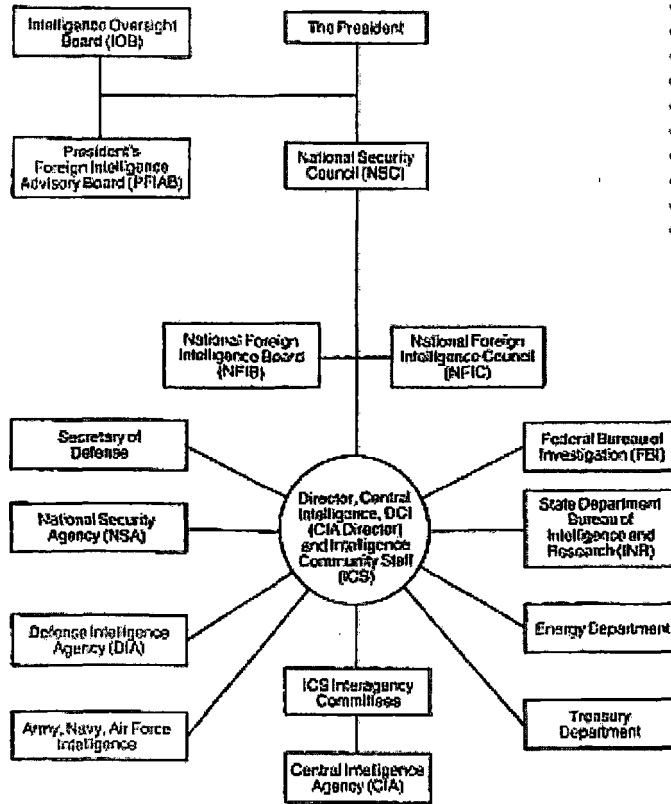
ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Διαφορές μεταξύ της Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ του 2002 (που είναι παρόμοια με την Στρατηγική Εθνικής Ασφαλείας του 2006 από πολλές απόψεις) και της Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας του 2010

Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας 2002	Στρατηγικής Εθνικής Ασφαλείας 2010
Μονοπολική στάση «δυνάμεις της ελευθερίας», «τεράστια στρατιωτική δύναμη», «αποτρεπτικές ενέργειες»	Δεδηλωμένη ανάγκη για διεθνή συνεργασία «δέσμευση», «συνεργασία», «ηγεσία», «συνεργασίες» και «κανόνες-βασισμένοι στο διεθνές σύστημα»
Εστίαση στις εξωτερικές απειλές	Περισσότερη προσοχή στις προκλήσεις της εσωτερικής εθνικής ασφάλειας
Γενικά καθορισμός προτεραιοτήτων των σκληρών απειλών ασφάλειας, και ειδικότερα του κινδύνου των τρομοκρατών που προσφεύγουν στα όπλα μαζικής καταστροφής	Ευρύτερη οπτική της εθνικής ασφάλειας που ενσωματώνει τις εσωτερικές πολιτικές προκλήσεις (π.χ. περιβάλλον, τεχνολογία, και ανάπτυξη)
Στενή οπτική γωνία της εργαλειοθήκης της εθνικής ασφάλειας «χρησιμοποιώντας κάθε εργαλείο του οπλοστασίου-της στρατιωτικής δύναμης, την επιβολή νόμου, την πληροφόρηση, και τις έντονες προσπάθειές ώστε να διακοπεί η χρηματοδότηση των τρομοκρατών»	Ευρύτερη, «έξυπνη δύναμη», «συνολική κυβερνητική» προσέγγιση Οι «ένοπλες δυνάμεις είναι πάντα ένας ακρογωνιαίος λίθος της ασφάλειάς , αλλά πρέπει να συμπληρωθούν. Η ασφάλειά των ΗΠΑ εξαρτάται επίσης από τους διπλωμάτες που μπορούν να ενεργήσουν σε κάθε γωνία του κόσμου, εμπειρογνώμονες ανάπτυξης που μπορούν να ενισχύσουν τη διακυβέρνηση και να υποστηρίξουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ενδυνάμωση της πληροφόρησης και της νομοθεσίας ώστε να μπορούν να διευκρινίζονται οι πλοκές, να ενισχύονται τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης, και η συνεργασία με άλλες χώρες.»

Πηγή: Heather A Conley, Camille Grand, Manuel Lafont Rapnouil, Michael Cass-Anthony, Erik Brattberg, Mark Rhinard, Stefano Silvestri, Alessandro Marrone, *The Definition of External Security and its Implementation Model*, Heather A. Conley *The U.S. Case: 2002 and 2010 U.S. National Security Strategy*, Institute of International Affairs (IAI), Rome, Italy, April 2011,
<http://www.isn.ethz.ch/isn/DigitalLibrary/Publications/Detail/?fecvnodeid=127434&ord588=grp1&fecvid=21&ots591=0c54e3b3-1e9c-be1e-2c24-a6a8c7060233&v21=127434&lng=en&id=130051>,
(πρόσβαση στις 23/5/2011), 21

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

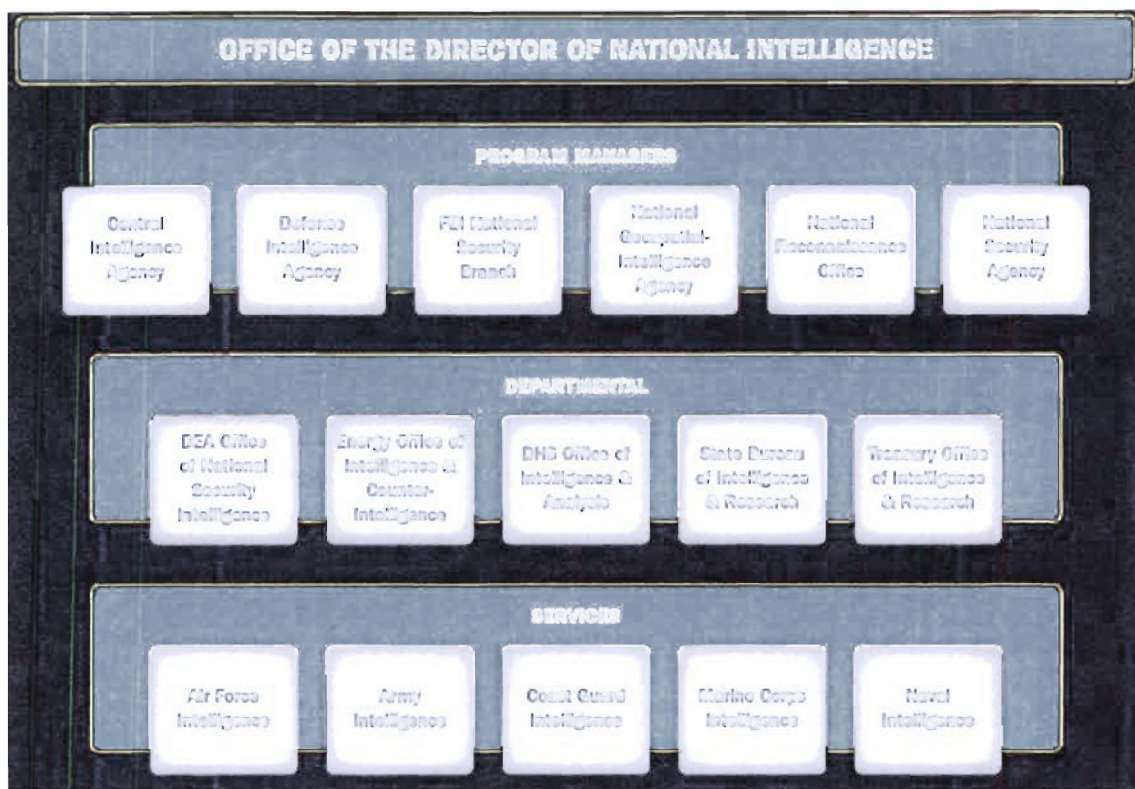
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 Η Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ, 1985

Πηγή: Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Volume 1, *Understanding the Hidden Side Of Government*, Appendix C. Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 237

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 Η Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ, 2011

Πριν από την καθιέρωση του DNI, από το 1947 ως το 2005, ο προϊστάμενος της Κοινότητας Πληροφόρησης ήταν ο διευθυντής της Κεντρικής Πληροφόρησης (DCI). Ο DCI ήταν ταυτόχρονα και ο διευθυντής της CIA.

Η καθιέρωση της θέσης του διευθυντή της Εθνικής Πληροφόρησης DNI το 2005, ήταν μια από τις συστάσεις της έκθεσης της Επιτροπής της 9/11. Η έκθεση, που δημοσιεύθηκε στις 22 Ιουλίου 2004, προσδιόρισε σημαντικές αποτυχίες πληροφόρησης που έθεσαν υπό αμφισβήτηση πόσο καλά η Κοινότητα Πληροφόρησης προστάτευε την εθνικά ασφάλεια των ΗΠΑ ενάντια στις επιθέσεις από τους ξένους τρομοκράτες.

Στις 30 Ιουλίου του 2008, Ο Πρόεδρος Μπους εξέδωσε την εκτελεστική εντολή 13470 τροποποιώντας την Εκτελεστική διαταγή 12333 για να ενισχύσει το ρόλο του DNI .

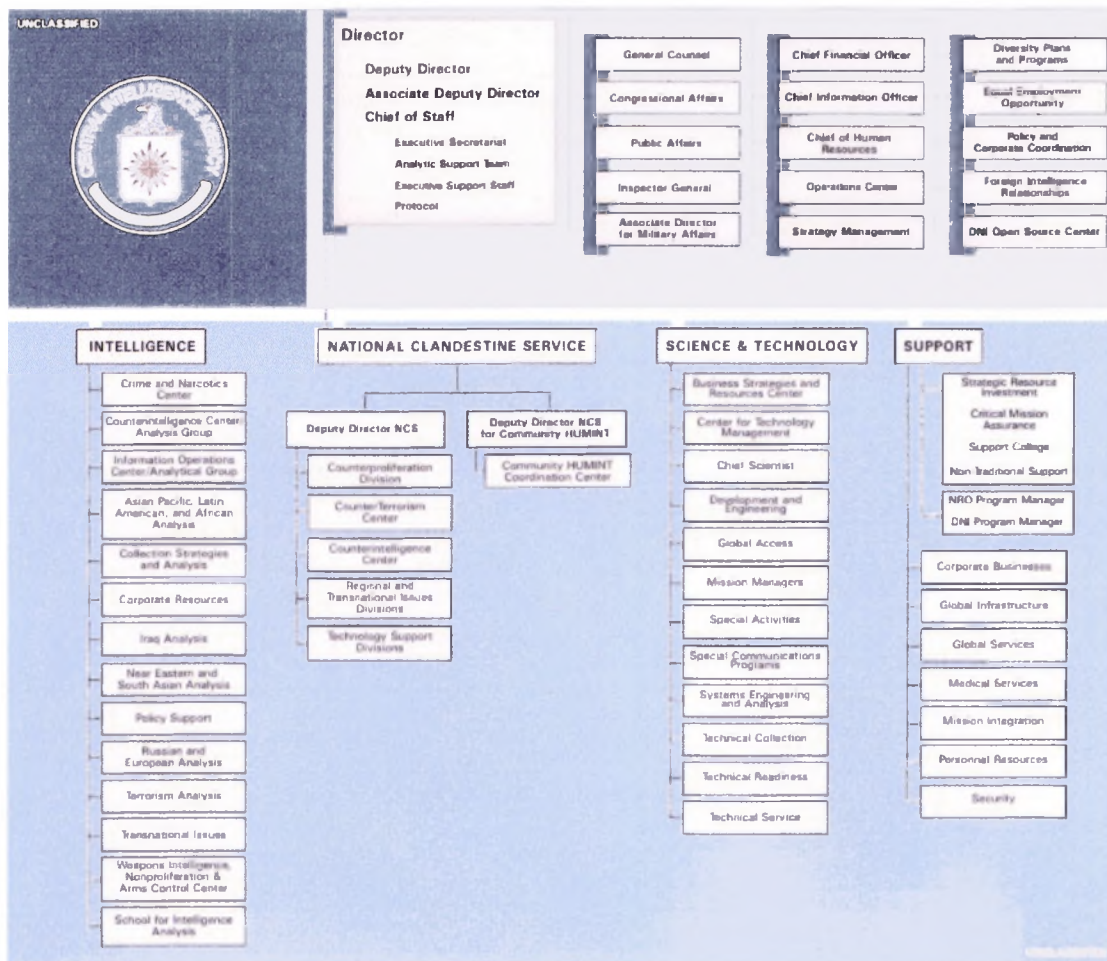
Για πιο λεπτομερές ανάλυση του οργανωτικού διαγράμματος για το Γραφείο του DNI βλέπε:

<http://www.cpi.gov/AboutODNI/Organizational.htm>

Πηγή: Intelligence Community <http://www.intelligence.gov/about-the-intelligence-community/ics-picta-reform/>, (πρόσβαση στις 12/9/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'

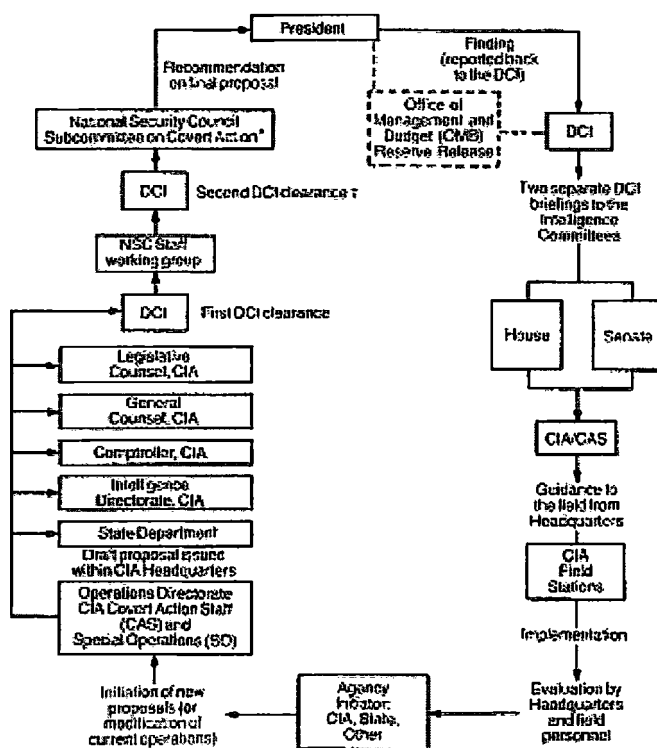
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 Το Οργανωτικό Διάγραμμα της CIA, 2011

Πηγή: CIA, <https://www.cia.gov/about-cia/leadership/cia-organization-chart.html>, (πρόσβαση στις 10/9/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 Σχεδιάγραμμα Αποφάσεων και Υποβολής Εκθέσεων για τη Συγκεκριμένη Δράση

* Γνωστή ως Ειδική Επιτροπή Συντονισμού (SCC) κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης Κάρτερ και Ομάδα Προγραμματισμού Εθνικής Ασφάλειας (NSPG) κατά τη διάρκεια της κυβέρνησης Ρέιγκαν

† Από το 2005, ο διευθυντής της Εθνικής Πληροφόρησης (DNI) αναθεωρεί τις προτάσεις συγκεκριμένης δράσης σε αυτή τη φάση.

Από την έγκριση του νόμου Hughes- Ryan το 1974, η ροή αποφάσεων υπέρ της συγκεκριμένης δράσης είναι πιο περίπλοκη. Πριν από την τροπολογία Hughes- Ryan, ο διευθυντής της CIA (DCI) και ο σύμβουλος εθνικής ασφάλειας αποφάσιζαν μερικές φορές σχετικά με τις συγκεκριμένες ενέργειες χωρίς τη συμμετοχή οποιαδήποτε άλλου, εκτός από τους ανώτερους υπαλλήλους πληροφόρησης και τα εξωτερικά στοιχεία που ασχολούνταν εκτός από τον προγραμματισμό και την εκτέλεση της επιχείρησης: Δεν υπήρχε συμμετοχή του Κογκρέσου και συχνά καμία συμμετοχή του προέδρου. Τώρα, όπως το διάγραμμα επεξηγεί, οι συγκεκριμένες ενέργειες πρέπει να διεξαχθούν κάτω από περισσότερη εποπτεία και έλεγχο -πολύτιμα από την άποψη της υπευθυνότητας, αλλά, αμφισβητήσιμα, της μείωσης της αποτελεσματικότητας και της επικαιρότητας.

Το διάγραμμα που παρουσιάζεται εδώ είναι από το 1989 αλλά παραμένει έγκυρο έως και σήμερα, εκτός από την προσθήκη ενός νέου επιπέδου: ο νέος διευθυντής Εθνικής Πληροφόρησης DNI (ο οποίος αντικατέστησε τον DCI το 2005), που τοποθετείται μεταξύ της ομάδας του Προσωπικού Εργασίας του NSC και της Υποεπιτροπής Συγκεκριμένης Δράσης του NSC. Μια άλλη σχετική αλλαγή είναι ότι: ο διευθυντής της CIA (D/CIA) τώρα παρέχει την άδεια χειρισμού απορρήτων της CIA πριν από την υποβολή προτάσεων στην ομάδα εργασίας προσωπικού του NSC. Η είσοδος του Υπουργείου Άμυνας μέσα στο πεδίο δράσης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων είναι ανησυχητική για αρκετούς παρατηρητές, οι οποίοι φοβούνται ότι οι έλεγχοι της τροπολογίας Hughes- Ryan για οποιαδήποτε συγκεκριμένη δράση μπορούν να παρακαμφθούν από το Πεντάγωνο, αφού η νομοθεσία εφαρμόζεται μόνο για τη CIA και όχι στον στρατό.

Πηγή: Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy, Appendix C., Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ΄

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΗΠΑ

Η Επιτροπή Ροκφέλερ

Η Επιτροπή για τις δραστηριότητες της CIA εντός των Ηνωμένων Πολιτειών, της οποίας πρόεδρος ήταν ο Αντιπρόεδρος Ροκφέλερ, δημιουργήθηκε από τον πρόεδρο Φορντ στις 4 Ιανουαρίου 1975, για να διαπιστωθεί αν υπάλληλοι της CIA είχαν εμπλακεί σε παράνομες δραστηριότητες στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η έρευνα επεκτάθηκε αργότερα για να συμπεριλάβει την πληροφόρηση της CIA στο εξωτερικό και να κάνει προτάσεις για επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές. Τον Ιούνιο του 1975, η Επιτροπή εξέδωσε την έκθεσή της, η οποία μεταξύ άλλων, επιβεβαίωσε ότι η CIA άνοιγε το εσωτερικό ταχυδρομείο, διαπίστωσε ότι στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970 ο Οργανισμός είχε κρατήσει αρχεία για 300.000 πολίτες των ΗΠΑ και για τις οργανώσεις που αφορούσαν τις εγχώριες αντιφρονούντες δραστηριότητες, διαπίστωσε ότι ο πρόεδρος Νίξον προσπάθησε να χρησιμοποιήσει τα αρχεία της CIA για πολιτικές σκοπιμότητες και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η CIA δεν είχε καμία ανάμειξη στη δολοφονία του προέδρου Κένεντυ. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης «ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εγχώριων δραστηριοτήτων της CIA ήταν σύμφωνες με τις καταστατικές αρχές του». Με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, η Επιτροπή απηύθυνε έκκληση για μια κοινή επιτροπή εποπτείας του Κογκρέσου και την ενίσχυση του μηχανισμού εποπτείας στον εκτελεστικό τομέα. Τέλος αποφασίστηκε, το Κογκρέσο να εγκρίνει «σε κάποιο βαθμό» τον προϋπολογισμό της CIA και το διορισμό δύο αναπληρωτών διευθυντών, ο ένας για τη διαχείριση της CIA και ο δεύτερος να συμβουλεύει τον DCI επί στρατιωτικών θεμάτων. Η Επιτροπή συνέστησε περαιτέρω ότι ο DCI δεν θα μπορούσε να διοικεί τη CIA περισσότερο από 10 χρόνια.²⁹⁵

Η Επιτροπή Τσερτς

Είκοσι-τρεις ημέρες μετά την σύσταση της Επιτροπής Ροκφέλερ, η Γερουσία ανακοίνωσε το δικό της διερευνητικό σώμα, την Επιτροπή για την Μελέτη Κυβερνητικών Επιχειρήσεων, αναφορικά με Δραστηριότητες των Υπηρεσιών Πληροφοριών (επίσης γνωστή ως Επιτροπή Τσερτς από τον πρόεδρό της). Χειριζόμενη μία από τις μεγαλύτερες έρευνες που έγιναν ποτέ από τη Γερουσία, η Επιτροπή Τσερτς ήταν επιφορτισμένη με την εξέταση των δραστηριοτήτων της CIA στο εσωτερικό της χώρας, της συγκεκριμένης δραστηριότητας στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων των εικαζόμενων δολοφονιών ξένων ηγετών, των εικαζόμενων καταχρήσεων από την Υπηρεσία Δημόσιων Εσόδων και το FBI, της υποτιθέμενης κατασκοπείας από το στρατό στο εσωτερικό και τις υποτιθέμενες υποκλοπές των συνομιλιών πολιτών των ΗΠΑ από την Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας. Η έρευνα της Επιτροπής διήρκεσε σχεδόν ένα χρόνο, και είχε ως αποτέλεσμα έξι ογκώδεις εκθέσεις, που κυκλοφόρησαν τον Απρίλιο του 1976. Η επιτροπή εισηγήθηκε, μεταξύ άλλων, ότι ο πρόεδρος εξετάζει τον

²⁹⁵Mary Ferrell Foundation, “Rockefeller Commission Report”, <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/viewer/showDoc.do?docId=930>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

διαχωρισμό του DCI από την CIA, να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες του DCI πάνω στα στοιχεία της Κοινότητας Πληροφόρησης, ότι πρέπει να καθιερωθούν κανονισμοί για τη CIA, τη DIA, και τη NSA, ότι ο Εθνικός Προϋπολογισμός Πληροφόρησης στο Εξωτερικό πρέπει να δημοσιεύεται και ότι η μυστική υποστήριξη σε καταπιεστικά καθεστώτα που δεν λαμβάνουν υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματα απαγορεύεται από το νόμο. Η Επιτροπή επαίνεσε πολλές μεταρρυθμίσεις (συμπεριλαμβανομένης και της απαγόρευσης των δολοφονιών) οι οποίες είχαν ήδη υλοποιηθεί από τον πρόεδρο Φορντ.²⁹⁶

Η Επιτροπή Πάικ

Η αντίστοιχη επιτροπή της Επιτροπής Τσερτς από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ήταν η Εξεταστική Επιτροπή Πληροφόρησης, η οποία είχε σκοπό να διερευνήσει ισχυρισμούς για παράνομες ή αντικανονικές δραστηριότητες της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Ενεργοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 1975, και ήταν επίσης γνωστή με το όνομα του προέδρου της, μέλος του Κογκρέσου Ότις Πάικ. Οι εργασίες της επιτροπής, καθυστερημένες λόγω της παραίτησης του πρώτου προέδρου της Λισιέν Νέτζι, κατέληξαν σε μια έκθεση η οποία ασκούσε πολύ πιο αυστηρή και ουσιαστική κριτική από αυτές που άσκησαν οι εκθέσεις των Επιτροπών Ροκφέλερ και Τσερτς. Η τελευταία έκθεση κατάγγελλε την υποστήριξη που παρείχε η CIA σε αυταρχικά, αντικομμουνιστικά καθεστώτα, κατηγορώντας ανοιχτά τον Κίσινγκερ, και πρότεινε ριζικές λύσεις, όπως τη διάλυση της αναποτελεσματικής DIA. Αυτή η κριτική και το γεγονός ότι η τελική αναφορά περιείχε απόρρητες πληροφορίες ανάγκασαν τη Βουλή να την καταψηφίσει τον Ιανουάριο του 1976 και να εμποδίσει τη δημοσίευσή της. Τμήματα, ωστόσο, διέρρευσαν στην εφημερίδα της Νέας Υόρκης, Village Voice.²⁹⁷

Η Επιτροπή Μέρφου

Τον Ιούνιο του 1975, περίπου την εποχή που η Επιτροπή Ροκφέλερ είχε ολοκληρώσει την έρευνά της για τα ατοπήματα πληροφόρησης, μια άλλη επιτροπή του Κογκρέσου, η Επιτροπή Οργάνωσης της Κυβέρνησης για την Άσκηση της Εξωτερικής Πολιτικής, κατέληξε σε μία τριετή μελέτη η οποία περιελάμβανε την εξέταση της οργάνωσης και της απόδοσης της Κοινότητας Πληροφόρησης. Με επικεφαλής τον βετεράνο διπλωμάτη Ρόμπερτ Μέρφου, η επιτροπή συνέστησε ότι ο DCI πρέπει να επιδείξει μεγαλύτερο σεβασμό και συνεργασία με τον Λευκό Οίκο και τη Κοινότητα Πληροφόρησης, ότι ο DCI πρέπει να έχει ένα γραφείο γεωγραφικά πιο κοντά στον Λευκό Οίκο για την καλύτερη εκπλήρωση του ρόλου του ως Σύμβουλος του Προέδρου και ότι η CIA πρέπει να αλλάξει το όνομά της σε Υπηρεσία Πληροφόρησης Εξωτερικού. Η επιτροπή συνέστησε επίσης ότι η συγκεκριμένη δράση θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο όταν είναι ζωτικής σημασίας για τους σκοπούς των ΗΠΑ και μόνο μετά από προσεκτική διαδικασία αναθεώρησης υψηλού επιπέδου. Επιπλέον, τόνισε ότι η Επιτροπή Πληροφόρησης του NSC πρέπει να χρησιμοποιείται ενεργά ως

²⁹⁶ Mary Ferrell Foundation, "Church Committee Reports", <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1014>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

²⁹⁷ Mary Ferrell Foundation, "Pike Committee Reports", <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1918>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

κύριο φόρουμ για την επίλυση των διαφορετικών προοπτικών των καταναλωτών και των παραγωγών πληροφόρησης και «θα πρέπει να συνεδριάζει συχνά, για το σκοπό αυτό».²⁹⁸

Η υπόθεση Ιράν-Κόντρα (1983-1988) και οι εξεταστικές επιτροπές

Η Επιτροπή Τάουερ

Με την αποκάλυψη του σκανδάλου Ιράν- Κόντρα, διορίστηκε μια ειδική εισαγγελέας για να εξετάσει τις πιθανές εγκληματικές δραστηριότητές και τις έρευνες που ακολούθησαν στην εκτελεστική εξουσία και το Κογκρέσο. Τον Δεκέμβριο του 1986, ο πρόεδρος Ρέιγκαν ανέθεσε στην Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης, υπό την προεδρία του πρώην γερουσιαστή Τζον Τάουερ. Τρεις μήνες αργότερα, το Συμβούλιο Τάουερ με μία έκθεση 200 σελίδων ήταν η περιεκτικότερη από όσες ανακοινώθηκαν ποτέ στην ιστορία της πληροφόρησης. Καθόρισε ότι ο πρόεδρος Ρέιγκαν δεν είχε γνώση της έκτασης του προγράμματος, ειδικά για την χρηματοδότηση των Κόντρας, αν και υποστήριξε ότι ο πρόεδρος όφειλε να έχει καλύτερο έλεγχο του προσωπικού στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας. Η έκθεση επέκρινε βαριά τον Ρέιγκαν επειδή δεν μπόρεσε να εποπτεύσει κατάλληλα τους υφισταμένους του ή να γνωρίζει τις ενέργειές τους. Ένα σημαντικό αποτέλεσμα της Επιτροπής Τάουερ ήταν η συναίνεση ότι ο Ρέιγκαν πρέπει να λαμβάνει υπόψη το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας περισσότερο.

Επίσης διαπίστωσε ότι οι επιχειρήσεις στην υπόθεση Ιράν-Κόντρα διεξήχθησαν εκτός νόμιμων καναλιών και οι απαιτήσεις για εποπτεία της πληροφόρησης είχαν αγνοηθεί. Το Συμβούλιο επίσης επέκρινε το ύφος της διαχείρισης του προέδρου Ρέιγκαν. Αν και δεν συνέστησε οργανωτικές αλλαγές το Συμβούλιο τόνισε ότι έπρεπε να αναπτυχθεί καλύτερη σειρά κατευθυντήριων γραμμών για την έγκριση και την υποβολή εκθέσεων για τη συγκεκριμένη δράση και συνέστησε επίσης ότι το Κογκρέσο εξετάζει τη συγχώνευση των δύο επιτροπών πληροφόρησης σε μια ενιαία κοινή επιτροπή.²⁹⁹

Η Κοινή Επιτροπή Ιράν - Κόντρα

Στις αρχές του 1987, η Βουλή και η Γερουσία διαμόρφωσαν χωριστές ανακριτικές επιτροπές, αλλά αργότερα συμφώνησαν να διαμορφώσουν μια Κοινή Επιτροπή. Μετά από μήνες έντονων δημόσιων ακροάσεων, το Δημοκρατικά-ελεγχόμενο Κογκρέσο των ΗΠΑ, παρουσίασε την έκθεσή του, στις 18 Νοεμβρίου του 1987, που δήλωνε ότι «ο πρόεδρος έπρεπε να γνώριζε τι έκαναν οι σύμβουλοι εθνικής ασφάλειάς του». Η έκθεση του Κογκρέσου όσον αφορά για το ποιος ήταν υπεύθυνος δήλωνε ρητά ότι στο επιχειρησιακό επίπεδο, ο κύριος υπεύθυνος ήταν αντισυνταγματάρχης Νορθ, ο οποίος συντόνισε όλες τις δραστηριότητες και συμμετείχε σε όλες τις πτυχές των μυστικών

²⁹⁸ The Commission's on the Roles and Capabilities of the United States Intelligence Community report, "Preparing for the 21st Century: An Appraisal of U.S. Intelligence," from Intelligence Authorization Act for Fiscal Year 1995 (P.L. 103-359), Appendix A - The Evolution of the U.S. Intelligence Community- An Historical Overview, March 1, 1996, <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-INTELLIGENCE/pdf/GPO-INTELLIGENCE-22-1.pdf>, (πρόσβαση στις 18/7/2011)

²⁹⁹ Mary Ferrell Foundation, "Tower Report of the Iran-Contra Affair", <http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/docset/getList.do?docSetId=1948>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

επιχειρήσεων. Ο Νορθ, εντούτοις, δεν ενέργησε μόνος. Επιδόθηκαν ευθύνες και στους Τζον Πόιντέξτερ, Ρόμπερτ ΜακΦαρλέιν, μέλη του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας καθώς επίσης και του διευθυντή της CIA Γουίλιαμ Κέιζι την περίοδο του σκανδάλου Ιράν- Κόντρα.

Δεν υπήρχαν στοιχεία ότι ο αντιπρόεδρος γνώριζε για την υπόθεση. Ο αντιπρόεδρος Τζωρτζ Χ. Ουάκερ Μπους συμμετείχε σε διάφορες συνεδριάσεις για το Ιράν, αλλά κανένας από τους συμμετέχοντες δεν «μπορούσε να υπενθυμίσει τις απόψεις του» και ο ίδιος δήλωσε ότι δεν ήξερε για την επιχείρηση.

Η κεντρική ερώτηση που παρέμεινε, ήταν ο ρόλος του προέδρου στην υπόθεση Ιράν-Κόντρα. Σε αυτό το κρίσιμο σημείο, η καταστροφή των εγγράφων από τους Πόιντέξτερ, Νορθ και άλλους, και ο θάνατος του Κέιζι, άφηνε το αρχείο ελλιπές.

Υπό τις παρούσες συνθήκες, ο πρόεδρος δημόσια δήλωσε ότι δεν ήξερε και αυτός τίποτα για την υπόθεση Ιράν- Κόντρα. Μπορεί η απευθείας εμπλοκή του προέδρου να μην αποδείχτηκε ποτέ, παρόλα αυτά, η έρευνα απέδειξε τον ανενδοίαστο τρόπο με τον οποίο διεξήχθη η επιχείρηση και την αμέλεια της πολιτικής ηγεσίας της χώρας.

Η επιτροπή, μεταξύ άλλων, σύστησε, τη δημιουργία στη CIA ενός θεσπισμένου Γενικού Επιθεωρητή³⁰⁰ -του οποίου τον διορισμό θα επικύρωνε η Γερουσία – και ο οποίος είχε καθήκον να ελέγχει τη δραστηριότητα της CIA, εξακριβώνοντας αν αυτή σεβόταν τους κανόνες τους οποίους είχε επιβάλει το Κογκρέσο την προηγούμενη δεκαεπενταετία και να εκπονεί περιοδικές εκθέσεις, οι οποίες θα αποστέλλονταν στην προεδρία, αλλά μπορούσαν να ζητηθούν και να μελετηθούν από τις δύο επιτροπές που ήταν αρμόδιες για τις μυστικές επιχειρήσεις. Επίσης οι νομικές απαιτήσεις για την αναφορά συγκεκριμένων δράσεων στις επιτροπές εποπτείας του Κογκρέσου γίνονται πιο αυστηρές.³⁰¹

---

³⁰⁰ Η CIA είχε Γενικό Επιθεωρητή (IG) από το 1952. Αλλά ήταν μόνο το 1989, όταν το Κογκρέσο θέσπισε τη νομοθεσία για τη δημιουργία ενός «ανεξάρτητου» Γενικού Επιθεωρητή στη CIA, διορισμένο από τον πρόεδρο, ύστερα από πρόταση και τη συγκατάθεση της Γερουσίας. Πριν από αυτό, ο γενικός Επιθεωρητής διοριζόταν από τον διευθυντή της CIA (DCI).

«Νομοθετικά», ο Γενικός Επιθεωρητής ήταν εγκατεστημένος στα περισσότερα τμήματα και αντιπροσωπεύει της ομοσπονδιακής κυβέρνησης των ΗΠΑ σύμφωνα με το γενικό νόμο επιθεωρητών του 1978, αλλά η CIA απαλλάχθηκε από εκείνο τον νόμο. Η νομοθεσία που θεσπίστηκε το 1989, διαμορφώθηκε μετά από το Διάταγμα του 1978, αλλά κατά κάποιον τρόπο ο Γενικός Επιθεωρητής της CIA ήταν περισσότερο περιορισμένος από τους IGs των άλλων τμημάτων και υπηρεσιών, διότι το Κογκρέσο δεν θέλησε έναν «ανεξάρτητο» Γενικό Επιθεωρητή στη CIA που θα διακινδύνευε τις διαδικασίες της αντιπροσωπείας.

CIA, Center for the Study of Intelligence, https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/kent_csi/vol44no5/html/v44i5a02p.htm#rft1 (πρόσβαση στις 20/7/2011)

³⁰¹The Iran-Contra Report, <http://www.presidency.ucsb.edu/PS157/assignment%20files%20public/congressional%20report%20key%20sections.htm>, (πρόσβαση στις 20/7/2011) και

Mary Ferrell Foundation, H. rept. / 100th Congress, 1st session ;, no. 100-433, S. rept. / 100th Congress, 1st session ;, no. 100-216, "November 1987", Report of the congressional committees investigating the Iran-Contra Affair with supplemental, minority, and additional views. U.S. House of Representatives Select Committee to Investigate Covert Arms Transactions with Iran, U.S. Senate Select Committee on Secret Military Assistance to Iran and the Nicaraguan Opposition,

<http://www.maryferrell.org/mffweb/archive/viewer/showDoc.do?docId=146504>, (πρόσβαση στις 20/7/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ΄

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Χρονολογικός Πίνακας συγκεκριμένων διαδικασιών που υποστηρίζονταν ή που άρχισαν από τις ΗΠΑ από την δεκαετία του '40 έως και σήμερα.

ΧΩΡΑ-ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
ΕΥΡΩΠΗ 1948	Η χρηματοδότηση και η προπαγάνδα χρησιμοποιήθηκαν για να σταματήσουν τα κομμουνιστικά κόμματα από την επίτευξη νίκης στις εκλογές αναμετρήσεις στη μεταπολεμική Ιταλία και τη Γαλλία.
ΑΛΒΑΝΙΑ 1949-52	Η CIA χρηματοδότησε ταυτόχρονα με την αντίστοιχη M16, τις προσπάθειες για την πτώση της κομμουνιστικής κυβέρνησης της Αλβανίας, του Εμβέρ Χότζα. Η επιχείρηση «Valuable» απέτυχε, έχοντας πολλές απώλειες πρακτόρων αφού όπως τελικά αποδείχθηκε ο Βρετανός κατάσκοπος Κιμ Φίλμιπ, ήταν διπλός πράκτορας, σύνδεσμος των Σοβιετικών.
ΚΟΡΕΑ 1950	Λαμβάνουν χώρα παραστρατιωτικές επιχειρήσεις από τη CIA, πίσω από τις βόρειες κορεατικές γραμμές καθώς και για διασώσεις αιχμάλωτων πολέμου.
ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ 1948-54	Σε μια εκστρατεία αντιτρομοκρατικής δράσης, διοχετεύονται κεφάλαια και άλλη υποστήριξη στις Φιλιππίνες για να νικήσουν την αριστερή επαναστατική κίνηση των Huk.
ΙΡΑΝ 1953	Φόβοι ότι η πολιτική κυβέρνηση του Ιράν θα εθνικοποιούσε τη βιομηχανία παρακίνησαν τις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία να συμφωνήσουν σχετικά με ένα μυστικό σχέδιο (Επιχείρηση Ajax) ώστε να οργανώσουν ένα στρατιωτικό πραξικόπημα για να νικήσουν τον πρωθυπουργό Mohammad Mossadeq και να αποκαταστήσουν τη μοναρχία στο Ιράν.
ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ, 1954	Ο Πρόεδρος Jacobo Guzman αντικαθίσταται από ένα πραξικόπημα υποστηριζόμενο από την CIA. Στην Κούβα, γίνονται επαναλαμβανόμενες προσπάθειες στα τέλη του 1959 και τη δεκαετία του 60' για να αντικατασταθεί ο πρόεδρος Φιντέλ Κάστρο, συμπεριλαμβανομένου των ανεπιτυχών πλοκών για να δολοφονηθεί ο κουβανός ηγέτης.
ΚΟΥΒΑ, 1960-1965	Ο επαναστατικός στρατός εκπαιδευμένος και χρηματοδοτούμενος από τη CIA αποβιβάστηκε στον Κόλπο των Χοίρων σε μία προσπάθεια να ανατραπεί ο Φιντέλ Κάστρο αλλά γρήγορα και αποφασιστικά εκτράπηκε από τις κουβανικές δυνάμεις όταν δεν υλοποιήθηκε η υποσχόμενη από τις ΗΠΑ- κάλυψη από αέρα.
ΚΟΝΓΚΟ, 1964	Η CIA εκτέλεσε μια σειρά προσπαθειών για να ελαχιστοποιηθεί η επιρροή του κογκολέξου ηγέτη Πατρίς Λουμούμπα. Το προσωπικό της CIA συμμετείχε άμεσα σε μια προσπάθεια να δολοφονηθεί ο Λουμούμπα.
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ 1958-1965	Η CIA διενέργησε εκστρατεία προπαγάνδας και υποστήριξε αντικομμουνιστικά στοιχεία σε πολιτικά και στρατιωτικά στοιχεία ενάντια στον κομμουνιστή πρόεδρο Σουκάρνο στην Ινδονησία.
ΛΑΟΣ, 1963-1973	Η CIA αρχίζει ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα για να στρατολογηθούν και να εκπαιδευθούν οι φυλές στους λόφους του Λάος για να αντιμετωπίσουν τον

	κομμουνιστή Πάθελ Λάο.
ΒΙΕΤΝΑΜ, 1945-1975	Η μεγάλη συμμετοχή της CIA στο Βιετνάμ περιλάμβανε το αμφισβητούμενο πρόγραμμα, «Επιχείρηση Φοίνιξ» για να προσδιορίσει και «να εξουδετερώσει» ή να σκοτώσει τους βασικούς κομμουνιστικούς ηγέτες στο νότιο Βιετνάμ.
ΧΙΛΗ, 1970-1973	Ένα πραξικόπημα από τον στρατό της Χιλής με την υποστήριξη των ΗΠΑ αντικαθιστά τον πρόεδρο Σαλβαντόρ Αλέντε, ο οποίος σκοτώνεται εν δράση.
ΑΓΚΟΛΑ, 1974-1990	Δεδομένου ότι η πορτογαλική αποικία ήταν έτοιμη να κερδίσει την ανεξαρτησία της, Η CIA εκπαίδευσε επαναστάτες και πλήρωσε μισθοφόρους για να αντιμετωπίσουν την υποτιθέμενη σοβιετική και κουβανική επιρροή.
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ, 1979- 1990	Κατά τη διάρκεια του σοβιετικού πολέμου στο Αφγανιστάν τη δεκαετία του '80, οι αξιωματικοί των Παραστρατιωτικών Επιχειρήσεων της CIA συνέβαλαν στην κατάρτιση, εξοπλισμό και καθοδήγηση των δυνάμεων των Μουτζαχεντίν ενάντια στον κόκκινο στρατό. Η σοβιετική εισβολή του Αφγανιστάν προκάλεσε ένα μεγάλο και φιλόδοξο πρόγραμμα για τη χρηματοδότηση, την εκπαίδευση και τον εξοπλισμό των Ισλαμιστών στασιαστών ή Μουτζαχεντίν για να αντιμετωπίσουν τις σοβιετικές δυνάμεις κατοχής. Η Μόσχα απέσυρε τα στρατεύματά της το 1989
ΙΡΑΝ 1980	Λαμβάνει χώρα η Αμερικανική στρατιωτική επιχείρηση «Eagle Claw» που είχε σκοπό να διασώσει τους 52 ομήρους από την αμερικανική πρεσβεία στην Τεχεράνη από τις ομάδες SAD/SOG
ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ, 1983-1988	Ο Πρόεδρος Ρέιγκαν ενέκρινε ένα πρόγραμμα για να υποστηρίξει τους αντικυβερνητικούς επαναστάτες, γνωστούς ως «Κόντρας,» ενάντια την αριστερή κυβέρνηση της Νικαράγουας.
ΣΟΜΑΛΙΑ 1992-2009	Η SAD έστειλε ομάδες αξιωματικών παραστρατιωτικών επιχειρήσεων στη Σομαλία πριν από την αμερικανική επέμβαση το 1992. Οι ομάδες SAD/SOG με την JSOC ακολουθούσαν τα ίχνη στόχων υψηλής αξίας (HVT), και προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τους ηγέτες της Αλ- Κάιντα στη Σομαλία.
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ, 2001-ΣΗΜΕΡΑ	Στις 7 Οκτωβρίου 2001, η κυβέρνηση των ΗΠΑ προώθησε τις στρατιωτικές διαδικασίες στο Αφγανιστάν. Οι ομάδες από το Τμήμα Ειδικών Δραστηριοτήτων της CIA (SAD) ήταν οι πρώτες Αμερικανικές δυνάμεις που εισέβαλαν στο Αφγανιστάν με την επιχείρηση « Enduring Freedom» και ξεκίνησαν στρατιωτικές επιχειρήσεις για να αντικαταστήσουν την κυβέρνηση των Ταλιμπάν. Ενώθηκαν σύντομα με τις ειδικές δυνάμεις του αμερικανικού στρατού από την 5η Μοίρα Ειδικών Δυνάμεων και άλλες μονάδες της USSOCOM. Η SAD έχει εμπλακεί σε μεγάλο βαθμό σε επιχειρήσεις κατά των Ταλιμπάν από τότε έως σήμερα.
ΥΕΜΕΝΗ 2002-2009	Οι παραστρατιωτικές ομάδες της SAD/SOG παρακολουθούσαν τις κινήσεις και επιχειρούσαν χτυπήματα από τον αέρα κατά των ηγετών στην Υεμένη μέσω των ειδικών δυνάμεων της Υεμένης, όπως ο ηγέτης της Αλ-Κάιντα Al-Haitham al-Yemeni στην Υεμένη και ο ιμάμης Anwar Al-Aulaqi
ΙΡΑΚ 2003-ΣΗΜΕΡΑ	Οι παραστρατιωτικές ομάδες της SAD που συνδυάστηκαν με τις ειδικές δυνάμεις του αμερικανικού στρατού (NILE Team) οργάνωσαν το κουρδικό Peshmerga για την επακόλουθη εισβολή από τις ΗΠΑ. Στην

	<p>επιχείρηση «Viking Hammer» οι ΗΠΑ νίκησαν το Al-Jsla'm Ansar για τον έλεγχο του βορειοανατολικού Ιράκ, πριν από την εισβολή το 2003. Οι ομάδες SAD/SOG διεύθυναν επίσης τις ειδικές αποστολές υψηλού κινδύνου αναγνώρισης ενάντια στον ιρακινό πρόεδρο Σαντάμ Χουσεΐν και τους στρατηγούς του. Η αποστολή που τον συνέλαβε ονομάστηκε «Operation Red dawn» στις 13 Δεκεμβρίου 2003. Προγραμματίστηκε και πραγματοποιήθηκε από την Δύναμη Δέλτα της JSOC και τις ομάδες SAD/SOG (από κοινού αποκαλούμενες Ομάδα Εργασίας 121)</p> <p>Το 2007 και το 2008 η SAD/SOG και JSOC συνέχισαν να πολεμούν τους ηγέτες της Άλ- Λάιντα και το δίκτυό της στο Ιράκ</p>
ΠΑΚΙΣΤΑΝ 2004-ΣΗΜΕΡΑ	<p>Κατά τη διάρκεια των κυβερνήσεων Μπους και Ομπάμα η SAD/SOG χρησιμοποίησε Μη Επανδρωμένα Εναέρια Οχήματα (UAV) «Predator strikes» και τα στοιχεία της USSOCOM για να εκπαιδεύσουν τους πακιστανικούς καταδρομείς ειδικών επιχειρήσεων ενάντια στους μαχητές ταλιμπάν και της Αλ-Κάιντα και ειδικά στους ηγέτες στις Ομοσπονδιακές Περιοχές που Διοικούνται από τις Φυλές (FATA).</p> <p>Τέλος, την 1^η Μαΐου 2011 με την επιχείρηση « Neptune's Spear» ο Οσάμα Μπιν Λάντεν σκοτώθηκε από την SEAL Team Six της JSOC και παραστρατιωτικούς χειριστές της CIA.</p>
ΙΡΑΝ 2008	<p>Η κυβέρνηση Μπους αρχίζει τις διασυνοριακές παραστρατιωτικές επιχειρήσεις από το Ιράκ στο Αφγανιστάν στο εσωτερικό του Ιράν ενάντια στην θεοκρατική ηγεσία.</p>
ΛΙΒΥΗ 2011-ΣΗΜΕΡΑ	<p>Η κυβέρνηση Ομπάμα έστειλε παραστρατιωτικούς χειριστές της SAD να ανατρέψει το καθεστώς Μουαμάρ Καντάφι και επαναστατικά στοιχεία της Αλ-Κάιντα. Επίσης παρείχε όπλα και υποστήριξη στους Λίβυους αντικαθεστωτικούς</p>

Πηγές: Special Activities Division, http://en.wikipedia.org/wiki/Special_Activities_Division , (πρόσβαση στις 13/7/2011)

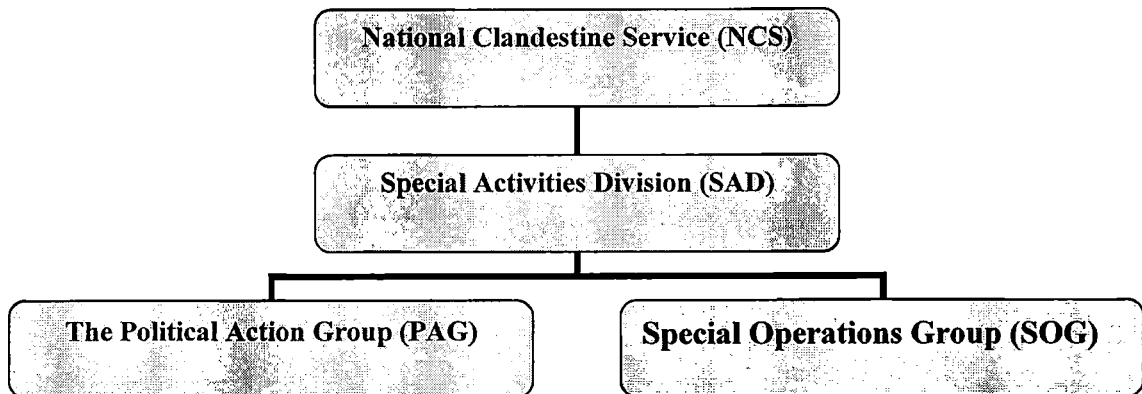
Covert Operations - Evolution of covert operations, Encyclopedia of the New American Nation, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

Kevin A. O'Brien, Covert Action: *The 'Quiet option' in International Statecraft*, Covert Action: Behind the Veils of Secret Foreign Policy Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy*, Volume 3, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η΄

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 Το Οργανωτικό Διάγραμμα της Εθνικής Μυστικής Υπηρεσίας της CIA

Η Εθνική Μυστική Υπηρεσία (NCS) αποτελεί τμήμα της CIA. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα συμπεριλαμβάνει το Τμήμα Ειδικών Δραστηριοτήτων (SAD) που είναι αρμόδιο για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις γνωστές ως «ειδικές δραστηριότητες», οι οποίες περιλαμβάνουν τη συγκεκριμένη πολιτική δράση και τις παραστρατιωτικές ειδικές επιχειρήσεις. Μέσα στη SAD υπάρχουν δύο χωριστές ομάδες, μια για τις παραστρατιωτικές διαδικασίες και η άλλη για τις συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις. Η ομάδα Πολιτικής Δράσης μέσα στη SAD είναι αρμόδια για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες σχετικές με την πολιτική επιρροή, τις ψυχολογικές και οικονομικές εχθροπραξίες. Η γρήγορη ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει προσθέσει στην αποστολή του και τις εχθροπραξίες στο πεδίο του διαδικτύου. (Cyber warfare). Μια μεγάλη συγκεκριμένη επιχείρηση έχει συνήθως τα συστατικά που περιλαμβάνουν πολλές, ή όλες, από αυτές τις κατηγορίες, καθώς επίσης και οι παραστρατιωτικές επιχειρήσεις.

Η Ομάδα Ειδικών Επιχειρήσεων (SOG) αποτελεί το τμήμα μέσα στη SAD που είναι αρμόδιο για τις παραστρατιωτικές επιχειρήσεις. Αυτές οι επιχειρήσεις περιλαμβάνουν τη συλλογή πληροφοριών στις εχθρικές χώρες και περιοχές, και όλες τις υψηλού κινδύνου στρατιωτικές ή τις επιχειρήσεις πληροφόρησης με τις οποίες η αμερικανική κυβέρνηση αποφεύγει να συνδέεται ανοικτά. Υπό αυτήν τη μορφή, τα μέλη της μονάδας κανονικά δεν φέρνουν οποιοδήποτε αντικείμενα ή ματισμό (π.χ., στρατιωτικές στολές) που θα τα συνέδεαν με την κυβέρνηση των ΗΠΑ. Εάν εντοπιστούν και συλληφθούν κατά τη διάρκεια μιας αποστολής, η κυβέρνηση των ΗΠΑ μπορεί να αρνηθεί οποιαδήποτε σχέση μαζί τους.

Ωστόσο επικρατεί μία συνεχής σύγκρουση μεταξύ της Εθνικής Μυστικής Υπηρεσίας (NCS) της CIA και των μυστικών τμημάτων της Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ (USSOCOM), όπως η Στρατιωτική Διοίκηση Ειδικών Επιχειρήσεων (JSOC). Ο συνδυασμός μονάδων SAD και USSOCOM έχει οδηγήσει σε μερικές από τις πιο ξεχωριστές επιτυχίες των πολέμων στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν, με τελευταία τον εντοπισμό και τη δολοφονία του Οσάμα Μπιν Λάντεν. Το τμήμα SAD/SOG έχει διάφορες αποστολές. Μια από αυτές τις αποστολές είναι η στρατολόγηση, η κατάρτιση, και καθοδήγηση των γηγενών δυνάμεων σε επιχειρήσεις ένοπλου αγώνα. Αντίθετα από άλλες μονάδες ειδικών αποστολών, οι χειριστές SAD/SOG συνδυάζουν τις ειδικές επιχειρήσεις και τις δυνατότητες μυστικής πληροφόρησης ώστε να ενεργήσουν συγκεκριμένα. Αυτά τα άτομα μπορούν να επιχειρήσουν σε οποιοδήποτε περιβάλλον (θάλασσα, αέρα ή έδαφος) με περιορισμένη υποστήριξη.

Πηγή: CIA, <https://www.cia.gov/about-cia/leadership/cia-organization-chart.html>, (πρόσβαση στις 10/9/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Θ´

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Ειδικές Επιχειρήσεις των ΗΠΑ από το 1980 έως Σήμερα

A/A	ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΧΩΡΑ	ΘΥΜΑΤΑ των ΗΠΑ
1	Operation Eagle Claw-or Operation Evening Light or Operation Rice Bowl or Desert One	24-25 Απριλίου 1980		Ιράν	8
2	Operation Urgent Fury	25 Οκτωβρίου – 15 Δεκεμβρίου 1983	JSOC	Γρενάδα	19
3	Operation Earnest Will	24 Ιουλίου 1987 – 26 Σεπτεμβρίου 1988	USSOCOM	Περσικός Κόλπος	
4	Operation Just Cause	20 Δεκεμβρίου 1989 – 12 Ιανουαρίου 1990	USSOCOM & JSOC	Παναμάς	205-314
5	Operation Desert Storm	2 Αυγούστου 1990 – 28 Φεβρουαρίου 1991 (210 ημέρες) (Operation Desert Storm επίσημα τελείωσε 30 Νοεμβρίου 1995)	USSOCOM & JSOC	Ιράκ, Κουβέιτ, Σαουδική Αραβία, Ισραήλ	147
6	Operation Provide Comfort I & II	Μάρτιος 1991 – 31 Δεκεμβρίου 1996	JSOC	Βόρειο Ιράκ	26
7	Unified Task Force (UNITAF) - Operation Restore Hope	9 Δεκεμβρίου 1992 – 4 Μαΐου 1993	USSOCOM	Σομαλία	43
8	Operation Gothic Serpent	22 Αυγούστου 1993 – 13 Οκτωβρίου 1993	USSOCOM & JSOC	Mogadishu, Somalia, Africa	19
9	Battle of Mogadishu- Black Hawk Down	3 – 4 Οκτωβρίου 1993	USSOCOM	Mogadishu, Σομαλία	
10	Operation Uphold Democracy	19 Σεπτεμβρίου 1994 – 31 Μαρτίου 1995	JSOC	Αϊτή	1
11	NATO bombing of Yugoslavia - Operation Allied Force- Operation Noble Anvil	24 Μαρτίου 1999 – 10 Ιουνίου 1999	JSOC	Κόσοβο- Σερβία	2

12	Operation Enduring Freedom	7 Οκτωβρίου 2001 – παρόν	USSOCOM & JSOC	Αφγανιστάν	1599
13	Second Gulf War or Operation Iraqi Freedom	March 20, 2003 – παρόν	USSOCOM & JSOC	Ιράκ	4792
14	Operation Neptune Spear GERONIMO	Ιανουάριος - 2 Μαΐου 2011	USSOCOM & JSOC	Πακιστάν	
				Σύνολο	6861-6970

Πηγές: John T.Carney Jr. and Benjamin F.Schemmer , No Room for Error, The Covert Operations of America's Special Units from Iran to Afghanistan, (First Edition), The Random House Publishing Group, USA, 2002, 284

Joint Special Operations Command, <http://www.socom.mil/Pages/JointSpecialOperationsCommand.aspx>, (πρόσβαση στις 23/7/2011) και http://en.wikipedia.org/wiki/Joint_Special_Operations_Command , (πρόσβαση στις 20/7/2011)

United States Special Operations Command, <http://www.socom.mil/default.aspx>, (πρόσβαση στις 23/7/2011)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Οδηγίες για τη νομιμότητα και την αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης δράσης

Σχετικότητα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πρέπει να είναι βέβαιο ότι η δυνατότητα άρνησης είναι αναγκαία και δυνατή 2. Πρέπει να γίνεται εξέταση της φύσης του στόχου 3. Πρέπει να γίνεται προσεκτική εξέταση άλλων επιλογών, συμπεριλαμβανομένης πρώτα της διπλωματίας, 4. Πρέπει να γίνεται εξέταση αν υπάρχει ενδεχόμενο ανάλογης ανταπόκρισης και να γίνεται επιλογή δράσεων με το χαμηλότερο κόστος 5. Δεν πρέπει να αποτελεί η συγκεκριμένη δράση μέτρο για την αντιμετώπιση των κρίσεων 6. Δεν πρέπει να αποτελεί η συγκεκριμένη δράση τελευταία λύση σε περίπτωση απουσίας άλλων βιώσιμων επιλογών πολιτικής 7. Δεν πρέπει να αποτελεί η συγκεκριμένη δράση μέτρο διάσωσης μιας αποτυχημένης πολιτικής
Συνοχή	<ol style="list-style-type: none"> 1. Η συγκεκριμένη δράση πρέπει να είναι ενσωματωμένη στο πλαίσιο μιας στρατηγικής με συγκεκριμένους στόχους. 2. Η συγκεκριμένη δράση πρέπει να συνδέεται στενά με συγκεκριμένους στόχους και προσεκτικά καθορισμένων αντικειμενικούς σκοπούς 3. Η συγκεκριμένη δράση πρέπει να βρίσκεται σε αρμονία με τους επίσημους πολιτικούς στόχους 4. Οι επιλογές της συγκεκριμένης δράσης πρέπει να αξιολογούνται μέσω πλήρους διϋπηρεσιακής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της διαβούλευσης με τους αναλυτές της υπηρεσίας πληροφοριών, όχι μόνο των ειδικών της συγκεκριμένης δράσης 5. Ποτέ δεν πρέπει να παραβιάζονται οι νόμοι των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων και αναφορών.
Συνέπειες	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πρέπει να εξετάζονται οι πιθανότητες υποστροφής και οι συνέπειες 2. Πρέπει να γίνεται υπολογισμός των συνεπειών της συγκεκριμένης δράσης όταν αποκαλύπτεται δημόσια, συμπεριλαμβανομένου και του αντίκτυπου στην φήμη 3. Πρέπει να εξετάζονται οι συνέπειες αν το πρώτο βήμα για τη συγκεκριμένη δράση δεν είναι επιτυχές 4. Πρέπει να εξετάζεται τι μήνυμα αποστέλλεται με τη συγκεκριμένη δράση, σε ποιον και με τι αποτέλεσμα.

Αυτές οι οδηγίες όπως αναφέρουν οι James M. Scott & Jerel A. Rosati προέρχονται από τους: Johnson, "Drawing a Bright Line"; Berkowitz and Goodman, "The Logic of Covert Action"; Lowenthal, Intelligence; Daugherty, Executive Secrets, and Godson, Dirty Tricks or Trump Cards.

Πηγή: James M. Scott & Jerel A. Rosati, *Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy, Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy* Volume 3. In Loch K. Johnson (Ed) Strategic Intelligence, Volumes 1-5, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London, 2007, 101

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΑ΄

ΣΥΓΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΑΠΟ ΤΟ 1945 ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

1. Υπό τον πρόεδρο Χάρυ Σ. Τρούμαν (1945-1953)

Χρηματοδότηση των συνδικάτων της Ευρώπης από τη CIA

Οι συγκεκρικαλυμμένες επιχειρήσεις των ΗΠΑ στην Ευρώπη κατευθύνθηκαν και στο συνδικαλιστικό πεδίο. Από το 1948 η CIA συνεργάστηκε με το κυριότερο συνδικάτο, την Αμερικανική Ομοσπονδία Εργασίας (AFL) – για να παρέχει υποστήριξη στις μη κομμουνιστικές συνδικαλιστικές οργανώσεις της Ιταλίας και της Γαλλίας. Αυτή η μυστική επιχείρηση χρηματοδοτήθηκε από ένα μέρος των κονδυλίων του σχεδίου Μάρσαλ (το 5%), που προορίζονταν για να καλυφθούν οι διοικητικές δαπάνες.

Στην Ιταλία η επιχείρηση CIA-AFL χρηματοδοτήθηκε για να υποστηρίξει τη μη κομμουνιστική συνομοσπονδία (τη μελλοντική ιταλική Συνομοσπονδία -CISL), η οποία ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1948, μετά τη διάσπαση της Ιταλικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών (της CGIL). Στη Γαλλία τα μυστικά κονδύλια δόθηκαν στο συνδικάτο του Κάντρου, της Force Ouvriere (Εργατική Δύναμη). Στόχος των ΗΠΑ ήταν να διευκολύνουν τη δημιουργία μετριοπαθών σωματειακών ενώσεων, που θα δέχονταν τα μεταρρυθμιστικά σχέδια των ΗΠΑ σε σχέση με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι οποίες είχαν ηγέτες κομμουνιστές και σοσιαλιστές. Ωστόσο, στην πραγματικότητα τα αμερικανικά σχέδια αντιμετώπισαν μια πραγματικότητα διαφορετική από αυτή που προσιωνίζονταν. Στην Ιταλία δε σχηματίστηκε μια μεγάλη ενιαία αντικομμουνιστική συνομοσπονδία, όπως επιθυμούσε η Ουάσινγκτον. Η CISL, υπό την ηγεσία του χριστιανοδημοκράτη Τζούλιο Παστόρε, παρέμεινε μια καθολική οργάνωση και οι πιο μεταρρυθμιστικές συνιστώσες του κομμουνιστικού συνδικαλισμού δημιούργησαν τη δική τους οργάνωση (την Union Italiana del Lavoro-UIL).

Η συνεργασία μεταξύ CIA και AFL χαρακτηρίστηκε επανειλημμένα από ασυνεννοησία. Η απόφαση της CIA να συμπεριλάβει στο σχέδιο και το άλλο μεγάλο αμερικανικό συνδικάτο- το CIO Congress of Industrial Organization-όξυνε τις υπάρχουσες εντάσεις. Στόχος των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών ήταν να συμπεριλάβουν στα σχέδιά τους και το μεταρρυθμιστικό και μη καθολικό συνδικαλισμό, που αντιπροσώπευε στην Ιταλία το UIL, αντίπαλο της AFL. Δημιουργήθηκε λοιπόν μια παράδοξη κατάσταση: το μεγαλύτερο αμερικανικό συνδικάτο έδειχνε την τάση να επιλέξει το δικό του τοπικό συνομιλητή (το CISL στην Ιταλία), κάνοντας αναφορά στη λογική του Ψυχρού Πολέμου και χρησιμοποιώντας ως κύριο αξιόποιο κριτήριο αυτό του αντικομμουνισμού. Η CIA αντίθετα, ευνοούσε την κάλυψη όλου του μη κομμουνιστικού συνδικαλιστικού φάσματος και υποστήριζε αυτές τις λαϊκές και σοσιαλδημοκρατικές οργανώσεις που έδειχναν περισσότερο συντονισμένες με τα αμερικανικά σχέδια.³⁰²

³⁰² Mario Del Pero, Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών, Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος, 2010, σελ 43-45

Αλβανία: Η επιχείρηση «Valuable» (1949-1952)

Οι παραστρατιωτικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ ήταν στενά συνδεδεμένες με τη βρετανική Μυστική Υπηρεσία Πληροφοριών (SIS). Οι Αμερικανοί, είχαν ήδη αρχίσει μεταξύ 1949-1952 μια προσπάθεια να ανατρέψουν την κομμουνιστική κυβέρνηση της Αλβανίας με την επιχείρηση Valuable, η οποία αποτελούσε την πρώτη δοκιμή των παραστρατιωτικών επιχειρήσεων. Η CIA και SIS προέβλεπαν τη διείσδυση μικρών ένοπλων ομάδων στο αλβανικό έδαφος, με σκοπό να προβούν σε τρομοκρατικές και στρατιωτικές ενέργειες, με τις οποίες θα αποσταθεροποιούσαν τη χώρα και θα ανέτρεπαν από την εξουσία τον κομμουνιστή ηγέτη Εμβέρ Χότζα. Όπως και στις χώρες της ΕΣΣΔ, η επιχείρηση «Valuable» απέτυχε, έχοντας πολλές απώλειες πρακτόρων αφού όπως τελικά αποδείχθηκε ο Βρετανός κατάσκοπος Κιμ Φίλμπεϊ, ήταν διπλός πράκτορας, σύνδεσμος των Σοβιετικών.³⁰³ Το OPC, μετά από την αποτυχημένη επιχείρηση στην Αλβανία, έχασε τη θεσμική ανεξαρτησία του και έγινε μέρος της Διεύθυνσης Σχεδίων (DDP), στο εσωτερικό της CIA (με την αναδιοργάνωση του 1952 το OPC και άλλο σημαντικό τμήμα, το Γραφείο Ειδικών Επιχειρήσεων (OSO) το με επίκεντρο την κατασκοπεία, εξ ολοκλήρου συγχωνεύονται), έτσι ώστε ο μοναδικός δρών από την αμερικανική πλευρά των μυστικών επιχειρήσεων ήταν επίσημα η CIA.³⁰⁴

Οι συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις των ΗΠΑ στη Σοβιετική Ένωση και στις χώρες του κομμουνιστικού μπλοκ.

Η CIA επιχειρούσε συγκεκαλυμμένες επιχειρήσεις στη Σοβιετική Ένωση και στις χώρες του κομμουνιστικού μπλοκ. Αυτός ο τύπος συνίστατο στη ραδιοφωνική αντικομμουνιστική προπαγάνδα, που προωθείτο μέσω δύο σταθμών οι οποίοι είχαν δημιουργηθεί για αυτό το σκοπό από την CIA (Radio Liberty και Radio Free Europe) και κυρίως από την προσπάθεια διείσδυσης πρακτόρων στις «απαγορευμένες ζώνες» (denied areas). Η επιχείρηση έγινε με τη συνεργασία των βρετανικών μυστικών υπηρεσιών (M16) και της οργάνωσης του Ράινχαρντ Γκέλεν (πρώην διευθυντή του τμήματος πληροφοριών για την Ανατολή του ναζιστικού στρατού), που τώρα συνεργαζόταν με τις δυτικές δυνάμεις.

Οι περιοχές που επιλεγήκαν για αυτές τις επιχειρήσεις ήταν αρχικά η Λιθουανία και η Ουκρανία, και αργότερα η Γεωργία, η Γιουγκοσλαβία, η Πολωνία όπου υπήρχε μεγαλύτερη παρουσία ανάρτικων αντισοβιετικών κινημάτων. Στις περισσότερες περιπτώσεις απέτυχαν. Ως πράκτορες στρατολογήθηκαν κυρίως οι Λιθουανοί και οι Ουκρανοί πολιτικοί εξόριστοι που είχαν καταφύγει στη δυτική ζώνη της Γερμανίας σε αυτή που σε λίγους μήνες θα γινόταν η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Εκπαιδευμένοι από την οργάνωση του Γκέλεν, αυτοί οι πράκτορες έπεσαν με αλεξίπτωτο στην Ουκρανία και τη Λιθουανία. Φτάνοντας στο προορισμό τους, θα έπρεπε να έρθουν σε επαφή με την τοπική αντίσταση, αλλά σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις τους ανακάλυψε η σοβιετική αντικατασκοπία, που μπορούσε να

³⁰³ Major D. H. Berger, *The Use of Covert Paramilitary Activity as a Policy Tool: An Analysis of Operations Conducted by the United States Central Intelligence Agency, 1949-1951*, <http://www.fas.org/irp/eprint/berger.htm>, (πρόσβαση στις 17/7/2011)

³⁰⁴ *Covert Operations - Evolution of covert operations*, *Encyclopedia of the New American Nation*, <http://www.americanforeignrelations.com/A-D/Covert-Operations-Evolution-of-covert-operations.html>, (πρόσβαση στις 15/7/2011)

υπολογίζει τις πληροφορίες των δικών της κατασκόπων, οι οποίοι είχαν διεισδύσει στο εσωτερικό των δυτικών μυστικών υπηρεσιών.³⁰⁵

Κορέα (1950)

Η CIA χρηματοδότησε μια σειρά από δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του πολέμου της Κορέας. Στις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνονται ναυτικές επιχειρήσεις πίσω από τις γραμμές της Βόρειας Κορέας. Το νησί Yong Do, , χρησίμευσε ως βάση για τις επιχειρήσεις αυτές. Όλες αυτές οι παραστρατιωτικές επιχειρήσεις λάμβαναν χώρα μέσα από μια «οργάνωση βιτρίνα» (front organization) της CIA με το όνομα Κοινή Συμβουλευτική Επιτροπή Κορέας (Jack). Αυτές οι παραστρατιωτικές ομάδες ήταν υπεύθυνες για πολλές θαλάσσιες επιδρομές και ενέδρες πίσω από τις γραμμές της Βόρειας Κορέας, καθώς και για διασώσεις αιχμάλωτων πολέμου. Επιπλέον, οι παραστρατιωτικές επίγειες ομάδες της CIA συνεργάστηκαν άμεσα με τους αμερικανούς στρατιωτικούς διοικητές, ειδικά με την 8η Στρατιά, στην επιχείρηση « Λευκός Τίγρης». Η επιχείρηση αυτή περιλάμβανε διείσδυση της Νότιας Κορεατών καταδρομών και παραστρατιωτικών αξιωματικών της CIA πριν από τις δύο μεγάλες αμφίβιες επιθέσεις κατά της Βόρειας Κορέας, συμπεριλαμβανομένης και της προσγείωσης στο Inchon.

Ο πόλεμος της Κορέας, αν και δεν μπορεί να θεωρηθεί επιτυχημένος, ωστόσο, οδήγησε σε μια παγκόσμια αντικομμουνιστική πολιτική που περιλάμβανε όχι μόνο μια σημαντική αύξηση των αμερικανικών δεσμεύσεων σε παγκόσμιο επίπεδο, και σε μεγάλο βαθμό διευρυμένους αμυντικούς προϋπολογισμούς, αλλά επίσης και μία διευρυμένη χρήση συγκεκριμένων επιχειρήσεων.³⁰⁶

Φιλιππίνες (1948-1954)

Ένα σημαντικό παράδειγμα της συμβολής της συγκαλυμμένης υποστήριξης των ΗΠΑ σημειώθηκε στις Φιλιππίνες στις αρχές του 1950. Η χώρα είχε αναγνωριστεί ως ανεξάρτητη από την αμερικανική κυβέρνηση το 1946, αλλά το κυβερνών κόμμα, πολλά από τα μέλη της οποίας είχαν εργαστεί με την κατοχικούς Ιάπωνες, ευρέως θεωρούνταν ως αναποτελεσματικά και διεφθαρμένα. Με την μυστική υποστήριξη ενός Αμερικανού αξιωματικού, τον αντισυνταγματάρχη Edward G. Lansdale, που εργαζόταν για λογαριασμό της CIA, του υπουργού Άμυνας, Ramon Magsaysay, πρώην αντάρτη μαχητή ενάντια στους Ιάπωνες, προσπάθησαν να εκθέσουν τη διαφθορά και να οικοδομήσουν μια ικανή στρατιωτική δύναμη που δεν θα θεωρούνταν ως μέρος της καταπιεστικής δομής της εξουσίας. Με την εντυπωσιακή επιτυχία σε αυτή την προσπάθεια, ο Magsaysay επιλέχθηκε πρόεδρος των Φιλιππίνων στη εκλογές που διεξήχθησαν το 1953. Η θητεία του σηματοδότησε μια περίοδο αγροτικής ανάπτυξης, βελτίωση της παιδείας, και της δημοκρατίας και το τέλος της εξέγερσης των Hukbalahap που υποστηρίζονταν από κομμουνιστές.

Πολλές από τις πρωτοβουλίες του Magsaysay – η εξολόθρευση της κρατικής διαφθοράς, η δημιουργία ενός πιο επαγγελματικού στρατού, η ενθάρρυνση της

³⁰⁵ Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Αθήνα: Εκδόσεις Κέδρος, 2010, σελ 43-45

³⁰⁶ Richard A. Best, Jr. "Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy"?, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, October 21, 1996, <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

ανάπτυξης της υπαίθρου, μέσω της μεταρρύθμισης, και της πρόσβασης στις πιστώσεις, και η προθυμία του για την επανένταξη των πρώην ανταρτών στην κοινωνία των πολιτών - επρόκειτο να πραγματοποιηθούν και σε άλλες χώρες του Τρίτου Κόσμου. Η CIA, σε πολλές περιπτώσεις, είχε τον πρωταγωνιστικό ρόλο στην ενθάρρυνση τέτοιων πολιτικών.³⁰⁷

2. Υπό τον πρόεδρο Αϊζενχάουερ (1953-1961)

Ιράν (1953) και Γουατεμάλα (1954)

Οι δύο πιο γνωστές μυστικές επιχειρήσεις που προώθησε η CIA στη δεκαετία του 50 πραγματοποιήθηκαν στο Ιράν (Αίαχ) και τη Γουατεμάλα. (Pbsuccess).

Στο Ιράν τα σχέδια του πρωθυπουργού Μοσαντέκ Μοχάμεντ να εθνικοποιήσει τις πετρελαιοπηγές που εκμεταλλευόταν η Αγγλο-Ιράνιαν Όιλ Κόμπανι απειλούσαν το δυτικό έλεγχο των μέσο-ανατολικών πόρων και θα αποτελούσαν επικίνδυνο προηγούμενο, που θα μπορούσε να το ακολουθήσουν και άλλοι ηγέτες της περιοχής και να ανοίξουν το δρόμο για μια προσέγγιση μεταξύ Ιράν και Σοβιετικής Ένωσης. Γι' αυτό το λόγο, ο Αϊζενχάουερ αποφάσισε να προωθήσει μια μυστική επιχείρηση, για να πείσει το νεαρό Ιρανό μονάρχη Ρεζά Παχλεβί να απομακρύνει τον Μοσαντέκ από τα καθήκοντά του, αντικαθιστώντας τον με τον πιο μετριοπαθή και φιλοδυτικό Φαζλόλαχ Ζαχεντί (που κατά τον Β'ΠΠ συνεργάστηκε με τη ναζιστική Γερμανία). Η συγκεκριμένη επιχείρηση της CIA στο Ιράν βασιζόταν σε δύο κυρίως στοιχεία: α) στην κινητοποίηση (μέσω σημαντικών χρηματοδοτήσεων) ομάδων υποστηρικτών του Ζαχεντί, οι οποίες θα δημιουργούσαν επεισόδια και αναρχία στην Τεχεράνη, αναγκάζοντας τον Μοσαντέκ να παραιτηθεί και β) στην υποχρέωση των Ηνωμένων Πολιτειών να ανταμείψουν το καθεστώς Παχλεβί προσφέροντας οικονομική και στρατιωτική βοήθεια.. Ο Μοσαντέκ παραιτήθηκε τον Αύγουστο του 1953 και ο Ρεζά Παχλεβί διόρισε τον Ζαχεντί πρωθυπουργό.³⁰⁸

Ένα χρόνο αργότερα, το 1954 , η CIA οργάνωσε πραξικόπημα στη Γουατεμάλα, η οποία έγινε το πρότυπο για πολλές από τις επόμενες ενέργειες του οργανισμού. Με ιστορία δικτατορικών καθεστώτων, το 1950 η Γουατεμάλα πήρε την πρώτη γεύση της δημοκρατίας, όταν ο Τζάκομπο Αρμπένζ Γκούζμαν εξελέγη πρόεδρος το 1951 . Ωστόσο, όταν ο Άρμπενς προώθησε την αγροτική μεταρρύθμιση και απαλλοτρίωσε 234.000 στρέμματα ακαλλιέργητης γης που ανήκαν στην εταιρεία Γιουνάιτεντ Φρουτ Κόμπανι, μια αμερικανική εταιρεία που κατείχε πάνω από το 40 % του εδάφους της Γουατεμάλας, οι διαμορφωτές πολιτικής των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου Αϊζενχάουερ και του δικτή της CIA Τζον Φόστερ Ντάλας, πήραν την οριστική απόφαση να αναχαιτίσουν εν τη γενέσει της τη διάδοση των σοσιαλιστικών

³⁰⁷ Ο.π.

³⁰⁸ Η Αγγλο-Ιράνιαν Όιλ Κόμπανι αναγκάστηκε να παραιτηθεί από το μονοπώλιό της, για να μοιραστεί τους τεράστιους πετρελαϊκούς πόρους του Ιράν με μερικές μεγάλες εταιρίες των ΗΠΑ (τη Γκολφ, τη Στάνταρτ του Νιου Τζέρσεϊ, την Τεξάκο και τη Σόκονι-Μόμπιλ), οι οποίες κατόρθωσαν να συμμετέχουν κατά 40% στη διαχείρισή τους.

Mario Del Pero, *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2010, 71-73

ιδεών στην αμερικανική ήπειρο και να προστατεύσουν τα συμφέροντα των ΗΠΑ στην περιοχή.³⁰⁹

Η συγκεκριμένη επιχείρηση (Pbsuccess) στη Γουατεμάλα προέβλεπε την υποστήριξη των αντιπάλων του Αρμπένζ στις ένοπλες δυνάμεις της Γουατεμάλας, την εκπαίδευση στη Φλόριδα μιας ομάδας διαφωνούντων Γουατεμαλέζων, που θα εισέρχονταν στη χώρα και την προώθηση μιας προπαγανδιστικής ραδιοφωνικής εκστρατείας. Η δράση των εξόριστων, που στην ουσία αντιστοιχούσε με εισβολή στη χώρα, θα εμφανιζόταν ως μέρος μιας αυθόρμητης λαϊκής εξέγερσης εναντίον του Αρμπένζ. Το στοίχημα- που αποδείχτηκε σωστό- ήταν ότι ο πρόεδρος της Γουατεμάλας θα υποχωρούσε και θα εγκατέλειπε τη χώρα. Η επιχείρηση μπήκε σε εφαρμογή τον Ιούνιο του 1954, όταν μερικές εκατοντάδες παραστρατιωτικών (με την υποστήριξη ελάχιστων αεροπορικών μονάδων που τους διέθεσε η CIA) εισέβαλαν στη Γουατεμάλα. Επρόκειτο για μια επιχείρηση βιτρίνας, με στόχο να ξεκινήσει η πολιτική αποσταθεροποίηση της χώρας, αλλά ήταν αρκετή για να αναγκάσει τον Αρμπένζ να διαφύγει στο εξωτερικό. Στη θέση του εγκαταστάθηκε ο συνταγματάρχης Κάρλος Καστίγιο Αρμάς, που κατάργησε την αγροτική μεταρρύθμιση και επέβαλε μια στυγνή στρατιωτική δικτατορία.³¹⁰

Κονγκό (1964)

Επί προεδρίας Αϊζενχάουερ οι ανησυχίες σχετικά με τις εξελίξεις στο πρώην βελγικό Κονγκό (τώρα Ζαΐρ) οδήγησε τους ανώτερους αξιωματούχους των μυστικών υπηρεσιών να εξαπολύσουν μια σειρά από προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση της επιρροής του Πατρίς Λουμούμπα, ένα ευμετάβλητο Κονγκολέζο ηγέτη, να κινηθεί η μεγάλη και πλούσια σε μεταλλεύματα χώρα στη Σοβιετική τροχιά. Σύμφωνα με την έκθεση της Εξεταστικής Επιτροπής Τσέρτς, το προσωπικό της CIA συμμετείχε άμεσα σε μια προσπάθεια να δολοφονήσει τον Λουμούμπα, μέχρι και το σημείο να τον δηλητηριάσει.³¹¹ Στη συνέχεια, ο Λουμούμπα πέθανε σε αεροπορικό ατύχημα που δεν σχετιζόταν με την προσπάθεια της CIA, και το Ζαΐρ δεν έγινε σοβιετικός δορυφόρος. Η χώρα, επικρίθηκε ωστόσο, ευρέως για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της, για τη διαφθορά, και για την αποτυχία να εξασφαλίσει την οικονομική ασφάλεια των πολιτών της.³¹²

³⁰⁹ James M. Scott & Jerel A. Rosati, (2007), Such Other Functions And Duties, Covert Action and American Intelligence Policy, Volume 3, Chapter 4. In Loch K. Johnson (Ed) Covert Action: Behind The Veils Of Secret Foreign Policy, Strategic Intelligence, Praeger Security International, Westport, Connecticut, London 88-89

³¹⁰ Όπως παρατηρεί ο Del Pero, «οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις στο Ιράν και στη Γουατεμάλα αντανάκλουν τη βαθμιαία διεθνοποίηση της στρατηγικής της συγκράτησης (πέραν από τον απροκάλυπτο τρόπο με το οποίο επιδιώχθηκε) και την προοδευτική ανικανότητα των ΗΠΑ να έρθουν αντιμέτωπες με τις τοπικές καταστάσεις που δεν αντιστοιχούσαν και δεν αναλογούσαν με τις διχοτομικές λογικές που χαρακτήριζαν τον Ψυχρό Πόλεμο και τον ανταγωνισμό ΗΠΑ-Σοβιετικής Ένωσης».

Mario Del Pero, (2010), *Η CIA Η Ιστορία των Μυστικών Αμερικανικών Υπηρεσιών*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα 71-73

³¹¹ U.S. Senate, 94th Congress, 1st Session, Select Committee to Study Governmental Operations with Respect to Intelligence Activities, Alleged Assassination Plots Involving Foreign Leaders, S. Rept. 94-465, 1975, p. 255.

³¹² Richard A. Best, Jr. Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy?, October 21, 1996, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, 35 <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

Ινδονησία (1965-1966)

Λιγότερο καλά γνωστός ήταν ο ρόλος της CIA στην Ινδονησία, όπου ο πρόεδρος Αϊζενχάουερ και οι διάδοχοί του ήταν αποφασισμένοι να στηρίξουν τα αντικομμουνιστικά στοιχεία ενάντια σε ένα κομμουνιστικό κόμμα που κέρδιζε συνεχώς επιρροή υπέρ τον πρόεδρο Σουκάρνο. Στη δεκαετία του '50, αυτή η προσπάθεια στράφηκε γύρω από την εκτενή συγκεκαλυμμένη υποστήριξη στα διασπαστικά στοιχεία στα διάφορα νησιά του αρχιπελάγους. Αφότου συνέλαβαν οι ινδονησιακές κυβερνητικές δυνάμεις αμερικανό πιλότο που συμμετείχε σε μια βομβαρδιστική επίθεση τον Μάιο του 1958, αυτή η υποστήριξη περιορίστηκε. Διαδοχικά, η CIA και άλλα μέρη της αμερικανικής κυβέρνησης (μαζί με άλλες χώρες) παρείχαν υποστήριξη και σε αντικομμουνιστικά στοιχεία στον στρατό της Ινδονησίας. Μετά από ένα αποπειραθέν πραξικόπημα το 1965 από διάφορους αριστερούς αξιωματικούς (που θεωρήθηκε να είχαν κινεζική υποστήριξη), οι αντικομμουνιστές αξιωματικοί πήραν τον έλεγχο της κυβέρνησης και ένα τεράστιο κύμα ³¹³ αναταραχών και δολοφονιών ακολούθησε σε όλη τη χώρα. Η κομμουνιστική αποτυχία στην Ινδονησία, όπως είχαν αναφέρει πολλοί, χρησίμευσε ως ένας παράγοντας για την επικείμενη κατάρρευση του νότιου Βιετνάμ.³¹⁴

3. Υπό τον πρόεδρο Λίντον Μπ. Τζόνσον (1963-1968)

Βιετνάμ (1945-1975)

Η CIA ήταν αναπόσπαστο μέρος ενός προγράμματος ευρείας κλίμακας με στόχο την οικοδόμηση μιας κυβερνητικής υποδομής μέσα Νότιο Βιετνάμ, αν και ειδικά πριν από το 1968, δόθηκε περισσότερη σημασία στην δυνατότητα διενέργειας μεγάλης κλίμακας πολεμικών επιχειρήσεων. Παραστρατιωτικοί αξιωματικοί της CIA εκπαιδευαν και κατεύθυναν τα μέλη της φυλής Hmong στο Λάος και στο Βιετνάμ με σκοπό να επιτίθενται σε Βορειοβιετναμέζους που κατευθύνονταν στο νότιο Βιετνάμ. Αυτή η προσπάθεια είχε θεωρηθεί αρκετά επιτυχημένη και παρέμεινε για πολλά χρόνια απόρρητη. Οι εθνικές μειονότητες που απαριθμούσαν σε μερικές δεκάδες χιλιάδες και δρούσαν με άμεσες επιθέσεις, καθοδηγούνταν από τους αξιωματικούς παραστρατιωτικών επιχειρήσεων της CIA κατά των κομμουνιστικών δυνάμεων του Πάφεντ Λάο και των Βορειοβιετναμέζων συμμάχων του.³¹⁵

Στο πρόγραμμα Φοίνιξ που ξεκίνησε το 1968 και για το οποίο υπεύθυνος ήταν ο Γουίλιαμ Κόλμπυ Δντής της CIA την περίοδο αυτή, συμπεριλήφθηκαν οι συλλήψεις και οι δολοφονίες Βιέτ Κονγκ μελών του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (NLF). Στόχος του ήταν η ανάπτυξη αστικής δράσης σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, και η διάλυση των δικτύων των συνδέσμων και των υποστηρικτών των

³¹³ Audrey R. & George McT. Kahin, *Subversion as Foreign Policy: the Secret Eisenhower and Dulles Debacle in Indonesia* (New York: New Press, 1995): H.W. Brands, "The Limits of Manipulation: How the United States Didn't Topple Sukarno," *Journal of American History*, Vol 76, December 1989

³¹⁴ Richard A. Best, Jr. *Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy?*, October 21, 1996, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, 35 -36 <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

³¹⁵ William Colby with James McCargar, *Lost Victory: A Firsthand Account of America's Sixteen-Year Involvement in Vietnam*, Contemporary Books, Chicago, 1989, 141

Βιετκόνγκ, ενισχύοντας την «αντιτρομοκρατική» εκστρατεία την οποία είχε ξεκινήσει η CIA το 1965. Μεταξύ 1968 και 1972, το πρόγραμμα Φοίνιξ συνέλαβε 81.740 Βιέτ Κονγκ, εκ των οποίων 26.369 σκοτώθηκαν. Αυτό ήταν ένα μεγάλο ποσοστό δολοφονιών από τις ΗΠΑ μεταξύ 1969 και 1971. Το πρόγραμμα ήταν επίσης επιτυχές στην καταστροφή της υποδομής τους. Μέχρι το 1970, τα κομμουνιστικά σχέδια υπογράμμιζαν επανειλημμένα να επιτεθούν στο «πρόγραμμα ειρήνευσης» της κυβέρνησης και συγκεκριμένα στόχευαν πράκτορες του Φοίνιξ.³¹⁶

Πέρα από την προσπάθεια ειρήνευσης, η CIA ανέλαβε να συνεργαστεί και με τους Montagnards, μία φυλή στα βουνά. και το προσωπικό της CIA εξυπηρέτησε παράλληλα και τις ειδικές δυνάμεις του στρατού μέσω της Ομάδας Μελετών και Παρατήρησης (MAC-V SOG) - η οποία ήταν η Ομάδα Ειδικών Επιχειρήσεων (SOG) και άλλαξε το όνομά της για λόγους κάλυψης- δημιουργήθηκε και ενεργούσε κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ. Ενώ η CIA αποτελούσε τμήμα της MAC-V SOG, είχε το λειτουργικό έλεγχο μερικών από τα προγράμματά της. Πολλά από τα στρατιωτικά μέλη του MAC-V SOG ενσωματώθηκαν στη CIA μετά από τη στρατιωτική θητεία τους. Η κληρονομιά της MAC-V SOG συνεχίζεται μέχρι σήμερα, με την Ομάδα Ειδικών Επιχειρήσεων του τμήματος Ειδικών Δράσεων (SAD) της CIA.³¹⁷

Λάος (1963-1973)

Ο ρόλος της CIA στο Λάος, ενώ δεν αναγνωρίστηκε ποτέ δημοσίως, ήταν σχεδόν δύσκολο να μείνει μυστική με τους δημοσιογράφους να αναλύουν λεπτομερώς μερικές από τις δραστηριότητες και, φυσικά, τους βορειοβιετναμεζους να γνωρίζουν πολύ καλά τη συμμετοχή των ΗΠΑ. Τελικά, οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί του φύλαρχοι στο Λάος δεν τα κατάφεραν, αλλά η τακτική αποτελεσματικότητα αυτής της μακροχρόνιας επιχείρησης είναι ευρέως αποδεκτή.³¹⁸

4. Υπό τον πρόεδρο Ρίτσαρντ Νίξον (1969-1974)

Σκάνδαλο Γουότεργκεϊτ

Στις 17 Ιουνίου του 1972 γίνεται διάρρηξη στο κτήριο Γουότεργκεϊτ, όπου βρίσκονταν τα γραφεία του Δημοκρατικού κόμματος. Πέντε άτομα συλλαμβάνονται, τα οποία στη συνέχεια κατηγορούνται, όχι μόνο για απλή διάρρηξη, αλλά και γιατί επιχείρησαν να τοποθετήσουν πομπούς παρακολούθησης στο κτήριο.

Η αμερικανική κυβέρνηση προσπαθεί να διασκεδάσει τις εντυπώσεις, όμως οι αποκαλύψεις ακολούθησαν η μία την άλλη, εκθέτοντάς την ανεπανόρθωτα. Δύο δημοσιογράφοι της εφημερίδας «The Washington Post» συνεργάζονται, υπό την καθοδήγηση ενός άγνωστου πληροφοριοδότη, γνωστού με το ψευδώνυμο «Βαθύ Λαρύγγι» και βήμα-βήμα αποκαλύπτουν τις σχέσεις των δραστών με την κυβέρνηση και το Λευκό Οίκο. Μεταξύ άλλων, οι Μπερνστάιν και Γουντγουόρντ υποστηρίζουν ότι

³¹⁶ Douglas Valentine , *The Phoenix Program*, Universe, Lincoln, USA, 2000, 142-150. Βλ. και Gordon Rottman, *US MACV-SOG Reconnaissance Team in Vietnam (Warrior)*, Osprey Publishing, 2011

³¹⁷ Sedgwick Tourison, *Secret Army, Secret War: Washington's Tragic Spy Operation in North Vietnam*, Naval Institute Press, Annapolis, MD, 1995

³¹⁸ Kenneth Conboy with James Morrison, *Shadow War: The CIA's Secret War in Laos* , Paladin Press, Boulder, Colorado, 1995, 183-186

η επιτροπή του κυβερνώντος κόμματος που ήταν υπεύθυνη για την προεκλογική εκστρατεία του προέδρου, προχώρουσε σε ενέργειες πολιτικής κατασκοπείας, οι οποίες χρηματοδοτούνταν με μυστικά, κυβερνητικά κονδύλια. Στο σκάνδαλο που συγκλονίζει ήδη την Αμερική, στενοί συνεργάτες του αμερικανού προέδρου φέρονταν να είναι πρωταγωνιστές ή έμμεσα αναμειγμένοι.

Υπό το βάρος των συνεχών αποκαλύψεων, ο Νίξον - ο οποίος στο μεταξύ έχει επανεκλεγεί στον προεδρικό θώκο - δηλώνει πως έχει ήδη διατάξει έρευνα για την εμπλοκή του Λευκού Οίκου στην υπόθεση. Στις 30 Απριλίου του 1973, ο Νίξον ανακοινώνει ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τις πράξεις στις οποίες πιθανώς έχουν προβεί συνεργάτες του, όμως τονίζει ότι, προσωπικά, δε γνώριζε τίποτα για την υπόθεση.

Στις αρχές του 1974, η κατάσταση για την αμερικανική κυβέρνηση είναι τραγική, καθώς αρκετά πρώην μέλη της έχουν ήδη παραπεμφθεί σε δίκη, μέσα σε ένα γενικότερο κλίμα αποκαλύψεων, συνομωσιών και πολιτικής έντασης. Ο χρόνος μετράει αντίστροφα για το Ρ. Νίξον: το καλοκαίρι του 1974 η δικαστική επιτροπή του κοινοβουλίου αποφασίζει την παραπομπή του προέδρου, ο οποίος αποχωρίζεται οικειοθελώς το θώκο του στις αρχές Αυγούστου.

Υπό το βάρος των περιστάσεων, έχοντας χάσει την ισχύ του και υπό την απειλή προσωπικής παραπομπής σε δίκη, ο 37ος πρόεδρος των ΗΠΑ συνειδητοποιεί πως έχει έρθει η ώρα να αποχωρήσει.

Στις 8 Αυγούστου του 1974 ανακοινώνει πως θα παραιτηθεί την επόμενη ημέρα, σημειώνοντας ότι «πότε δεν ήμουν άνθρωπος που εγκαταλείπει..., όμως ως πρόεδρος των ΗΠΑ πρέπει να βάλω πρώτο το συμφέρον της Αμερικής... Η συνέχιση του αγώνα μου για προσωπική δικαίωση θα απορροφούσε αποκλειστικά σχεδόν, το χρόνο και του προέδρου και του κογκρέσου, σε μία περίοδο που η προσοχή θα πρέπει να είναι στραμμένη στη διεθνή ειρήνη και στην ευημερία εντός των τειχών...».

Ο Τζέραλντ Ρ. Φορντ - που διαδέχθηκε το Ρ. Νίξον και έγινε ο 38ος πρόεδρος των ΗΠΑ - απένειμε «ολοκληρωτική και απεριόριστη χάρη» στον πρώην πρόεδρο, για όλα τα παραπτώματα που «έχει διαπράξει ή ενδέχεται να έχει διαπράξει», σημειώνοντας ότι «δε με απασχολεί η μοίρα του Νίξον, αλλά το μέλλον αυτής της χώρας». Όπως τόνισε χαρακτηριστικά ο Φορντ: «ο μακρύς εθνικός εφιάλτης τελείωσε...».³¹⁹

Ο Cline³²⁰ δηλώνει ότι αν και η συγκεκριμένη δράση ήταν η πιο αμφισβητούμενη δραστηριότητα της CIA, το σκάνδαλο *Γουότεργκέϊτ* ήταν πραγματική εθνική κρίση και δημιούργησε τη γενική εχθρότητα στην αμερικανική κοινωνία ενάντια σε καθετί που είναι μυστικό από τη φύση του. Ο Ranelagh³²¹ δηλώνει ότι το *Γουότεργκέϊτ* και οι επακόλουθες έρευνες του Κογκρέσου ήταν συμπτώματα διάφορων σημαντικών τάσεων για την περίοδο. Η αντίδραση στο *Γουότεργκέϊτ* ήταν συμπτωματική της δυσπιστίας της αμερικανικής κυβέρνησης που παρήχθη από το Βιετνάμ. Ανάγκασε τους Αμερικανούς να εξετάσουν την αγνότητα του πολιτικού συστήματός τους.

³¹⁹ The Watergate Scandal, <http://www.essortment.com/watergate-scandal-33270.html>, (πρόσβαση στις 08/7/2011)

³²⁰ Cline, R S, *The CIA Under Reagan, Bush and Casey*, Acropolis Books, Washington, 1981, 18

³²¹ Ranelagh, J, *The Agency: The Rise and Decline of the CIA*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1986, 530

5. Υπό τον πρόεδρο Τζέραλντ Ρ. Φορντ (1974-1977)

Αγκόλα (1974- 1990)

Η συγκεκριμένη υποστήριξη της μη-κομμουνιστικής Εθνικής Ένωσης για την Πλήρη Ανεξαρτησία της Αγκόλας (UNITA), αρχικά υιοθετήθηκε από τον πρόεδρο Φορντ στον απόηχο της κατάρρευσης της δικτατορίας της Πορτογαλίας, και τερμάτισε το 1976 μετά από πρωτοβουλία του Κογκρέσου. Η αυξανόμενη ανησυχία για την Σοβιετική συμμετοχή στον Τρίτο Κόσμο, και ιδιαίτερα η συνεχιζόμενη παρουσία στρατευμάτων της Κούβας στην Αγκόλα, τελικά οδήγησε στην κατάργηση των περιορισμών που είχαν επιβληθεί προγενέστερα. Έτσι προωθήθηκε συγκεκριμένη προσπάθεια για τη στήριξη της UNITA, σύμφωνα με αναφορές των μέσων ενημέρωσης, σε ένα αρχικό επίπεδο των 15 εκατ. δολαρίων ετησίως και στη συνέχεια επεκτάθηκε, ενδεχομένως μέχρι και 60 εκατ. δολάρια ετησίως.

Στις 17 Οκτωβρίου του 1990, το Κοινοβούλιο συζήτησε ευρέως το πρόγραμμα συγκεκριμένης δράσης στην Αγκόλα κατά τη διάρκεια της εξέτασης του νομοσχεδίου για την εξουσιοδότηση των δράσεων των μυστικών υπηρεσιών το 1991. Μετά την αποτυχία να τερματίσει η συγκεκριμένη υποστήριξη των πολιτικών κομμάτων της Αγκόλας, το Κοινοβούλιο τροποποίησε το νομοσχέδιο για τον περιορισμό της συγκεκριμένης υποστήριξης προς την UNITA με περιθώριο μιας ψήφου.

Ορισμένα μέλη ήταν αντίθετα με κάθε βοήθεια προς την UNITA, και ορισμένα υποστήριξαν ότι η βοήθεια προς την UNITA θα έπρεπε να παρέχεται ανοιχτά, ενώ άλλα μέλη υποστήριξαν ότι η διατήρηση του μυστικού ρόλου των ΗΠΑ ήταν απαραίτητη, αν άλλες αφρικανικές χώρες διευκόλυναν τη παροχή βοήθειας. Η γλώσσα σχετικά με την Αγκόλα τροποποιήθηκε με την επακόλουθη διάσκεψη. Το νομοσχέδιο, όμως, ποτέ δεν έγινε νόμος.

Η συζήτηση κατέδειξε την ανησυχία για την εξάρτηση στη συγκεκριμένη δράση σε αυτή την περίπτωση και ίσως έκανε πιο έντονες τις προσπάθειες της κυβέρνησης Μπους ώστε να διευθετήσει το ζήτημα μέσω διαπραγματεύσεων. Οι υποστηρικτές, ωστόσο, υποστήριξαν ότι η υποστήριξη που παρέχονταν μέσω της συγκεκριμένης δράσης είχε δώσει στην UNITA τα μέσα για να διατηρήσει τη θέση της και, κατά συνέπεια, ήταν η συγκεκριμένη δράση που αποτέλεσε τη βάση για μια διευθέτηση μέσω διαπραγματεύσεων. Σε κάθε περίπτωση, με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, και την απόσυρση των δυνάμεων της Κούβας από την Αγκόλα, οι αμερικανικές ανησυχίες μειώθηκαν σημαντικά. Μέχρι το 1990, η κυβέρνηση Μπους βρισκόταν σε διαπραγματεύσεις με μια συνδιαλλακτική σοβιετική ηγεσία για να μειωθούν οι εντάσεις στην Αγκόλα, το Αφγανιστάν, καθώς και την Καμπότζη, και μειώνοντας έτσι την ανάγκη για συγκεκριμένες ενέργειες σε αυτές τις περιοχές.³²²

---

³²² Richard A. Best, Jr. Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy?, October 21, 1996, Congressional Research Service ~ The Library of Congress ,40 <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

6. Υπό τον πρόεδρο Ρόναλντ Ρέιγκαν (1981-1989)

Αφγανιστάν

Η κυβέρνηση Ρέιγκαν το 1985 παρείχε στην αφγανική αντίσταση εξελιγμένα όπλα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση για να τους βοηθήσει στον αγώνα τους κατά της σοβιετικής κατοχής. Μεγάλο μέρος της βοήθειας των ΗΠΑ μεταφέρθηκε μέσω του Πακιστάν η κυβέρνηση της οποίας ανησυχούσε πολύ για τις σοβιετικές στρατιωτικές δυνάμεις στο Αφγανιστάν. Το πρόγραμμα, περιλάμβανε τη μεταφορά φορητών αντιαεροπορικών βλημάτων για τους Μουτζαχεντίν, Όχι λίγοι παρατηρητές, ωστόσο, υποστήριζαν ότι ορισμένα από τα εφόδια των αμερικανικών συγκαλυμμένων επιχειρήσεων υποστήριξης στο λαό του Αφγανιστάν στη συνέχεια διοχετεύθηκαν σε ισλαμιστές φονταμενταλιστές ή είχαν κλαπεί. Παρ' όλα αυτά, οι Σοβιετικοί αποσύρθηκαν από το Αφγανιστάν το 1989, ένα γεγονός που πολλοί παρατηρητές έχουν ως βασικό παράγοντα για την κατάρρευση του σοβιετικού συστήματος.

Ο δεύτερος πόλεμος στο Αφγανιστάν άρχισε στις 7 Οκτωβρίου 2001, όταν οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου, και η βόρεια συμμαχία, ξεκίνησαν την επιχείρηση Enduring Freedom προς απάντηση στις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου στις Ηνωμένες Πολιτείες, με κύριο στόχο την τρομοκρατική οργάνωση της Αλ-Κάιντα και τον τερματισμό χρήσης του Αφγανιστάν ως βάση της.³²³

Ανατολική Ευρώπη

Στην Ανατολική Ευρώπη, η κυβέρνηση Ρέιγκαν, επίσης, βασίστηκε σε συγκεκριμένες ενέργειες που είχαν ξεκινήσει νωρίτερα. Αν και λίγοι παρατηρητές προβάλλουν το επιχείρημα ότι μυστικές ενέργειες είχαν καθοριστικό ρόλο στη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, η στήριξη του συνδικάτου «αλληλεγγύη» στην Πολωνία και άλλες ομάδες διαφωνούντων, περιοδικών, και ανεξάρτητων συνδικάτων σε όλη την χώρα οδήγησε στην πρόοδο της αντισοβιετικής, αντικομμουνιστικής ατζέντας σε μια εποχή η Μόσχα έβλεπε να χαλαρώνουν οι δεσμοί της με τα κράτη δορυφόρους της.³²⁴

7. Υπό τον πρόεδρο Μπαράκ Ομπάμα (2009 - σήμερα)

Λιβύη (2011)

Μετά την Αραβική Άνοιξη κατά των ηγετών της Τυνησίας και της Αιγύπτου, και η Λιβύη είχε μια σημαντική επανάσταση τον Φεβρουάριο του 2011. Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση Ομπάμα απέστειλε τους παραστρατιωτικούς χειριστές της SAD για να αξιολογήσουν την κατάσταση και να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τις αντικαθεστωτικές δυνάμεις. Οι εμπειρογνώμονες θεώρησαν ότι αυτές οι ομάδες θα

³²³ Richard A. Best, Jr. Covert Action: An Effective Instrument of U. S. Foreign Policy?, October 21, 1996, Congressional Research Service ~ The Library of Congress, 40 <http://congressionalresearch.com/96844/document.php?study=Covert+Action+An+Effective+Instrument+of+U.S.+Foreign+Policy>, (πρόσβαση στις 08/6/2011)

³²⁴ Ο.π.

μπορούσαν να αποκτήσουν την ικανότητα να νικήσουν το καθεστώς Μουαμάρ Καντάφι και χωρίς την παρουσία της Αλ-Κάιντα σε αυτά τα επαναστατικά στοιχεία.

Ανώτεροι υπάλληλοι των ΗΠΑ είχαν καταστήσει σαφές ότι κανένα αμερικανικό στράτευμα δεν θα ήταν «στο έδαφος», αλλά θα διενεργούσαν εναλλακτικά συγκεκριμένες παραστρατιωτικές επιχειρήσεις. Κατά τη διάρκεια της αρχικής φάσης της επίθεσης των ΗΠΑ στη Λιβύη, όπου κυριάρχησαν οι αεροπορικοί βομβαρδισμοί, οι παραστρατιωτικοί χειριστές βοηθούσαν στην διάσωση των πιλότων της Πολεμικής Αεροπορίας των Η.Π.Α. που καταρρίπτονταν. Υπήρξε συλλογισμός ότι ο Πρόεδρος Ομπάμα ενέκρινε τον Μάρτιο του 2011 τη συγκεκριμένη δράση που επέτρεψε στη CIA να πραγματοποιήσει μια μυστική προσπάθεια ώστε να χορηγηθούν όπλα και το υποστήριξη στους λύβιους αντικαθεστωτικούς.³²⁵

Ανώτεροι υπάλληλοι λένε ότι αυτές οι βοηθητικές εγκρίσεις είναι γνωστές στους κύκλους των μυστικών υπηρεσιών σαν «Mother may I findings».

Ούτε η CIA ούτε ο Λευκός Οίκος έχουν σχολιάσει άμεσα στις ΗΠΑ τις μυστικές επιχειρήσεις και σχέδια στη Λιβύη. Η κυβέρνηση Ομπάμα εξετάζει τα ενδεχόμενα σχέδια βάσει των οποίων οι προσωπικό των αμερικανικών ειδικών δυνάμεων με εμπειρία στην εκπαίδευση των δυνάμεων κατά των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν θα μπορούσε να λειτουργήσει με τους αξιωματικούς της CIA στο πλαίσιο των προσπαθειών για την οργάνωση και εκπαίδευση μαχητών της αντιπολίτευσης.

Πρώην Βρετανός αξιωματούχος ενημερώνοντας για τις τρέχουσες δραστηριότητές στη Λιβύη είπε ότι δεκάδες στρατιώτες από την Ειδική Υπηρεσία Αεροπορίας και τις Ειδικές μονάδες καταδρομών έχουν σταλεί στη Λιβύη και στις εργασίες τους περιλαμβάνονται εντοπισμός των θέσεων, όπου οι δυνάμεις του Καντάφι έχουν αναπτύξει βλήματα εδάφους-αέρος.³²⁶

---

³²⁵ *The Washington Post*, “In Libya, CIA is gathering intelligence on rebels”, March 30, 2011. http://www.washingtonpost.com/world/in-libya-cia-is-gathering-intelligence-on-rebels/2011/03/30/AFLyb25B_story.html, (πρόσβαση στις 24/7/2011)

³²⁶ Mark Hosenball, “U.S. agents were in Libya before secret Obama order,” REUTERS, TOP NEWS, Mar 31 2011, <http://us.mobile.reuters.com/article/topNews/idUSTRE72U7NM20110331>, (πρόσβαση στις 24/7/2011)

**Covert Action and U.S. Security Foreign Policy:
From the Cold War to the Modern International System**

Κοντογιαννούλας Βασίλειος

ABSTRACT

Of all the functions of the Information Community, the covert operations tend to receive greater attention, even if they require a small percentage of budgets for intelligence agencies. They are often controversial and in many cases have been at the centre of major political scandals in the U.S. On the one hand, they almost inevitably intrude into the internal affairs of another country and thus may lead to loss of lives. On the other hand though is a flexible option to meet the strategic objectives of the U.S. without any military interventions. They are by definition secret and thus not subject to adequate supervision, public criticism and debate facts that undermine the democratic process and create ethical dilemmas for their use.

Based on the analysis of longitudinal use of covert operations this paper aims to investigate and analyze the covert action as an option in American foreign policy national security. To achieve this objective, the paper focuses on aspects such as the conceptual framework of covert action as an element of information, as well as their characteristics, role and objectives. Furthermore based on the evaluation concerning the use and the effects of covert operations, it also describes the analyst's main concerns about the out carry of the covert operations and also some recommendations and suggestions that covert action can be an effective element of national security options USA.

The methodological approach of this research is done primarily through general description of case studies that are relevant to the conduct of covert action by U.S. presidents mainly from the Cold War to the "Spring of the Arab states."

The study has descriptive and analytical nature, and the conceptual and legal framework for covert action serve as the basis for analyzing and evaluating the use of covert action by the CIA and the U.S. Department of Defence in period 1945 - 2011.

It is most unlikely to be a widespread agreement on the contribution of covert actions to the fulfilment the objectives of U.S. policy, but given the fact that no jury and no U.S. president in modern times, has not asked for covert action to cease ,or has said he will not use it can be concluded that the new international environment after the Cold War, not only justifies the continued use of covert action within legal frameworks in order to achieve national U.S. security, but actually increases importance of covert action as an instrument of foreign security policy.

Keywords

Intelligence

Covert Operation

Clandestine Operation

Information war

Plausible Deniability

Third”, “Middle” and “Quite” Choice

Special Activities

Irregular Warfare

Rogue State

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τηλ. 210 - 92 01 001

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

15 ΜΑΙ. 2015

--	--

